

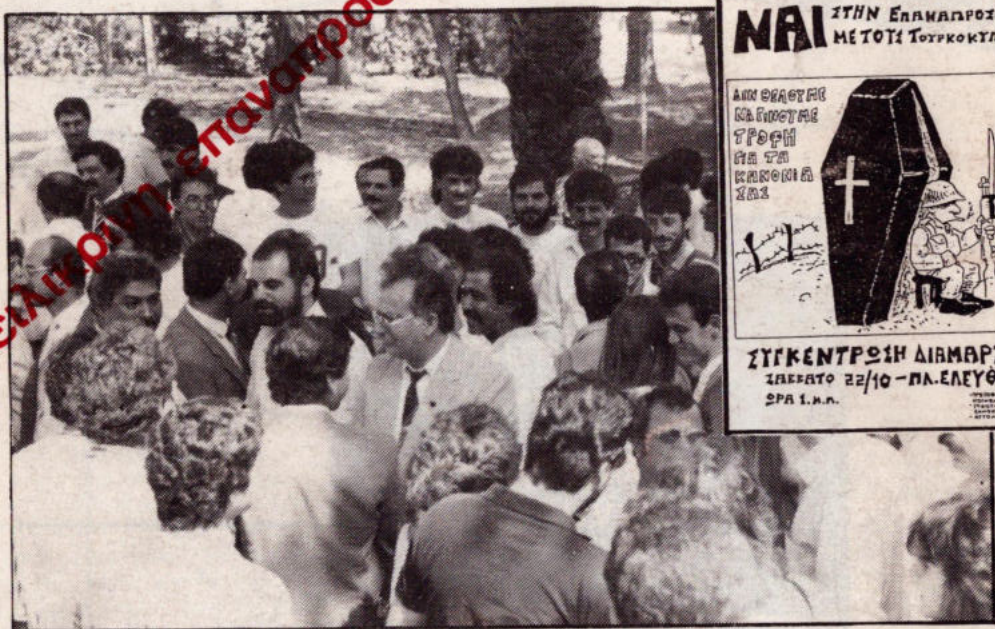
διεθνιστική προ(σ)κληση

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ "ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ"

ΤΕΥΧΟΣ 2, ΝΙΟΒΡΗΣ 1989 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΙΜΗ 1.00 σέντ

για μια ελεύθερη επανάσταση

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΚΤΑΚΤΗ
ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ

ΝΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΡΟΣΙΓΓΙΣΗ
ΜΕ ΤΟΤΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΒΕΡΙΟΥΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ
ΚΑΙΝΟΥΝΤΑΙ
ΤΡΟΦΗ
ΑΝ ΤΑ
ΚΑΡΚΙΝΑ
ΣΑΙ

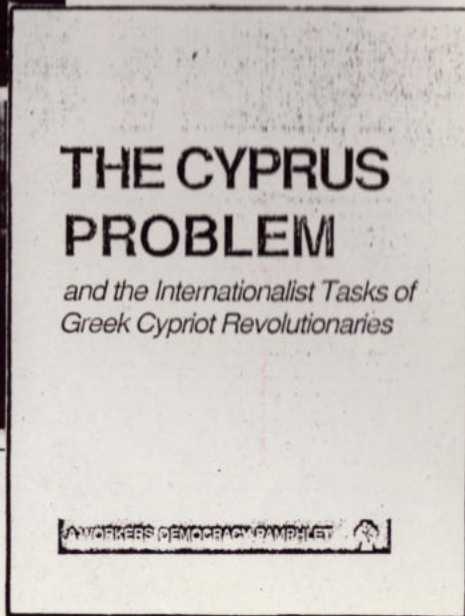
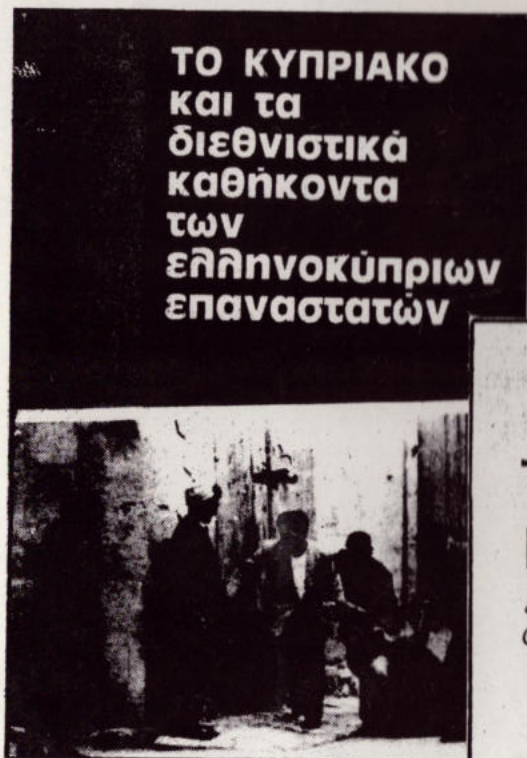
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΔΙΑΜΟΡΤΥΡΙΑΣ
ΙΣΕΒΑΤΟ 22/10 - ΠΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΣΡΑ Ι.Μ.Α.

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΣ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟ
ΚΑΡΝΑΓΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

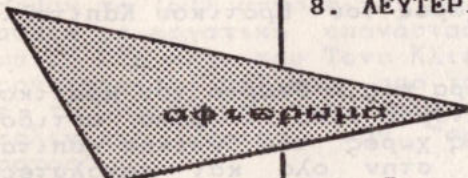
η
κρίση
του
κρατικού
καπιταλισμού

προηγούμενες εκδόσεις μας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟ(Σ)ΚΛΗΣΗΣ	3
2. ΟΙ "ΕΝΔΟΤΙΚΟΙ" ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ	5
3. ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΣΤΟΝ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟ	15
4. ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	28
5. ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΠΑΡΤΧΑΙΝΤ Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΙΑΣ ΧΡΟΝΙΑ	39
6. ΓΙΑ ΤΟΥΣ "ΑΡΙΣΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΤΕΣ" ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ "ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ" ΚΑΙ ΑΝΔΡΑ ΠΑΛΑΣ	43
7. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΟΥ ΧΛΘΗΚΕ	53
8. ΔΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ Γ. ΠΑΡΠΑ	62

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

I. ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ ΣΑΝ ΕΚΦΥΛΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ	2
II. ΠΩΣ ΧΛΘΗΚΕ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	15
III. ΠΕΡΕΣΤΡΟΙΚΑ ΚΑΙ ΓΚΛΑΣΝΟΣΤ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ	30

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΗΣ «ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟ(Σ)ΚΛΗΣΗΣ»

Η "Διεθνιστική Προ(σ)κλήση" ξανακυκλοφορεί μετά από 14 μήνες. Συνήθως οι μονοί που ενδιαφέρονται για τις δικαιολογίες στην πολιτική, είναι εκείνοι που δικαιολογούνται. Για αυτό δεν θα σας κουρασούμε με τέτοιες.

Όσοι η περίοδος που πέρασε από το προηγούμενο τεύχος ήταν κάθε άλλο παρά "νεκρή" για μας, την "Εργατική Δημοκρατία", που το εκδίδουμε. Η δουλειά που βάλουμε στις κινητοποιήσεις για την υπερασπίση του αρνητή στρατεύσης για λόγους συνείδησης Γ. Παρπα που βρίσκεται ακόμα στην φυλακή, στην κάμπανα εναντίον στην απελαση του Τζεγκιζ την περασμένη ανοίξη, στις κινητοποιήσεις εναντίον στην αύξηση της "εκτακτης εισφοράς για την αμύνα" το περασμένο φθινόπωρο, η παρέμβαση μας στο συνδικαλιστικό χώρο, ιδιαίτερα στην απεργία των νοσοκομίων, και η συμμετοχή μας (ή οι προσπάθειες μας να συμμετάσχουμε σε άλλες δραστηριότητες που αφορούσαν κυρίως την επαναπροσεγγίση (για τις οποίες υπάρχουν αρκετά σε αυτό τεύχος), συνεχίσαν να δίνουν το στίγμα της πολιτικής μας, και να μας οριοθετούν απέναντι στις άλλες αριστερές τάσεις. Σε αυτή τη δουλειά στηρίζεται ένα μεγάλο μέρος της υλής του περιοδικού.

Η ίδια περίοδος χαρακτηρίστηκε από κοσμοϊστορικά γεγονότα στις ανατολικές χώρες και την Λαϊκή Κίνα.

Οι "νεοί επιστήμονες" του ΔΗΣΥ αποφασίζουν ότι "Η κομμουνιστική ιδεολογία στην εφαρμογή θεωρείται πλέον από τα ίδια τα κομμουνιστικά καθεστώτα από την μια αντιδημοκρατική και απάνθρωπη και από την άλλη παντελώς αδύναμη να προσφέρει ευημερία στους πολίτες" ("Σήμερινη" 20/10/89). Μπροστά σε παρομοίες προκλήσεις, οι αριστεροί, τουλάχιστον όσοι είναι καπως ειλικρινείς, φτάνουν στο σημείο να απαντούν υστερικά όπως ο Στυλιανού του "Εμπρός" ότι "Σήμερα που οι εξιδανικευμένες εικόνες διαλύονται, η ιδεολογική μας πίστη δοκιμάζεται στον ποτε προηγούμενα. Μα θα αντέξουμε. Και αυτό θα περάσει. Και θα πορευόμαστε αέναοι καβαλλάρηδες της ελπίδας μέχρι του διασολού τή νανα [; ;] ("Εμπρός" 18/6/89)

Το πρόβλημα όμως είναι ότι ο περισσότερος κόσμος δεν αντέχει τέτοια καβαλλίκερα. Οι αστοί τριβούν ενθουσιασμένοι τα χέρια

τους και εδώ και σε ολόκληρο τον κόσμο: Η οξυνση της κρίσης στις ανατολικές χώρες γίνεται σε μια περίοδο σχετικής σταθεροποίησης του Δυτικού καπιταλισμού. Έτσι έχουμε το "παραδοξο" το ξυπνημα και η εξέγερση των εργαζομένων μαζών εναντίον στην εκμετάλλευση και την καταπίεση τους σε ένα μέρος του κόσμου να γίνεται αιτία να δέρονται πιο αποτελεσματικά οι μαζες στις αρχουσες τάξεις τους και στην αστική ιδεολογία στον υπολοιπο κόσμο.

Η δική μας όμως "ιδεολογική πίστη" δεν "δοκιμάζεται" καθόλου. Τα γεγονότα στις Ανατολικές χώρες, την Ρωσία και την Κίνα, δεν αποδεικνύουν τίποτα απολύτως για τον σοσιαλισμό. Δεν είναι παρα ακόμα μια αποδείξη ότι αυτές οι χώρες δεν είναι με κανένα τρόπο σοσιαλιστικές. Ότι η κρίση τους όχι μόνο δεν είναι κρίση του σοσιαλισμού, αλλά αντιθέτως, είναι ακόμα μια κρίση του παγκοσμίου καπιταλιστικού συστήματος, συγκεντρωμένη αυτή την φορά στις χώρες του Κρατικού Καπιταλισμού.

Σήμερα πια η θεωρία του κρατικού καπιταλισμού είναι το μόνο αντιδοξο, στις χώρες του δυτικού καπιταλισμού, στην ολό και μεγαλύτερη δεξιά στροφή του εργατικού κινήματος (και δεν έχει παρα να δει κανείς το καταντήμα του ΚΚΕ στην Ελλάδα για να πάρει μια πολύ καλή ιδέα ποσο μεγάλη είναι αυτή η στροφή).

Η παραδοχή στην οποία ανήκουμε μέσα στο διεθνές εργατικό κίνημα άρχισε να αναλύει την πραγματική φύση της Σοβιετικής Ένωσης, της Κίνας και των άλλων "σοσιαλιστικών" χωρών εδώ και 40 ολόκληρα χρόνια, σε (εχθρική) αντιπαράθεση προς την σταλινική αντίληψη για τον "σοσιαλιστικό παραδεισο" αυτών των χωρών και την αστική αντίληψη κατά την οποία τα καταπιεστικά καθεστώτα αυτών των χωρών είναι αποδείξη της αποτυχίας του κομμουνισμού. Σε αντιπαράθεση ακόμα (συντροφική αυτή) με την κλασική τροτσικιστική αντίληψη που θέλει αυτά τα καθεστώτα "εκφυλισμένα" ή "παραμορφωμένα" εργατικά κρατή.

Τα ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν από εκείνους που θέλουν όχι μόνο να καταλάβουν τι πραγματικά συμβαίνει και ποιες είναι οι προοπτικές στις χώρες του "υπαρκτού σοσιαλισμού", αλλά και να πολεμήσουν εναντίον στον εκφυλισμό της

επαναστατικής θεωρίας και πολιτικής από τους ρεφορμιστές, σταλινικούς και μη, μπορούν να χωριστούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

Είναι αυτά τα κρατή, από πολιτική αποψη, καποιου είδους **εργατικά κρατή**, εστω παραμορφωμένα, ή εκφυλισμένα;

Ποιο είναι το πραγματικό **οικονομικό** σύστημα αυτών των χωρών;

Και τέλος, το 1917 στην Ρωσία η πρώτη επιτυχημένη εργατική επανάσταση καταφερε να στήσει το πρώτο εργατικό κρατος στην ιστορία, αν εξαιρεσει κανείς την βραχυβία "γεωνική δοκιμή" της Παρισινής Κομμουνίας. **Γιατί και πως χάθηκε** αυτή η επανάσταση;

Σε αυτό το τεύχος έχουμε ένα ειδικό αφιέρωμα στις χώρες του "υπαρκτού σοσιαλισμού". Αναδημοσιεύουμε μεταφράσεις δυο παλιών κειμένων της αγγλικής επαναστατικής οργάνωσης Socialist Workers Party (SWP). Το ένα (γραφήκε από τον Κ. Χαρμαν το '67) ασχολείται με το πως χάθηκε η εργατική επανάσταση στην Ρωσία. Το άλλο του Τόνυ Κλιφ, που χρονολογείται μαάλιστα από το 1949, με το πρόβλημα του ορισμού της σταλινικής Ρωσίας σαν "εργατικό κρατος".

Τα άρθρα αυτά είναι μεγάλα και

δυσκόλα. Θεωρήσαμε όμως ότι ήταν απαραίτητο να αρχίσουμε με παρομοία θεωρητικά άρθρα την προσπάθειά μας να παρουσιάσουμε για πρώτη φορά στην ν. Κύπρο την θεωρία που λέει ότι όλες αυτές οι χώρες δεν είναι ούτε εργατικά κρατή οποιουδήποτε είδους από πολιτική αποψη, ούτε σοσιαλιστικά από οικονομική αποψη, αλλά είναι κρατή του **γραφειοκρατικού κρατικού καπιταλισμού**.

Στο επομένο τεύχος θα συμπληρώσουμε το ειδικό αυτό αφιέρωμα με ένα άρθρο που θα εξηγήει τι σημαίνει από **οικονομική** αποψη ο ορος "**κρατικός καπιταλισμός**" και γιατί ταίριαζει σε αυτές τις κοινωνίες.

Δημοσιεύουμε ακόμα την ομιλία του Κρις Χαρμαν του SWP τον περασμένο Μαρ στο "τρίημερο επαναστατικού μαρξισμού" που οργάνωσαν οι συντροφοί της "Οργάνωσης Σοσιαλιστική Επανάσταση" (ΟΣΕ) στην Αθήνα, για τις εξελίξεις των τελευταίων χρόνων στην Σοβιετική Ένωση και τις ανατολικές χώρες.

Οι συντροφοί του SWP της ΟΣΕ και άλλων οργάνωσεων του εξωτερικού με τους οποίους ανήκουμε στον ίδιο πολιτικό χώρο έχουν δημιουργήσει μια πλούσια θεωρητική αρθρογραφία πανω στα ζητήματα αυτά, την οποία έχουμε σκοπό να συνεχίσουμε να προβάλλουμε στα επομένα τεύχη της "Διεθνιστικής Προ(σ)κλήσης".

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

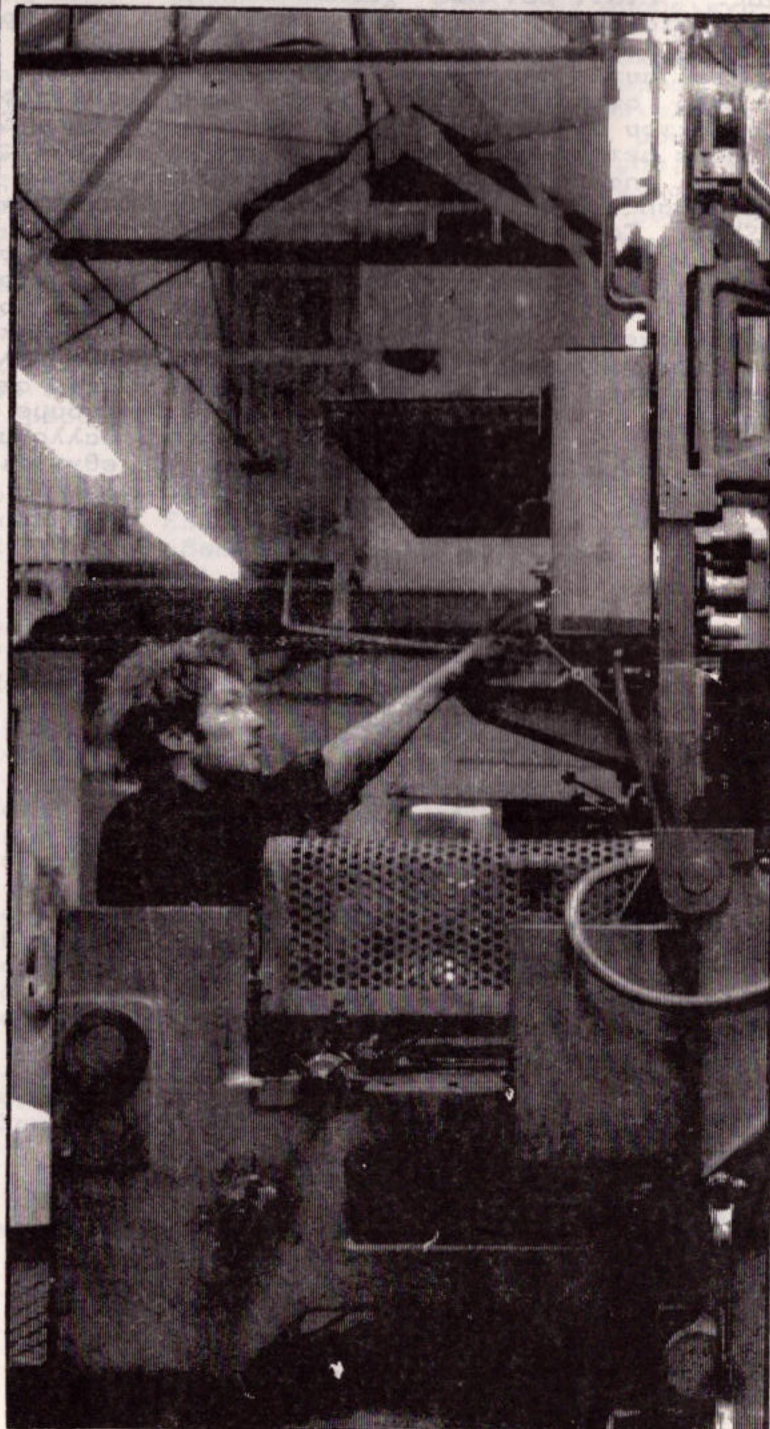
Διεθνιστική προ(σ)κληση

Το περιοδικό της

"ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ"

Τ.Κ. 7280 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ. 476965

Υπευθυνός για τον νόμο
Κ. Αγιομαρίτης

ΟΙ «ΕΝΔΟΤΙΚΟΙ» ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ή

ΠΩΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΥΚΝΟΥΣ ΚΑΠΝΟΥΣ ΤΗΣ ΠΙΠΑΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΚΟΝΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΤΣΕΚΟΥΡΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η εκλογή του "ενδοτικού" Βασιλείου τον Φεβραρή του '88 παρουσιάστηκε σαν το ξεκίνημα μιας νέας περιόδου στην πολιτική ζωή, και ιδιαίτερα στο Κυπριακό. Οι υποστηρικτές του εβλεπαν την αρχή μιας περιόδου γεμάτης από "καλή θεληση", "μετριοπαθία" και Ξεπερασμά της αδιαλλαξίας και της σβινιστικής πολιτικής της κυβέρνησης Κυπριανού - το Κυπριακό αντιστοιχεί της "νέας σκεψής" και της "διαφάνειας".

Απο την άλλη ολη η απορριπτική κομπανία εβλεπε εναν δειλο απειρο και ανικανό Βασιλείου, ετοιμο να την παθει απο τον "πονηρο" Ντενκτάς και να "Ξεπουλησει" τα "εθνικά συμφέροντα".

Ουτε οι ελπίδες των πρώτων ουτε οι φοβίες των δευτέρων δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα. Ο Βασιλείου αποδείξε ότι δεν είναι ουτε ανικανός, ουτε "Ξεπουλητίας". Το απορριπτικό μετωπο είναι τώρα αναγκασμένο να καταπίνει τα λόγια του μετα την επιτυχία του Βασιλείου να θεωρηθεί υπεύθυνη η τουρκοκυπριακή πλευρά για την διακοπή των συνομιλιών. Αλλα φανκε ότι ουτε και κανενας "φιλειρνηκός επαναπροσεγγιστής" δεν είναι.

Το "ενδοτικό" κομματι της αστικής τάξης πραγματι θελει να προχωρήσει σε μια λύση. Η πιθανότητα παγοποίησης και μαλιστα χειροτερευσης για αυτούς της σημερινής καταστάσης, η αναγνώριση δηλαδή απο κάποιες χώρες της Τ.Δ.Β.Κ. σε συνδιασμό με το γεγονός ότι ο οικονομικός αποκλεισμός, παρα τις "φιλοτιμες" προσπάθειες τους, δεν φαίνεται να πετυχαινει τα ίδια αποτελέσματα όπως παλιά τους πιεζει. Ηδη φετος μιλουν για τον "τουριστικό Αττίλα", τον κίνδυνο να αρπαξει η τ/κ αστική τάξη ενα σημαντικό μερίδιο απο το τουριστικό ρευμα προς την Κύπρο. Και αυτο ποναει, πολυ. Λυση λοιπον, ή τουλαχιστον με την "κινητικότητα", αποφυγή "παγίωσης των τετελεσμένων", η καθυστέρηση δηλαδή της εξομαλυνσης των σχέσεων της ΤΔΒΚ με αλλα κρατη.

Αυτοι είναι οι πραγματικοί παράγοντες που παίρνουν υποψη τους. Τετοιοι υπολογισμοί καθορίζουν και

τα ορια της "φιλειρνηκότητας" της "ενδοτικότητας" και της "διαλλακτικότητας" τους.

Δεν αμφιβαλλουμε ότι η τουρκοκυπριακή πλευρά είναι αδιαλλακτη, έχει τους δικούς της "ενδοτικούς" και "απορριπτικούς", οι οποίοι ωθουνται απο αντιστοιχούς παράγοντες.

Αλλα η τόσο διαφημισμένη "καλή θεληση" της ε/κ και ελληνικής πλευράς είναι το ίδιο καλπική με αυτη της τ/κ και τουρκικής. Δεν χρειάζεται να έχει κανεις "εσωτερικές" πληροφορίες για το τι ειπωθηκε στην τραπέζα των συνομιλιών, ουτε να αναλυει τα διπλωματικά ανακοινωθέντα, και τις κινήσεις των διπλωματών της Τουρκίας της Ελλάδας, της Κύπρου, του ΟΗΕ, της Αμερικής, της Ρωσίας και δεν συμμαζευεται για να το δει αυτο.

Οι συνομιλίες διεξαγονται και απο τις δυο πλευρές μέσα σε ενα κλίμα πολέμου εντυπώσεων (αλλα και πράξεων), ελαχιστα συγκαλυμμένης "ευελικτικής" διπλοπροσωπίας και υποκρισίας.

Αν όμως για την τουρκοκυπριακή πλευρά φροντίζει να μας τα ξεσκεπαζει όλα αυτα ο ελληνοκυπριακός τυπος, δεν κανει φυσικά το ίδιο και για την ελληνοκυπριακή. Εδω, γραφουν, βασιλευει η "καλή θεληση" μέχρι και η "εθνική μειοδοσία".

Απο την μια υπάρχουν βεβαία τα περιφημα χαμογελα του Βασιλείου, οι διαβεβαιώσεις που εδωσε στην τηλεόραση σε ξένους ανταποκριτές όταν αναφερομενος στις ελληνοκυπριακές ενοπλες ομάδες της περιόδου 63-74 δηλωνε ότι "δεν θα Ξαναγίνουν ομάδες, παει, αυτα περασαν", και οι δηλώσεις ότι θελει λύση που να "εξυπηρετει και τα συμφέροντα της Τουρκίας". Είναι οι καθημερινές ευχές του ΑΚΕΛ για "ειλικρινείς" συνομιλίες και επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριούς. Είναι οι διαφορές συναντήσεις με τ/κ, είτε στο Ληδρα Παλάς είτε στην Πράγα.

Είναι ακόμα και η εργοδοτηση τουρκοκυπριών απο τον βορρα σε οικοδομές στην νοτια Κύπρο. Αυτο δεν

είναι μόνο λογία, είναι και πράξη θα παρατηρούσε κάποιος. Μια καθολού ανιδιοτελής "επαναπροσεγγιστική" πράξη όμως. Εκτός από την βοήθεια στο πρόβλημα της ελλείψης εργατικού δυναμικού και τα φτηνά μεροκαμάτα, οι αστοί ελπίζουν ότι αυτοί οι εργατές λειτουργούν σαν πρεσβευτές των αγαθών που έχει να τους προσφέρει το "οικονομικό θαύμα" της Ν. Κύπρου - σαν δέλεαρ στην υπολοίπη εργατική τάξη του Βορρά για τα καλά που έχει να της προσφέρει μια "ενιαία" οικονομία. Ξαν μέρος μιας πιο γενικής πολιτικής, όπως πολύ χαρακτηριστικά έγραψε στην "Αληθεία" ο Σωφρόνης Σωφρόνιου, σύμβουλος του προέδρου Βασιλείου:

"Υποθετω ότι πίσω από τα θετικά αισθήματα των Τουρκών Κυπρίων προς την πλευρά μας ενυπάρχουν και οι προσδοκίες τους για το τι θα μπορούσαμε να τους προσφέρουμε στο μέλλον... εμείς θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για τους τ/κ σαν ένα μέσο πολιτικής απελευθέρωσης και οικονομικής προόδου... η Κύπρος μπορεί σήμερα να απλώσει το χέρι στις πιο καλλιεργημένες Τουρκοκυπριακές μαζές και να τις καλέσει να βαδίσουμε μαζί αξιοπρεπώς το δρόμο της Ευρώπης... Ο δρόμος αυτός είναι κατά φυσικό λόγο επίσης και ο δρόμος της οικονομικής ανάπτυξης." ("Αληθεία" 6/8/89)

Μπροστα στην πολιτική, την προπαγάνδα και τις πράξεις των αντιπολιτευόμενων απορριπτικών, οι οποίοι για να σαμποτάρουν την πιθανότητα υπογραφής κάποιας συμφωνίας που για αυτούς θα αποτελεί "ανεπιτρέπτο συμβιβασμό" προωθούν συνέχεια τον πιο χοντροκομμένο εξαλλο και ακαλύπτο σωβινισμό και ρατσισμό, οι "ενδοτικοί" μοιάζουν, με όλα αυτά που αναφεραμε πιο πάνω, σαν αθώες φιλειρηνικές περισσότερες.

Πίσω όμως έχει η αχλαδα την ουρα.

Αν η στάση των απορριπτικών στην υποθεση Αλεξίας-Τζιεγκιζ ήταν ολοφάνερο απαρτχάιντ, η στάση όχι μόνο της "ενδοτικής" κυβέρνησης αλλά ακόμη και της επίσημης ηγεσίας του ΑΚΕΛ δεν ήταν καθόλου καλύτερη.

Η "εκτακτη εισφορά για την άμυνα", μια από τις πιο "εξυπνες" και χαρακτηριστικές ψυχροπολεμικές εφευρέσεις της απορριπτικής κυβέρνησης Κυπριανού, στην οποία είχαν "αντισταθεί" οι "ενδοτικοί" από δεξιά και αριστερά όσο ήταν αντιπολίτευση, όχι μόνο διατηρήθηκε, αλλά έγινε ήδη μια αποπειρά να αυ-

ξηθεί, και σήμερα απειλείται διπλασιασμός της από 2% σε 4%.

Ήταν η πορεία προς την Μορφου με την παρασημοφορήση από τον Βασιλείου του Ματαφία. Η προβολή πολύ περα από αυτά που είχαμε συνηθίσει από το ΡΙΚ του μνημοσύνου του Γρίβα. Οι πρωτοφανείς γιορτασμοί της επετείου της ΕΟΚΑ την 1η Απριλίου. Η προβολή από το ΡΙΚ της περιφημής πορείας των φοιτητών της ΠΑΚ και της υποσχέσης τους να κανουν "μανές δίχως γίους" στην "ομορφή Κερυνεία". Οι "λαϊκές πολιτοφυλακές" με την στρατεύση μέχρι και των πενήντα τμημάτων για υπηρεσία στην γραμμή αντιπαρατάξης. Οι ανακοινώσεις για την στρατεύση γυναικών που θα "πολέμουν στην πρώτη γραμμή". Και οι δηλώσεις που αρχισαν να εμφανίζονται από επίσημους όπως αυτή του υπουργού άμυνας Αλωνευτή ότι η εθνική φρουρά "δοθείσης της ευκαιρίας μπορεί να κάνει αγώνα για να ανακαταλάβει τα εδάφη που σήμερα κατεχονται από τους Τούρκους". (βλέπε "Επικαιρή" 11/3/89)

Πάνω απ' όλα, ήταν οι πορείες της κίνησης των γυναικών που "επιστρέφουν", με αποκορυφώμα το σωβινιστικό πανηγύρι του Α. Κασσιανού. Πορείες στις οποίες πρωτοστατούσαν βεβαίως οι απορριπτικοί, αλλά που χωρίς την συμβολή παλιού κρατικού ΡΙΚ και των "ενδοτικών" κομμάτων δεν θα μπορούσαν ποτέ να φτάσουν στα ύψη που "πετύχαν".

Μερικά από αυτά ούτε η απορριπτική κυβέρνηση Κυπριανού δεν τα έκανε. Παρόλη την αντικυβερνητική του εξάρση, ακόμα και ο απορριπτικός τύπος φρόντισε να προβάλλει και να χειροκροτήσει αυτές τις ενεργειές της κυβέρνησης Βασιλείου και στην περίπτωση της απελάσης του Τζιεγκιζ ακόμα και τις δηλώσεις του Χριστοφία.

Αυτό δεν είναι παραδοξό. Οι "ενδοτικοί" δεν έχουν να αντιμετωπίσουν μόνο τα προβλήματα που δημιουργούνται από την διαδικασία των συνομιλιών, αλλά και την εσωτερική αντιπολίτευση των απορριπτικών που μπορεί να αποδειχθεί καθοριστική για την ίδια την συνέχιση των συνομιλιών. Για αυτό ο Βασιλείου προσπαθεί να εξελιχτεί σε ηγέτη που μπορεί να συνενώσει τα αντιθετά πολιτικά ρεύματα. Ο ειδικός στο μαρκετιγκ που θα μπορούσε να πουλήσει μια "ενδοτική" πολιτική ακόμα και στις πιο "απορριπτικές" ομάδες του πληθυσμού, ντυνώντας την με ένα σωβινιστικό περιτύλιγμα. Ο υπερκομματικός που θα ελεγχεί το απορριπτικό κίνημα, για να μην αντιδράσει όταν και αν προκειται να

υπογραφτεί μια λύση. Και που θα έχει ετοιμάσει όχι μόνο την ατμόσφαιρα αλλά και τα μέσα για της ανάγκες μιας άλλης μορφής επιθετικής πολιτικής αν δεν καρποφορήσουν οι συνομιλίες.

Αλλά το μαρκετιγκ δεν είναι πρόνομο του Βασιλείου μόνο. Τα εσωτερικά προβλήματα του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ κάθε άλλο παρά έχουν εξαφανιστεί. Η αντιθεσή ανάμεσα στην πολιτική του "ενδοτισμού" και της συμπορεύσης από την μία και στην ιδεολογία μεγάλων τμημάτων της βάσης τους από την άλλη (ιδεολογία που οι ίδιες οι ηγεσίες τους καλλιεργούσαν για χρόνια) σημαίνει ότι οι ηγεσίες τους ισορροπούν πάνω σε τεντωμένο σκοινί. Το πολιτικό μαρκετιγκ είναι ο μόνος τρόπος που έχουν για να διατηρήσουν αυτές τις λεπτές ισορροπίες.

Ετσι την ίδια στιγμή που ο Κληρίδης συμμετείχε στις αναβαθμισμένες εκδηλώσεις για την ΕΟΚΑ, η "Αληθεία" κάνει σχολία εναντίον της "ηρωμανίας". Πολύ χαρακτηριστική ήταν ακόμη η συμπεριφορά του Κληρίδη στην πορεία στον Α. Κασσιανό, όταν πρώτα πήγε και χαιρέτησε τις γυναικές και μετά χαρακτήρισε τις πορείες γενικά σαν επικινδύνες.

Το ΑΚΕΛ παλιό όχι μόνο δεν έχει αναρρώσει από την κρίση που του προκάλεσε η πτώση των εκλογών του '85, αλλά έχει να αντιμετωπίσει μια διάσπαση μέσα στην ηγεσία και στην βάση του. Έχει να λύσει το πρόβλημα εκείνου του κομματίου της βάσης του που συγκινείται περισσότερο από τις παλιές θέσεις του ΑΚΕΛ για τον "αντιιμπεριαλιστικό αγώνα" και την αδιαλλαξία της Τουρκίας παρα από την νεοφανή πολιτική του "φταίξαμε και εμείς, πρέπει να συμβιβαστούμε".

Ετσι η στάση του ΑΚΕΛ, είτε στην υποθεση Αλεξίας-Τζιεγκιζ, είτε στις πορείες "επιστροφής", ήταν αναγκαστικά εξίσου αντιφατική όπως αυτή του ΔΗΣΥ και του Βασιλείου. Το ΑΚΕΛ παρόλο που "ανησυχούσε" τις μέρες πριν την πορεία στον Α. Κασσιανό μπως "γίνει τέτοια εκμετάλλευση της πορείας που αντί του επιδιωκόμενου οφέλους να έχουμε ζημία για την υποθεση μας" (Χαραυγή) υποστηρίζει τις "ειρηνικές" αντικατοχικές πορείες και συμμετέχει σε αυτές, προσπαθώντας να τις παρουσιάσει ότι είναι μέσα στο πνεύμα της επαναπροσεγγίσης, για να βολέψει και τις δύο καταστάσεις στο ακροατήριο του.

Ετσι η περίοδος που πέρασε ήταν μια απογοήτευση για εκείνους τους

ακελικούς που ελπίζαν ότι η εκλογή ενός "ενδοτικού" αστού και το ξανάρχισμα των συνομιλιών θα ήταν η απάντηση στις χειρότερες συνέπειες και εκφράσεις του σωβινισμού. Πίσω από τους πυκνούς καπνούς της πίπας της ειρήνης που καπνίζει επιδεικτικά ο Βασιλείου, μπορούσαν να δουν ότι κρυβόνταν το συνεχιζόμενο ακοίνισμα του τσεκουριού του πολέμου. Ήταν μια ενδειξη ότι αυτά δεν αποτελούν καμία εγγύηση ούτε για την ειρήνη ούτε για την επαναπροσεγγίση.

Το μαρκετιγκ όλων αυτών είναι αναμφίβολα πετυχημένο. Οι απορριπτικοί αγοράζουν. Το αμφίβολο είναι αν μαγειρεύουν αυτό που θα θέλουν οι Βασιλείου Κληρίδης και Χριστοφίας με αυτά που τους πουλάν. Με το κλίμα που δημιουργεί ο ίδιος ο "ενδοτικός" Βασιλείου μπορεί να έχουν από αντιπολιτευτικά επιχειρήματα αλλά κερδίζουν σίγουρα σε δυνατότητες να αναπτύξουν το κίνημα τους.

Η παρελαση μπροστά στον Βασιλείου στο Γ.Σ.Π. με πορτραίτα του Γρίβα είναι αυτή που επέτρεψε όχι μόνο να ξανααναρτηθούν τέτοια πορτραίτα για πρώτη φορά μετά το '74 σε σχολεία στους εορτασμούς της 1η Απριλίου, αλλά και να ζητούν την "κεφαλή επί πινάκι" των καθηγητών που "τολμήσαν" να τα κατεβάσουν.

Οι δηθεν ειρηνικές και επαναπροσεγγιστικές πορείες εναντίον στην διαχωριστική γραμμή των γυναικών, των φοιτητών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και άλλων, δεν μπορούσαν να έχουν άλλη καταληξη από αυτή που είχαν. Ήταν η καλύτερη ευκαιρία για μαζική δράση από τους επιδοξούς ιδρυτές της ΕΟΚΑ Γ' με τους "ακαθίστους" και τα "θα κανω μανές δίχως γίους".

Η ανάπτυξη του σωβινιστικού κινήματος έχει φτάσει στο σημείο να μαζεύονται υπογραφές για να γυρίσει "ελεύθερος" ο Σαμψών. Βεβαίως η ίδια η ύπαρξη μιας "ενδοτικής" κυβέρνησης και ο κίνδυνος υπογραφής μιας "αντεθνικής" για αυτούς λύσης είναι αρκετό ερεθισμα για να εμφανιστούν αυτά. Αλλά και το ίδιο το σωβινιστικό μαρκετιγκ με το οποίο κυβέρνηση και "ενδοτική" συμπολίτευση υποτιθέεται ότι προσπαθεί να τους ελεγχεί τους δίνει το ευφορο εδαφος για να αναπτυχθούν.

Αυτή την περίοδο οι ελληνοκυπριοί επαναστάτες πρέπει πρώτα από όλα να αντιμετωπίσουν και να καταγγείλουν ξεκαθαρα τους φανερούς σωβινιστές, τους απορριπτικούς εχθρούς των συνομιλιών, τα φιλοπολεμα καλέσματα και τις ενεργειές τους για

σταματημα των συνομιλιων. Το βασικο καθηκον μας ομως παραμενει παντα να δειχνουμε οτι καμια ελληνοκυπριακη αστικη πολιτικη, ειτε απορριπτικη ειτε "ενδοτικη", δεν μπορει να εγγυηθει μια δημοκρατικη σταση απεναντι στους τουρκοκυπριους εργαζομενους.

Καμια αστικη πολιτικη, οσο "φιλειρηνικη" και "μετριοπαθης" και αν παρουσιαζεται, δεν μπορει να υποκαταστησει τον διεθνιστικο αντιπολεμικο αγωνα της εργατικης ταξης, ενα αγωνα που την προετοιμαζει και

ΛΥΣΗ - ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ - ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ

Οσο για τις ιδιες τις συνομιλιες, ασχετα με τα ανεβοκατεβασματα του "κλιματος" τους, η ουσια τους ειναι πολυ σταθερη: το πιο σκληρο παζαρι, και απο τις δυο πλευρες. Ενα παζαρι που δεν εχει καμια σχεση ουτε με "ανθρωπινα δικαιωματα" ουτε με την "ευημερια ολου του λαου της Κυπρου", ουπως διαφημιζεται, αλλα αφορα το μοιρασμα της πολιτικης-οικονομικης εξουσιας αναμεσα στις δυο αστικες ταξεις στην Κυπρο, χωρις βεβαια να ξεχνιουνται και τα συμφεροντα των "μπτρων πατριδων", της Ελλαδας και της Τουρκιας. Ενα παζαρι με το οποιο το προβλημα δεν ειναι καθολου, οπως το θελουν οι καθε λογης απορριπτικοι, οτι η "δικη μας" πλευρα δηθεν θα "ξεπουλησει φτηνα" καποια "αναπαλλοτροιωτα εθνικα δικαιωματα μας". Αντιθετα, το προβλημα ειναι οτι σε αυτο το παζαρι και οι δυο πλευρες δεν διασταζουν μπροστα σε τιποτα για να εξασφαλισει η καθε μια οσο μπορει περισσοτερα προνομια.

Ενα τετοιο παζαρι δεν μπορει να γινεται φυσικα με "ειλικρινεις συνομιλιες". Οι συνομιλιες και η "επαναπροσεγγιση" των αστων δεν εχουν καμια σχεση ουτε με πραγματικη συναδελφωση με τους τουρκοκυπριους ουτε με φιλειρηνικότητα. Η "τραπεζα των συνομιλιων" ειναι απλα εκει που καταληγουν τελικα ολες οι επιτυχιες και αποτυχιες της καθε πλευρας στις αλλες δραστηριοτητες της εναντια στον αντιπαλο. Αυτα μετραν, αυτα ειναι τα πραγματικα "επιχειρηματα" της καθε πλευρας, οχι η "λογικη" και το "δικιο". Ετσι αν οι συνομιλιες σταματουσαν και ξαναρχιζαν, ο πολεμος, αλλοτε θερμος και αλλοτε ψυχρος, και περιορισμενος σε διπλωματικους, προπαγανδιστικους και οικονομικους "χειρισμους", συνεχιζεται αμειωτος τα τελευταια τριαντα χρονια.

Ειναι το ξεσκεπασμα αυτου του βρωμικου πολεμου, που η ενταση του

για την τελικη ανατροπη του συστηματος που τα γεννα ολα αυτα. Ενας αγωνας που πρεπει να βασιζεται στο οτι "ο κυριος εχθρος ειναι μεσα στην ιδια μας την χωρα", ειναι η "δικη" μας, η ελληνοκυπριακη και ελληνικη αστικη ταξη. Αγωνας δηλαδη οχι μονο εναντια στους απορριπτικους, και στην ταξικη συνεργασία που στηριζεται στον εθνικισμο αλλα και εναντια στην ταξικη συνεργασία που στηριζεται στις πασιφιστικες αυταπατες που καλλιεργουν μεσα στην εργατικη ταξη οι "ενδοτικοι", δεξι-οι και αριστεροι.

δεν ελαττωνεται ουτε στο ελαχιστο ακομα και στις πιο "φιλικες" και "ειλικρινεις" φασεις των συνομιλιων, που ενδιαφερει τους επαναστατες.

Το κεντρικο πολιτικο ζητημα για ολους, απορριπτικους και "ενδοτικους" ειναι η "λυση", η ανατροπη της σημερινης απαραδεκτης για αυτους πραγματικοτητας. Μια λυση που ειτε την βλεπουν να ερχεται μεσα απο συνομιλιες ειτε μονο μεσα απο πιο δυναμικες μεθοδους αντιπαρθεσης. Ποια ειναι η "δικαιη και εθνικα αποδεκτη λυση", ποια θα ηταν και πως θα μπορούσαμε να πετουχουμε μια "καλη" λυση; Αυτο παρουσιαζεται σαν το μονο νομιμο και κατ'εξοχην πρακτικο ερωτημα που πρεπει να μας απασχολει ολους.

Το ελληνοκυπριακο εργατικο κινημα ομως πρεπει να αρνηθει να θεωρησει οτι αυτο το ερωτημα ειναι και για το ιδιο το πιο σημαντικό και "πρακτικο", οσο και αν μια τετοια σταση ειναι αντιθετη με ολες τις "αυτονομητες" αληθειες της κοινωνιας μας. Πρεπει να δει οτι πισω απο ολες τις υποσχες των αστων και των ρεφορμιστων οτι μια "ενιαια, ανεξαρτητη, αδεσμευτη" Κυπρος θα ειναι ενας παραδεισος για ολους τους κατοικους της, δεν κρυβεται τιποτα αλλο παρα τα ταξικα συμφεροντα των ελληνοκυπριων αστων. Οπως αντιστοιχα πισω απο τις υποσχες των τουρκοκυπριων αστων οτι μια αναγνωρισμενη ΤΔΒΚ θα λυση τα προβληματα των εργαζομενων του βορρα δεν κρυβονται παρα τα συμφεροντα των τουρκοκυπριων αστων.

Δεν ειναι καθηκον των επαναστατων της νοτιας Κυπρου αυτη την περιοδο να υποστηριζουμε η να καταγγελλουμε την μια η την αλλη μορφη ομοσπονδιας, συνομοσπονδιας, ενωμενης η διαιρεμενης Κυπρου, να δινουμε μια 'πρακτικη' απαντηση σε ενα ερωτημα που ειναι πρακτικο μονο για

τους αστους. Για αυτους ειναι φυσικο να ειναι πολυ "πρακτικο" ζητημα το μοιρασμα της εξουσιας. Το γεγονος οτι οι περισσοτεροι δυσκολευονται να το καταλαβουν αυτο, και θεωρουν οτι εφ'οσον δεν ακουγομαστε εξισου δυνατα με τους αλλους να υποστηριζουμε τις "δικες μας" "πρακτικες λυσεις", αυτο σημαίνει οτι υποστηριζουμε υπουλα τις "πρακτικες λυσεις" που προτιμα η τ/κ αρχουσα ταξη, δεν δειχνει παρα το ποσο κυριαρχη ειναι η αστικη ιδεολογια, η ιδεα οτι υπαρχουν καποια κοινα σε ολους, αστους και εργατες, "εθνικα" συμφεροντα. Ειναι μια σταση που δεν επαψε να υπαρχει απο τον καιρο του Λενιν, ο οποιος την κριτικαρε χαρακτηριστικα:

"Πρεπει να απανταμε με 'ναι' η οχι' στο ζητημα του αποχωρισμου καθε εθνους; Αυτο μοιαζει σαν πολυ 'πρακτικη' διεκδικηση. Στην πραγματικοτητα ομως ειναι ανοητη, θεωρητικα μεταφυσικη και στην πραξη οδηγει στην υποταγη του προλεταριату στην πολιτικη της αστικης ταξης. Η αστικη ταξη βαζει παντα στην πρωτη γραμμη τις εδαφικες της διεκδικησεις. Τις βαζει απολυτα. Για το προλεταριο οι διεκδικησεις αυτες υποτασσονται στα συμφεροντα της ταξικης παλης... το προλεταριο περιοριζεται στην αρνητικη, σαν να λεμε, διεκδικηση να αναγνωριστεί το δικαιομα αυτοδιαθεσης, χωρις να δινει εγγυησεις σε κανενα εθνος, χωρις να αναλαβαινει υποχρεωσεις να δωσει τιποτα σε βαρος αλλου εθνους

Ας μην ειναι αυτο 'πρακτικο', ομως στην πραξη εγγυαται πιο σταθερα απ' ολα την δημοκρατικότερη απ' ολες τις δυνατες λυσεις. Το προλεταριο χρειαζεται μονον αυτες τις εγγυησεις, ενω η αστικη ταξη καθε εθνους χρειαζεται εγγυησεις για τα πλεονεκτηματα της, χωρις να παιρνει υποψη της την θεση (τα πιθανα μειονεκτηματα) των αλλων εθνων.

Η αστικη ταξη ενδιαφερεται πριν απ' ολα, αν μια δοσμενη διεκδικηση ειναι 'πραγματοποιησιμη'... Αντιθετα για το προλεταριο εχει σημασια το **δυναμωμα της ταξης του εναντια στην αστικη ταξη, η διαπαιδαγωγηση των μαζων στο πνευμα της συνεπους δημοκρατιας και του σοσιαλισμου**" ("Ζητηματα Εθνικης Πολιτικης και Προλεταριακος Διεθνισμος" σελ. 61-62)

Για αυτο εκεινο που πρεπει πριν απο ολα να μας απασχολει δεν ειναι η διασπαση του Κυπριακου κρατους αλλα η διασπαση και η ελλειψη ενότητας στα μυαλα και τις καρδιες των

εργαζομενων στην Κυπρο την Ελλαδα και την Τουρκια. Η διασπαση που μας κανει να βλεπουμε οι μεν τους δε σαν εχθρους. Που εδωσε την δυνατοτητα στις αρχουσες ταξεις να βαλουν τους εργαζομενους να αλληλοσφαχτουν στο παρελθον. Που μπορει να επιτρεψει στο μελλον να ξανασφαχτουν για στοχους ξενους προς τα συμφεροντα τους. Για αυτο δεν πρεπει να δεχουμε να θυσιασουμε εστω και στο ελαχιστο για χαρη της κρατικης ενοτητας της Κυπρου την ταξικη ενοτητα των εργατων στην Κυπρο, την Ελλαδα και την Τουρκια.

Αυτη η εθνικη διασπαση ειναι ισως το σπουδαιοτερο στηριγμα της ταξικης συνεργασιας των εργατικων ταξεων με τις αστικες τους ταξεις. Βλεποντας το "αντιπαλο εθνος", μαζι και την εργατικη ταξη του, σαν εχθρο αναγκαζονται να βλεπουν την αστικη ταξη του "δικου τους" εθνους σαν λιγο η πολυ φιλικη. Αυτα ειναι για μας τα πραγματικα προβληματα που πρεπει αμεσα να αντιμετωπιστουν.

Τον αγωνα για την ενοτητα του Κυπριακου κρατους τον εχουν αναλαβει η ελληνοκυπριακη και η ελληνικη αστικη ταξη, με τις γνωστες τους μεθοδους - τον μιλιταρισμο, και τον οικονομικο - πολιτικο πολεμο για απομονωση της ΤΔΒΚ. Οσοι αριστεροι απο την πλευρα μας ειδαν σαν κυριαρχο το θεμα της "σωστης λυσης", της "επανενωσης", αλλα θελησαν να κανουν αυτο τον αγωνα "περα και εναντια" απο την αστικη "μας" ταξη, να του δωσουν προοδευτικο περιεχομενο, κατεληξαν στην πραξη να υποστηριζουν αμεσα η εμεσα καταστασεις οπως οι πορειες γυναικων και αλλες "αντικατοχικες πορειες", τις "Λαικες Πολιτοφυλακες", την συμπορευση με το απορριπτικο μετωπο ειτε στις εκλογες ειτε στην σταση τους εναντια στο Νταβος. Κατεληξαν να υποστηριζουν η να μην μπορουν να πολεμουν ολα οσα ειναι τα χειροτερα χτυπηματα στην ταξικη ενοτητα ελληνοκυπριων, ελλινων, τουρκων και τουρκοκυπριων εργαζομενων, οσα εμποδίζουν την αναπτυξη της δημοκρατικης και διεθνιστικης συνειδησης μεσα στην ελληνοκυπριακη εργατικη ταξη.

Στην πραγματικοτητα το πρωτο και κυριο **πρακτικο καθηκον** απεναντι στο συμπλεγμα λυση - συνομιλιες - επανενωση εκεινων που μιλαν στο ονομα της ελληνικης και της ελληνοκυπριακης εργατικης ταξης ειναι να παλευουν εναντια σε καθε εκδηλωση του ελληνοκυπριακου ρατσισμου και σωβινισμου και σε καθε ενεργεια των αστικων μας ταξεων στην ν. Κυπρο και την Ελλαδα, που εχει σαν στοχο

να επιβάλλει με την βία ή την πίεση κάποια λύση στους τουρκοκυπρίους. Η καταγγελία της παρουσίας του τουρκικού στρατού, και η υποστηρίξη της δυνατότητας να ξαναενωθεί η Κύπρος μπορεί να έχει προοδευτικό περιεχόμενο μόνο αν γίνονται από τους τουρκοκυπρίους και τουρκούς αριστερούς.

Η επαναπροσεγγίση, πρέπει να

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Η αντίδραση και το σιοκαρισμά από την ρατσιστική αντιμετώπιση της ιστορίας της Αλεξίας και του Τζιέγκιζ και από τα γεγονότα του Α. Κασσιανού ενός μεγάλου αριθμού αριστερών, διανοούμενων και εργαζομένων, και η κινητοποίηση πολλών από αυτούς εναντίον στην απελαση του Τζιέγκιζ εδειξαν δυο πράγματα.

Πρώτα, ότι η κυριαρχία του ελληνοκυπριακού πατριωτισμού δεν είναι πια απολυτή. Φάνηκε ότι υπάρχει ένα κομμάτι που αν και δεν έχει ξεφυγει από το πατριωτικό παρελθόν, όταν εμφανίζεται συγκεκριμένα στην πράξη το αντιδραστικό περιεχόμενο που έχουν συνθήματα με τα οποία ακόμα συμφωνεί, αντιδρά.

Και δεύτερο, ότι αυτή την κρυμμένη αντίφαση στην συνείδηση αυτών των στρωμάτων μπορεί να την κάνει να εκδηλωθεί, η επέμβαση που καθοδηγείται από μια διεθνιστική πολιτική.

Την υπαρξη αυτού του στρώματος την εδειξαν και άλλα γεγονότα, όπως τα σχετικά με την παραφρασση του τραγουδιού "θα κανω μανες δίχως γιους" στην "αντικατοχική πορεία" στην Δερυνεία των φοιτητών της ΠΑΚ και την εναντίον της ανακοίνωση της φοιτητικής Ένωσης του Ιντερκολετζ.

Η ανακοίνωση της ΦΕ Ιντερκολετζ δεχτηκε αγρία επίθεση από τον σωβινιστικό τυπο και την πλειοψηφία των καθηγητών του Ιντερκολετζ. Παρόλα αυτά ανοίξε μια σημαντική συζήτηση μέσα στους φοιτητές της ίδιας της ΠΑΚ που κατέληξε σε μια απολογητική ανακοίνωση της ΠΑΚ, και έδωσε την ευκαιρία να γίνει μια από τις πιο μαζικές και ζωντανές Γενικές Συνελεύσεις στο ίδιο το Ιντερκολετζ. Σε αυτή την Γ.Σ. οι φοιτητές, παρα την τρομοκρατία ακόμα και από κάποιους σωβινιστές καθηγητές, υποστήριξαν την ανακοίνωση της Φ.Ε.

Ποια ήταν η στάση της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς σε αυτά τα καινούργια για την ελληνοκυπριακή πραγματικότητα φαινόμενα, σε αυτές τις κινητοποιήσεις;

έχει αυτό το περιεχόμενο στην κάθε πλευρά. Στην ελληνοκυπριακή πλευρά υπάρχει άμεσα για μας η ανάγκη αυτού του είδους η επαναπροσεγγίση να παψει να εφαρμόζεται μόνο από μια μικρή μειοψηφία διεθνιστών και να αγκαλιαστεί από πλατύτερα στρώματα εργαζομένων. Στρώματα που έχει φανεί κίολας η υπαρξη τους και η δυνατότητα ενεργοποίησής τους.

Τον τελευταίο καιρό υπήρξαν αρκετές τέτοιες. Η υποστηρίξη στον Γ. Παρπα που αρνήθηκε να "παρει τα όπλα εναντίον στους τουρκοκυπρίους". Η κινητοποίηση εναντίον στην αύξηση της "εκτακτης εισφοράς για την αμύνα" και υπέρ της επαναπροσεγγίσης. Η αντίδραση στην απελαση του Τζιέγκιζ. Το Ιντερκολετζ. Η καταγγελία των διαφορών "αντικατοχικών" πορειών "επιστροφής". Σε αυτές τις συγκρούσεις με τον σωβινισμό, σε κάθε περίπτωση ήταν οι ίδιες δυνάμεις από την μια που είτε τις σάμποταραν, είτε ήταν απόντες είτε προχώρησαν σε μια τυπική και τελείως έξω από το κίνημα υποστηρίξη, και οι ίδιοι που από την άλλη έδωσαν όλες τις δυνάμεις είχαν, αναγνωρίζοντας σε όλα αυτά την ευκαιρία για να δημιουργηθεί και να δυναμώσει ένα ζωντανό αντισωβινιστικό κίνημα επαναπροσεγγίσης.

Η εξωκοινοβουλευτική αριστερά στην ν. Κύπρο είναι πολύ μικρή, και πολύ περιθωριοποιημένη. Όμως τα πολιτικά χαρακτηριστικά του κάθε κομματιού της είναι εδώ και αρκετό καιρό αρκετά σταθεροποιημένα. Σε αυτό τον χώρο, εκτός από άτομα, υπάρχουν συγκροτημένες πολιτικές ομάδες και οργανώσεις. Είναι η "Αριστερή Πτέρυγα της ΕΔΕΚ", ένα κομμάτι που εκφράζεται μέσα από το περιοδικό "Εντός των Τειχών", μια ομάδα του χώρου της αυτονομίας που υπάρχει στην Λεμεσό (η ομάδα "Αναφέντος") και εμείς.

Από αυτούς, μόνο οι δυο τελευταίοι κινήθηκαν σε όλα αυτά, άλλοτε μαζί με το μαζικό αντισωβινιστικό κίνημα, όταν αυτό εμφανιζόταν, ή και χωρίς αυτό, όταν δεν υπήρχε. Οι άλλοι, παρα την αυτοπροβολή τους σαν πρωτοπορείες, έμειναν πίσω ακόμα και από κομμάτια που οι ίδιοι τα θεωρούν καθυστερημένα, έμειναν πιο πίσω από ένα σχετικά μεγάλο αριθμό ατόμων που προέρχονται από τις τάξεις του ΑΚΕΛ.

Τα γεγονότα εδειξαν την δυναμική που κρυβόταν μέσα σε αυτά τα άτομα του ακελικού χώρου. Εδειξαν συγχρονως την ανυπαρξία δυναμικής της πολιτικής αυτών που παρουσιάζουν

τους εαυτούς τους σαν επαναστατική αριστερά. Εδειξαν ότι οι αγωνιστικές παραδόσεις από τις οποίες αντλούν την εμπνευση τους είναι ο ντυμένος με αριστερά χρώματα αλλά ευτυχώς ξεφλημένος πια ριζοσπαστικός και μαχητικός μικροαστικός εθνικισμός της πρώτης περιόδου μετά τον πόλεμο του '74, αυτό που η Α.Π. της ΕΔΕΚ ονομάζει "επαναστατικές παραδόσεις της περιόδου '74-75". Οι κινητοποιήσεις που βγαίνουν έξω από τα πλαίσια αυτής της πολιτικής, του "αντικατοχικού-εθνικοαπελευθερωτικού" αγώνα - πολύ περισσότερο, αυτές που άμεσα ή έμμεσα αρνούνται αυτά τα πλαίσια - τους προκαλούν στην καλύτερη περίπτωση αμηχανία.

Ποιοι είναι αυτοί που πήραν μέρος σε αυτές τις πρόσφατες κινητοποιήσεις;

Είναι αμφίβολο ποσο θα μπορούσε παλιότερα να χαρακτηρίσει κανείς την βάση του ΑΚΕΛ σαν λιγότερο εθνικιστική από την υπολοιπή ελληνοκυπριακή κοινωνία. Αν δεν πήρε μέρος στον αγώνα της ΕΟΚΑ, ωστόσο το 1959 ήταν έτοιμη να ακολουθήσει το κομμάτι της που κατηγορούσε τον Μακάριο ότι ξεπούλησε την Ένωση. Το Δεκέμβριο του 1963 και μετά μπορούσε να παρακολουθεί την εξέλιξη της βίαιης γκετοποίησης των τ/κ από τις ενοπλές ε/κ ομάδες, υποστηρίζοντας και συμμαχώντας όχι μόνο με τον Μακάριο αλλά και με όλο το εθνικιστικό συναφι των Σαρψών, Γιωρκατζή Λυσσαρίδη κλπ. (1)

Μετά το '76, οι επιθέσεις του ΑΚΕΛ εναντίον στο ΔΗΣΥ και τους πραξικοπηματίες στηρίχθηκαν στον χαρακτηρισμό τους σαν "προδοτές" και "ενδοτικούς". Ο αριστερός αυτοχαρακτηριζόταν σαν πιο πατριωτής από τον δεξίο. Όλοι όσοι εμφανιζόταν να επιτιθενται στο ΑΚΕΛ από τα "αριστερά" το κατηγορούσαν ότι οι εθνικοαπελευθερωτικές του διακηρύξεις έμεναν μόνο στα λόγια, επειδή δεν μπορούσε να αρθεί στο ύψος της εθνικοαπελευθερωτικής μαχητικότητας άλλων κομμουνιστικών κομμάτων, όπως για παράδειγμα του Βιετναμικού. Για να κάνουν αυτή την κριτική βεβαία έφταναν στο σημείο να συγκρίνουν χωρίς κανένα πρόβλημα το απελευθερωτικό κίνημα των εξαθλιωμένων βιετναμικών αγροτών με την αντιδραστική πολιτική της ραγδαία αναπτυσσόμενης ελληνοκυπριακής αστικής τάξης της περιόδου μετά το '60, που παρ'ότι το σύνολο της ελληνοκυπριακής κοινωνίας στην πολιτική της εθνικής καταπίεσης των τουρκοκυπρίων.

Η κυρία διαφορά των ακελικών από τους εθνικιστές της δεξιάς ήταν ότι

οι τελευταίοι έδιναν έμφαση στην Τουρκία σαν τον εθνικό εχθρό, ενώ το ΑΚΕΛ στην Αμερική στο ΝΑΤΟ και στον ιμπεριαλισμό, παλι όμως σαν εθνικούς εχθρούς. Όσο για την στάση του ΑΚΕΛ απέναντι στους τ/κ, δεν χρειάζεται ευτυχώς πια να περιοριζόμαστε σε αναφορές σε παλιές εφημερίδες για να δείξουμε τι υπήρχε πέρα από την σημερινή προπαγάνδα που παρουσιάζει σαν αμεμπτα διεθνιστικό το παρελθόν του ΑΚΕΛ απέναντι στους τ/κ. Πρόσφατα άρθρα ενός παλιού ακελικού τ/κ, του Ιμπραχίμ Αζιζ, στο "Έμπρος" παρουσιάζουν αρκετά καθαρά την εικόνα της πολιτικής που το ΑΚΕΛ "ακολουθούσε για δεκαετίες". Ήταν μια "πολιτική παραγνώρισης και υποτίμησης των τ/κ". Ακόμα χειρότερα, "όταν οι ενοπλές ελληνοκυπριακές ομάδες έκαναν επιθέσεις εναντίον των τουρκοκυπρίων αμαχών, η προστασία του Ε. Παπαϊωάννου και η συμπαραστάση του έμενε μόνο στις εκκλήσεις, αναζητώντας πάντα συμμαχία, όχι με τους τ/κ, αλλά και με εκείνες τις ελληνοκυπριακές ομάδες που κρατούσαν όπλα!" ("Γιατί θυσιάστηκε ο Καβαζόγλου", "Έμπρος" 14/5/89)

Είναι φανερό πως πολλά έχουν αλλάξει από τότε μέσα στην βάση του ΑΚΕΛ. Οι διεργασίες όμως που μέσα στις τελευταίες δεκαετίες οδήγησαν υπογεία στην διαφοροποίηση από τον αριστερό εθνικισμό ενός τμήματος της βάσης του ΑΚΕΛ (και πρέπει να είμαστε καθαροί ότι μιλάμε μόνο για ένα τμήμα της) είναι σίγουρα πολύπλοκες. Αλλά μερικά στοιχεία είναι φανερά.

Η πράξη, η ενεργή συμμετοχή, αφήνει συνήθως πολύ πιο βαθειά σημάδια στους ανθρώπους, τους διαμορφώνει πιο σταθερά από όσο διαμορφώνεται ο οπαδός από την κομματική προπαγάνδα. Ο Παπαϊωάννου ποτέ δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τις συμμαχίες που αναφέρει ο Αζιζ ότι αποζητούσε να κάνει, αυτές με τους Γιωρκατζήδες τους Σαρψών τους Λυσσαρίδηδες και τους άλλους οπληρχηγούς το '63-64, που ήταν οι "ελληνοκυπριακές ομάδες που κρατούσαν όπλα". Έτσι οι Ακελικοί ποτέ δεν έφτασαν στα ύψη της "εθνικής" τουρκοφαγίας **πρακτικής** των καπετανάτων και των ενοπλών ε/κ ομάδων της περιόδου '55-67, ποτέ δεν διαμορφώθηκαν από τέτοιες πράξεις.

Υπάρχει ακόμα η κυριαρχία εργατική σύνθεση του κομματος, και η παραδοχή του που το αναγκάζει να έχει κάποιους δεσμούς με τις παραδόσεις του επαναστατικού εργατικού κινήματος, και την διεθνιστική ιδεολογία, όσο υποκριτικά και αν γίνεται αυτό. Υπάρχουν πραγματικά οι μεγάλοι και

στην πλειοψηφία τους κοινοί εργα-
τικοί αγώνες ε/κ και τ/κ της περι-
όδου '40-50, από τους οποίους αντλεί
ως τα σήμερα το κύρος του μέσα στην
ε/κ εργατική τάξη.

Αυτά όμως υπήρχαν πάντα. Και
δεν προφύλαξαν τον ακελικό χώρο
παρα μόνο από τις χειρότερες σωβι-
νιστικές εξαρτήσεις των οπαδών των
άλλων πολιτικών κομμάτων. Το και-
νούργιο που εμφανίστηκε τα τελευ-
ταία λίγα χρόνια είναι η επιμονή
του κομματος στην επαναπροσεγγίση,
ασχετα αν αυτό γίνεται για τους
ιδιαιτέρους υποκριτικούς λόγους της
ακελικής ηγεσίας που δεν διαφέρουν
ιδιαιτέρα από τους λόγους για τους
οποίους υποστηρίζει την επαναπροσε-
γγίση η ενδοτική ηγεσία του ΔΗΣΥ.
(βλέπε στο προηγούμενο τεύχος για
αυτό).

Ιδιαιτέρη όμως σημασία πρέπει να
παιζει η συγκρούση του "ενδοτικού"
και "μη μαχητικού" ΑΚΕΛ, που εδωσε
και δίνει ακόμα μάχες για να καθιε-
ρωσει την πασιφιστική πολιτική της
"ειρηνικής λύσης" με "συνομιλίες",
εναντία στους μαχητικούς φιλοπολε-
μους απορριπτικούς όχι μόνο της
"Σημερινής" αλλά και της "αριστε-
ρης" ΕΔΕΚ. Αυτή η συγκρούση, και
οι κατηγορίες εναντία στο ΑΚΕΛ για
"δειλία", ελλείψη πατριωτισμού και
"αντιιμπεριαλισμού", ήταν ιδιαιτέρα
ενοχλητική για τα απλά μέλη.

Δύο διεξοδοί προσφέρονταν σε
αυτήν την συγκρούση, και για το
κόμμα και για τα μέλη του.

Να δώσει έμφαση στις μαχητικές
και πατριωτικές περγαμνές του κομ-
ματος, και να συναγωνίζεται τους
απορριπτικούς στις αντικατοχικές
πορείες και δηλώσεις του τύπου
"απαιτούμε την άμεση απελευθέρωση
της Αλεξιάς Χρονιά" και "ο Τζιευκιζ
πρέπει να φυγει", όπως εκανε το
κόμμα της ηγεσίας που έχει τον
ελεγχό του κομματος.

Ή, αντιθέτα, να δώσει ιδεολογι-
κή κάλυψη στην πολιτική του "ενδο-
τισμού", εμφανίζοντας την σαν μια
αντισωβινιστική πολιτική επαναπρο-
σεγγίσης και συναδελφωσης. Αυτή
είναι η τακτική της μειοψηφίας που
εκφράστηκε κυρία από τον Ζιαρτιδη,
τον κύριο εκφραστή και θεωρητικό
της πολιτικής της επαναπροσεγγίσης,
του τονισμού των "λαθών του παρελ-
θόντος" και της "αναγκής αυτοκριτι-
κής". Ο Ζιαρτιδης υπογράφη εναντία
στην απελαση του Τζιευκιζ, και στη-
ριξε με τις συνεντεύξεις του το
"Εμπρος" που δημοσίευσε τα πραγμα-
τικά ενοχλητικά για το ΑΚΕΛ άρθρα
του Ι. Αζιζ.

Αυτά για τα δύο κομματα της

ηγεσίας του ΑΚΕΛ δεν ήταν παρα δυο
διαφορετικές τακτικές για την προω-
θηση της ίδιας "ενδοτικής" πολιτι-
κής. Μιας πολιτικής που επερε να
ικανοποιήσει δυο αντιθέτα μεταξύ
τους πράγματα: την διατήρηση της
επιρροής του κομματος μέσα στην
εθνικιστική ελληνοκυπριακή κοινω-
νία, και ταυτόχρονα την προώθηση μιας
"ενδοτικής" διαδικασίας για να πε-
τυχει μια λύση, κάτι που ήταν συμ-
φώνο με τα συμφέροντα της γραφειο-
κρατίας. Η συγκρούση αναμεσα στα
τμήματα της ηγεσίας που προτιμούσαν
την μια ή την άλλη τακτική πήρε
εκρηκτικές διαστάσεις με την πττα
στις εκλογές του '85.

Αυτές ήταν οι πραγματικότητες
για την ανώτερη γραφειοκρατία του
κομματος. Αλλά στα απλά μέλη αυτή
η συγκρούση επερε και άλλες δια-
στάσεις που συνδεονταν με τις εξε-
λιξεις στην Ρωσία και τις άλλες
ανατολικές χώρες. Έτσι η εσωτερική
διαμάχη μέσα στην ηγεσία του ΑΚΕΛ
για το πως μπορούσε να συνυπαρξει η
καλύτερη λειτουργία του "ενδοτικού
μετώπου" και η επιβίωση του κομμα-
τος εμφανίστηκε κυρία σαν διαμάχη
ανάμεσα στους οπαδούς της "γκλα-
σνοστ" και της "περσετροϊκα" με
τους "παλιούς" σταλινικούς.

Ένας σημαντικός αριθμός όμως των
απλών μελών πείστηκε ότι αυτή ήταν
η πραγματική ουσία της διαμάχης. Η
κομματική μειοψηφία εμπλούτισε την
αντισωβινιστική έμφαση με την
"γκλασνοστ".

Έτσι αναμεσα στους ακελικούς
δημιουργήθηκε ένα στρώμα του οποίου
ο εθνικισμός δεν ήταν μόνο ευαισθη-
τός στην αναποφευχτή φθορά του μετά
την πττα του '74 (όπως είναι σε ένα
μεγάλο τμήμα της "αδιαφορίας για το
εθνικό" νεολαίας) αλλά και σε άλλα,
πολιτικά, γεγονότα.

Θα ήταν όμως λάθος και να υπερε-
κτιμούσαμε την απαλλαγή αυτού του
στρώματος από το εθνικιστικό παρελ-
θόν. Παρόλο που δεν θα θέλαν μια
επανενοση με την βία και παση θυσία,
ωστόσο είναι πατριώτες ακόμα: η
αναγκαιότητα και η προτεραιότητα
της "επανενοσης της Κυπρού" είναι
για αυτούς αυτονόητη. Η Εθνική
Φρουρά και η Κυπριακή Δημοκρατία
είναι κατά κάποιο τρόπο "καλύτερες"
από τον τουρκικό στρατό και την
ΤΔΒΚ. Είναι πασιφιστές, κυριαρχεί
δηλαδή ακόμα η ρεφορμιστική πίστη
στις δυνατότητες της αστικής δημο-
κρατίας να ανυψωθεί πάνω από την
αθλία δυναμική της κοινωνίας που
μετρα τα πάντα με το κέρδος και να
προχωρησει, παρα τις αγριές σημερι-
νες αντιθέσεις αναμεσα στις αστικές
τάξεις που είναι ανακατεμένες στο
Κυπριακό, σε μια "ειρηνική, δίκαιη

και βιώσιμη λύση". (2)

Αλλά αυτούς τους ακελικούς τους
εξχωρίζει το γεγονός πως είναι οι
μόνοι που είναι εκτεθειμένοι και
ευαίσθητοι σε επιχειρήματα ότι η
"δική μας" πλευρά δεν είναι αθώα
περιστέρα, ότι η δημοκρατία πρέπει
να εφαρμόζεται και προς τους τουρ-
κοκυπριούς. Επιχειρήματα που προε-
ρχονται κυρία από την μειοψηφούσα
πλευρά του κομματος:

"δεν είναι δυνατό να υπάρξει
λύση αποδεκτή, δημοκρατική και
βιώσιμη αν δεν λαμβάνει υποψη τα
συμφέροντα και των δυο κοινοτη-
των... Καποιος μπορεί να μας πει
ότι παραδεχεται την υπαρξη συμ-
φεροντων και των δυο πλευρων
αλλά δεν τα εξισώνει, ότι τα
δικα μας συμφέροντα είναι και
περισσότερα και μεγαλύτερα!!
Εμεις δεν δεχομαστε αυτή την
θεση... θελούμε δημοκρατική και
βιώσιμη λύση; θα ληφθούν γι'
αυτό το σκοπο υποψη και τα συμ-
φεροντα της Τ/Κ κοινοτητας;"
(άρθρο Ζιαρτιδη, "Εργασία" αρ.
4, Μαρς 89)

Φάνηκε ήδη ότι η υστεροβουλή
ακελική θέση "επαναπροσεγγίση,
επειδη χωρίς αυτην δεν μπορεί να
υπαρξει επανενοση" δεν είναι η απο-
λυτα κυριαρχη κινητηρια δυναμη ολου
αυτου του στρωματος της ακελικής
βάσης. Υπαρχει μια μειοψηφία που
ενοχλείται και κινητοποιηται όχι
μόνο για να βοηθησει την λύση μέσα
από την επαναπροσεγγίση, αλλά και
επειδη ενοιωσαν πραγματικά προσβλη-
μένοι και ενοχλημένοι από τον ρατ-
τισμό και τον σωβινισμό, είτε στην

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

Ένα από τα αποτελέσματα της δια-
σπασης αναμεσα σε "ενδοτικούς" και
απορριπτικούς ήταν και η αποδυναμώ-
ση μέσα στην εργατική τάξη των επι-
χειρημάτων ότι μπροστα στον "εχθρό"
επρεπε να εϊμαστε "όλοι ενωμένοι"
για να "διεξαγομε εθνικοαπελευθε-
ρωτικό αγώνα". Ακόμα μια φορά φε-
τος, όπως και περσι, η έρευνα του
"ειδικού για αμυντικά θέματα κ.
Αριστοτελους" εδειξε ότι "Οι εργα-
τες παρουσιαζουν το μεγαλύτερο πο-
σοστο που δεν θα εδινε τίποτα για
την δημιουργία μιας αποτελεσματικής
αμυντικής θωρακισής" ("Φιλελευθε-
ρος" 4/5/89)

Αυτό ευνοησε την εμφάνιση μιας
σειρας σημαντικών εργατικών αγώνων,
διαφορετικών από τους προηγούμενους
όπως η απεργία του Γενικού Νοση-
λευτικού Προσωπικού, για την οποία
γράφουμε σε άλλο άρθρο. Αγώνες που
ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηρι-
στικά τους ήταν ότι οι εργαζόμενοι

ιστορία Αλεξιάς-Τζιευκιζ είτε με τα
πολεμοχαρα τραγουδια της πορείας
της ΠΑΚ και τα γεγονότα του Α. Κασ-
σιανου.

Αυτός ο κόσμος έχει μια αντιφα-
τική συνείδηση, που όταν τα γεγνο-
τα βαζουν πρακτικά καθήκοντα, όταν
πρέπει να διαλεξουν, να αποφασί-
σουν, αναγκάζεται το ένα μέρος της,
το δημοκρατικό, να ερθει σε συγ-
κρούση με το άλλο, το εθνικιστικό.
Το ξεκαθαρίσμα αυτής της αντιφάσης
σε ένα αριθμό ατομών μπορεί να γί-
νει μόνο μέσα από τετοιές συγκρού-
σεις, μόνο μέσα από την δική τους
κινήτοποίηση. Μόνο μέσα από αυτην
θα δουν ότι δεν μπορούν να είναι με
συνεπεία δημοκράτες αντισωβινιστές
και ταυτόχρονα πατριώτες. Ότι για
παραδειγμα δεν μπορεί κανεις να
έχει μια δημοκρατική στάση απεναντι
στους εργαζόμενους της β. Κυπρού
και να υποστηριζει συγχρονως τις
πορείες "επιστροφής" που τους αμφι-
σβητουν το δικαίωμα να καθορίσουν
μόνοι τους ποια θέλουν να είναι τα
συνορα τους. Να υποστηριζει ή να
ανεχεται τις ενεργείες του κρατους
όπως τον πολιτικό και οικονομικό
αποκλεισμό των τουρκοκυπριων και
τον μιλιταρισμό.

Αυτό είναι που πρέπει να καθορι-
ζει και την στάση κάθε διεθνιστή
απεναντι σε αυτό το στρώμα: χρησι-
μοποιουμε κάθε ευκαιρία για να πα-
λεψουμε μαζί τους για την επαναπρο-
σεγγίση και εναντία στον σωβινισμό.
Ταυτόχρονα κανουμε ότι μπορούμε για
να βγουν στην επιφανεια και έτσι να
μπορεσουν να ξεπεραστούν αυτές οι
αντιφάσεις.

ήρθαν σε συγκρούση με την συνδι-
καλιστική γραφειοκρατία και αμφισ-
βητησαν θεσμούς, όπως τον Κώδικα
Βιομηχανικών Σχέσεων και την επι-
στράτευση, που προηγούμενα εμοιάζαν
ιεροί και απαραβίαστοι.

Αυτό είναι το ένα σημαντικό και-
νούργιο στοιχείο. Το άλλο είναι
ότι η κυβέρνηση της "Αλλαγής" έχει
φέρει πραγματικά κάποια αλλαγή.
Μια ακόμα πιο αποφασιστική και απο-
τελεσματική επιθεση εναντία στην
εργατική τάξη, ιδιαιτέρα στον Δημο-
σιο και Ημικρατικό τομέα.

Το συνθημα της "αξιοκρατίας",
ήταν και είναι σηματα της κυβερνή-
σης Βασιλείου. Το ερωτημα για
ολους φαινεται να είναι αν εφαρμό-
ζει πραγματι την "αξιοκρατία" ή αν
συνεχιζει στα χνάρια της "ευνοιο-
κρατικής" κυβέρνησης Κυπριανου.
Κανεις όμως δεν φαινεται να ανησυ-
χει για το τι σημαίνει πραγματικά η

"αξιοκρατία" για την εργατική τάξη. Ποιος ωφελείται και ποιος την πληρώνει.

Η απάντηση είναι απλή. Η "αξιοκρατία" σε μια αστική κοινωνία εφαρμόζεται εναντίον των εργαζομένων, και για το καλό των αστών. Δεν μπορεί παρά να σημαίνει την επιβράβευση αυτού που είναι "αξίος" να υπηρετήσει καλύτερα το κεφάλαιο, στην ιδιωτική ή στην κρατική του μορφή, ή να προσφέρει περισσότερα για χάρη του, και την τιμωρία αυτού που είναι "αναξίος" να το κάνει.

Και σε αυτά, η κυβέρνηση του Βασιλείου, κυβέρνηση τεχνοκρατών και μαντζερς, δείχνει πραγματικά την υπεροχή της. Μπροστά τους η διακυβέρνηση του ΔΗΚΟ φαντάζει πραγματικά κάπως ερασιτεχνική και παλιόμοδιτική. Αλλά ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι η κυβέρνηση Βασιλείου στηρίζεται στην "συναινεση" ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ και στην αναξιοπιστία της αντιπολιτεύσεως του φθαρμένου ΔΗΚΟ. Έτσι έχει πολύ μεγαλύτερη δύναμη από ότι οποιαδήποτε άλλη κυβέρνηση μετά τον Μακάριο.

Έχει αρχίσει κίολας να φαίνεται ότι η "χρηστή διοίκηση", η "περεστρόικα" αλά Βασιλείου, δεν είναι μια πιο αποτελεσματική και εξυπηρετική κρατική μηχανή. Είναι περισσότερο από ότιδήποτε άλλο η ανασυγ-

κρότηση του ξεζουμισματος, της πιο "ορθολογιστικής" "μοντέρνας" και "επιστημονικής" εκμεταλλεύσεως της ε/κ εργατικής τάξης, σερβιρισμένη με τις τελευταίες μεθόδους μαρκετινγκ. Ένα από τα κυριότερα αιτήματα πολλών κλάδων (νοσηλευτικό προσωπικό, ταχυδρομικοί) είναι η επαρκής επανδρωση αυτών των υπηρεσιών, δείγμα πως η κυβέρνηση προσπαθεί κυρία να βγάλει περισσότερη δουλειά με όσο γίνεται λιγότερους εργαζομένους.

Οι κινητοποιήσεις όμως των εργαζομένων είναι και ενδείξεις για το ποια είναι τα όρια του ξεγελασματος από το μαρκετινγκ τύπου Βασιλείου. Πως ακριβώς θα συνεχίσει να αντιδρά η εργατική τάξη σε αυτό, αν θα "αγοράσει" λίγο πολύ αδιαμαρτυρητά το VAT, τις άλλες φορολογίες, τον εξορθολογισμό, την εναλλαξιμότητα, την "αξιοκρατία", κανείς δεν μπορεί από τώρα να το ξέρει. Ωστόσο, αντίδραση υπάρχει.

Για όσους θέλουν να δουλέψουν για την συγκρότηση μιας επαναστατικής αριστερας, από την μια υπάρχουν οι δυνατότητες που δίνει η εμφάνιση και η κινητοποίηση ενός αντισωβινιστικού-δημοκρατικού στρώματος, και από την άλλη οι εργατικές κινητοποιήσεις, μεγάλες αλλά και μικρές, στις οποίες η παρεμβάση, θα της δώσει την δυνατότητα να αναπτυχθεί.

1. Βλέπε το "Κυπριακό και τα διεθνιστικά καθήκοντα" για μια μικρή αναφορά στην τότε στάση του ΑΚΕΛ και των τωρινών δικαιολογιών του.

2. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρήσουμε αδύνατο να καταληξουν οι αστοί σε μια συμφωνημένη λύση, ακόμα και να δημιουργήσουν έναν λίγο-πολύ σταθερό στατους κβό. Αλλά, αυτή την περίοδο τουλάχιστον, ούτε η πορεία προς αυτή την συμφωνία δεν είναι ή μπορεί να γίνει είτε ειρηνική είτε δημοκρατική, ούτε και προκειται να δημιουργηθεί καποιος δημοκρατικός κυπριακός παραδεισος από μια τέτοια λύση.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΣΤΟΝ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟ

Μετά την πορεία στον Α. Κασσιανό, μια σημαντική μειοψηφία της αριστερας αρχισε να συνειδητοποιεί ότι κάτι δεν πάει καθολου καλά. Τουλάχιστον τις πρώτες μερες μετά τα γεγονότα του Α. Κασσιανού η πολιτική και ιδεολογική ηττα του "ενδοτικού" μετωπου, φαινονταν αναμφισβητή. Οι ισχυρισμοί της "Σημερινής" ότι "πέθανε η επαναπροσεγγιση" και η "απαγκίστρωση" δεν ήταν απλές απορριπτικές καυχησιες. Όλοι θυμούνται προτάσεις όπως "οι τουρκοί μας μισούν, δεν μπορούσα να φανταστώ ποσο μας μισούν. Αυτή η επαναπροσεγγιση που λέμε δεν βλέπω πως μπορεί να γίνει και πως μπορούμε να συνυπαρξουμε" από τις συνεντεύξεις που παρθηκαν από τις πρώτες 10 απολυμένες νέες στις 24/7/89.

Από ότι φαίνεται το απορριπτικό σωβινιστικό κίνημα εκανε εκείνες τις μερες ένα μεγάλο άλμα μπροστά - στην αυτοπεποίθησή του, στα επιχειρήματα του, πιθανότατα και στην οργάνωσή του. Είναι αγνωστο ποτε και πως το επαναπροσεγγιστικό κίνημα, το οποίο δεν είναι βεβαία διεθνιστικό αλλά τουλάχιστον ένα μέρος του είναι αντισωβινιστικό και δημοκρατικό, θα μπορέσει να ξαναφτάσει τουλάχιστον στο σημείο που βρισκονταν πριν την πορεία, εστω με όλες τις αδυναμίες και αυταπάτες του.

Το σίγουρο αποτέλεσμα είναι μια

ΗΤΑΝ ΕΚΠΛΗΞΗ;

Γράφame στην "Διεθνιστική Προ(σ)κλήση" από τον Ιουλη κίολας του '88:

... το Νταβος... είχε σαν αποτέλεσμα και την αναθερμανση της διαμαχης [των "ενδοτικών"] με τους απορριπτικούς. Οι τελευταίοι, έχοντας χασει την ασφαλεία που τους εδινε η "απορριπτική" πολιτική του Παπανδρεου και του Κυπριανου για το ανετο μπλοκαρισμα καθε διαδικασίας λυσης του Κυπριακου, αρχισαν να ανασυγκροτούνται και να οργανώνονται για να μπλοκαρουν ενεργητικά πια την πορεία προς μια

μεγάλη και μαζική ιδεολογική μετατόπιση προς τον σωβινισμό. Μια μετατόπιση που αναμεσα σε άλλα εδωσε την ευκαιρία και στην "ενδοτική" κυβέρνηση να την χρησιμοποιήσει για να προχωρήσει στις προσπάθειες να καθιερωθεί υποχρεωτική στρατεύση των γυναικών, την οποία σίγουρα θα ακολουθησει και άλλη μια γερή αυξηση της "εκτακτής εισφοράς για την αμυνα".

Αλλά μαζί με αυτήν την δεξιά σωβινιστική μετατόπιση, φαίνεται ότι εξελίσσεται και μια πραγματική **πολωση**. Η αποκαλυψη της δυναμής που μπορεί να αποκτήσει το σωβινιστικό κίνημα από τέτοιες "αντικατοχικές πορείες" ήταν για τους αριστερούς μια εκπληξη πολύ δυσάρεστη. Τόσο ώστε μια μειοψηφία τρομαξε αρκετά ώστε να μπορεί να μπει σε ένα νέο προβληματισμό, να αρχίσει να ξεπερνά τις "αυτονοήτες αληθειες" της ελληνόκυπριακής κοινωνίας, να σχηματίζει δειλα-δειλα έναν πραγματικό αντισωβινιστικό πόλο σε αντίθεση στο αναζωογονημένο σωβινιστικό κίνημα.

Αυτό είναι μια ευκαιρία να προχωρήσει η επαναστατική αριστερα, όσο μπορεί να φτάσει η φωνή της σε αυτό τον κόσμο, σε μια συζήτηση για την φύση αυτών των πορειών. Παρολο που δεν χαιρομαστε καθολου ούτε για τον τρόπο που εμφανίστηκε η "ευκαιρία" αυτή, ούτε για το είδος της.

πιθανή λύση. Εξω από την πολιτική εξουσία πια, προσανατολισθηκαν στην χρησιμοποίηση λαϊκών κινητοποιήσεων, όπως ήταν η "κίνηση οι γυναίκες επιστρέφουν", οι οποίες είχαν κίολας δείξει από παλιά ότι μπορούν να παρουν διαστάσεις.

Σκοπος αυτής της τακτικής, γράφame στο ίδιο άρθρο, ήταν η συγκρότηση ενός:

αγωνιστικού εθνικιστικού μετωπου με λαϊκή βάση, που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να "ανατιναξει" τις πιθανότητες

ο σωβινισμός

είναι εδώ...

Ο ΑΓΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ 1984 - ΑΡΧΗΦΟΡΟΣ ΘΥΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΤΡΟΙΚΗΣ 1987 - ΤΗΝ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988 - ΤΗΝ 47 ΠΡΩΤΗ

Οι βάρβαροι είναι εδώ!

ΕΚΥΣΑΝ ΑΙΜΑ

Πρωτοφανής βαρβαρότητα από τους πόντους Αττίλας

ΤΑ ΝΕΑ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

ΒΑΡΒΑΡΟΙ ΝΕΑ ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΤΤΙΛΑ

θηριωδίες σε βάρος γυναικών στον Αγ. Κασσιανό

η σημερινή

18 ΣΕΛΙΔΕΣ

Οι Τούρκοι έδειξαν πάλι το πραγματικό τους πρόσωπο

ΒΑΡΒΑΡΟΙ

Οι γυναίκες της Κύπρου έσπασαν ξανά τη γραμμή Αττίλα και βροντοφώναξαν: Όχι στην κατοχή

Οι Τούρκοι παραβίασαν εν ψυχρώ το «καθεστώς» της περιοχής Αγ. Κασσιανού

ΠΟΛΙΣ

αληθεια

16 ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΑΤΤΙΛΑΣ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΤΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ

Οι οκτώ άντρες μεταφέρουν το μήνυμα: Τον Αττίλα λυσσοσπασμένοι συντρίβουν στο Μπρουνάλι της Κύπρου

ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ η υγεία Κιτίου και αρχιμανδρίτη

η σημερινή

18 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΣΠΑΣΑΝ ΤΑ ΝΕΥΡΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΩΝ

Οι Ελληνίδες γυναίκες με σθένος και λεβεντιά

«Δε μας θέλουν, μας μισούν και μισούν καθετί ελληνικό»

μιας "συνεταιρικής συμβιβαστικής" λύσης. Οι απειλές από ένα σημείο και μετά εκτοξεύτηκαν καθαρά, όπως φαίνεται από άρθρο του Λ. Μαυρού που απευθύνεται στον Διγκλί: "Κάθε πατριώτης και δημοκράτης σ' αυτόν τον τόπο, έχει το δικαίωμα και το καθήκον να την καταπολεμήσει [την διζωνική Ομοσπονδία] και να μην την επιτρέψει. Έχει το δικαίωμα και το καθήκον να παλέψει για την ανατροπή και την ανατίναξη της αν καποιοι επιχειρήσουν να την επιβάλουν στον λαό. Και νομίζουμε ότι μπορείτε να σκεφτείτε ποσο λίγοι χρειάζονται στην Κύπρο για να τινάξουν στον αέρα κάθε διζωνικό εκτρώμα" ("Επικαιρή" 8/5/88)

Δεν διαπιστώναμε απλά και μόνο τον εθνικιστικό χαρακτήρα των πορειών "επιστροφής" αλλά και ότι υπήρχαν "κινδυνοί για μια εξελιχθείσα τετοιων καταστάσεων σε ένα μαζικό και δυναμικό σωβινιστικό κίνημα", και ότι:

Οι "Γυναίκες Επιστρεφούν" έγιναν ο προδρομος, στρώνουν το εδαφος για να μπορέσουν να εμφανιστούν "οι Κυπριοί Επιστρεφούν" και ίσως και κάποια "ΕΟΚΑ Γ'".

Ένα χρόνο μετά όλα αυτά έχουν εξελιχθεί πολύ πέρα από το σημείο να είναι απλές εκτιμήσεις. Έγιναν μια πολύ δυσάρεστη αλλά και ολοφάνερη πραγματικότητα. Κατί βρωμα πολύ και επικινδύνα με τις "πορείες επιστροφής".

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το πρώτο ερώτημα που μπαίνει, αν θέλουμε να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε από εδώ και μπρος αυτό το πρόβλημα, είναι να βρούμε τι εφταίξε.

κν οσον αφορά το Κυπριακό.

Αυτό που πιστεύουν γενικά οι αριστεροί είναι πως η σωβινιστική εξέλιξη δεν ήταν καθόλου αναποφευκτική. Ότι αυτά που επέτρεψαν στους σωβινιστές και τους παπαδες να στρέψουν προς το συμφέρον τους ένα κίνημα που μπορούσε να έχει μια άλλη, καλύτερη, δυναμική ήταν κάποια λάθη ή αδυναμίες της αριστεράς ή κάποιες ατυχείς συγκυρίες.

Και φυσικά στηριχθηκε στην ψευδαισθηση ότι σαν πορείες "γυναικών" αυτές μπορούσαν να έχουν κάποια άλλη, "γυναικεία" αρα "φεμινιστική", αρα προοδευτική δυναμική. Έτσι το "Εντός των Τειχών" υπερασπίζεται την πρώτη μικρή πορεία την ανοίξη του '87 απέναντι στην κατηγορία ότι υπήρχαν κινδυνοί να "ερχόνταν αντιμέτωπη με μια άλλη πορεία Τουρκοκυπρίων γυναικών της δεξιάς" με την λογική ότι "υπάρχουν πιθανότητες οι δυο γυναικείες πορείες να μην συγκρουόνταν αλλά αντιθέτα να ταβρίσκαν μέσα από μια γυναικεία αντίληψη-αντιμετώπιση των εγγενών αντιθέσεων στις ανδροκρατούμενες κοινωνίες" (Εντός των Τειχών 24, Ιουλίου 87)

Και όμως, το πιο σημαντικό συμπέρασμα που πρέπει να βγάλουμε είναι ότι η εξέλιξη των "πορειών επιστροφής" καθορίστηκε από την ίδια την φύση των πορειών αυτών. Και αυτή η φύση τους εξασφάλιζε ότι αργά ή γρήγορα οι πορείες είτε θα εκφυλιζόνταν ή θα είχαν μια ανοιχτά σωβινιστική καταληξη.

Παρα την προσπάθεια να παντρευτούν τις μεταφυσικές αταξικές φόρμουλες του μικροαστικού φεμινισμού ("οι γυναίκες θέλουν ειρήνη, οι άνδρες πόλεμο") με τις μελισσταλχτες νοσταλγικές συγκινήσεις ενός εξίσου μικροαστικού εθνικισμού και πασιφισμού, ο φανερά σωβινιστικός χαρακτήρας της πορείας στον Α. Κασσιανό δεν ήταν παρα φυσική εξέλιξη της αντιπαράθεσης στην προηγούμενη πορεία με τις τουρκοκυπρίες γυναίκες. Η πιστευτοτητα της δυνατοτητας να έχουν οι πορείες "εναναπροσεγγιστικό" και "φιλειρηνικό" περιεχομένο δεχτηκε στην πορεία του Μαρτίου ένα θανασιμο πλήγμα. Η οριστικοποίηση της διασπάσης της Κινησης που ακολούθησε ήταν φυσική, καθώς και το ότι την πρωτοβουλία από κει και μπρος θα την είχε το απορριπτικό, σωβινιστικό κομμάτι στο οποίο τα γεγονότα της ανοιχτής εδωσαν τα πιο ισχυρά επιχειρήματα

που μπορούσαν να θηλίσουν εναντίον τους "επαναπροσεγγιστικές" και "φιλειρηνικές" πορείες επιστροφής:

"Αυτή την φορά όμως η πορεία μόνο πικρά, απογοήτευση οργή και ανησυχία μας αφήσε... είδα **σκηνές του παραλόγου**. Γυναίκες να τις πετούν οι Τούρκοι απάνω μας από τον περιβολό της εκκλησίας για να τις γκρεμίσουν. Και γυναίκες να εκλιπαρούν Τουρκοκυπρίες και εποίκους για να παρουν ένα κλώναρι ελιάς!

Πότε δεν φανταστήκα τον εαυτό μου σε μια πορεία σε εδάφη που καταπατούν Τούρκοι να κραυγάζω 'ειρήνη' με τον σφαγιαστή του λαού μου και ν' αφήνω περισσότερα απ' την ελευθερία Κύπρου για να πάνε στα κατεχόμενα - προς χάριν της επαναπροσεγγίσης" (Συνέντευξη με την "εκπρόσωπο και υπεύθυνη του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Αρμενικού Λαϊκού Κινήματος στο Παραρτήμα Ελλάδας" που πήρε μέρος στην πορεία. 25/3/89 "Επικαιρή")

Μπορούσε μπηγώς να αποφευχτεί αυτή η αντιπαράθεση; Όχι μόνο ήταν λογικό να αντιδράσει έτσι η τουρκοκυπριακή αρχούσα τάξη και κυβέρνηση αλλά της ήταν και πολύ ευκολό να το κάνει. Παρα τις στην ουσία εθνικιστικές ψευδαισθήσεις των εδώ επαναπροσεγγιστών ότι η μαζα των τ/κ δεν θα έβλεπε τις πορείες σαν εχθρικές, δεν χρειαζόνταν ιδιαίτερη προσπάθεια για την τουρκοκυπριακή κυβέρνηση να κινητοποιήσει κόσμο εναντίον σε μια πορεία που απειλούσε σπασίμο των συνόρων και εισόδο των ελληνοκυπρίων με το έτσι θέλω στην περιοχή που οι τουρκοκυπριοί βλέπουν σαν δική τους. Χαρακτηριστικό του πως

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΙΑ ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

"Εκεί στα υψώματα είχε ένα Τούρκο και φώναζε: 'Θέλεις να πάς Κερυνεία, ε; Θα πάς Κερυνεία. Του είπα εγώ: Ναι, θα πάμε στην Κερυνεία είτε το θέλεις, είτε όχι, και θα ζήσουμε μαζί και όσο πιο νωρίς το καταλαβετε, τόσο το καλύτερο." (Από συνέντευξη του μητροπολίτη Κιτίου στην "Χαράυγη" 3/8/89, μετά την απελευθέρωση του)

Ποιο ήταν αυτό το περιεχόμενο; Παρα την "επαναπροσεγγιστική" και "γυναικεία, άρα ειρηνική" μορφή που προσπαθήσαν κατά περιοδούς να τους δώσουν, όλες οι "πορείες", από την πρώτη ως την τελευταία, βασιζόνταν σε μια σωβινιστική πολιτική. Όχι μόνο οι πορείες των γυναικών αλλά όλες οι "αντικατοχικές" πορείες, όλες οι εκδηλώσεις "εναντίον στην γραμμή Αττίλλα, πάνω στην γραμμή Αττίλλα" όπως επιτυχημένα τις χαρα-

και τα πιο προοδευτικά κομμάτια των τουρκοκυπρίων έβλεπαν αυτή την προοπτική είναι και η ανακοίνωση της γυναικείας τουρκοκυπριακής "Κίνησης για την Ομοσπονδία και την Ειρήνη":

"Οι γυναίκες έκαναν πορεία προς τα σύνορα και συνεβήσαν τα γνωστά λυπηρά γεγονότα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ποσο λανθασμένη ήταν αυτή η ενεργεία, η οποία δεν βοήθησε στην ειρήνη. Αυτή η ενεργεία δεν γκρεμίσσε τα τείχη. Αντίθετα τα ανύψωσε... Εμείς σαν Κίνηση για την Ομοσπονδία και την Ειρήνη, προειδοποιήσαμε τις Ε/κ γυναίκες." ("Χαράυγη" 3/8/89)

Για να μπορούμε να καταλάβουμε αυτή την πορεία των γεγονότων, για να καταλάβουμε για παράδειγμα γιατί ήταν φυσική εξέλιξη η αντιπορεία των τουρκοκυπρίων γυναικών τον Μάρτη, πρέπει να κάνουμε διακρίση ανάμεσα στην "μορφή" και το "περιεχόμενο" ενός κοινωνικού φαινομένου.

Οι λευκές σημαίες, το πανώ με σύνθημα υπέρ της ειρήνης, τα λευκά περισσότερα και τα κλαδιά ελιάς, τα ειρηνικά κάλεσματα στις τουρκοκυπρίες γυναίκες... **Αντικειμενικά** όλα αυτά δεν ήταν παρά η **εξωτερική μορφή** της πορείας, τα φτιασιδία της σωβινιστικής της πολιτικής. Φτιασιδία τα οποία μπορούσαν να ξεγελάσουν μόνο την εκλεκτική εθνικιστική μυωπία των ελληνοκυπρίων, και καθόλου την εθνικιστικά παλι αυξημένη οξυδερκεία σε αυτά της μεγάλης μαζας των τουρκοκυπρίων.

Για αυτούς τους λόγους, στην εξέλιξη η **μορφή** των πορειών, που δεν ήταν σταθερή, αναγκάστηκε να προσαρμοστεί στο περιεχόμενο τους, που ήταν πάντα το ίδιο.

Κτηριζεί η ΕΔΕΚ, έχουν σαν κοινό περιεχόμενο την μονοπλευρή αμφισβήτηση των συνόρων, το "θα ζήσουμε μαζί είτε το θέλετε είτε όχι". Αμφισβητούν στους τουρκοκυπρίους το δικαίωμα να ορίσουν οι ίδιοι την τύχη τους.

Το ίδιο το όνομα των πορειών, η μέθοδος του "σπασίματος της Γραμμής Αττίλλα", σημαίνει ότι οποιοί περνούν μέρος σε αυτή αδιαφορούν για

την θέληση των τουρκοκυπρίων: δεν δεχόμαστε αυτά τα σύνορα, ότι και να θέλετε εσείς. Το "επαναπροσεγγιστικό" μύνημα αυτών των πορειών είναι υπο όρους. Τους όρους των ελληνοκυπρίων.

Αυτή η εθνικιστική επιθετική στάση ήταν φυσικό να πυροδοτήσει την αντιστοιχη επιθετική απάντηση από τους εθνικιστές της άλλης πλευράς, την συγκρούση του Μάρτη '89, με τις τουρκικές και τουρκοκυπριακές σημαίες, με τα τουρκοκυπριακά πανώ που έγραφαν "Δεν γυρίζει το ρολόι πίσω στις μαυρές μέρες του '63 - '74", "δεν ξεχναμε τις σφαγές", "κατώ τα χέρια από τα σύνορα μας" και "μολών λαβέ". Οτι δηλαδή χρειαζόνταν το απορριπτικό τμήμα της Κίνησης "Οι Γυναίκες Επιστρέφουν". Με αυτά νομιμοποίησαν στα μάτια των αρχικά φιλειρηνικών και επαναπροσεγγιστικών γυναικείων μαζών της πορείας την χωρίς προσχημάτια απεντίθεση με τις ελληνικές σημαίες, τον ελληνικό εθνικό υμνο, τους παπαδες και τα εκκλησιαστικά τροπαρία. Νομιμοποίησαν μια ξεκαθαρή πια επιθετική απάντηση:

"ΕΠ. Για σένα ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε μια πορεία με λευκές σημαίες και μια πορεία με ελληνικές και κυπριακές, που σ' έκανε να συμμετεχεις;

Χ.Σ.: Μια εχθρική διαθεση προς τους Τούρκους. Πάω και δηλώνω ότι αυτός ο τόπος είναι δικός μου. Τα σύμβολα αυτού του τόπου είναι αυτές οι σημαίες και τις βαζώ εκεί... Όταν με βλέπαν

ΟΧΙ ΣΤΙΣ ΠΟΡΕΙΕΣ ΝΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Δεν υπάρχουν επαναπροσεγγιστικές και μη επαναπροσεγγιστικές, "καλές" και "κακές" "αντικατοχικές" πορείες και πορείες "επιστροφής" των ελληνοκυπρίων. Η μόνη διαφορά που μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στην μία ή την άλλη πορεία, είναι η ισορροπία και η αναλογία ανάμεσα στην "ειρηνιστική" και "επαναπροσεγγιστική" υποκρισία ή ψευδαισθήσεις αυτών που συμμετέχουν και τον ακαλυπτό ρεβανσιστικό σωβινισμό της ίδιας της πράξης. Και είναι αμφίβολο ποιο από τα δύο, η υποκρισία ή ο ακαλυπτός σωβινισμός, είναι χειρότερο.

Η απάντηση λοιπόν που πρέπει να δώσουν οι επαναστάτες στο πρόβλημα των πορειών είναι πολύ απλή. Είναι εκείνη που εμείς σαν "Εργατική Δημοκρατία" πάντα δίνουμε: Ένα καθαρό **οχι στις πορείες**, σε όλες τις "αντικατοχικές" πορείες. Είτε αυ-

αυτοί να βαζώ σημαίες στο εδαφος που θεωρούν δικό τους, θα με βλέπαν σαν εχθρό.

Ηθελα να κάνω φανερό ότι διεκδικώ την γη που μου πατήσαν. Αυτή ήταν και η διαφορά ανάμεσα σ' αυτή και τις προηγούμενες πορείες. Εκείνες ήταν ειρηνικές. Αυτή δεν είχε διαθεση ειρηνεύσης, εστω και αν δεν χρησιμοποιήσε βία" [πέστα, πέστα] (από τις συνεντεύξεις με απελευθερωμένες στην "Επικαιρή" 29/7)

Τέλος ακόμα και σε επίπεδο οργάνωσης, υπάρχει από τις ελληνοκυπρίες η ίδια αλαζονική στάση απέναντι στους τουρκοκυπρίους. Η τουρκοκυπρία Aydın Mehmet Ali, υποστηρίκτρια της ενοτήτας του Κυπριακού κράτους, όταν καλεστική αλλα αρνήθηκε να πάρει μέρος στην πορεία του Μάρτη '89 εξαιτίας του σωβινιστικού χαρακτήρα της, έβαλε χαρακτηριστικά και αυτή την διαστράση των πορειών:

"Ήταν μια δραστηριότητα των Ελληνοκυπρίων γυναικών. Μπορώ φυσικά να καταλάβω το δικαίωμα των Ε/κ γυναικών να κινητοποιήσουν την παγκόσμια κοινή γνώμη στο τι συμβαίνει στην Κύπρο... Αλλά εξακολουθεί να είναι μια ενεργεία που οργανώθηκε, συζητήθηκε και εφαρμόστηκε από τις Ε/κ και μόνο. Δεν είναι μια δραστηριότητα των ΚΥΠΡΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. (Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων). Έτσι εμείς θα ακολουθήσουμε απλώς..." (συνέντευξη της τουρκοκυπρίας Aydın στο Εμπρός. 9 Απρίλη '89)

τες έχουν σαν σύμβολα τους τις λευκότερες σημαίες και τα πιο αγνά περισσότερα, είτε τα πιο μαύρα ράσα και τα πιο ξεφωνημένα σωβινιστικά σύνθηματά.

Εκείνο όμως που δεν είναι καθόλου απλό είναι το πρόβλημα της αποκαλύψης της υποκρισίας των πορειών στις γυναίκες που παίρνουν μέρος σε αυτές με την αντίληψη ότι έτσι θα μπορούσαν να συναντηθούν με τουρκοκυπρίες γυναίκες, ή εστω θα έδειχναν την διαθεση τους να συναντηθούν. Αυτό πρακτικά μπορούσε να λυθεί μόνο με την **αντιπαράθεση** στις πορείες "επιστροφής" εκδηλώσεων όπως οι ανοικτές συναντήσεις ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων.

Και αυτό επειδή αυτές γίνονται σε ισότιμη βάση. Δεν έχουν ούτε την λογική του "θα ζήσουμε μαζί

είτε το θέλετε είτε όχι", ουτε τον πατερναλισμο του "εμεις το οργανωνουμε οπως, οποτε και οπου θελουμε, και εσεις ακολουθηστε".

Οι σωβινιστες, οι απορριπτικοι, οι εχθροι της επαναπροσεγγισης, ηταν απο την αρχη ενθουσιωδεις οπαδοι των πορειων αλλα και εχθροι των συναντησεων του Ληδρα Παλας:

"Νομιζω οτι κατι τετοιες ενεργειες [πορειες] επρεπε να ειχαν γινει πολυ πιο πριν αρχισει ο διαλογος... και οχι να πηγαινουμε στο Ληδρα Παλας και να εκλιπαρουμε για την φιλια των τουρκοκυπριων" (Συνεντευξη της Βραχιμη στην "Αληθεια" 30/7/89)

Παρολη την αντιθεση τους στις επαναπροσεγγιστικες συναντησεις στο Ληδρα Παλας η απορριπτικη ηγεςια των πορειων δεν ειχε σοβαρους λογους να ανησυχει για τα "επαναπροσεγγιστικα" συμβολα και διαθεση των υπολοιπων γυναικων. Ηξερε οτι τις λευκες σημαιες αργα η γρηγορα θα τις διαδεχονταν οι ελληνικες.

Για αυτο η αντιληψη οτι αυτες οι πορειες μπορουν να εχουν σωβινιστικο περιεχομενο, μπορουν ομως να εχουν και "φιλειρηνικο" και "επαναπροσεγγιστικο", ara "ας συμμετεχουμε σε αυτες για να καθοριζουμε το

ΟΙ "ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ" ΠΟΡΕΙΕΣ

Για την υπολοιπη αριστερα, μεσα και εξω απο το ΑΚΕΛ, το σωβινιστικο πανηγυρι της πορειας στον Α. Κασσιανο δεν ηταν κατι που πηγαζε απο την ιδια την φυση και το περιεχομενο των πορειων.

Ακομα και μετα απο εκεινες τις εξελιξεις θεωρουν οτι θα μπορούσαν να ειχαν καταληξει αλλιως τα πραγματα. Ακομα χειροτερα, ιδιαιτερα μετα τις δηθεν "επαναπροσεγγιστικες", σωβινιστικες υποκριτικες δηλωσεις των οκτω ανδρων και των παπαδων, το ΑΚΕΛ θεωρει πως δεν χαθηκε το παιχνιδι της προβολης των πορειων σαν "επαναπροσεγγιστικες".

Παρολο που ολο το "ενδοτικο" μετωπο αντιμετωπισε με τρομο την απορριπτικη δυναμικη των γεγονοτων του Α. Κασσιανο, και κατ' επεκταση ολων των παρομοιων "πορειων" που ο Κληριδης εφτασε στο σημειο να χαρακτηρισει "επικινδυνες", το ΑΚΕΛ συνεχιζει να υποβαλλει οτι πρεπει και μπορουν να υποστηρικτουν και αλλες τετοιες πορειες. Για το ΑΚΕΛ το μονο προβλημα ειναι οτι "μερικοι" διαστρεβλωνουν το "μυνημα" και την "μορφη" των πορειων οι οποιες κατα τα αλλα ειναι "αναγκαιες και

περιεχομενο που θα παρουν", κρυβεται πισω απο το δαχτυλο της.

Το αποτελεσμα ως τωρα αυτης της συμμετοχης ηταν αντικειμενικα να δυναμωνουν ακομα παραπανω, τουλαχιστον αριθμητικα, τις "πορειες" και ετσι την αυτοπεποιθηση των σωβινιστων απορριπτικων που ηξεραν πολυ καλα τι πραγματικα ειναι αυτες οι πορειες και τι επιδιωκουν με αυτες. Οποιες "επαναπροσεγγιστικες" ψευδαισθησεις και αν ειχαν πολλες απο τις γυναικες που ηταν μερος σε αυτες, τα αποτελεσματα κατα κανονα ηταν είτε να χασουν τις ψευδαισθησεις τους για την "ειρηνικοτητα" και την "επαναπροσεγγιστικη" διαθεση των πορειων είτε, και αυτο ειναι το προβλημα φυσικα, να χασουν την πιστη τους στην ιδια την δυνατοτητα της επαναπροσεγγισης.

Ετσι διαβαζουμε σε συνεντευξη μιας κοπελλας μετα την απολυση της οτι "Εζησα μαζι με τουρκοκυπριους, ηραστε φιλοι... Ξερω οτι και οι Ελληνες εκαναν λαθη. Και σκοτωσαν και αυτοι. Τα πραγματα δεν ειναι απλα. Θα κανουμε ενοπλο αγωνα;" Στην ιδια συνεντευξη ομως λεει οτι **μετα την πορεια "ειμαι ετοιμη να πιασω οπλο για να παω πισω. Ενω πριν δεν ελεγα ποτε κατι τετοιο..."** ("Επικαιρη" 29/7/89)

απαραιτητες":

"... δεν θα πρεπει... απο τις εκδηλωσεις του λαου μας, που **και αναγκαιες, και απαραιτητες ειναι, μερικοι να στελλουν διαφορετικα μυνηματα** απο αυτα που εκφραζει ο λαος..."

Εξυπηρετει τον αγωνα του λαου μας... η σωβινιστικη εξαρση που **μερικοι** ελληνοκυπριακοι κυκλοι και εφημεριδες υποδουλίζουν με αφορμη τα γεγονοτα στον Α. Κασσιανο...

Η απαντηση ειναι, οσο αν αυτο δεν αρεσει κυρια σ' αυτους τους κυκλους που **θελουν να δωσουν αλλη μορφη** στις αντικατοχικες εκδηλωσεις, πως οχι, δεν εξυπηρετουν τον αγωνα μας ολα τα πιο πανω... "Χαραυγη" 24/7/89

Τελος, προσπαθωντας με καθε τροπο να βρει διεξοδο απο την χοντρη απορριπτικη τροπη της πορειας στον Α. Κασσιανο, το ΑΚΕΛ εφτασε στο σημειο να δώσει παρασημα "αντισωβινισμου", "ειλικρινειας" και "επαναπροσεγγιστικης" πολιτικης ακομα και στον Φαλα, τον μητροπολιτη Κιτιου

και αλλους γνωστους απορριπτικους σωβινιστες. Η "Χαραυγη" της 30 Ιουλη εφτασε να γραφει οτι "Οι οκτω απολυθεντες απο το καθεστως Ντενκτας με τις συγκλονιστικες δηλωσεις τους σκορπισαν τον σωβινιστικο ζοφο..." και να φερνει σαν αποδειξη για αυτο δηλωση του ιδιου του Φαλα οτι

"Ολοι οι Τουρκοκυπριοι θελουν την ειρηνη και μας εβλεπαν οχι μονο σαν φιλους αλλα και παραπανω... Βεβαιως πρεπει να διαχωρισουμε αυτους τους ανθρωπους απο τους εγκαθητους του Ντενκτασικου καθεστωτος. Με καθε τροπο πρεπει να τους βοηθησουμε".

Την επομενη μερα ο εκθειασμος αυτων ολων των ξεφωνημενων σωβινιστων απο την "Χαραυγη" εφτανε σε νεα υψη:

"Καποιοι φροντιζαν εργολαβικα να χτισουν νεα, πιο δυνατο τειχη, αναμεσα στις δυο κοινοτητες. Λογαριαζαν ομως χωρις τον ξενοδοχο. Κι ο ξενοδοχος στην περιπτωση μας ειναι... οι απελευθερωθεντες Ελληνοκυπριοι, παιδια του λαου μας, που μιλησαν ανοικτα και δεν φοβηθηκαν να πουν την αληθεια. Που αναφεραν οτι οι απλοι τ/κ ειναι στην καταπληκτικη πλειοψηφια τους ενα με τους ελληνοκυπριους, οτι εχουν τους ιδιους καυμους και ποθους για μια Κυπρο ειρηνικη, ενωμενη και ευημερουσα. Που δηλωσαν υπευθυνα πως μπορουμε να ζησουμε με τους Τ/κ, γιατι 'οι τελευταιοι θελουν την ειρηνη και μας εβλεπαν οχι μονο σαν φιλους, αλλα και παραπανω. Ειμαι συγκλονισμενος απο τη συμπεριφορα των απλων τ/κ..." (Νικος Φαλας) ("Χαραυγη" 31/7/89)

Οσο για τον αλλο μεγαλο "επαναπροσεγγιστη", τον μητροπολιτη Κιτιου, αυτος εδωσε "ΧΑΣΤΟΥΚΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟΥ" κατα τον πρωτοσελιδο τιτλο της "Χαραυγης" της 31/7/89.

Ανενηψε λοιπον ξαφνικα ο Φαλας, ο πρωταγωνιστης του ρατσιστικου φιασκου της ιστοριας Αλεξιας-Τζεγκιζ; Απο ποτε αντισωβινιστης ο Κιτιου; Γιατι ξαφνικα μοιαζουν "ενδοτικοι" και απορριπτικοι να συμφωνουν;

Ολοι αυτοι συνεχιζουν να ειναι εξισου σωβινιστες και απορριπτικοι. Οι ενδοτικοι, ΑΚΕΛ, Βασιλειου, "Αληθεια", "Φιλελευθερος" και "Εμπρος", στην προσπαθεια τους να εκτονωσουν οπως οπως τον κινδυνο της πληρους απορριπτικης εκτροπης του πολιτικου κλιματος αρπαξαν τις δηθεν "επαναπροσεγγιστικες" δηλωσεις τους και τους ηρωποισαν. Το

οτι ετσι τους διευκολυναν να προετοιμαζονται για τον επομενο γυρο ηταν αναποφευκτο μεσα στο αδιεξοδο στο οποιο ειχαν βρεθει. Και ουτε γλυτωσαν βεβαια τελειως, γιατι η τελευταια κριση στις συνομιλιες καθε αλλο παρα ασχετη με αυτα τα γεγονοτα ειναι.

Αν δεν γνωριζει κανεις καλα τον βιο και την πολιτεια των Κιτιου, Φαλα και σια, η ΕΔΕΚ που ανηκει στην πρωτοπορια του απορριπτικου μετωπου επιασε το πραγματικο νοημα αυτων των δηλωσεων:

"... οι οκτω απαχθεντες του κατοχικου καθεστωτος ειχαν την ευκαιρια να μεταφερουν και τα πραγματικα αισθηματα των τουρκοκυπριακων μαζων..."

Παρολες τις συνθηκες καταπιεσης που υφιστανται οι τ/κ, καποιοι απο αυτους βρηκαν την δυναμη να μιλησουν γι' αυτες και να εκφρασουν τον ποθο της επανενωσης...

Μεχρι σημερα, δυστυχως, δεν υπηρξε σωστη αξιοποιηση του, γιατι ακριβως η πολιτικη που ακολουθηθηκε απο την δικη μας πλευρα δεν ηταν εκεινη της συμπληξης ενος κοινου μετωπου εναντια στην κατοχη, τον εποικισμο και την καταπιεση, τα οποια υφιστανται και οι ιδιοι οι Τ/κ, αλλα εκεινη του εξευμενισμου του κατακτητη...

Η συνεχιση και ενταση του αντικατοχικου μας αγωνα απο τη δικη μας πλευρα, θα δωσει την ευκαιρια αφυπνισης μεσα στις μαζες των τ/κ και θα δημιουργησει τις προϋποθεσεις για μια κοινή παλη εναντια στον κοινο εχθρο." ("ΝΕΑ" 30/7/89)

Ετσι το κλιμα εξελιχθηκε απο το "παμε να συναντησουμε ειρηνικα τις τουρκοκυπριες" στο "παμε να απελευθερωσουμε τους τουρκοκυπριους". Γυρω απο αυτο το συνθημα των απορριπτικων προσπαθησαν να βολεψουν και οι "ενδοτικοι" την "επαναπροσεγγιση" τους.

Το οτι με ακριβως αντιστοιχα επιχειρηματα το '74 ο Ετζιεβιτ μετετρεψε την εισβολη σε "ειρηνευτικη επιχειρηση" φυσικα δεν ενοχλει κανεναν απο ολους αυτους. Και αυτος ισχυριστηκε οτι ηρθε να σωσει οχι μονο τους τουρκοκυπριους αλλα και τους ελληνοκυπριους απο την ελληνικη χουντα και το καθεστως του Σαμψων. Οσο δικαιομα εχει ο Ετζιεβιτ να τα ισχυριζεται αυτα, τοσο εχουν και ο Λυσσαριδης και ολοι οι υπολοιποι "σωτηρες" των τουρκοκυπριων.

Η ΕΞΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Η αντιδραση της εξωκοινοβουλευτικής αριστερας στην σωβινιστικη υστερια του Α. Κασσιανου δεν ξεφυγε απο τα πλαίσια της κριτικής που εκανε το ΑΚΕΛ. Εμεινε μονο στην κριτικη των συγκεκριμενων γεγονωτων αυτης της πορειας, των "σωβινιστικων στοιχειων", της "εθνικιστικης ηγесιας", των "εθνικιστικων συνθηματων". Ουτε και μετα τον Α. Κασσιανο δεν καταδικασαν την ιδια την φυση, το αντιδραστικο πολιτικο περιεχομενο των ιδιων των "πορειων επιστροφης". Ολων των "πορειων επιστροφης", ειτε αυτες δειχνουν καθαρα το σωβινιστικο τους χαρακτρα και καθοδηγουνται ξεκαθαρα απο σωβινιστικες ηγесιες, ειτε καλυπτονται πισω απο δηθεν "φιλειρηνικα" και "επαναπροσεγγιστικα" συνθηματα.

Ετσι για την Α.Π. ΕΔΕΚ το προβλημα με την πορεία του Α. Κασσιανου πταν "Ο χαρακτρας που εδωσε η ηγесια της κινησης στην πορεία με τες ελληνικες σηματες, τους παπαδες να προπορευονται κλπ" (Σοσιαλιστικη Εκφραση 187 Ιουλιος-Αυγουστος 89). Οσο για το ποιος εφταιγε για αυτη την εξελιξη... "Στην πορεία αυτη δοθηκε απο την αρχη ενας καθαρος εθνικιστικος χαρακτρας. Η κινηση 'Επιστροφή' δημιουργηθηκε απο διασπαση της κινησης 'Οι γυναικες επιστρεφουν'". Και ακομα "Ο ρολος και τα πολιτικα κινητρα της ηγесιας της νεας κινησης δεν εγιναν πλατεια γνωστα και πολλες γυναικες πηγαν στην πορεία χωρις να γνωριζουν αυτα τα πραγματα."

Με λιγα λογια, για την Α.Π. ΕΔΕΚ το προβλημα ειναι μονο η επιτυχια της νεας απορριπτικης ηγесιας να δωσει εθνικιστικο χαρακτρα και να προωθηση τη σωβινιστικη πολιτικη της στον Α. Κασσιανο. Ουτε που διαννοειται η Α.Π. ΕΔΕΚ οτι ειναι οι ιδιες οι πορειες που ειναι αντιδραστικες, ασχετα με την ηγесια και την καθε φορα μορφη και εξελιξη τους. Αντιθετα υποστηριζει οτι "οι αντικατοχικες πορειες μπορούν να αποτελεσουν πολο συσπειρωσης των πρωτοπορων στοιχειων στον αγωνα για την ελευθερια της Κυπρου και τον σοσιαλισμο". Αυτο δηλωνε το '85 οταν σε ανοιχτη επιστολη της προς τον Λυσσαριδη τον παρακαλουσε να αφησει τα μελη της να παρουν μερος σε μια αλλη παρομοια "επαναστατικη" εκδηλωση:

"Συντροφε Προεδρε

Η φετεινη αντικατοχικη πορεία του κομματος συμπιπτει με μια νεα καρπη στις Κυπριακες εξελιξεις καθως προετοιμαζονται νεα παζαρεματα αναμεσα στον Κυπρια-

νου και τον Ντενκτας...

Η αντικατοχικη πορεία απο τον Πυργο στη Δερυνεια πρεπει να αποτελεσει πολο συσπειρωσης των πρωτοπορων στοιχειων στον αγωνα για την ελευθερια της Κυπρου και τον σοσιαλισμο.

Η σοσιαλιστικη εκφραση ζητα το δικαιομα συμμετοχης στην πορεία για φιλους και υποστηρικτες της." (Σοσιαλιστικη Εκφραση νο. 150 Ιουλιος 85)

Οσοι ειδαν το διαφημιστικο δεκαλεπτο της ΕΔΕΚ στην τηλεοραση τις πρωτες μερες μετα την πορεία στον Α. Κασσιανο, θα θυμουνται οτι η ΕΔΕΚ διεκδικησε την πατροτητα των "αντικατοχικων πορειων", με τις πορειες που οργανωσε παλιωτερα, οι οποιες οδηγησαν στα σημερινά "θαυμαστά" κατα την ΕΔΕΚ αποτελεσματα. Πρεπει να παραδεχθουμε οτι και η ΕΔΕΚ επαξια διεκδικει την πατροτητα του Α. Κασσιανου, αλλα και η Α.Π. ΕΔΕΚ οχι μονο δεν κριτικαρε στην αρχη της αυτη την πολιτικη αλλα την χειροκροτησε.

Μετα την πορεία του Μαρτη, θαπρεπε να δουν πια καθαρα ολοι οι αριστεροι κατα που τραβουσαν οι πορειες μετα την αντιπαράθεση με τις τουρκοκυπριες, τον ελληνικο εθνικο υμνο και τον "ακαθιστο". Ωστοσο εκεινο που παρατηρουσε η Α.Π. ΕΔΕΚ πταν οτι:

"Αυτη τη μαζικη 'υπερκομματικη' κινηση μονο όσοι βλεπουν επιφανειακα τα γεγονοτα θα την χαρακτηριζαν σαν μαζικο εθνικισμο, βλεποντας μονο το γεγονος οτι καποια ατομα κινηθηκαν και κινουνται για να καθοδηγησουν την πορεία σε εθνικιστικα καναλια... Η κινηση 'Γυναικες επιστρεφουν' ειναι μια πραγματικοτητα, εχει χτυπησει δυνατη φλεβα, εχει πιασει τον σφυγμο σημαντικων μαζων"

Και μετα απο μια τετοια εκφραση θαυμασμου, προτεινει:

"Σαν τετοια δεν μπορεί να παραγνωριστεί απο την αριστερα. Η αριστερα δεν πρεπει να επιτρεψει την εθνικιστικη εκμεταλλευση αυτης της κινησης. Ο καλυτερος τροπος ομως να το κανει ειναι να υιοθετησει μια ταξικη σοσιαλιστικη πολιτικη και να παρει την πρωτοβουλια για λυση του εθνικου ζητηματος." (Σοσ. Εκφραση Μαρτη - Απριλιος 89, αρ. 184)

Βεβαια μετα την ξεφτιλα του Α.

Κασσιανου, μετα που δεν εμεινε καμια αμφιβολια για την αντιδραση των προοδευτικων τουρκοκυπριων απεναντι σε αυτες τις πορειες ("Δεν βρηκαμε ουτε ενα τ/κ, ακομα και τους πιο αποφασιστικους πολεμιους του Ντενκτας, που να ειδη με θετικο ματι την πορεία" - Σοσ. Εκφραση 185, Μαρτ '89), μετα που η κριτικη που τους εγινε απο τα αριστερα βρηκε τετοια ανταποκριση ακομα και μεσα στην ιδια την οργανωση ωστε να αναγκαστουν να διαγραφουν μελη τους, αυτος ο θαυμασμος αρχισε να καλυπτεται και να συνοδευεται με ακομα μεγαλυτερη δωση αριστερης και διεθνιστικης φρασεολογιας.

Δεν ειναι η πρωτη φορα που η Α.Π. ΕΔΕΚ συνδιαζει τις πιο κραυγαλεες αριστερες και διεθνιστικες γενικολογιες με την ιδια παντα εθνικιστικη πολιτικη. Για αυτους τους λογους την εχουμε χαρακτηρισει σαν την Αριστερη Πτερυγα του σοσιαλπατριωτισμου.

Αυτο φανηκε και στην σταση που κρατησαν απεναντι στις συλληψεις των γυναικων. Οι εκδηλωση που τις ακολουθησαν πταν το αποκορυφωμα των γεγονωτων του Α. Κασσιανου, και συνεχιστηκαν για δεκα μερες στο οδοφραγμα του αεροδρομιου. Πολυς κοσμος που δεν συμμετειχε στην πορεία υποστηριξε αυτες τις εκδηλωση, οχι μονο εξαιτιας του εθνικισμου του αλλα και επειδη συγκινηθηκε απο τις συλληψεις και την βια των τουρκοκυπριακων και τουρκικων δυναμεων καταστολης.

Πραγματι, υπηρχε βια, αν και δεν πρεπει να ξεχναμε οτι ποτέ τα ελληνοκυπριακα μεσα ενημερωσης δεν προβαλαν τοσο "ζωντανα" και με τετοια ορεξη την βια αλλων δυναμεων καταστολης.

Ποια λοιπον επρεπε να ειναι η σταση των επαναστατων απεναντι σε αυτη την βια; Σιγουρα οχι η ιδια με αυτη που πρεπει να εχουμε απεναντι σε περιπτωσεις κρατικης καταστολης στην Γαλλια για παραδειγμα, ή στην Ιταλια, ή στην Πολωνια και την Κινα. Αυτες ειναι χωρες απεναντι στις οποιες η "δικη μας" αστικη ταξη ειναι λιγο-πολυ φιλικη ως ουδετερη.

Δεν συμβαινει ομως το ιδιο και με την βορεια Κυπρο. Για αυτο τις συλληψεις των γυναικων ακολουθησε η προσπαθεια της ιδιας της κυβερνησης και διαφορων τμηματων της αρχουσας ταξης, ιδιαιτερα των απορριπτικων να ξεσηκωσουν την μεγαλυτερη δυνατη υστερια, για την "παρβιαση των ανθρωπινων δικαιωματων".

Αυτες οι ενεργειες της αρχουσας

ταξης πταν που εδωσαν σε ολες τις εκδηλωση εναντια στις συλληψεις τον χαρακτρα οχι καποιων λαικων εκδηλωση απεναντι στην καταπιεση και την καταστολη αλλα της εθνικιστικης αντιτουρκικης κινητοποιησης. Και δεν θα μπορούσε να πταν αλλοιως.

Για αυτο η μονη επιτρεπτη αντιδραση για τους ελληνοκυπριους αριστερους πταν η καταγγελια της υποκρισιας ολων αυτων που ξεφνικα παρισταναν τους υπερμαχους των "ανθρωπινων δικαιωματων". Η καταγγελια αυτων που, ενω ειτε σαν κυβερνηση ειτε σαν πολιτικα κομματα ειτε σαν δημοσια προσωπα, εχουν δειξει επανειλημμενα που γραφουν τα ανθρωπινω δικαιωματα, οταν τα παραβιαζει ο "εχθρος", ξεσκιζονται.

Μερικα μονο προσφατα παραδειγματα: οι 113 Περσες φυγαδες, γυναικοπαيدا, τους οποιους τα ΜΜΑΔ εσυραν με την βια απο τα μοναστηρια στα οποια ζητησαν ασυλο για να τους στείλουν στον θανατο στην Περσια του Χορμεινι. Εκτος απο την κυβερνηση που τους εστειλε, δεν ειδαμε τοτε τον Χρυσοστομο να παραπονεθει για την παρβιαση των ανθρωπινων δικαιωματων μεσα στα ιδια τα μοναστηρια της εκκλησιας. Λιγο προγουμενωσ η αστυνομια ξελοφορτωσε πολλους μαθητες στην οδο Ληδρας που το μεγαλο τους εγκλημα πταν οτι γιορταζαν το κλεισιμο των σχολιων καπως πιο ζωπρα απο οτι συνηθιζεται. Οσο για την συνεχη παρβιαση των ανθρωπινων δικαιωματων των τουρκοκυπριων που ζουν στο νοτο και των αυτομολων, με συνεχης συλληψεις, ανακρισεις, ξελοφορτωματα, παρακολουθησεις χωρις αιτια, αυτο εχει γινει πια κανονας.

Αυτη μονο μπορούσε να πταν η σταση των αριστερων. Και οχι, οπως εκανε η Α.Π. ΕΔΕΚ, να προτεινουμε: "Το εργατικο κινημα πρεπει να καταδικασει ανεπιφυλακτα τις επιθεσεις, κακοποιησεις και συλληψεις και να απαιτησει την καταδικη των δυναμεων καταστολης και την αμεση απελευθερωση των συλληφθεντων" (Σοσιαλιστικη Εκφραση 187). Με τετοιες θεσεις εδωσαν την πιο αριστερη δυνατη δικαιολογια και καλυψη για οσους πηγαν και ενισχυσαν την απορριπτικη ηγесια της πορειας, τους παπαδες και τους Λυσσαριδη-Κυπριανου, στις διαφορες εκδηλωση στο σπιτι του Καμιλιον, στο οδοφραγμα του αεροδρομιου.

Οι αλλοι σοσιαλπατριωτες της εξωκοινοβουλευτικης αριστερας υποστηριξαν με περισσοτερη συνεπεια τις πορειες. Το "Εντος των Τειχων" χαρακτηριζε την πρωτη πορεία την

ανοιξη του '87 σαν την "τραγική πορεία της πεθυμίας". Την εβαλε στο ίδιο "εξεγερτικό" σακι με τις εξεγερσεις των μαθητών και των απεργών της ενδυσης, και κατηγόρησε την κυβέρνηση και το σύνολο των κομμάτων επειδή "την μπουκοτάραν συστηματικά", ρωτώντας αν "υπάρχει καλύτερη πρόταση;" ("Έντος των Τειχών" 24, Ιουλίου '87)

Απο τότε ως σήμερα αφιέρωσε πολλές σελίδες σε διάφορα τεύχη του επαινοντάς τις πορείες, εντάσσοντας τις μάλιστα τελείως μέσα στην λογική της αστικής διαμαχίας και της υποστηρίξης της επιθετικότητας της "δικής μας" πλευράς. Στο τεύχος

ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Πριν λίγα χρόνια ολοι παραπονιόταν για την "αδιαφορία και απολιτική νεολαία". Που βρέθηκαν λοιπόν τώρα όλες αυτές οι νέες κοπέλες που στηρίξαν το κίνημα των πορειών "επιστροφής"; Ωφείλεται στο "απραγματοποίητο των δικαιών επιδιώξεων των προσφύγων, συγγενών αγνοουμένων" ή επειδή "εξαντλήθηκε η υπομονή του κόσμου" όπως ισχυρίζονται οι περισσότερες εφημερίδες, δικαιολογώντας έτσι τον σωβινισμό σαν μια δίκαιη και αναποφευκτική αντίδραση των μαζών απέναντι "σε μια αδικία που συνεχίζεται για χρόνια". Και μετά, αντιστρέφοντας αυτή την λογική, χρησιμοποιούν το μαζικό κίνημα για να νομιμοποιήσουν σαν "δίκαιο" τον ρεβανσισμό της απορριπτικής πολιτικής χρησιμοποιώντας το επιχειρημάτι ότι κατι που κινητοποιεί τσες λαικες μαζες δεν μπορεί παρα να είναι δίκαιο.

Στην πραγματικότητα η μαζική και μαχητική συμμετοχή των γυναικών σε αυτές τις πορείες αντιπροσωπεύει την αντίδραση των περισσότερων από αυτές στα μικρά ή μεγάλα αδιέξοδα, απογοητεύσεις και καταπίεση που αντιμετωπίζουν καθημερινά εξαιτίας της καταπίεσης των γυναικών στην καπιταλιστική κυπριακή κοινωνία. Όπως έγραφε ο Τροτσκι για τον σωβινιστικό πυρετό που είχε καταλάβει τις μαζες στην αρχή του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου "ήταν η εθνική ιδέα;... όχι, η κινητήρια δύναμη ήταν κατι άλλο. Οι άνθρωποι που οι ζωές τους, μερα μπαινεί μερα βγαινεί, περνούν σε μια μονοτονία χωρίς ελπίδα είναι πολλοί... ο συναγερμός της πολεμικής κινητοποιήσης εμφανίζεται στη ζωή τους σαν μια υποσχέση... το μέλλον επιφυλάσσει ακόμα πιο απίστευτες αλλαγές... Για το καλύτερο ή για το χειρότερο; Για το καλύτερο φυσικά - τι μπορεί να φαίνεται χειρότερο από τις 'κανονι

29, Φεβρουάριου του '88 του "Έντος των Τειχών" διαβαζουμε απο τον Κ. Αχνι-ωτη ότι:

"Στην δεύτερη πορεία υπήρχαν μερικές γυναίκες αντιπροσωποει αντιστοιχών ευρωπαϊκών κινήματων. Αυτό δίνει τις δυνατότητες για μια διαφορετική αντίληψη της διεθνούς αλληλεγγύης... απο κίνημα σε κίνημα και στην συγκεκριμένη περίπτωση απο γυναίκες σε γυναίκες. Αυτό δίνει πχ την δυνατότητα για μια καμπάνια τουριστικού μπουκοταρισματος της Τουρκίας που δεν δίνεται Αλλοιως"

κες' συνθήκες;... Ο πόλεμος επιρρεάζει ολους και οι καταπιεσμένοι και απογοητευμένοι απο την ζωή αισθανονται έτσι ότι βρίσκονται σε ίση θέση με τους πλουσιους και δυνατους" (Τροτσκι, "Η Ζωή μου")

Για πολλές γυναίκες οι πορείες "επιστροφής" φάνηκαν σαν η μοναδική προσφερομένη "ευκαιρία" να κάνουν η κάθε μια χωριστα και όλες μαζί σαν γυναίκες κατι "μεγάλο και ηρωικό", να ξεφύγουν απο την μίζερια της χωρίς νοημα γυναικειας καθημερινότητας.

"με την συγκεντρώνση τσοςου κόσμου εδω βρήκαμε εναν άλλο εαυτο, αυτον τον εαυτο μας που μπορεί αμα θελει να αγωνιζεται και να διεκδικει τα δικαιωματα του" (συνεντευξη με γυναίκα στο οδοφραγμα του αεροδρομιου "Φιλελευθρος" 29/7/89)

Η μαζικότητα και μαχητικότητα της συμμετοχής στις "πορείες επιστροφής" δεν είναι παρα μια αποδειξη ποσο εντονα είναι αυτα τα αδιέξοδα, ποσο ανυπαρκτες οι ευκαιρίες. Δεν αντανάκλα ουτε ενα μαζικό σωβινισμό ουτε δείχνει ποσο "μεγάλη πεθυμία επιστροφής" έχουν μεγάλα πληθη γυναικών.

Αυτα όμως, ο μαζικός σωβινισμός και ρεβανσισμός, παρολο που δεν είναι οι πραγματικοι λογοι, είναι τα αναποφευκτα αποτελεσματα της ίδιας της συμμετοχής στις "πορείες". Για αυτο και είναι τσοςο επικινδυνες οι "πορείες" αυτές. Χωρίς μια επαναστατική μαχητική διεξοδο, όχι μονο για τις καταπιεσμένες γυναίκες αλλα και για αλλα στρωματα της κοινωνίας, σχεδον αναποφευκτα αυτοι θα τραβηχτούν απο τσος μαχητικούς σωβινιστες και θα γίνουν προσφορο εδαφος για την αναπτυξη ενος φασιστικού κινήματος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η "ενδοτική" αρχούσα τάξη και τα πολιτικά της όργανα, ουτε μπορούσαν αλλα ουτε καν θέλησαν να πολεμήσουν πραγματικά εναντια στον απορριπτικό σωβινισμό. Όταν δεν ενίσχυαν τις πορείες επαινοντάς τις ή με την παρουσία των ηγετών των κομμάτων τους σε αυτές η αντίδραση τους δεν έφτασε περα απο το επίπεδο της γκρινιάς. Και δεν θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά. Μπορεί να μην τους βόλευε τσοςος και τετοιος εθνικισμός αυτη την εποχή, ιδιαίτερα επειδή ξεφύγε απο τον ελεγχό τους, αλλα δεν μπορούν να τον πολεμήσουν. Να πολεμήσουν την ιδεολογία πανω στην οποία στηρίζουν την ύπαρξη τους, όχι μονο σε καιρο πολέμου, αλλα και καθημερινά, όταν καλούν τους εργαζόμενους να περιορίσουν τις απαιτήσεις τους για το "καλό του τοπού".

Η απάντηση είναι ο εργατικός διεθνισμός. Η πολιτική που ξεσκεπαζει τον αδικό χαρακτήρα της διαμαχίας και απο τις δύο πλευρές, που εξηγεί και δείχνει την επιθετική φύση όλων των αστικών τάξεων που είναι ανακατεμένες σε αυτη την διαμαχή, που καταλήγει ότι το ρητό του Λημπκνεχτ "ο κύριος εχθρός είναι μέσα στην ίδια μας την χώρα", είναι δηλαδή η "δική μας" αστική τάξη δεν έχει χάσει καθόλου απο την επικαι

ροπτή του. Μονο μια τετοια πολιτική μπορεί να δώσει τις δυνατότητες αντίστασης στον σωβινισμό των "αντικατοχικών πορειών"

Δυο βδομαδες πριν την πορεία στον Α. Κασσιανο, σε συνάντηση-συζήτηση στην Πύλη Αμμοχώστου που οργανώθηκε απο την ομάδα των ελληνοκυπριών που συμμετείχε στην συνάντηση με τουρκοκυπριους του Βερολίνου, καταγγείλαμε τις "πορείες επιστροφής" και επσημαναμε τους κινδύνους της πορείας που έρχονταν. Πρότειναμε σαν εναλλακτική λύση την διοργάνωση μιας αντιεκδήλωσης-συνάντησης με τουρκοκυπριους στο Ληδρα Παλάς την ίδια μερα και ώρα με την πορεία "επιστροφής". Μια τετοια αντιεκδήλωση θα εδινε εναλλακτική λύση σε πολλές γυναίκες που πήγαν στην πορεία "επιστροφής" επειδή "δεν γίνεται τιποτα άλλο". Και βαζόντας την πορεία σε αντιπαράθεση με μια ειλικρινή επαναπροσεγγιστική εκδήλωση, θα εδινε την ευκαιρία σε καποιο κόσμο να διακρίνει πιο καθαρά τον σωβινιστικό χαρακτήρα των πορειών και να πάρει στην πράξη θέση εναντιον τους.

Όσοι απο τσος "επαναπροσεγγιστες" που διοργάνωσαν την συζήτηση δεν αδιαφορήσαν, μας είπαν ότι είμασταν εκτος θεματος!

Οι πορείες εθρέψαν τον σωβινισμό και στις δύο πλευρές

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ

Σήμερα η "επαναπροσεγγιση" δεν είναι απλα ενα συνθημα που προβαλ-
λεται απο το ΑΚΕΛ μεχρι την κυβερ-
νηση και την "ενδοτικη" πτερυγα του
ΔΗΣΥ, αλλα αποτελεί μερος της πρα-
κτικης αυτων των κομματων. Οι πρω-
τοβουλιες για κοινες συναντησεις,
ειτε αναμεσα σε πολιτικους και
δημοσιογραφους στην Πραγα ειτε στο
Ληδρα Παλας, ειτε ακομα και μετα
οπως η εργοδοτηση τουρκοκυπριων
στον νοτο και η πληρωμη των κοινω-
νικων ασφαλισων σε τουρκοκυπριους
δικαιουχους, είναι πια σημαντικο
μερος της πολιτικης ζωης.

Πριν δεκα χρονια ακομα και μεσα
στο ΑΚΕΛ οι καποιες διακυρηξεις για
την αναγκη επαναπροσεγγισης με τους
τουρκοκυπριους ηταν πολυ χαμηλοφω-
νες. Η κυριαρχη πολιτικη ηταν ξε-
καθαρη για ολους: ακομα και για το
ΑΚΕΛ δεν υπηρχε κανενα προβλημα
αναμεσα στους τ/κ και τους ε/κ.
Αντιθετα... "οι τουρκοκυπριακες
μαζες στεναζουν κατω απο μια τριπλη
καταπιση και εκμεταλλευση. Την
καταπιση και εκμεταλλευση των
τουρκικων στρατευματων κατοχης, των
εποικων, και της σωβινιστικης τουρ-
κοκυπριακης ηγεσιας". (Ε. Παπαιωαν-
νου, ομιλια στην Βουλη για τον
τακτικο προυπολογισμο, Φλεβαρης
'77) Ετσι το μονο που χρειαζονταν
οι τ/κ απο τους ε/κ ηταν να τους
στελνουν καθε τοσο μνηματα "φιλιας
και συνεργασιας" (οπως αναφεραται
στον ιδιο λογο), για να επιβεβαιω-
νεται οτι δεν υπηρχε εχθρα ή προ-
βληματα μεταξυ τους.

Μονο απο το '80 και υστερα αρχι-
σε να ακουγεται απο μια μεριδα της
ηγεσιας του ΑΚΕΛ οτι δεν ηταν ακρι-
βως ετσι τα πραγματα. Ο Ζιαρτιδης
αρχισε να καθιερωει τον ορο "επα-
ναπροσεγγιση" τονιζοντας οτι:

"Μιλα κανεις για συμφιλωση
αναμεσα σε δυο ατομα ή οπως στην
περιπτωση μας αναμεσα σε δυο
κοινοτητες, οταν αναμεσα τους
δεν υπαρχει φιλια, οταν αντι-
φιλιας υπαρχει η **καχυποψια, το
μισος η εχθροτης...**" (1)

ΜΙΑ ΥΣΤΕΡΟΒΟΥΛΗ "ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ"

Πριν ενα χρονο, εγινε στην Πυλη
Αμμοχωστου μια εκδηλωση επαναπροσε-
γγισης με ομιλητες τον Διγκλη, τον

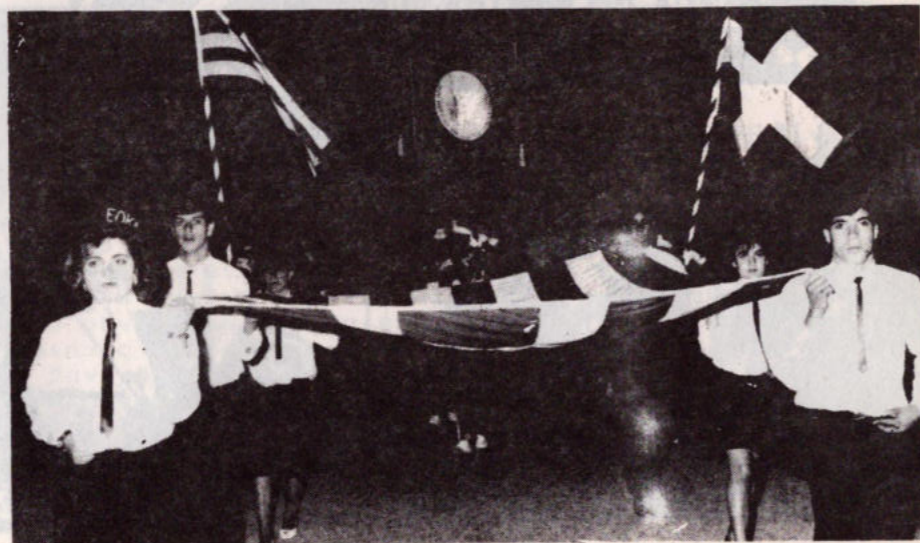
Ηταν μια απο τις πρωτες αποπει-
ρες να προωθηθει η πολιτικη της
επαναπροσεγγισης. Μερικα χρονια
μετα το ΑΚΕΛ θα μπορει να περηφα-
νευεται οτι ηταν το πρωτο κομμα που
ξεκίνησε μια πολιτικη που τωρα για
την δεχονται και αλλοι σημαντικοι
πολιτικοι χωροι.

Η υπαρξη και μονο του συνθηματος
της επαναπροσεγγισης εχει μεγαλη
σημασια για το εργατικο κινημα και
την πολιτικη ατμοσφαιρα γενικα.
Ακομα και **μονη η αναγνωριση** οτι
υπαρχει "καχυποψια, μισος και
εχθροτητα" αναμεσα στις δυο κοινο-
τητες αντιπροσωπευει σιγουρα μεσα
στα ελληνοκυπριακα δεδομενα μια
τεραστια προοδο σε σχεση με την
παλιότερη κυριαρχια της υποκριτικης
αντιληψης οτι "μια χαρα τα περνου-
σαμε, και ξεφνικα ηρθαν οι βαρβαροι
τουρκοι και μας καταπιεζουν ολους".

Για αυτο δεν είναι τυχαια η μα-
νια με την οποια καταφερονται ενα-
ντιον της επαναπροσεγγισης τα πιο
σωβινιστικα κομματια του πολιτικου
κοσμου, τα οποια φυσικα δεν εχουν
καμια αντιρρηση για το "μισος και
εχθροτητα" που υπαρχουν αναμεσα
στις δυο κοινοτητες, απλα θελουν να
τα διατηρησουν και να τα αυξησουν.

Είναι ομως η σημερινη επισημη
επαναπροσεγγιση αυτη που χρειαζεται
το εργατικο κινημα; Οι ιδιες οι
"επαναπροσεγγιστικες" πολιτικες
δυναμεις ταυτοχρονα με ολες τις
διακυρηξεις για επαναπροσεγγιση
κανουν ενα σωρο καθε αλλο παρα επα-
ναπροσεγγιστικες ενεργειες. Μερικα
μονο παραδειγματα είναι οι "αντικα-
τοχικες πορειες", οι απελασεις
αυτομολων, η ρατσιστικη σταση απε-
ναντι στην ιστορια Τζεγκιζ-Αλεξια,
η ολο και μεγαλυτερη στρατιωτικο-
ποιηση, η φυλακιση του Γιαννη
Παρπα, και ιδιαιτερα η στρατευση
των γυναικων και η απειλη ακομα
μεγαλυτερης αυξης της ψυχροπολε-
μικης "εκτακτης εισφορας για την
αμυνα". Ολα αυτα δειχνουν ποσο
καλπικη είναι η επισημη πολιτικη
επαναπροσεγγισης.

Μαση και τον τουρκοκυπριου Νιγazi
Kizilyurek. Σε αυτην, απαντωντας
σε ερωτηση για το πως βλεπει την

επαναπροσεγγιση, ο Niyazi συνοψισε σε μια προταση την πραγματικη της διασταση για την μεγαλη πλειοψηφια των ελληνοκυπριων. "Οταν ενας ελληνοκυπριος μου σφιγγει το χερι" ειπε "βλεπω στα ματια του οτι το κανει επειδη θελει να επιστρεψει στην Κερυνεια".

Δεν ειναι αναγκη να διαβασει καποιος τα ματια των ελληνοκυπριων για να καταλαβει ποσο δικιο εχει ο Niyazi. Οι πραξεις της κυβερνησης, το παρελθον αλλα και η τωρινη πολιτικη των κομματα, ολα κανουν φανερο οτι οι ενδειξεις "αγαπης" για τους τουρκοκυπριους των "επαναπροσεγγιστων" τυπου Βασιλειου, Κληριδη και Λυσσαριδη δεν θα επειθαν κανενα που δεν φορα τις ιδιαιτερες παρπιδες των ελληνοκυπριων. Αλλα ακομα και τα εισημα κειμενα του ιδιου του κομματος που καθιερωσε την πολιτικη της επαναπροσεγγισης, του ΑΚΕΛ, δειχνουν καθαρα τις σκοπιμότητες που κρυβονται πισω απο την πολιτικη της επαναπροσεγγισης:

Με την πολιτικη της επαναπροσεγγισης Ελληνων και Τουρκων Κυπριων... θα δημιουργησουμε τις καλυτερες προυποθεσεις για επιτυχη αγωνα ετσι που η Κυπρος να γινει πραγματικά... κυριαρχη, εδαφικα ακεραιη..."

"Προσεγγιζοντας τους Τ/Κ συμπατριωτες μας μ' αυτη την νεα πολιτικη να επιτυχομε για ολοκληρο τον κυπριακο λαο την απαλλαγη της Κυπρου απο τα τουρκικα στρατευματα κατοχης..." (ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΗΣ της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, 16ο Συνεδριο ΑΚΕΛ (1986) σελ. 78)

Ετσι ακομα και για την ηγεσια του ΑΚΕΛ (οι υπολοιπες πολιτικες δυναμεις ειναι συνθηως πιο χοντροκομμενες) η ουσια της πολιτικης της επαναπροσεγγισης ειναι να πεισουμε τους τουρκοκυπριους πως δεν εχουν να φοβηθουν τιποτα απο τους ελληνοκυπριους για να τους πεισουμε οτι μπορούν και πρεπει να ζησουν μαζι μας σε μια ενωμενη Κυπρο. Τα πιο σκληρα μελη της ηγεσιας του ΑΚΕΛ μαλιστα δεν διαταζουν το ομα και πανω στην εποχη του "φ τε" της πολιτικης της επαναπροσεγγισης, να κανουν δηλωσεις καθε α ο παρα "επαναπροσεγγιστικες":

"Το ΑΚΕΛ αποφασιστικα απορριπτει την ιδεα επιθετικης τακτικης, ενοπλης, οχι απο φοβο αλλα λογω ρεαλιστικης, ψυχραιμης αναλυσης του στρατιωτικου ισοζυγιου δυναμεων" ("Χαραυγη" 2/11/86 αρθρο Ν. Κατσουριδη)

Δεν θελει πολυ φιλοσοφια για να

διακρινει κανεις το μνημα: αν υπηρχε η στρατιωτικη δυναμη, δεν θα ειχε αντιρρηση ο Κατσουριδης για "ενοπλη επιθετικη τακτικη". Μια και δεν υπαρχει... "επαναπροσεγγιση". Αν δεν μπορεις να τους νικησεις, πηγαينه με τα νερα τους...

Ο Διακυρηγμενος λοιπον στοχος της "επαναπροσεγγισης" για την κυβερνηση, τα κομματα και αλλες πολιτικες δυναμεις που την επικαλούνται σημερα, ειναι να διευκολυνθει η κρατικη ενοποιηση της Κυπρου. Η επικρατουςα πολιτικη επαναπροσεγγισης παλι, οταν απευθυνεται στους ελληνοκυπριους, εχει στοχο να πεισει τον κοσμο να βοηθησει τον "δικο του" λυκο, την ελληνοκυπριακη αστικη ταξη, να ντυθει γιαγια για να ξεγελασει την τουρκοκυπριακη λαϊκη κοκκινোসκουφίτσα.

Απο αυτο βγαίνουν μια σειρα απο χαρακτηριστικα της εισησμης επαναπροσεγγισης, που λιγο ή πολυ ισχυουν για ολες τις πολιτικες δυναμεις που την προωθουν.

Πρωτο χαρακτηριστικο, η αντιληψη οτι εκεινοι που πρεπει να "μας ξαναπλησιασουν" ειναι οι τουρκοκυπριοι, γιατι ειναι αυτοι που πρεπει να "πεισθουν" οτι "πρεπει και μποροουμε να ζησουμε μαζι σε μια ενωμενη Κυπρο". Σπανια ασχολούνται με την αλλη οψη του νομισματος, την αναγκη να "Ξαναπλησιασουν" οι ελληνοκυπριοι τους τουρκοκυπριους. Και ποτέ δεν αναφερεται η αναγκη επαναπροσεγγισης των ελληνοκυπριων και των ελλήνων εργαζομενων με τους τουρκους εργαζομενους. Αντιθετα, ειναι συνθησιμενη στην Χαραυγη η εκφραση "ειναι η τουρκια που ειναι εχθρος μας, οχι οι τουρκοκυπριοι".

Δευτερο χαρακτηριστικο, η υποκρισια και η μεσοβεζικη σταση. Τα ψεμματα ειναι οχι μονο επιτρεπτα αλλα και απαραιτητα για την εισησμην πολιτικη επαναπροσεγγισης. Αν μπορει να κρυφτει ή να δικαιολογηθει μια επιθετικη, σωβινιστικη ενεργεια της κυβερνησης ή αλλων βασικων πολιτικων δυναμεων της ελληνοκυπριακης πλευρας (εκτος της γνωστης "σωβινιστικης μειοψηφιας", την οποια μποροουμε να καταδικαζουμε ανωδυνα), οπως ο οικονομικος αποκλεισμος, τα γεγονοτα στις "γυναικες επιστρεφουν" και τσα αλλα, τοτε αυτο πρεπει να γινει, για να "μη χαλασει το κλιμα", για να "μην δωσουμε λαβη στον Ντενκτας", κλπ. Αν για να νοιωσουν ανετα να "μας πλησιασουν" οι τουρκοκυπριοι πρεπει να τους πουμε ψεμματα, τοτε, θα τα πουμε και μαλιστα οσο πιο πειστικα μποροουμε. Ειναι για το καλο της επαναπροσεγγισης!

Εκει ομως που η υποκρισια οργιαζει ειναι σε σχεση με το παρελθον. Ενα απο τα σλογκαν που ο Βασιλειου δεν χανει ευκαιρεια να πει στους τουρκοκυπριους ειναι το "ας ξεχασουμε τα παλια". Πλαι και μαζι με το ρεβανσιστικο "ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ" για αυτα που εγιναν το '74, καλλιερηγται η πιο συστηματικη και καλοστημενη "αμνησια" για την καταπιεση των τουρκοκυπριων απο την ελληνοκυπριακη αρχουσα ταξη πριν το '74, ακομα και το '74. Ειναι μια επαναπροσεγγιση **ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ** και **ΥΣΤΕΡΟΒΟΥΛΗ**.

Τριτο χαρακτηριστικο της, η εμφαση στην "προσωπικη" επαφη, ιδιαιτερα "παραγοντων". Κατι που δειχνει ως που φτανει στην πραξη η εισησμην πολιτικη της επαναπροσεγγισης. Θαρρεις και προκειται για καποια προσωπικη παρεξηγηση αναμεσα σε δυο κατα τα αλλα καλοπροαιρετα άτομα, που αρκει να δει ο ενας τον αλλο, να "δωσουν τα χερια" και να συνεννοηθουν για να ρθουν ολα στην θεση τους. Η επαναπροσεγγιση, για την εισησμην πλευρα, σημαίνει απλα πιο πολλες συναντησεις ελληνοκυπριων και τουρκοκυπριων πολιτικων, δημοσιογραφων, καλλιτεχνων και αλλων παρομοιων. Αποτελεσμα, επανειλημμενα ο Βασιλειου σε ερωτησεις για το τι γινεται με την επαναπροσεγγιση δινει μια στερεοτυπη απαντηση: "εμεις κανουμε οτι μποροουμε, αλλα αφου ο Ντενκτας δεν αφηνει κοσμο να ερθει να μας δει, δεν μποροουμε να κανουμε και πολλα". Ετσι και η επαναπροσεγγιση χρησιμοποιειται σαν μια ακομα ευκαιρια για προπαγανδα εναντια στην αντιπαλη αστικη ταξη.

Υπαρχει ακομα μια οψη της εισησμης επαναπροσεγγισης, που ειναι ακομα χειροτερη. Ειναι η "επαναπροσεγγιση" του τυπου "Οι τουρκοκυπριοι μας αγαπουν, και θελουν να ζησουμε μαζι. Πρεπει να τους βοηθησουμε να απαλλαγουν απο το κατα-

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Μεσα στον ελληνοκυπριακο αριστερο χωρο, κυριαρχει η συγχιση αναμεσα στην ταξικη ενοτητα και την κρατικη ενοτητα. Η κλασικη διατυπωση αυτης της συγχισης ειναι το "η εισβολη χωρισε τις δυο εργατικες ταξεις".

Ομως οι εργατικες ταξεις των ελληνοκυπριων και τουρκοκυπριων ηταν χωρισμενες σαν εργατικες ταξεις, ταξικα διασπασμενες, πολυ πριν γινει η τουρκικη εισβολη ή εστω χαρακτηρι η πρασινη γραμμη το 1964. Η ταξικη ενοτητα των εργαζομενων ειναι κατι τελειως διαφορετικο απο την συμβιωση τους μεσα στο

πειστικο καθεστως του Ντενκτας και τον τουρκικο στρατο". Αυτη η οψη ξαναβηκε εντονα στην επιφανεια μετα τα γεγονοτα του Α. Κασσιανου, απο τους ανδρες και τους παπαδες που συνελθηθηκαν στην πορεια των γυναικων. Και την προβαλαν ολες οι "ενδοτικες" δυναμεις, με πρωτοπορα την "Χαραυγη". (βλεπε αρθρο για τις "πορειες")

Τη λογικη καταληξη αυτου του ειδους της "επαναπροσεγγισης" την εχει διατυπωση πολυ καθαρα η "Επικαιρη":

"Η μονη ορθη 'επαναπροσεγγιση' που θαναι απελευθερωτικη και ευεργετικη και για τους καταπιεσμενους πληθυσμους των Τουρκοκυπριων, ειναι εκεινη που θα προκυψει απο το νικηφορο εθνικοαπελευθερωτικο αγωνα των Ελλήνων στην Κυπρο. Τον αγωνα ο οποιος οφειλει να λευτερωσει το νησι απο την κατοικη και παρανομη παρουσια των Τουρκων επεκτατιστων και να συντριψει τους μηχανισμους βιας και βαρβαροτητας που κυριαρχουν και καταδυναστευουν και την τουρκοκυπριακη μειονοτητα. Αν οι Ελληνες δεν αγωνιστουν για την απελευθερωση της Κυπρου και για να επιβαλουν τις πανανθρωπινες αρχες και αξιες, της ελευθεριας, του δικαιου, της δημοκρατιας, της ανθρωπινης και της εθνικης αξιοπρεπειας, δεν προκειται να βοηθησουν ουτε τους καταπιεζομενους και εξαθλιωομενους απο το τουρκικο καθεστως πληθυσμους, ειτε στην Κυπρο, ειτε στην ιδια την Τουρκια" ("Επικαιρη" 25/3/89)

Η σωβινιστικη "Επικαιρη" δεν κανει τιποτε παραπανω απο το να εκφρασει καθαρα τις κρυφες σκεψεις πολλων απο αυτους που εμφανιζονται σαν αριστεροι και υποστηρικτες της επαναπροσεγγισης και την κατηγορουν σαν σωβινιστικη.

ιδιο ενιαιο κρατος. Με ταξικη ενοτητα εννοουμε την εμπιστοσυνη, την φιλια αναμεσα στους εργαζομενους των αντιπαλων πλευρων, της Ελλαδας, της Τουρκιας και της Κυπρου. Την αισθηση οτι δεν εχουν τιποτα να χωρισουν αλλα οτι αντιθετα τους ενωνουν κοινα συμφεροντα. Και αυτο πολυ μικρη σχεση εχει, στην πραξη, με το αν οι εργαζομενοι ζουν στο ιδιο ή σε χωριστα κρατη. Μπορομε να ειμαστε ενωμενοι, με την εννοια της ταξικης ενοτητας, παρολο που ζουμε σε χωριστα κρατη, και μπορομε να ειμαστε διασπασμενοι, παλι με την ταξικη εννοια, και ωστοσο να ζουμε στο ιδιο κρατος. Το δευτερο

πταν ακριβως αυτο που ισχυε για τους ελληνοκυπριους και τουρκοκυπριους εργαζομενους για ολη την περιοδο απο το '50 περιπου μεχρι το '74. Ζουσαμε μαζι, στα ιδια χωρια, στις ιδιες γειτονιες, ακομα και στις ιδιες δουλειες, αλλα νοιωθαμε εχθρικά, μεχρι που σφαζομασταν.

Η ταξικη ενοτητα των εργαζομενων της Ελλαδας της Τουρκιας και της Κυπρου υποφερει, εκτος των αλλων, και απο την υπαρξη του Κυπριακου προβληματος. Οι εργατικες ταξεις διασπωνται εξαιτιας της διαμαχης αναμεσα στις αρχουσες ταξεις των ελληνοκυπριων των τουρκοκυπριων, της Ελλαδας και της Τουρκιας.

Για την εργατικη ταξη, το σημαντικό προβλημα σημερα δεν ειναι η ενοτητα του κυπριακου κρατους αλλα η αποκατασταση της ταξικης ενοτητας των εργαζομενων της Κυπρου, της Ελλαδας και της Τουρκιας. Να παψουν δηλαδη να βλεπουν οι μεν τους δε σαν εχθρους, και να μπορουν ετσι ευκολα να σπρωχτουν σε νεους πολεμους που δεν θαχουν καμια σχεση με τα συμφεροντα τους.

Οταν η παλη για αναπτυξη της ταξικης ενοτητας ερχεται σε συγκρουση με τις προσπαθειες για ενοτητα του κυπριακου κρατους, για τους σοσιαλιστες, για τους διεθνιστες, η επιλογη πρεπει να ειναι ξεκαθαρη. Πρωτα η ταξικη ενοτητα, και μετα ολα τα αλλα.

Το καλυτερο παραδειγμα για το οτι αυτη η συγκρουση δεν ειναι καθολου θεωρητικη, ειναι οι αντικατοχικες πορειες, ιδιαιτερα οι πορειες "οι γυναικες επιστρεφουν". Αυτες εχουν σαν στοχο την αναπτυξη ενος μαζικου και μαχητικου κινηματος για επανενωση του κυπριακου κρατους. Το ζητημα για μας δεν ειναι, δεν πρεπει να ειναι, αν οι πορειες "βοηθουν" ή "βλαπτουν την επανενωση της Κυπρου". Τετοιους καβγαδες μπορουμε να τους αφησουμε στους αστους και τους μικροαστους πατριωτες. Για μας το μονο ζητημα ειναι οτι εχουν σαν αποτελεσμα την αυξηση του σωβινισμού και του μισους και στις δυο πλευρες, δηλαδη την ολο και μεγαλυτερη ταξικη διασπαση.

Το συνθημα της επαναπροσεγγισης πρεπει να σημεινει πολυ διαφορετικα πραγματα για τους ελληνοκυπριους επαναστατες απο αυτα που σημεινει για τους αστους και τους ρεφορμιστες.

Για μας η επαναπροσεγγιση ειναι αναγκαία οχι επειδη θα κανει πιο ευκολη την δημιουργια ενος ενιαιου ή ομοσπονδου Κυπριακου κρατους αλλα

για την αναπτυξη της ταξικης ενοτητας των εργαζομενων. Για το σπασιμο της ταξικης συνεργασιας των εργαζομενων με την αρχουσα ταξη. Για την παλη εναντια στον πολεμο. Για την εκπαιδευση στον διεθνισμό και την δημοκρατια των εργαζομενων και της πρωτοπορειας τους. Επειδη ολα αυτα ειναι απαραιτητα για την επιτυχια του αγωνα για την σοσιαλιστικη επανασταση και τον διεθνη σοσιαλισμο.

Αυτα ολα σημεινουν...

**** ταξικη παλη, οχι ταξικη συνεργασια**

Η καθημερινη καταπιεση και εξαναγκασμος απο τον μαστρο, υπαρχει βεβαια παντα, ιδιαιτερα σε καιρους ανεργιας. Ομως δεν ειναι αυτος ο μονος λογος, ουτε καν ο κυριος λογος, της υποταγης της ελληνοκυπριακης εργατικης ταξης στην εκμεταλλευση απο την αστικη ταξη. Η ελληνοκυπριακη αστικη ταξη για παραδειγμα πολυ σπανια αναγκάζεται να χρησιμοποιησει την αστυνομια για να χτυπησει απεργιες. Αυτο το οφειλει στην κυριαρχια μεσα στην εργατικη ταξη της ιδεολογιας της ταξικης συνεργασιας. Της πιστης δηλαδη των εργαζομενων οτι αυτοι και οι αστοι "τους" εχουν κοινα συμφεροντα ("το καλο του τοπου"), οτι πρεπει και μπορουν να συνεργαζονται για το "κοινο καλο". Ο σωβινισμος, η ταξικη διασπαση με τους εργαζομενους της "εχθρικης" εθνοτητας, και η ταξικη συνεργασια με τους "δικους μας" αστους, ειναι δυο πραγματα που πανε χειρι-χειρι. Χωρις να πολεμησουμε το πρωτο δεν μπορουμε να πολεμησουμε το δευτερο, δεν μπορει να προχωρησει η εργατικη ταξη περα απο την ταξικη συνεργασια, στην ταξικη παλη εναντια στην αστικη ταξη.

**** η παλη εναντια στον πολεμο**

Αν οι πολεμοι και η προετοιμασια τους αποφασιζονται απο την αστικη ταξη και την πολιτικη της ηγεσια, ωστοςο πολεμουνται απο τους εργαζομενους, τους αγροτες, τους μικροαστους, τα "λαικα στρωματα". Για αυτο ενα απο τα μεγαλυτερα οπλα στα χερια μιας αστικης ταξης που βρισκεται ή μπορει να βρεθει σε εμπολεμη κατασταση, ειναι το "ηθικο" των μαζων, η πιστη τους στο δικαιο και το αναγκαιο του πολεμου. Για τους αστους της Ελλαδας, της Τουρκιας και της Κυπρου, η ταξικη διασπαση αναμεσα στις εργατικες ταξεις των χωρων τους ειναι απαραιτητη προϋποθεση για να αισθανονται αυτοπεποιθηση για την δυνατοτητα τους να απειλουν τους αντιπαλους με πολεμο, ή να ξεκινήσουν ενα πολεμο.

Η αναπτυξη της ταξικης ενοτητας μπορει να μην αποτελει εγγυηση οτι η εργατικη ταξη δεν θα υποστει αλλους αστικους πολεμους, επειδη τετοια εγγυηση ειναι μονο το παρσιμο της εξουσιας απο την εργατικη ταξη, ειναι ομως το κυριότερο αμεσο οπλο του εργατικου κινηματος εναντια στην απειλη νεων πολεμων. Αν οι αστοι δεν ειναι σιγουροι οτι η εργατικη ταξη θα τους ακολουθησει σε ενα πολεμο, τοτε θα το σκεφτουν διπλα πριν τον ξεκινήσουν.

**** η αυτοαπελευθέρωση της εργατικης ταξης**

"Η σοσιαλιστικη επανασταση δεν μπορει παρα να ειναι το εργο της ιδιας της εργατικης ταξης". Αυτη η περιφημη προταση του Μαρξ βαζει αμεσα το ερωτημα, τι ειδους εργατικη ταξη μπορει να κανει "η ιδια" μια σοσιαλιστικη επανασταση;

Δεν προκειται να ειναι "τελεια" η εργατικη ταξη που θα καταστρεψει την παλια και θα χτισει την νεα κοινωνια, μια και στο κατω-κατω θα εχει αναπτυχθει και η ιδια μεσα στο αρρωστημενο περιβαλλον του καπιταλισμου. Μπορει ομως μια εργατικη ταξη γεματη απο εθνικο εγωισμο, ετοιμη να καταπιεσει ή να ανεχθει την καταπιεση εργαζομενων αλλων εθνικοτητων, αδιαφορη για τον σεβα

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΙΔΙΚΡΙΝΗ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Σε αντιθεση με την επισημη επαναπροσεγγιση, μια τετοια πολιτικη, πρεπει να βασιζεται στο οτι οι ελληνοκυπριοι και ελληνες εργαζομενοι εχουν τουλαχιστον εξισου μεγαλη αναγκη με τους τουρκοκυπριους να "πλησιασουν" τους τουρκοκυπριους και τους τουρκους εργαζομενους. Ειδικα για τους ελληνες και ελληνοκυπριους αριστερους το προβλημα δεν ειναι μονο πως θα μας δουν πιο φιλικα οι τουρκοκυπριοι. Ακομα πιο σημαντικό ειναι να βρισουμε καθε φορα ποια προπαγανδα και ποιοι αγωνες θα βοηθησουν τους ελληνοκυπριους και ελληνες εργαζομενους να νοιωσουν πιο κοντα στους τουρκοκυπριους και τουρκους εργαζομενους. Και οχι μονο αυτο, αλλα και να βοηθα να αρχισουν να ξεκαθαριζουν οτι οι κυριοι εχθροι τους βρισκονται μεσα στην ιδια τους την κοινωνια, ειναι οι αμεσοι καταπιεστες τους, οι ελληνοκυπριοι αστοι.

Δεν εχουμε κανενα λογο λοιπον να εμε ψεμματα, να παθαινομε "αμνηνια" για την επιθετικοτητα των ελληνοκυπριων αστων ειτε μεχρι το 74 ειτε μετα με σκοπο να καλυψουμε

σμο στην θεληση τους, δηλαδη για την δημοκρατια, να γκρεμισει την αστικη κοινωνια και να χτισει τον σοσιαλισμο; Ειναι ικανη να προχωρησει σε κατι τετοιο μια εργατικη ταξη σαν την ελληνοκυπριακη εργατικη ταξη του '63-64 που αν δεν πηρε ολη με ενθουσιασμο μερος, παντως ανεχθηκε την βιατη γκετοποίηση των τουρκοκυπριων;

Σιγουρα οχι. Στον δρομο για την αυτοαπελευθέρωση τους, οι εργατικες ταξεις της Ελλαδας, της Τουρκιας και της Κυπρου θα πρεπει να "απελευθερωθουν" απο τα σκουπιδια του παρελθοντος" τους (Μαρξ), σκουπιδια οπως ο εθνικισμος τους, η αντιδημοκρατικη τους σταση απεναντι στην θεληση και τα προβληματα της εργατικης ταξης και του λαου της "αντιπαλης" πλευρας, η ψυχολογια "εμεις, το εθνος μας, η πλευρα μας, να ειμαστε καλα, και οι αλλοι ας κουρευονται". Με λιγα λογια, το ελληνοκυπριακο εργατικο κινημα χρειαζεται μια πολιτικη επαναπροσεγγισης τετοια που να αναπτυσει την δημοκρατικη και διεθνιστικη διαπαιδαγωση των εργαζομενων και ιδιαιτερα της διεθνιστικης επαναστατικης πρωτοπορειας τους. Χρειαζεται μια πολιτικη που να στηριζεται στην δημοκρατικη αντιμετωση και σταση απεναντι στους τουρκοκυπριους.

την "πλευρα μας", δηλαδη την αρχουσα ταξη "μας". Αντιθετα, η καταγγελια καθε επιθετικης ενεργειας των αστων "μας" οχι μονο βοηθαει στο να νοιωσουν πιο φιλικα απεναντι μας οι τουρκοκυπριοι εργαζομενοι, αλλα κυρια βοηθα τους ελληνοκυπριους εργαζομενους να δουν οτι δεν ειναι μονο οι τουρκοι φταιχτες. Αποτελει ετσι χτυπημα στην ιδεολογια της ταξικης συνεργασιας με τους δεθεν "αθωους" αστους "μας".

Υπαρχουν βεβαια και οι ευθυνες της αλλης πλευρας, της τουρκικης και τουρκοκυπριακης αστικης ταξης. Ειναι ομως δουλεια των τουρκοκυπριων και τουρκων διεθνιστων, εργαζομενων ή και απλα δημοκρατων να καταγγειλουν χωρις πονηρες "αμνησιες" και εθνικιστικες "ευαισθησιες" την τουρκικη και τ/κ αρχουσα ταξη. Η τουρκαλα Περεντσεκ του τουρκικου περιοδικου "Προς το 2000", μιλωντας φετος την πρωτομαγια σε συγκεντρωση στην βορεια Λευκωσια ειπε οτι "σαν τουρκαλα, ζητω να φυγει ο τουρκικος στρατος", σκωνοντας θυελλα αντιδρασεων απο τους εκει σωβινιστες.

Τετοιες καταγγελιες απο την με-

ρια των τ/κ, είναι προοδευτικές, είναι διεθνιστικές, συμβάλουν στην επαναπροσέγγιση. Από την δική μας όμως μεριά, τέτοιου είδους καταγγελίες μπορεί να ταιριαζουν στον Χρυσόστομο, τον Κυπριανού, τον Λυσσαριδη, την "Επικαιρη" και την "Σημερινη", (και ολοι αυτοι τις κανουν με μεγαλο κεφι) οχι ομως και στους αριστερους, τους οπαδους μιας δημοκρατικής στασης απεναντι στους τουρκοκυπριους και της επαναπροσέγγισης. Γεγονοτα είναι και οι σφαγες του '63-64 και της Κοφινου, γεγονός και οι βαρβαροτητες της τουρκικής εισβολής. Αν ομως ακουγαμε ενα τουρκοκυπριο ή τουρκο να επιμενει να μας εξηγησει με λεπτομερειες τι επαθαν οι τ/κ απο τους ελληνοκυπριους απο το '63-64 ως το '67, σιγουρα δεν θα νοιωθαμε οτι αυτο που σκεφτεται πανω απο ολα είναι η επαναπροσέγγιση. Θα φαινοταν και θα ηταν σωβινιστης. Ετσι και ο ελληνοκυπριος που επιμενει να δινει εμφαση στα εγκληματα της ΤΜΤ, την βαρβαροτητα της τουρκικής εισβολής κλπ κλπ, να τονιζει πρωτα και κυρια το αδικο της "αντιπαλης πλευρας", είναι σωβινιστης. Ο διεθνιστης, ή ακομα και αυτος που θελει απλα και μονο να είναι δημοκρατης, πρεπει να τονιζει πρωτα και κυρια το αδικο της δικής του πλευρας.

Οι "επαφες"

Η "επαναπροσέγγιση" αναμεσα σε "παραγοντες" των δυο κοινοτητων, την οποια τοσο προβαλουν κυβερνηση και "ενδοτικα" κομματα είναι το λιγοτερο σημαντικό που μπορεί να γινει. Το να περιμενει κανεις να αλλαξει η ψυχολογια και η διαθεση του Βασιλειου, του Γ. Μαση του Χριστοφια ή του Λυσσαριδη επειδη θα πιουν το καφε τους με τον Ντενκτας τον Οζγκιουρ και τον Ακιντζι, οπως προτεινει ο Τ. Ευδοκας (2) είναι αφελεια. Η πραγματικη σημασια τετοιων συναντησεων δεν ξεπερνα τις εντυπώσεις που προκαλουν μεσα στην υπολοιπη κοινωνια, την αισθηση οτι "το συζηταμε", "διαπραγματευομαστε". Μπορει στο επιπεδο των εντυπωσης αυτες οι επαφες να είναι ενα πληγμα στην απορριπτικη πολιτικη, ταυτοχρονα ομως καλλιεργουν τις αυταπατες των μαζων για την διαθεση των αστων για επαναπροσέγγιση και ειρηνη.

Η επαναπροσέγγιση που μας ενδιαφerei αφορά την εργατικη ταξη και γενικα τα χαμηλα στρωματα των δυο κοινοτητων της Κυπρου, της Ελλαδας και της Τουρκιας.

Απο αυτη την αποψη οι ανοιχτες συναντησεις σαν αυτες που εγιναν στο "Ληδρα Παλας" αναμεσα σε απλους

ελληνοκυπριους και τουρκοκυπριους εχουν πολυ μεγαλυτερη αξια απο τις πολυδιαφημισμενες συναντησεις των παραγοντων. Εκτος απο την λειτουργια τους στο επιπεδο της δημιουργιας εντυπωσης, ειχαν και μια πιο χειροπιαστη αξια, επετρεψαν την ανταλλαγη πληροφοριων, εμπειριων και σκεψων μεσα στον ιδιο τον απλο κοσμο. Σε τετοιες συναντησεις οι τουρκοκυπριοι ρωτησαν με ενδιαφερον για το κινημα συμπαραστασης στον ελληνοκυπριο αντιρρησης συνειδησης Παρπα που φυλακιστηκε επειδη δεν ηθελε να τους πολεμησει, και δωθηκε η ευκαιρεια σε αρκετο κοσμο να μαθει απο τους τουρκοκυπριους πως βλεπουν τον τουρκικο στρατο, τους "εποικους", τους μεταναστες απο την Τουρκια.

Αυτου του ειδους οι ανοιχτες συναντησεις είναι προτιμοτερες απο τις κλειστες γιατι εχουν λιγοτερους κινδυνους να εκφυλιστουν μεσα στα πλαίσια της εισημης, υποκριτικής, "επαναπροσέγγισης". Μπορουν να γινουν εστιες συνενωσης, επαφης και επαναπροσέγγισης. Ενω οι κλειστες, αυτες που γινονται αναμεσα σε παραγοντες, ακομα και αναμεσα σε αριστερους και περιθωριακους παραγοντες, ευκολα μπορουν να εκφυλιστουν μεσα στα πλαίσια της εισημης υποκριτικής επαναπροσέγγισης.

Χαρακτηριστικο τετοιο παραδειγμα είναι η κινηση που αρχισε με την συναντηση στο Βερολινο αναμεσα σε ελληνοκυπριους και τουρκοκυπριους τον Μαρ και συνεχιστηκε με "διευρυμενη" συναντηση στο Ληδρα Παλας.

Ηδη απο την αρχη, παρα την διαφημηση της σαν κατι το "πολυ διαφορετικο" και εξω απο την "κατεστημενη" πολιτικη, οι προοπτικες της ηταν πολυ αμφιβολες και η παρουσιαση της σαν "τολμηρη προσπαθεια", αν ηταν δικαιολογημενη για τους τουρκοκυπριους, απο την μερια των ελληνοκυπριων διοργανωτων της σιγουρα δεν ηταν. Οι τουρκοκυπριοι ηγγαινοντας εκει στρεφονταν εναντια στην αστικη τους ταξη υποστηριζοντας την Ομοσπονδια, γι' αυτο και κατηγορηθηκαν πραγματι για προδοτες. Οι ελληνοκυπριοι ομως δεν εκαναν πολυ περισσοτερα απο το να βρισκονται μεσα στα πλαίσια της πολιτικής της κυβερνησης και των εισημων επαναπροσέγγιστων, αφου ολοι "πιστευουν ενθουσιωδως στην επανενωση της Κυπρου" (συνεντευξη Κ. Αχινιωτη για την συναντηση στο "Εμπρος", 9/6/89).

Η υποκρισια που χαρακτηριζει την εισημη επαναπροσέγγιση υπηρχε και στο Βερολινο. Ειμαστε σιγουροι για παραδειγμα οτι ο συνεδρος Χ. Ηλια-

διεθνιστικη
προ(σ)κληση

αφιερωμα

η κριση του κρατικου καπιταλισμου

ΜΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΡΟΤΣΚΙ ΣΑΝ ΕΚΦΥΛΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Η ανάλυση του Τροτσκι για το σταλινικό καθεστώς έχει την αφετηρία της στον μπολσεβικισμό. Αντι-παράθετοι το Μαρξισμό στο Σταλινισμό και την Οχτωβριανή σοσιαλιστική επανάσταση στη γραφειοκρατική αντεπανάσταση. Σαν μαθητής του Τροτσκι και πιστευόντας μαζί του ότι αυτό που έχει ζωτική σημασία για την εκτίμηση του σταλινισμού είναι να τον προσεγγίσει κανείς από την άποψη της σχέσης του με τον μαρξισμό - λενινισμό, πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να δοθεί η μεγαλύτερη προσοχή στην κριτική εκτίμηση της ανάλυσης του Τροτσκι για το σταλινικό καθεστώς.

Μπορεί να είναι εργάτικο ένα κράτος που δεν ελεγχεται από τους εργάτες;

Στα έργα του Τροτσκι βρίσκουμε δύο διαφορετικούς και τελειώς αντιφατικούς ορισμούς του εργάτικου κράτους. Σύμφωνα με τον πρώτο ορισμό το κριτήριο του εργάτικου κράτους είναι αν το προλεταριάτο έχει άμεσο ή έμμεσο έλεγχο πάνω στη κρατική εξουσία, όσο περιορισμένος και να είναι αυτός: δηλαδή, αν το προλεταριάτο μπορεί να απαλλαγεί από τη γραφειοκρατία μόνο με μεταρρυθμίσεις, χωρίς την ανάγκη μιας επανάστασης. Το 1931 έγραφε:

Η αναγνώριση του σημερινού σοβιετικού κράτους σαν εργάτικου κράτους, όχι μόνο σημαίνει ότι η αστική τάξη δεν μπορεί να κατακτήσει την εξουσία με κανέναν άλλο τρόπο εκτός από την ενοπλή εξέγερση, αλλά επίσης ότι το προλεταριάτο της ΕΣΣΔ δεν έχασε τη δυνατότητα να υποταχθεί τη γραφειοκρατία, να αναζωογονήσει το κομμα και να "διορθώσει" την δικτατορία του προλεταριάτου - χωρίς νέα επανάσταση, αλλά με τις μεθόδους και ακολουθώντας το δρόμο της μεταρρυθμίσης. (1)
Σ' ένα γράμμα στον Μποροντάι,

ενός μέλους της Αντιπολιτευτικής Ομάδας "Δημοκρατικοί Συνγκεντρωτιστές", εκφράζει αυτή την ιδέα ακόμα πιο ξεκαθαρά. Το γράμμα είναι χωρίς ημερομηνία, αλλά όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι γραφτηκε στα τέλη του 1928. Γράφει τα εξής:

Είναι ο εκφυλισμός του κρατικού μηχανισμού και της σοβιετικής εξουσίας γεγονός; Αυτό είναι το ερώτημα.

Δε χωράει αμφιβολία ότι ο εκφυλισμός του Σοβιετικού κρατικού μηχανισμού είναι πολύ πιο προχωρημένος απ' ό,τι στον Κομμουνιστικό μηχανισμό. Παρ' όλα αυτά, το Κομμα είναι εκείνο που αποφασίζει. Σήμερα, αυτό είναι το ίδιο σαν να λέμε: ο Κομμουνιστικός μηχανισμός. Έτσι το ζήτημα αναγεται στο ίδιο πρόβλημα: είναι ο προλεταριακός πυρήνας του Κομμουνιστικού μηχανισμού που συγχωνεύεται ολο και περισσότερο με τον κρατικό μηχανισμό; Οποιοσδήποτε απαντάει εκ των προτερων ότι είναι **ανίκανος** υποστηρίζει όχι μόνο την αναγκαιότητα ενός νέου κομμουνιστικού χτισμένου σε νέες βάσεις, αλλά και την αναγκαιότητα μιας δεύτερης και καινούργιας προλεταριακής επανάστασης. (2)

Παρα κατω, στο ίδιο γράμμα, λέει:

Αν το κομμα είναι πια ένα πτώμα, πρέπει να χτιστεί κάπου άλλου ένα νέο κομμα, και πρέπει αυτό να το πούμε ανοιχτά στην εργάτικη τάξη. Αν ο θερμιδωρ έχει ολοκληρωθεί, αν έχει συντριβεί η δικτατορία του προλεταριάτου, πρέπει να ξεδιπλωσουμε την σημαία της δεύτερης προλεταριακής επανάστασης. Αυτό θα καναμε αν αποδεικνυονταν αδιεξο-

δος ο δρόμος της μεταρρυθμίσης, τον οποίο υποστηρίζουμε. (3)

Ο δεύτερος ορισμός του Τροτσκι στηρίζεται σε ένα θεμελιακά διαφορετικό κριτήριο. Άσχετα από το ποσο ανεξαρτητος είναι ο κρατικός μηχανισμός από τις μαζες, ακόμα και αν ο μονος δρόμος απαλλαγής από την γραφειοκρατία είναι η επανάσταση, όσο τα μέσα παραγωγής είναι κρατικοποιημένα το κράτος παραμένει εργάτικο κράτος, με κυρίαρχη τάξη το προλεταριάτο. Έτσι, στην "Προδομένη Επανάσταση", ο Τροτσκι γράφει:

Η εθνικοποίηση της γης, των μέσων βιομηχανικής παραγωγής, των μέσων μεταφοράς και εμπορίου μαζί με το μονοπώλιο του εξωτερικού εμπορίου, αποτελεί τη βάση της σοβιετικής κοινωνικής δομής. Είναι μέσα από τις σχέσεις αυτές, οι οποίες εγκαθιδρύθηκαν από την προλεταριακή επανάσταση, που έχει βασικά προσδιοριστεί για μας η φύση της Σοβιετικής Ένωσης ως προλεταριακού κράτους. (4)

Απ' αυτό μπορούμε να βγάλουμε τρία συμπεράσματα:

α) Ο δεύτερος ορισμός του Τροτσκι για το εργάτικο κράτος αναιρεί τον πρώτο.

β) Αν ο δεύτερος ορισμός είναι σωστός, τότε κάνει λάθος το Κομμουνιστικό Μανιφέστο όταν γράφει: "Το προλεταριάτο θα χρησιμοποιήσει την πολιτική του κυριαρχία για να αποσπασει, σταδιακά, ολο το κεφάλαιο από την αστική τάξη, να συγκεντρώσει όλα τα μέσα παραγωγής στα χέρια του κράτους...". Και κάνει επίσης λάθος όταν γράφει ότι: "Το πρώτο βήμα που θα κάνει η εργάτικη τάξη με την επανάσταση είναι να ανυψώσει το προλεταριάτο σε θέση κυρίαρχης τάξης". Επιπλέον, αν δεχτούμε αυτό τον ορισμό, τότε ούτε η Παρισινή Κομμουνά, ούτε η μπολσεβικική δικτατορία ήταν εργάτικα κράτη, μια που η πρώτη δεν κρατικοποίησε καθολου τα μέσα παραγωγής και η δεύτερη άργησε κάμποσο καιρό να το κάνει.

γ) Αν το κράτος είναι ο κηδεμόνας των μέσων παραγωγής και οι εργάτες δεν το ελεγχουν, τότε τα μέσα παραγωγής δεν τους ανήκουν, δηλαδή δεν είναι η κυρίαρχη τάξη.

Ο πρώτος ορισμός το δεχεται αυτό. Ο δεύτερος παρακαμπτεί το σημείο αυτό, αλλά δεν το αποδεικνύει λανθασμένο.

Ο ορισμός της ρωσίας σαν εργάτικο κράτος και η μαρξιστική θεωρία για το κράτος

Η υποθεση ότι η Ρωσία είναι εκφυλισμένο εργάτικο κράτος οδηγεί αναποφευκτα σε συμπεράσματα που βρίσκονται σε άμεση αντίθεση με τη μαρξιστική αντίληψη για το κράτος. Μια ανάλυση του ρόλου αυτών που ο Τροτσκι αποκαλούσε πολιτική επανάσταση και κοινωνική αντεπανάσταση, θα το αποδείξει.

Στην "Προδομένη Επανάσταση" ο Τροτσκι γράφει:

Για να καταλάβουμε καλύτερα τη φύση της σημερινής Σοβιετικής Ένωσης, ας κάνουμε δυο διαφορετικές υποθέσεις για το μέλλον της. Ας υποθέσουμε πρώτα ότι η σοβιετική γραφειοκρατία ανατρέπεται από ένα επαναστατικό κομμα, που έχει όλα τα χαρακτηριστικά του παλιού μπολσεβικισμού, και εμπλουτισμένου επιπλέον με την παγκόσμια εμπειρία της πρόσφατης περιόδου. Ένα τέτοιο κομμα θα αρχίζε με την επαναφορά της δημοκρατίας στα συνδικατά και στα Σοβιέτ. Θα ήταν σε θέση και θα έπρεπε να επαναφέρει την ελεύθερη λειτουργία των σοβιετικών κομμάτων. Μαζί με τις μαζες, και μπαινόντας επικεφαλής τους, θα πραγματοποιούσε μια ανελέητη εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού. Θα καταργούσε βαθμούς και παράσημα, όλα τα ειδικά προνομίων, και θα περιοριζε την ανισότητα στην αμοιβή της εργασίας στο βαθμό που το απαιτούσαν οι ζωτικές ανάγκες της οικονομίας και του κρατικού μηχανισμού. Θα έδινε στην νεολαία την ελεύθερη δυνατότητα να σκεφτείται ανεξαρτητά, να μαθαίνει, να επικρίνει και να ωριμαζει. Θα εισήγαγε βαθιές αλλαγές στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος ανολόγα με τα συμφέροντα και τη θέρση των μαζών των εργάτων και αγροτών. Αλλά όσον αφορά τις σχέσεις ιδιοκτησίας, η νέα εξουσία δε θα χρειαζόταν ν' ανατρέξει σ' επαναστατικά μέτρα. Θα διατηρούσε και θ' ανεπτύσσε παραπέρα το πείραμα της σχεδιασμένης οικονομίας. Μετα την πολιτική

επανάσταση - δηλαδή την καθαιρέση της γραφειοκρατίας - το προλεταριάτο θα έπρεπε να εισαγει στην οικονομία μια σειρά πολύ σημαντικών μεταρρυθμίσεων, αλλά όχι μια άλλη κοινωνική επανάσταση...

Αν - για να υποθετίσουμε μια δεύτερη υποθεση - ένα αστικό κομμα ανετρεπε την κυριαρχή σοβιετική καστα, θα εβρισκε ένα καθολού αξιόκαταφρονήτο αριθμό ετοιμών υπηρέτων ανάμεσα στους σημερινούς γραφειοκράτες, διοικητικούς υπαλλήλους, τεχνικούς, διευθυντες, κομματικούς γραμματείς και γενικά στους προνομίους ανώτερους κυκλους. Φυσικά θα χρειαζόταν και πάλι μια εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού. Αλλά μια αστική παλινόρθωση πιθανόν θα χρειαζόταν να διώξει λιγότερους ανθρώπους απ' ότι ένα επαναστατικό κομμα. Το κύριο καθήκον της νέας εξουσίας θα ήταν η επανάφορα της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής... Παρ'όλο που η σοβιετική γραφειοκρατία προχώρησε πολύ προς την προετοιμασία μιας αστικής παλινόρθωσης, το νέο καθεστώς θα χρειαζόταν να εισαγει, όσον αφορά τις μορφές ιδιοκτησίας και τις μεθόδους λειτουργίας της βιομηχανίας, όχι μια μεταρρύθμιση, αλλά μια κοινωνική επανάσταση". (5)

Ας το εξετάσουμε αυτό. Κατά τις αστικές πολιτικές επαναστάσεις, π.χ. τις γαλλικές επαναστάσεις του 1830 και 1848, η μορφή διακυβερνήσεως άλλαξε σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, αλλά ο τύπος του κράτους έμεινε ίδιος - "ειδικά σωματά ενόπλων ανδρών, φυλακές κλπ.", ανεξαρτήτα από το λαό, που υπηρετούν την τάξη των καπιταλιστών.

Η νίκη του Χίτλερ στη Γερμανία είχε σίγουρα σαν επακόλουθο μια μεγάλη κλίμακα εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού, αλλά ο κρατικός μηχανισμός σαν σύνολο δε συντριφτηκε, έμεινε ουσιαστικά ίδιος. Στο εργατικό κράτος υπάρχει μια πολύ στενότερη σύνδεση ανάμεσα στη μορφή και το περιεχόμενο απ' ότι σε οποιοδήποτε άλλο κράτος. Γι'αυτό, ακόμα αν υποθετίσουμε ότι μπορούν να γίνουν πολιτικές επαναστάσεις σ'ένα εργατικό κράτος, ένα πράγμα είναι ξεκάθαρο: πρέπει να εξακολουθεί να υπάρχει και μετά ο ίδιος

μηχανισμός του εργατικού κράτους όπως αυτός υπήρχε πριν την πολιτική προλεταριακή επανάσταση. Αν η Ρωσία είναι ένα εργατικό κράτος, παρ'όλο που το επαναστατικό εργατικό κομμα μπορεί να πραγματοποιήσει μια μεγάλη κλίμακα "εκκαθάριση" του κρατικού μηχανισμού όταν έρθει στην εξουσία, πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει και θα χρησιμοποιήσει τον υπάρχοντα κρατικό μηχανισμό. Από την άλλη μεριά, αν η αστική τάξη έρθει στην εξουσία, δε θα μπορεί να χρησιμοποιήσει τον υπάρχοντα κρατικό μηχανισμό, αλλά θ'αναγκαστεί να τον συντριψει και να κτίσει άλλο πάνω στα συντρίμια του.

Είναι αυτές οι συνθήκες που επικρατούν στη Ρωσία; Η μιση απάντηση βρίσκεται ήδη στη σωστή ερώτηση. Είναι βεβαία προφανές ότι το επαναστατικό κομμα δε θα χρησιμοποιήσει το MVD [σ.μ. παλιότερη ονομασία της μυστικής πολιτικής αστυνομίας], ούτε τη γραφειοκρατία, ούτε τον τακτικό στρατό. Το επαναστατικό κομμα θα πρέπει να συντριψει το υπάρχον κράτος και να το αντικαταστήσει με σοβιετ, λαϊκή πολιτοφυλακή κλπ.

Αντιθέτα, αν η αστική τάξη έρθει στην εξουσία, μπορεί καλύτερα να χρησιμοποιήσει το MVD, τον τακτικό στρατό κλπ. Ο Τρότσκι αποφεύγει να εφαρμόσει τη μαρξιστική θεωρία για το κράτος στην περίπτωση της πολιτικής επανάστασης και της κοινωνικής αντεπανάστασης στη Ρωσία εν μέρει επειδή λέει ότι το επαναστατικό κομμα "θ' αρχίζει με την επανάφορα της δημοκρατίας στα συνδικατά και στα Σοβιετ". Αλλά στην πραγματικότητα δε υπάρχουν ούτε συνδικατά ούτε Σοβιετ στη Ρωσία, όπου μπορεί να επαναφερθεί η δημοκρατία. Το ζήτημα δε είναι να μετασχηματιστεί ο κρατικός μηχανισμός, αλλά να συντριβεί και να χτιστεί ένα νέο κράτος.

Είτε υποθετίσουμε ότι το προλεταριάτο πρέπει να συντριψει τον υπάρχοντα κρατικό μηχανισμό όταν έρθει στην εξουσία, ενώ η αστική τάξη μπορεί να τον χρησιμοποιήσει, ή υποθετίσουμε ότι ούτε το προλεταριάτο ούτε η αστική τάξη μπορεί να χρησιμοποιήσει τον υπάρχοντα κρατικό μηχανισμό (επειδή η "εκκαθάριση" του κρατικού μηχανισμού θα συνεπαγόταν αναγκαστικά μια τόσο βαθιά αλλαγή που θα τον άλλαζε ποιοτικά),

και στη μια και στην άλλη περίπτωση πρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι η Ρωσία δε είναι εργατικό κράτος. Η υποθεση ότι τόσο το προλεταριάτο όσο και η αστική τάξη μπορούν χρησιμοποιήσουν τον ίδιο κρατικό μηχανισμό σαν όργανο της κυριαρχίας τους, ισοδυναμεί με μια απορριψη της επαναστατικής αντίληψης για το κράτος, όπως εκφράστηκε από τους Μαρξ, Έγκελς, Λένιν και Τρότσκι.

Η εξέταση των μορφών ιδιοκτησίας ανεξαρτήτα από τις παραγωγικές σχέσεις - μια μεταφυσική αφαιρεση

Ο κάθε μαρξιστής αναγνωρίζει ότι η έννοια της ατομικής ιδιοκτησίας από μόνη της, ανεξαρτήτα από τις σχέσεις παραγωγής, είναι μια υπερστορική αφαιρεση. Η ανθρώπινη ιστορία γνωρίζει την ατομική ιδιοκτησία του δουλοκτητικού συστήματος, του φεουδαρχικού συστήματος, του καπιταλιστικού συστήματος, που όλα τους διαφέρουν ουσιαστικά μεταξύ τους. Ο Μαρξ γελοιοποίησε την προσπάθεια του Προυντόν να ορίσει την ατομική ιδιοκτησία ανεξαρτήτα από τις σχέσεις παραγωγής. Όπως είπε ο Μαρξ :

Σε κάθε ιστορική περίοδο, η ιδιοκτησία αναπτύχθηκε διαφορετικά και κάτω από μια σειρά τελειώς διαφορετικών κοινωνικών σχέσεων. Έτσι οποιος θέλει να περιγράψει την αστική ιδιοκτησία δε έχει να κάνει τίποτ' άλλο παρά να περιγράψει όλες τις κοινωνικές σχέσεις της αστικής παραγωγής. Το να προσπαθήσει κανείς να ορίσει την ιδιοκτησία σαν μια ανεξάρτητη σχέση, μια ξεχωριστή κατηγορία - μια αφηρημένη αιώνια ιδέα - δε μπορεί να είναι τίποτ' άλλο από μια αυταπάτη μεταφυσική ή νομικιστική. (6)

Όλες οι κατηγορίες που εκφράζουν σχέσεις μεταξύ ανθρώπων στην καπιταλιστική παραγωγική διαδικασία - αξία, τιμή, μισθοί κλπ. - αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της αστικής ατομικής ιδιοκτησίας. Είναι οι νομοί κίνησης του καπιταλιστικού συστήματος, που προσδιορίζουν τον ιστορικό κοινωνικό χαρακτήρα της καπιταλιστικής ατομικής ιδιοκτησίας; που τη διαφοροποιούν από άλλες μορφές ατομικής ιδιοκτησίας. Ο Προυντόν, που αφαιρέσε τη μορφή ιδιοκτησίας από τις παραγωγικές σχέσεις, "ανακατέψε

το σύνολο αυτών των οικονομικών σχέσεων (των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής) με τη γενική νομικιστική αντίληψη της 'ιδιοκτησίας'".

Γι' αυτό "ο Προυντόν δε μπορούσε να προχωρήσει πιο πέρα από την απάντηση που ο Brissot, σ' ένα παρόμοιο έργο, είχε δώσει ήδη πριν το 1789 με τα ίδια λόγια: 'Η ιδιοκτησία είναι κλοπή'". (7)

Ο Μαρξ ξεκαθάρισε το γεγονός ότι η μια μορφή της ατομικής ιδιοκτησίας μπορεί να έχει διαφορετικό ιστορικό χαρακτήρα από την άλλη, μπορεί να είναι το φρούριο μιας διαφορετικής τάξης από μίαν άλλη. Το ότι αυτό μπορεί να ισχύει επίσης και για την κρατικοποιημένη ιδιοκτησία, είναι κάτι όχι και τόσο προφανές. Ο κύριος λόγος γι' αυτό είναι ότι η γνωστή ιστορία της ανθρωπότητας ήταν κατά κύριο λόγο η ιστορία της ταξικής πάλης στη βάση της ατομικής ιδιοκτησίας. Περιπτώσεις ταξικών διαφοροποιήσεων σε μια βάση άλλη από την ατομική ιδιοκτησία δεν υπήρξαν πολλές και γενικά δεν είναι πολύ γνωστές. Ωστόσο υπήρξαν.

Σαν πρώτο παράδειγμα ας παρούμε ένα κεφάλαιο από την Ευρωπαϊκή Ιστορία: την Καθολική Εκκλησία στο Μεσαίωνα.

Η Εκκλησία είχε τεραστίες εκτασεις γης όπου δουλεύαν εκατοντάδες χιλιάδες αγροτες. Οι σχέσεις μεταξύ Εκκλησίας και αγροτών ήταν οι ίδιες φεουδαρχικές σχέσεις που υπήρχαν και ανάμεσα στον τσιφλικά φεουδαρχή και τους αγροτες του. Είναι οι σχέσεις παραγωγής που προσδιορίζουν τον ταξικό χαρακτήρα της εκκλησιαστικής ιδιοκτησίας, που ήταν φεουδαρχική, παρά το γεγονός ότι δεν ήταν ατομική.

Μπορεί να πει κανείς ότι η Καθολική Εκκλησία ήταν μόνο ένα παράτημα του φεουδαρχικού συστήματος στο σύνολο του - από εδώ πηγαζει κι ο φεουδαρχικός χαρακτήρας της - αλλά αυτό το επιχείρημα δε θίγει την ουσία του θεματος, μια που δε θέλουμε να εξηγήσουμε γιατί δημιουργήθηκε η Καθολική Εκκλησία, συγκεκριμένα στα χέρια της τεραστίες εκτασεις γης και μπαίνοντας σε φεουδαρχικές σχέσεις με τους αγροτες που τις δουλεύαν. Θέλουμε μόνο να δείξουμε ότι οι ίδιες σχέσεις παραγωγής μπορούν να εκφραστούν με διαφορετικές μορφές ιδιοκτησίας, η μια

ατομική, η άλλη θεσμική.

Στην ιστορία της Ανατολής βρισκόμαστε αρκετά παραδείγματα από οικονομικά συστήματα με βαθιές ταξικές διαφοροποιήσεις, βασισμένες όχι στην ατομική, αλλά στην κρατική ιδιοκτησία. Τέτοια συστήματα υπήρχαν στην Αίγυπτο των Φαραώ, στη μουσουλμανική Αίγυπτο, στο Ιράκ, στην Περσία και στην Ινδία. Το γεγονός ότι η γη ήταν κρατική ιδιοκτησία, φαίνεται ότι οφείλονταν κυρίως στο γεγονός ότι η γεωργία ήταν τελείως εξαρτημένη από το αρδευτικό σύστημα σ' αυτές τις χώρες, που με τη σειρά του εξαρτιόταν από τη δραστηριότητα του κράτους. Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι αρκετά διδακτικό για να δικαιολογήσει την παρεκκλίση από το θέμα μας.

Αραβικός φεουδαλισμός - ένα παράδειγμα ταξικής κοινωνίας βασισμένης στην κρατική ιδιοκτησία

Ας εξετάσουμε τα κυρία χαρακτηριστικά της αραβικής φεουδαρχίας κατά τους Μαμελουκούς. Εδώ η υποταγή των αγροτών σ' ένα ισχυρό φεουδαρχικό κράτος ήταν πολύ σκληρότερη απ' ό,τι στη Μεσαιωνική Ευρώπη, αλλά το μέλος της κυριαρχίας ταξής σαν άτομο δεν είχε κανένα απολύτως ατομικό δικαίωμα ιδιοκτησίας. Ο σουλτάνος ήταν ο μόνος ιδιοκτήτης της γης και συνήθιζε να μοιράζει το δικαίωμα συλλογής του ενοικίου στις διάφορες περιοχές στους ευγενείς (που λεγόταν μουλταζίμ). Ενώ στην Ευρώπη ο κάθε φεουδαρχής ήταν κάτοχος ενός ορισμένου κτηματός που κληροδοτούνταν από πατέρα σε γιο, στην αραβική Ανατολή ο φεουδαρχής δεν είχε μονιμοκτήμα δικό του, αλλά ήταν μέλος μιας ταξής που ελέγχε συλλογικά τη γη και είχε το δικαίωμα να ιδιοποιηθεί το νοίκι. Στη Συρία και στην Παλαιστίνη η περιοχή από την οποία οι φεουδαρχές ευγενείς ελάμβαναν νοίκι άλλαζε κάθε χρόνο. Στην Αίγυπτο αποκτούσαν το δικαίωμα να παίρνουν νοίκι από μια δόσημνη περιοχή εφ' όρου ζωής, και οι κληρονόμοί τους είχαν προτεραιότητα στο διορισμό του διαδόχου τους όταν πεθαιναν. Ενώ στην Ευρώπη ο φεουδαρχής ήταν μια σχετικά ανεξάρτητη δύναμη απέναντι στο βασίλειο, που δεν ήταν τίποτ' άλλο από τον πρώτο φεουδαρχή, στην αραβική Ανατολή οι φεουδαρχές είχαν κάποια σημασία μόνο σαν ομάδα. Σαν άτομα οι Αρα-

βες ευγενείς δεν είχαν δύναμη, γιατί η θέση τους εξαρτιόταν από το κράτος. Η αδυναμία του φεουδαρχή απέναντι στο κράτος φαινόταν ξεκάθαρα από τον τρόπο που παραχωρούνταν τα φεουδα: ο σουλτάνος τα μοιράζε με κληρονομία στους εμίρηδες και ιπποτές, και ο καθένας ελάμβανε μια έκταση γης που ποίκιλε σε μέγεθος και ποιότητα αναλόγως με το βαθμό του. Οι Αραβες ευγενείς έτσι μοιραζόνταν σε διαφορετικές ομάδες με διαφορετικά εισοδήματα, με πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ τους (π.χ. οι "εμίρηδες των εκατό" ελάμβαναν 80.000 - 200.000 δηνάρια για το χρόνο, οι "εμίρ-αλ-ταμπίλ" 23.000-30.000, οι "εμίρηδες των δεκά" από 9.000 και κάτω, οι "εμίρηδες των πεντε" 3.000 και ούτω καθ' εξής). Η μορφή ιδιοποίησης εμπίπτει πολύ περισσότερο με του κρατικού υπαλλήλου παρά με αυτή του Ευρωπαίου φεουδαρχή. Σαν αποτέλεσμα αυτής της εξάρτησης των ευγενών από το κράτος, έχουμε ένα ασυνήθιστο φαινόμενο στην αραβική Ανατολή. Από καιρό σε καιρό ολοκληρώνονται στρώματα από φεουδαρχές "εκκαθαρίζονταν" και εξοντώνονταν, ενώ άλλοι ελάμβαναν τη θέση τους. Οι Αραβες φεουδαρχές αντικαθίστανται με τους απελευθερωμένους σκλάβους του σουλτάνου - τους Μαμελουκούς - που δεν ήταν αραβικής προέλευσης και δε μιλούσαν αραβικά αλλά τουρκικά. Στον 13ο και 14ο αιώνα προερχόνταν κυρίως από το μογγολικό κράτος, τη Χρυσή Ορδή, που το κέντρο τους ήταν στις οχθές του Κατω Βολγία. Στον 15ο και 16ο αιώνα έρχονταν κυρίως από τον Καυκάσο. Με την αυξανόμενη αντίσταση του τσαρού στη στρατολόγηση Καυκασίων από το σουλτάνο, επικράτησε το βαλκανικό στοιχείο (Αλβανοί, Βοσνιοί, κλπ.).

Το γεγονός ότι η γη ήταν κρατική ιδιοκτησία δεν εμποδισε μόνο την ανάπτυξη της φεουδαρχίας που θα βασιζόταν στην ατομική ιδιοκτησία αλλά και οποιασδήποτε ομάδας με ατομικιστικές τάσεις κάθε είδους. Η πόλη ήταν στρατοπέδο. Στην πλειοψηφία τους οι χειροτέχνες δεν ήταν ανεξάρτητοι. Ακόμα και όταν αναπτύχθηκαν οι συντεχνίες (χίρφε), δεν αποκτούσαν καμία σπουδαιότητα στις πόλεις και δεν εξελίχθηκαν σε σημαντική ανεξάρτητη δύναμη. Η κυβέρνηση τις υποτάξε στον έλεγχο της, διορίζοντας πολλούς από τους ηγέτες των συντεχνιών, μετατρέποντας τους σε κρατικούς υπαλλήλους

και τις συντεχνίες σε κυβερνητικές οργανώσεις.

Το γεγονός ότι το κύριο μέσο παραγωγής - η γη - δεν ανήκε σε άτομα, αλλά στο κράτος, και ότι οι Αραβες ευγενείς και οι Μαμελουκοί δεν είχαν νομικά στρίγματα και έτσι δεν είχαν το δικαίωμα να κληρονομήσουν, δεν καλύτερεψε τη θέση των αγροτικών μαζών. Ούτε προκάλεσε καμία αλλαγή η πληθυσιακή καταγωγή των Μαμελουκών. Η συγκέντρωση της κυριαρχίας ταξής της αραβικής Ανατολής στις πόλεις, τους έδωσε μεγάλη στρατιωτική δύναμη απέναντι στους αγρότες και, εκτός απ' αυτό, μεγάλωσε τις ορέξεις τους. Διαφύρανε και σε αυτό από τους Ευρωπαίους φεουδαρχές του Μεσαίωνα. Το μέρος της παραγωγής που οι Ευρωπαίοι δουλοπαροικοί έδιναν στους φεουδαρχές αφέντες τους σαν νοίκι, συνήθως δεν πουλιόταν επομένως δε χρειαζόταν οι δουλοπαροικοί να δίνουν στον αφέντη τους περισσότερο από ότι χρειαζόταν αυτοί και το σπίτι του για καθημερινή χρήση. Τα τοιχώματα του στομαχίου του (του φεουδαρχή) καθορίζαν τα όρια της εκμεταλλεύσης που έκανε στους αγρότες" (Μαρξ). Οι Αραβες φεουδαρχές είχαν διαφορετικά γούστα και η αντίληψη τους μπορεί ίσως να συνοψιστεί καλύτερα με τα λόγια του χαλιφά Σουλείμαν στον απεσταλμένο του για τους αγρότες: "Άρμεξε μέχρι να στεγνώσουν οι μαστοί και άσε το αίμα να τρέξει μέχρι την τελευταία σταγόνα".

Ο τρόπος παραγωγής, η μορφή εκμεταλλεύσης, η σχέση των εργαζομένων με τα μέσα παραγωγής στην αραβική Ανατολή, ήταν τα ίδια όπως και στη μεσαιωνική Ευρώπη. Οι πόροι του εισοδήματος της κυριαρχίας ταξής ήταν επίσης οι ίδιοι. Η μόνη διαφορά ήταν στον τρόπο ιδιοποίησης, στη νομική έκφραση του δικαιώματος τους να εκμεταλλεύονται. (8)

Η ρωσική γραφειοκρατία - ο χωροφυλάκας που εμφανίζεται στη διαδικασία της διανομής;

Ο Τροτσκι γράφει ότι η καθυποταγή των μαζών από το σταλινικό κράτος είναι αποτέλεσμα του

... ότι η σημερινή μεταβατική δομή είναι ακόμα γεμάτη κοινωνικές αντιφάσεις, που στη σφαίρα της καταναλώσης - η οποία γίνε-

ται πιο έντονα αισθητή απ' όλους - είναι εξαιρετικά έντονες και μονίμως απειλούν να περάσουν στη σφαίρα της παραγωγής. (9)

Γι' αυτό,

... η βάση της γραφειοκρατικής εξουσίας είναι η φτώχεια της κοινωνίας σε καταναλωτικά αγαθά, που έχει σαν αποτέλεσμα να παλεύει ο καθένας εναντίον σε όλους. Όταν υπάρχουν αρκετά αγαθά σ' ένα μαγαζί, οι αγοραστές μπορούν να έρθουν όταν θέλουν. Όταν υπάρχουν λίγα αγαθά, οι αγοραστές είναι αναγκασμένοι να καθίσουν στην ουρά. Όταν οι ουρές είναι πολύ μεγάλες, πρέπει να διοριστεί ένας αστυνομικός για να διατηρήσει την τάξη. Αυτή είναι η πηγή της δύναμης της σοβιετικής γραφειοκρατίας. Αποφασίζει ποιος θα πάρει κάτι και ποιος θα περιμένει. (10)

Είναι μάλιστα αλήθεια ότι η γραφειοκρατία εμφανίζεται σαν "χωροφυλάκας" μόνο στη διαδικασία της διανομής, ή εμφανίζεται σαν τέτοιος στη διαδικασία αναπαραγωγής στο σύνολο της, της οποίας η πρώτη δεν είναι παρά ένα εξαρτημένο μέρος; Το ερώτημα έχει τεράστια θεωρητική και πολιτική σημασία.

Πριν προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, ας δούμε ποιες ήταν οι σκεψεις των Μαρξ και Έγκελς για τη συνδεση ανάμεσα στις σχέσεις παραγωγής και διανομής. Ο Μαρξ γράφει:

Στο μεμονωμένο άτομο η διανομή φαίνεται φυσιολογικά σαν ένας νόμος της κοινωνίας, που καθορίζει τη θέση του στη σφαίρα της παραγωγής, μέσα στην οποία παράγει, και έτσι του φαίνεται σαν κάτι που προηγείται της παραγωγής. Στην αρχή το μεμονωμένο άτομο δεν έχει κεφάλαιο, δεν έχει γαιοκτησία. Από τη γέννηση του προορίζεται για τη μισθωτή εργασία από την κοινωνική διαδικασία διανομής. Αλλά η ίδια η κατάσταση του, ότι δηλαδή προορίζεται για τη μισθωτή εργασία, είναι αποτέλεσμα της ύπαρξης κεφαλαίου και γαιοκτησίας σαν ανεξάρτητων φορέων παραγωγής.

Από την άποψη της κοινωνίας στο σύνολο της, η διανομή φαίνεται να προηγείται της παραγωγής

και να την καθορίζει επίσης με έναν άλλο τρόπο, σαν ένα, ως το πομπή, προοικονομικό γεγονός. Ένας λαός κατακτητών μοιράζει τη γη ανάμεσα στους κατακτητές δημιουργώντας μ'αυτό τον τρόπο έναν ορισμένο καταμερισμό και μια ορισμένη μορφή γαιοκτησίας και καθορίζοντας το χαρακτήρα της παραγωγής. Είτε μετατρέπει τον κατακτημένο λαό σε δούλους και έτσι βασίζει την παραγωγή στη δουλική εργασία. Είτε, ένα έθνος, μέσα από μια επανάσταση, διασπά μεγάλα τσιφλίκια σε μικρά κομμάτια γης και μ'αυτή τη νέα διανομή δίνει ένα νέο χαρακτήρα στην παραγωγή. Είτε η νομοθεσία διαιώνιζει τη γαιοκτησία από μεγάλες οικογενείες ή διανέμει την εργασία σαν κληρονομικό προνόμιο και έτσι την σταθεροποιεί σε καστες.

Σ'όλες αυτές τις περιπτώσεις, και είναι όλες παρμένες από την ιστορία, δεν είναι η διανομή που φαίνεται να οργανώνεται και να καθορίζεται από την παραγωγή, αλλά αντίθετα, η παραγωγή από τη διανομή.

Στην πιο επιφανειακή αντίληψη για τη διανομή, η τελευταία εμφανίζεται σαν διανομή προϊόντων και σαν τέτοια πιο απομακρυσμένη και σχεδόν ανεξάρτητη από την παραγωγή. Αλλά πριν η διανομή εμφανιστεί σαν διανομή προϊόντων, είναι πρώτα διανομή των μέσων παραγωγής, και δεύτερο, που είναι σχεδόν το ίδιο ειπωμένο με άλλα λόγια, είναι διανομή των μελών της κοινωνίας ανάμεσα στα διάφορα είδη παραγωγής (η υποταγή των ατόμων σε ορισμένους ορους παραγωγής). Η διανομή προϊόντων είναι ολοφάνερα αποτέλεσμα αυτής της διανομής, που συνδέεται με την παραγωγική διαδικασία και καθορίζει ακριβώς την οργάνωση της τελευταίας. (11)

Αυτό το απόσπασμα από τον Μαρξ, που η ουσία του επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά στα έργα του, είναι αρκετό για να μας χρησιμεύσει σαν βάση για την ανάλυση της θέσης της σταλινικής γραφειοκρατίας στην οικονομία.

Ας βάλουμε τα εξής ερωτήματα σε σχέση με τη ρωσική γραφειοκρατία:

Η γραφειοκρατία διαχειρίζεται

μόνο τη διανομή των καταναλωτικών αγαθών στο λαό, ή διαχειρίζεται επίσης την κατανομή του λαού στην παραγωγική διαδικασία; Η γραφειοκρατία εξασκεί ένα μονοπώλιο πάνω στον έλεγχο της διανομής μόνο, ή επίσης και πάνω στον έλεγχο των μέσων παραγωγής; Φροντίζει για τη διανομή καθορισμένων ποσοτήτων καταναλωτικών αγαθών μόνο ή καταναλώνει και το συνολικό κοινωνικό χρόνο εργασίας ανάμεσα στη συσσώρευση και την κατανάλωση, ανάμεσα στην παραγωγή μέσων παραγωγής και την παραγωγή καταναλωτικών αγαθών; Μήπως δεν αναπαράγει η γραφειοκρατία την ελλείψη καταναλωτικών αγαθών και με αυτό τον τρόπο ορισμένες σχέσεις διανομής; Μήπως δεν καθορίζουν οι σχέσεις παραγωγής που επικρατούν στη Ρωσία τις σχέσεις διανομής οι οποίες αποτελούν ένα τμήμα τους;

Κοινωνική ή πολιτική επανάσταση;

Αν συμφωνήσουμε με τον Τροτσκι ότι μια επανάσταση της ρωσικής εργατικής τάξης εναντίον της γραφειοκρατίας δεν είναι κοινωνική επανάσταση, μπαινουμε σε άμεσες αντιφάσεις με τη μαρξιστική κοινωνιολογία.

Ο εμφύλιος πόλεμος στις ΗΠΑ χαρακτηρίστηκε από τον Μαρξ σαν κοινωνική επανάσταση. Η απελευθέρωση των δούλων και η μετατροπή τους σε μισθοσυντηρητές, ήταν κοινωνική επανάσταση: μια τάξη στην κοινωνία εξαφανίστηκε και στη θέση της ήρθε άλλη. Γιατί η ανατροπή της σταλινικής γραφειοκρατίας και η απελευθέρωση των εκατομμυρίων δούλων στα στρατοπέδα εργασία να μην είναι κοινωνική επανάσταση, αλλά μόνο πολιτική επανάσταση; Η αγροτική επανάσταση, που μεταφέρει τα τσιφλίκια στα χέρια των αγροτών, μετατρέποντας τους δούλοπαροίκους σε ελεύθερους αγρότες, ήταν κοινωνική επανάσταση. Γιατί να μην είναι κοινωνική επανάσταση ο τερματισμός της λεηλασίας από το κράτος, των "αναγκαστικών παραδόσεων", ο σχηματισμός των κολχόζ στην πραγματική ιδιοκτησία των μελών των κολχόζ, ώστε τα κολχόζ να ανήκουν πραγματικά στα μέλη τους και να ελεγχονται απ'αυτούς;

Προϋπόθεση για μια πολιτική επανάσταση είναι ότι με την αλλαγή διακυβέρνησης, μόνο άτομα, ομάδες ή κυρίαρχα στρώματα αλλάζουν, αλλά ότι η ίδια τάξη μένει στην εξουσία.

Επομένως ο γραφειοκράτης κι ο εργάτης, ο δεσμοφυλάκας των ΝΚΒΔ και ο φυλακισμένος, ανήκουν στην ίδια τάξη. Πώς μπορεί να είναι έτσι, από τη στιγμή που οι θέσεις τους στην διαδικασία παραγωγής είναι τόσο ανταγωνιστικές, όταν η στάση τους απέναντι στα μέσα παραγωγής όχι μόνο δεν είναι ίδια, αλλά στην πραγματικότητα αλληλοσυγκρούονται βίαια;

Αν δεχτούμε ότι οι εργάτες και γραφειοκράτες ανήκουν στην ίδια τάξη, πρέπει να συμπεράνουμε ότι στη Ρωσία υπάρχει ενδοταξική πάλη, και όχι πάλη ανάμεσα σε τάξεις, δηλαδή όχι ταξική πάλη. Αυτό δε στερεί τη βάση της επίθεσης του Τροτσκι στον ισχυρισμό του Σταλιν ότι δεν υπάρχει ταξική πάλη στη Ρωσία;

Το τελευταίο βιβλίο του Τροτσκι

Αν παρούμε υποψη ότι η εργατική τάξη στη Ρωσία ήταν η μόνη που είχε την εξουσία για κάποιο χρονικό διάστημα, ότι η ανατροπή της ήρθε μια απροσδόκητη μορφή στις ιδιαιτερά συνθετικές οικονομικές και πολιτικές συνθήκες της Ρωσίας, δεν είναι τυχαίο ότι ακόμα κι ο Τροτσκι με τις λαμπρότατες αναλυτικές ικανότητες του χρειάστηκε να επανεκτιμήσει επανειλημμένα τη βασική ανάλυση του για το σταλινικό καθεστώς. Μια τεραστία αλλαγή συντελέστηκε στη θέση του Τροτσκι, εστω και μόνο σε εμφάνιση, από τον καιρό που η αποδοχή της θεωρίας του εκφυλισμένου εργατικού κράτους ήταν ορος για να γίνει κανείς μέλος της Αριστερής Αντιπολιτευσης μέχρι τον καιρό που ο Τροτσκι δεν προτείνει τον αποκλεισμό των αντι-αμυντικών [σ.μ. αυτών που είχαν εναντίον στην θέση της 4ης Διεθνούς για την άμυνα, την υπερασπίση της Σοβιετικής Ένωσης] από τη Διεθνή, παρόλο που δεν συμφωνούσε με τη θέση τους. Δεν ήταν τυχαίο που δεν συμφωνούσε με τη θέση τους. Δεν ήταν τυχαίο που στην πολεμική του με τον Σαχτμάν στα τέλη του 1939 και το 1940 μπορούσε να πει πως παρόλο που ίσως ήταν μειοψηφία εναντίον στον Σαχτμάν και τον Μπαρνχάμ, θα ήταν αντίθετος με μια διασπασή και θα συνέχιζε να παλεύει για τη θέση του στο ενιαίο κομμα. (12)

Ένα ξεκαθαρό βήμα στην κατεύθυνση μιας νέας εκτίμησης της γραφειο-

κρατίας σαν κυρίαρχης τάξης βρίσκεται εκφρασμένο στο τελευταίο βιβλίο του Τροτσκι, "Σταλιν". Εξηγώντας την κοινωνική φύση της ανοδού στην εξουσία της σταλινικής γραφειοκρατίας, έλεγε:

Η ουσία του θερμιδώρ ήταν, είναι, και δεν μπορούσε να είναι άλλη από κοινωνική στο χαρακτήρα. Συμβολίζει την αποκρυστάλλωση ενός νέου στρώματος προνομίου, τη δημιουργία ενός νέου υποστρώματος για την οικονομικά κυρίαρχη τάξη. Υπήρχαν δύο φορείς που διεκδικούσαν αυτή την κυρίαρχη θέση: οι μικροαστοί και η ίδια η γραφειοκρατία. Παλέψαν πλάι-πλάι στον αγώνα να σπασουν την αντίσταση της προλεταριακής πρωτοπορίας. Όταν αυτό το καθήκον εκπληρώθηκε, ξέσπασε ένας αγριος αγώνας μεταξύ τους. Η γραφειοκρατία φοβήθηκε την απομόνωση, το χωρισμό της από το προλεταριάτο. Από μόνη της δεν μπορούσε να συντριψει τον **κουλάκο** ούτε και τους μικροαστούς που μεγάλωσαν και συνέχιζαν να μεγαλώνουν στη βάση της ΝΕΠ. Της χρειαζόταν η βοήθεια του προλεταριάτου. Από εδώ πηγάζει η συγκροτημένη προσπάθεια της να παρουσιάζει την πάλη της εναντίον στους μικροαστούς για τα υπερπροϊόντα και για την εξουσία σαν πάλη του προλεταριάτου εναντίον σε αποπειρές καπιταλιστικής παλινорθωσης. (13)

Η γραφειοκρατία, λέει ο Τροτσκι, ενώ προσποιόταν ότι παλεύει εναντίον στην καπιταλιστική παλινорθωση, στην πραγματικότητα χρησιμοποίησε το προλεταριάτο μόνο για να συντριψει τους κουλάκους, για "την αποκρυστάλλωση ενός νέου στρώματος προνομίου, τη δημιουργία ενός νέου υποστρώματος για την οικονομικά κυρίαρχη τάξη". Ένας από αυτούς που διεκδικούσαν το ρόλο της οικονομικά κυρίαρχης τάξης, λέει, είναι η γραφειοκρατία. Πρέπει να δώσουμε μεγάλη σημασία σ'αυτή τη διατύπωση, κυρίως αν συνδεσουμε αυτή την ανάλυση της πάλης μεταξύ της γραφειοκρατίας και των κουλάκων με τον προσδιορισμό της ταξικής πάλης που κάνει ο Τροτσκι. Λέει:

Η ταξική πάλη δεν είναι τίποτε άλλο από την πάλη για το υπερπρόιον. Αυτός που έχει στην κατοχή του το υπερπρόιον, είναι κυρίαρχος της κατάστασης - έχει

στην κατοχή του πλούτου, το κράτος, έχει το κλειδί της εκκλήσεως, των δικαστηρίων, των επιστημών και των τεχνών. (14)

Η διαμάχη της γραφειοκρατίας με τους κουλάκους ήταν, σύμφωνα με το τελευταίο συμπέρασμα του Τροτσκι, η "παλ... για το υπερπροϊόν".

Οι εσωτερικές δυνάμεις δεν είναι σε θέση να επαναφέρουν τον ιδιωτικό καπιταλισμό στη Ρωσία: τι σημαίνει αυτό για τον ταξικό της χαρακτήρα;

Όταν ο Τροτσκι μίλησε για τον κίνδυνο μιας κοινωνικής αντεπανάστασης στη Ρωσία, εννοούσε την παλινорθωση του βασισμένου στην ατομική ιδιοκτησία καπιταλισμού. Ο σταλινικός βοναπαρτισμός παρουσιάζεται σαν ένας εξισορροπητικός παράγοντας σε εθνική κλίμακα μεταξύ δυο δυνάμεων - από τη μία μεριά βρίσκεται η εργάτικη τάξη που υποστηρίζει την κρατικοποιημένη ιδιοκτησία και το σχεδιασμό και, από την άλλη, τα αστικά στοιχεία που επιδιώκουν την ατομική ιδιοκτησία. Γράφει τα εξής:

Αυτή η γραφειοκρατία εξακολουθεί να διατηρεί την κρατική ιδιοκτησία μόνο στο βαθμό που φοβάται το προλεταριάτο. Αυτός ο σωτηριός φόβος τροφοδοτείται και διατηρείται ζωντανός από το παρανομο κομμα των Μπολσεβίκων - Λενινιστών, που είναι η πιο συνειδητή εκφραση των σοσιαλιστικών τάσεων που αντιπαράθε-νται σ' αυτή την αστική αντιδραστική με την οποία έχει τελειω- διαποτιστεί η θερμιδωριανή γραφειοκρατία. Σαν συνειδητή πολιτική δύναμη η γραφειοκρατία προ-δωσε την επανάσταση. Αλλά μια νικηφόρα επανάσταση ευτυχώς δεν είναι μόνο ένα πρόγραμμα και μια σημαία, δεν είναι μόνο πολιτικοί θεσμοί, αλλά είναι και ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων. Δε φτάνει να το προδώσεις. Πρέπει να το ανατρέψεις. (15)

Αυτή η παρουσίαση δείχνει πολύ καθαρά τη νομική αφαιρεση της μορφής της ιδιοκτησίας που γίνεται, και γι' αυτό δείχνει πολύ ξεκαθαρά τις εσωτερικές αντιφάσεις της ανάλυσης. Το ρωσικό προλεταριάτο δεν ήταν αρκετά δυνατό για να διατηρήσει τον έλεγχο του πάνω στα μέσα παραγωγής, και εκδιώχθηκε από τη

γραφειοκρατία, αλλά είναι αρκετά ισχυρό για να εμποδίσει τη νομική κατοχύρωση αυτής της σχέσης! Το προλεταριάτο δεν ήταν αρκετά ισχυρό για να ελεγχθεί έναν πολύ ανταγωνιστικό τρόπο διανομής του προϊόντος, να εμποδίσει τη γραφειοκρατία να συμπιεστεί σε τεραστιό βαθμό το βιοτικό του επίπεδο και να του αρνι-εταί τα πιο στοιχειώδη δικαιώματα, να εμποδίσει την καταδικη έκτακτη-ριων ατομών από τις γραμμές του σε καταναγκαστική εργασία στη Σιβηρία. Αλλά είναι αρκετά ισχυρό για να υπερασπιστεί τη μορφή της ιδιοκτησίας! Σαν να υπήρχε μια άλλη σχέση ανάμεσα στους ανθρώπους και την ιδιοκτησία εκτός απ' αυτήν που βασί-ζεται στις παραγωγικές σχέσεις.

Εκτός απ' αυτό, αν ο φόβος του προλεταριάτου είναι ο μόνος παράγοντας που εμποδίζει την παλινорθωση του ιδιωτικού καπιταλισμού στη Ρωσία, αν, όπως έλεγε ο Τροτσκι, οι γραφειοκράτες είναι συνειδητοί οπαδοί της παλινорθωσης, η δήλωση του ότι το σταλινικό καθεστώς είναι τόσο σταθερό όσο και μια πυραμίδα που στεκεται στην κορυφή της, θα είχε αποδειχτεί σωστή, και η προ-γνώση του για τη μοίρα της κρατικο-ποιημένης οικονομίας κατά τον πόλε-μο θα είχε πραγματοποιηθεί. Συνο-ψισε τη θέση του ως εξής:

Στη φωτιά του πολέμου μπορού-με ν' αναμενουμε αποτομές στροφές προς ατομικιστικές αρχές στη γεωργία και στη βιοτεχνία, προς την προσέλκυση ξένου και "συμμα-χικού" κεφαλαίου, ρηγμάτα στο μονοπώλιο του εξωτερικού εμπο-ρίου, την εξασθένιση του κυβερ-νητικού ελέγχου των τραπεζών, την εντατικοποίηση του συναγωνισμού ανάμεσα στα τραπεζο, τις συγκρού-σεις τους με τους εργάτες, κλπ. Στην πολιτική σφαίρα αυτές οι διαδικασίες μπορούν να σημαίνουν την ολοκλήρωση του βοναπαρτισμού με την αντίστοιχη αλλαγή ή σειρά αλλαγών στις σχέσεις ιδιοκτησίας. Με άλλα λόγια, στην περι-πτωση ενός μακροχρόνου πολέμου σε συνδυασμό με την παθητικότητα του παγκοσμίου προλεταριάτου οι εσωτερικές κοινωνικές αντιφάσεις στην ΕΣΣΔ όχι μόνο μπορούν αλλά και αναγκαστικά θα οδηγήσουν σε μια αστική - βοναπαρτιστική αντεπανάσταση. (16)

Πριν την εμπειρία του Β' Παγκο-σμίου Πολέμου, ήταν κατανοητό, εστ

και να ήταν λαθεμένη, η υποθεση ότι ο ιδιωτικός καπιταλισμός μπορούσε να παλινorθωθεί στη Ρωσία χωρίς αυτή να καταληφθεί από μια ιμπε-ριαλιστική δύναμη. Αλλά η νίκη της συγκεντροποιημένης, κρατικοποι-ημένης οικονομίας πάνω στην πολεμική μηχανή της Γερμανίας τερματίσε κάθε αναφορά σε μια τέτοια δυνατότητα.

Όσοσο δεν αποκλείεται η περι-πτωση εξωτερικές δυνάμεις να μπο-ρουν να επαναφέρουν τον ιδιωτικό καπιταλισμό, ή ακόμα ένας καταστρο-φικός πόλεμος, που θα συνοδεύεται από την εξόντωση του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού της Ρωσίας, να μπορεί να την οπισθοδρομήσει σ' ένα πολύ χαμηλότερο επίπεδο ιστορικής εξέλιξης από τον ιδιωτικό καπιταλι-σμο.

Όταν ο Τροτσκι προσδιόρισε τη Ρωσία σαν μεταβατική κοινωνία, το-νισε σωστά ότι σαν τέτοια πρέπει από τους ίδιους τους συμφύτους νο-μους της να οδηγήσει είτε στη νίκη του σοσιαλισμού, είτε στην παλινor-θωση του ιδιωτικού καπιταλισμού. Αν αποκλείσουμε την τελευταία περι-πτωση, παραμένει μια από τις εξής τρεις δυνατότητες:

1. Οι εσωτερικές δυνάμεις της Ρωσίας οδηγούν μόνο σε μια κατευ-θυνση - προς τον κομμουνισμό. Αυτή την υποστηρίζουν οι σταλινικοί και ο Μπρουνο Ρ. (17)

2. Η ρωσική κοινωνία δεν είναι ούτε καπιταλιστική ούτε σοσιαλιστι-κή, και παρα το γεγονός ότι οι πα-ραγωγικές δυνάμεις αναπτύσσονται αδιακόπα, δε θα οδηγήσει στον κομ-μουνισμό. Παρόλο που η εκμέταλ-λευση των μαζών συνεχίζεται αμει-ωτη, δεν θα οδηγήσει στον καπιταλι-σμο. Αυτή είναι η θεωρία της "Επα-ναστάσης των Διευθυντών" και του Γραφειοκρατικού Κολλεκτιβισμού, όπως διατυπώθηκε από τον Σαχτμάν το 1943.

3. Η Ρωσική κοινωνία είναι είτε μια μεταβατική κοινωνία που έχει δυο δυνατούς δρόμους μπροστά της - κρατικό καπιταλισμό ή σοσιαλισμό - είτε έχει φτάσει ήδη στον κρατικό καπιταλισμό.

Αν αρνιόμαστε τη δυνατότητα να οδηγήσουν οι εσωτερικές δυνάμεις στον ιδιωτικό καπιταλισμό και απορ-ριπτουμε ταυτοχρόνα το σταλινισμό, το γραφειοκρατικό κολλεκτιβισμό

(σύμφωνα με τη διατύπωση τόσο του Μπρουνο Ρ. όσο και του Σαχτμάν) και την θεωρία του Μπαρνχαμ, μας μένει μόνο το τρίτο ενδεχόμενο.

Τόσο στον κρατικό καπιταλισμό όσο και σε ένα εργάτικο κράτος, το κράτος είναι ο εντολοδοχός των με-σών παραγωγής. Η διαφορά των δυο συστημάτων δεν μπορεί να βρίσκεται στην μορφή της ιδιοκτησίας. Άρα η κρατική ιδιοκτησία των μέσων παρα-γωγής που ο Τροτσκι χρησιμοποιεί σαν βάση για τον ορισμό του της ταξικής φύσης της Ρωσίας πρέπει να απορριφθεί σαν κριτήριο, επειδή είναι ακατάλληλο.

Οι "νέες δημοκρατίες" κι ο ορισμός της Ρωσίας σαν εργάτικού κράτους

Η εμφάνιση των "νέων δημοκρα-τιών" [σ.μ. οι χώρες της ανατολικής Ευρώπης] προσφέρει μια δυνατότητα να δοκιμασθεί στην πράξη ο ορισμός της Ρωσίας σαν εργάτικού κράτους.

Αν η κρατική ιδιοκτησία, ο σχε-διασμός και το μονοπώλιο του εξωτε-ρικού εμπορίου προσδιορίζουν μια χώρα σαν εργάτικο κράτος, τότε χω-ρίς αμφιβολία η Ρωσία, καθώς και οι "νέες δημοκρατίες" είναι εργάτικα κράτη. Αυτό σημαίνει ότι στις τε-λευταίες έχουν γίνει προλεταριακές επαναστάσεις. Αυτές καθοδηγήθηκαν από τους σταλινικούς στη βάση της εθνικής ενότητας, κυβερνητικών συ-νασπισμών με την αστική τάξη και σωβινισμού - που οδήγησε στην εκδι-ωξη εκατομμυρίων Γερμανών εργα-ζομένων και των οικογενειών τους. Παρομοίως πολιτικές θα πρέπει να θεωρηθούν ότι βοήθησαν την προλετα-ριακή επανάσταση.

Ποιο είναι τότε το μέλλον του διεθνούς σοσιαλισμού; Ποια είναι η ιστορική του δικαιοσύνη; Τα σταλινικά κομμάτια έχουν όλα τα πλεονεκτήματα απέναντι στους διεθνιστές σοσιαλι-στές - έναν κρατικό μηχανισμό, μα-ζικές οργανώσεις, χρήμα, κλπ. κλπ. Το μόνο πλεονεκτήμα που τους λείπει είναι η διεθνιστική ταξική ιδεολο-γία. Αλλά αν είναι δυνατό να πετυ-χει η προλεταριακή επανάσταση χωρίς αυτή την ιδεολογία, τότε γιατί θα έπρεπε να απομακρυνθούν οι εργάτες από το σταλινισμό;

Αν στις ανατολικές χώρες έγινε μια κοινωνική επανάσταση χωρίς μια επαναστατική προλεταριακή ηγεσία, πρέπει να συμπεράνουμε ότι σε μελ-

λοντικές κοινωνικές επαναστάσεις, όπως και στις προηγούμενες, οι μάζες θα διεξάγουν τις μάχες, αλλά χωρίς να ελεγχουν την καθοδήγηση τους.

Αν υποθεσουμε ότι οι "νέες δημοκρατίες" είναι εργατικά κράτη, αυτό σημαίνει ότι στην ουσία η προλεταριακή επανάσταση είναι, όπως ακριβώς και οι αστικοί πόλεμοι, βασισμένη στην εξάπατηση του λαού.

Αν οι "νέες δημοκρατίες" είναι εργατικά κράτη, ο Στάλιν πραγματοποίησε την προλεταριακή επανάσταση. Και μάλιστα την πραγματοποίησε πολύ γρήγορα. Σαρανταεφτά χρόνια πέρασαν από την Παρισινή Κομμουνά μέχρι την εγκαθίδρυση του πρώτου εργατικού κράτους σε μια χώρα 140 εκατομμυρίων ανθρώπων. Λιγότερο από 40 χρόνια πέρασαν μέχρι να γίνουν εργατικά κράτη μια σειρά από άλλες χώρες. Στη Δύση, η Πολωνία, Γιουγκοσλαβία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Βουλγαρία και Τσεχοσλοβακία προσέθεσαν τα 75 εκατομμύρια κατοίκων τους (και σ' αυτόν τον αριθμό δεν συμπεριλαμβάνονται τα 20 εκατομμύρια των Βαλτικών κρατών, της Αν. Πολωνίας και της Βεσσαραβίας, που προσάρτηθηκαν στην ΕΣΣΔ). Στην Ανατολή προστέθηκε η Κίνα με 600 εκατομμύρια. Αν αυτές οι χώρες είναι εργατικά κράτη, τότε τι μας χρειάζεται ο μαρξισμός, τι μας χρειάζεται η Τετάρτη Διεθνής;

Αν οι "νέες δημοκρατίες" είναι εργατικά κράτη, τότε διαψεύεται αυτό που ο Μαρξ κι ο Εγκελς έλεγαν για τη σοσιαλιστική επανάσταση, ότι δηλαδή είναι η "ιστορία που συνειδητοποιεί τον εαυτό της". Διαψεύεται κι η δήλωση του Εγκελς:

Είναι μόνο απ' αυτή τη στιγμή (τη σοσιαλιστική επανάσταση) που οι άνθρωποι, με πλήρη συνείδηση, θα διαμορφώσουν την ιστορία τους. Είναι μόνο απ' αυτή τη στιγμή που οι κοινωνικές αιτίες που οι άνθρωποι βάζουν σε κίνηση, θα έχουν κατά κύριο λόγο και σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό, τα αποτελέσματα που οι άνθρωποι θέλουν. Είναι το άλμα της ανθρωπότητας από το βασίλειο της αναγκής στο βασίλειο της ελευθερίας. (18)

Τότε και η Ροζα Λουξεμπουργκ έλεγε ανοήσιες όταν συνοψίζε τα όσα οι δασκαλοί του μαρξισμού έγραφαν

για τη θέση της προλεταριακής συνειδησης σε μια επανάσταση:

Σ' όλους τους ταξικούς αγώνες του παρελθόντος που διεξήχθησαν προς το συμφέρον μειοψηφιών, και όπου, για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Μαρξ, 'κάθε εξέλιξη έγινε σ' αντίθεση με τις μεγάλες μάζες του λαού', ένας από τους βασικούς όρους της δράσης ήταν η αγνοία αυτών των μαζών για τους πραγματικούς στόχους του αγώνα, το πραγματικό υλικό του περιεχομένου, τα όρια του. Αυτή η διαφορά ήταν μάλιστα η ιδιαίτερη ιστορική βάση του 'ηγετικού ρόλου' της 'φωτισμένης' αστικής τάξης, που αντιστοιχούσε στο ρόλο των μαζών σαν υπακούων ομάδων. Αλλά, όπως έγραφε ο Μαρξ ήδη το 1845, 'στο βαθμό που η ιστορική δράση βαθαινει, ο αριθμός των μαζών που συμμετέχουν σ' αυτήν πρέπει ν' αυξηθεί!'. Η ταξική παλη του προλεταριάτου είναι η 'βαθύτερη' όλων των ιστορικών δραστηριοτήτων μέχρι τις μέρες μας, αγκαλιάζει το σύνολο των κατώτερων στρωμάτων του λαού, και, από τη στιγμή που η κοινωνία διαιρέθηκε σε τάξεις, είναι το πρώτο κίνημα που βρίσκεται σε αρμονία με τα πραγματικά συμφέροντα των μαζών. Γι' αυτό η διαφώτιση των μαζών σε σχέση με τους στόχους και τις μεθόδους είναι αναποδραστος ιστορικός όρος για τη σοσιαλιστική δράση, όπως ακριβώς σε προηγούμενες περιόδους η αγνοία των μαζών ήταν όρος για τη δράση των κυρίαρχων τάξεων. (19)

Αποτελούν μπηώς οι στρατιωτικές νίκες της Ρωσίας αποδειξη ότι είναι εργατικό κράτος;

Ενώ ο Τροτσκι, συνέπης στην ανάλυση του ότι η Ρωσία είναι ένα εκφυλισμένο εργατικό κράτος, προδικάζει ότι η γραφειοκρατία δε θα μπορούσε να αντεξει σε έναν πόλεμο, πολλοί σύγχρονοι Τροτσκιστές συμπεραίνουν από αυτές ακριβώς τις νίκες, ότι η Ρωσία είναι εργατικό κράτος. Ωστόσο, αυτό το εκ των υστέρων επιχειρήμα δεν αντεχει στον έλεγχο της κριτικής.

Το επιχειρήμα έχει δυο σκέλη. 1) Ο ενθουσιασμός με τον οποίο οι μάζες συμμετείχαν στον πόλεμο, αποδειχθεί ότι είχαν να χάσουν κάτι περισσότερο από τις αλυσίδες τους,

ότι είναι η κυρίαρχη τάξη. 2) Η στρατιωτικό - βιομηχανική δύναμη της ρωσίας αποδειχθεί την ιστορική υπεροχή του ρωσικού καθεστώτος σε σχέση με τον καπιταλισμό. Το πρώτο σκέλος του επιχειρήματος, πολύ διαδεδομένο στον Τύπο της Τετάρτης Διεθνούς την περίοδο 1941 - 1943, ανατρεπεται από τα ίδια τα γεγονότα. Γιατί και ο γερμανικός στρατός, όταν πια όλες οι ελπίδες για τη νίκη είχαν χαθεί, πολεμψε με όλες του τις δυνάμεις υπερασπιζοντας το Βερολίνο.

Αυτό σημαίνει ότι και οι Γερμανοί στρατιώτες είχαν να χάσουν κάτι περισσότερο από τις αλυσίδες τους; Σημαίνει άραγε ότι και η γερμανική εργατική τάξη ήταν η κυρίαρχη τάξη;

Όσο για το δεύτερο σκέλος του επιχειρήματος, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεις έχουν σοβαρά πλεονεκτήματα απέναντι στις επιχειρήσεις μικρής κλίμακας. Αυτό, άλλωστε, εξηγεί σε μεγάλο βαθμό την υπεροχή της αμερικανικής παραγωγής απέναντι στη βρετανική, παρ' όλο που και οι δυο λειτουργούν στο ίδιο κοινωνικό σύστημα. Η ρωσική βιομηχανία, πιο νέα και τεχνικά πιο σύγχρονη, οικοδομήθηκε σε κλίμακα μεγαλύτερη και από την αμερικανική. Η αλληλοεπικάλυψη και η ελλείψη συντονισμού των διαφόρων τομέων, στοιχεία κυρίαρχα στις χώρες του ιδιωτικού καπιταλισμού, αποφεύγονται στη Ρωσία της κρατικής ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής. Ένα ακόμα πλεονεκτήμα σε περίοδο πολέμου, που πολλές άλλες χώρες δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι έχουν, είναι ότι οι Ρωσοί εργάτες δεν έχουν καθόλου δημοκρατικά δικαιώματα.

Στη Ρωσία, όπως και στη ναζιστική Γερμανία, ήταν δυνατό να παραγονται όπλα αντι για βουτυρο, να μεταφέρονται εκατομμύρια εργάτες από τη Δύση πίσω από τα Ουράλια, και να εγκαθίστανται σε τрупες μέσα στη γη, χωρίς το φόβο της οργανωμένης αντιπολίτευσης. Η εξουσία του κράτους πανω στην οικονομία και πανω στους εργαζομένους, είναι τα δυνατά σημεία της στρατιωτικό - βιομηχανικής παραγωγής της Ρωσίας. Αλλά αυτά τα ίδια στοιχεία είναι που εξηγούν και τη στρατιωτική υπεροχή της ναζιστικής Γερμανίας απέναντι στην αστική - δημοκρατική Γαλλία, που, όπως ξέρουμε κατέρρευσε σαν χαρτινός πυργός, μπροστα στην προε-

λαση των στρατιών της Γερμανίας. Ακόμα και η Αγγλία, αυτό το πρώην "εργαστασιο του κόσμου" σωθηκε από την εισβολή μόνο από τη Μαγνη, από αμερικανική βοήθεια από τη Δύση και από τη ρωσική απειλή εναντια στην Γερμανία.

Η πεποίθηση ότι οι ρωσικές στρατιωτικές νίκες αποδειχθούν από μόνες τους ότι η Ρωσία αντιπροσωπεύει ένα νέο κοινωνικό σύστημα δεν έχει περισσότερη βάση από την πεποίθηση του ίδιου πράγματος για τη ναζιστική Γερμανία.

Τι εμπόδισε τον Τροτσκι να αναθεωρήσει την άποψη ότι η Ρωσία είναι εργατικό κράτος;

Υπάρχει μια τάση να βλέπει κανείς το μέλλον μέσα από το πρίσμα του παρελθόντος. Για πολλά χρόνια οι σοσιαλιστές που πάλεψαν εναντια στην εκμεταλλευση πάλεψαν εναντια στους ιδιοκτήτες της ατομικής ιδιοκτησίας - την αστική τάξη. Όταν ο Λένιν, ο Τροτσκι κι οι υπολοίποι ηγέτες των μπολσεβίκων έλεγαν ότι αν το εργατικό κράτος της Ρωσίας έμενε απομονωμένο ήταν καταδικασμένο, έβλεπαν την καταδικη αυτή σαν κάτι το πολύ συγκεκριμένο - την επανάσταση της ατομικής ιδιοκτησίας, ενώ έβλεπαν την κρατική ιδιοκτησία σαν καρπό του αγώνα του εργαζομένου λαού. Από εδώ δε χρειαζόταν να πανε μακριά για να συμπεραίνουν ότι αν η κρατική ιδιοκτησία υπήρχε στη Ρωσία, ήταν εξ αιτίας του φόβου που ένεπνεε η εργατική τάξη στη γραφειοκρατία και, αντίστροφα, ότι οπότε η γραφειοκρατία προσπαθούσε ν' αυξησει τα προνόμια της (συμπεριλαμβανομένου του κληρονομικού δικαιώματος), προσπαθούσε να επαναφέρει την ατομική ιδιοκτησία. Η εμπειρία του παρελθόντος ήταν το κύριο εμπόδιο για να καταλάβει ο Τροτσκι το γεγονός ότι ένας θριαμβός της αντίδρασης δεν σημαίνει πάντα μια επιστροφή στο σημείο απ' όπου ξεκινήσαμε, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε μια ελικοειδή παρακμή, όπου συνδυάζονται στοιχεία του προεπαναστατικού και του επαναστατικού παρελθόντος, όπου το τελευταίο υποτάσσεται στο πρώτο. Το παλιο περιεχομένο της καπιταλιστικής τάξης θα εμφανιστεί σε μια νέα "σοσιαλιστική" μορφή, χρησιμοποιώντας μ' αυτό τον τρόπο σαν μια παραπερα επιβεβαίωση του νόμου της συνδυασμένης ανάπτυξης - ενός νόμου που ο ίδιος ο Τροτσκι συνεβλεβε, τόσο πολύ στην

αναπτυξη του.

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι ενώ ο Τροτσκι συνεβαλε ασυγκρίτα περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο μαρξιστή στην κατανοηση του σταλινικού καθεστώτος, ωστόσο η

αναλυση του υπεφερε απο ενα σοβαρο περιορισμο - μια συντηρητικη προσηλωση στο φορμαλισμο, που απο τη φυση του αντιφασκει στο μαρξισμο, ο οποιος υποτασσει τη μορφη στο περιεχομενο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Προβλήματα Αναπτυξης της ΕΣΣΔ. Σχεδιο της θεσης της Διεθνους Αριστερης Αντιπολιτευσης πανω στο ρωσικο ζητημα, Ν. Υορκη 1931, σελ.36
2. New International, Απριλης 1943.
3. Στο ιδιο.
4. Λ. Τροτσκι "Η Προδομενη Επανάσταση" Λονδινο 1937, σελ.235.
5. Στο ιδιο, σελ. 238 - 240.
6. Κ. Μαρξ "Η Αθλιότητα της Φιλοσοφίας" Λονδινο, σελ. 129 -130.
7. Στο ιδιο, σελ. 166.
8. Πηγες που χρησιμοποιηθηκαν για την φεουδαρχια της Αραβικης Ανατολης : Α.Πολιακ " Φεουδαρχισμος στην Αιγυπτο, Συρια Παλαιστινη και Λιβανο ", Λονδινο 1939. Α.Πολιακ : " Οι λα κες εξεγερσεις στην Αιγυπτο ", Παρισι 1934. Α.Πολιακ : " Διαφορα αρθρα που δημοσιευτηκαν στο περιοδικο : HAMESHEK HASHITUFI, Τελ Αβιβ. Α. Κρεμερ, KUCTURGESCHICHTE DES ORIENTS UNTER DER CHALIFEN, Βιεννη 1875-1877. Α. Κρεμερ: GESCHICHTE DER HERRSCHENDEN IDEEN DES ISLAM, Λειψια 1868. Σ. Μπεκερ: BEITRAGE ZUR GESCHICHTE AEGYPTENS UNTER DEM ISLAM, Στρασβουργο 1902-1903.
9. Λ.Τροτσκι "Προδομενη Επανάσταση", σελ. 110.
10. Στο ιδιο.
11. Κ.Μαρξ "Εισαγωγή στην κριτικη της Πολιτικης Οικονομιας", σελ. 285
12. Λ.Τροτσκι "Στην υπερασπιση του Μαρξισμού" Ν. Υορκη 1942, σελ. 63-70
13. Λ. Τροτσκι "Σταλιν", σελ. 408.
14. Λ. Τροτσκι "The living thoughts of Karl Marx" Λονδινο 1940, σελ. 9.
15. Λ. Τροτσκι "Η Προδομενη Επανάσταση", σελ. 238.
16. Λ. Τροτσκι "Ο Πολεμος και η 4η Διεθνής" Ν.Υορκη 1934, σελ.22.
17. Στο βιβλιο του "η Γραφειοκρατικοποιηση του Κοσμου", Παρισι 1939
18. Φ.Εγκελς " Αντι-Ντυρινγκ ", σελ. 312.
19. Απο τον Λαουρατ "Μαρξισμος και Δημοκρατια" Λονδινο 1940, σελ. 69.

ΠΩΣ ΧΑΘΗΚΕ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

(CHRIS HARMAN)

ΟΙ ΔΥΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ο χαρακτρας της περιουδου αναμεσα στην επανάσταση του Φλεβαρη και του Οκτωβρη του 17, διαμορφωθηκε απο δυο ταυτοχρονες διαδικασιες. Η πρωτη διαδικασια ηταν μια πολυ γρηγορη αναπτυξη της συνειδητοτητας της εργατικης ταξης μεσα στις πολεις. Μεχρι τις μερες του Ιουλη, τουλαχιστον οι βιομηχανικοι εργατες, μοιαζουν οτι εχουν φτασει στο σημειο να κατανοουν τις διαφορες των συμφεροντων των ταξεων που επαρναν μερος στην επανάσταση. Στην υπαιθρο εγινε ενας διαφορετικης μορφης ταξικος διαχωρισμος. Αυτος, δεν ηταν μεταξυ μιας ιδιοκτητριας ταξης και μιας ταξης που ουτε να ονειρευτει δεν μπορουσε την ατομικη ιδιοκτησια. Αντιθετα ηταν μεταξυ δυο ιδιοκτητριων ταξεων. Ηταν απο τη μια μερια οι γαιοκτημονες, και απο την αλλη οι αγροτες. Οι τελευταιοι δεν εχαν σοσιαλιστικους προθεσεις και στοχους. Ο σκοπος τους ηταν να αρπαξουν την γη των γαιοκτημονων, αλλα να την μοιρασουν παλι συμφωνα με τις βασεις της ατομικης ιδιοκτησιας. Σε ενα τετοιο κινημα μπορουσαν να συμμετεχουν ακομη και πλουσιοι σχετικα αγροκτηματιες, οι Κουλακοι.

Η επανάσταση δεν θα μπορουσε να γινη χωρις την ταυτοχρονη εμφανιση αυτων των δυο διαδικασιων. Ωστοσο αυτο που τις συνενωσε δεν ηταν μια ταυτοτητα των απωτερων στοχων τους. Απεναντιας ηταν το γεγονος οτι, λογω συμπτωματικων ιστορικων λογων, η βιομηχανικη αστικη ταξη δεν μπορεσε να σπασει πολιτικα απο τους μεγαλογαιοκτημονες. Η ανικανοτητα της αυτη, εσπρωξε την αγροτια (και τον στρατο, που ουσιαστικα αποτελουταν απο αγροτες) και τους εργατες στο ιδιο στρατοπεδο:

" Για να πραγματοποιηθει η εξουσια των Σοβιετ, χρειαστηκε να συμβαδισουν και να αλληλοεπιρρεαστουν δυο παραγοντες, που ανηκουν σε τελειως διαφορετικα ιστορικα γενη: ενας αγροτικος πολεμος - που ειναι ενα κινημα χαρακτηριστικο της αυγης της αστικης αναπτυξης - και μια προ-

λεταριακη εξεγερση, κινημα που χαρακτηριζει την παρακμη της." - ΤΡΟΤΣΚΥ ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ σελ. 72 -

Η εξεγερση της πολης δεν θα ειχε πετυχει χωρις την συμνοια του στρατου που την πλειοψηφια του αποτελουσαν αγροτες. Ουτε οι αγροτες θα εκαναν μια πετυχημενη παλη, αν δεν κατευθυνονταν και συσπειρωνονταν απο μια συγκεντροποιημενη, εξωτερικη δυναμη. Στην Ρωσια του 1917 η μονη πιθανη τετοια δυναμη ηταν η οργανωμενη εργατικη ταξη. Αυτη η δυνατοτητα να τραβηξουν με το μερος τους την αγροτια στην κρισιμη στιγμη, ηταν που εκανε κατορθωτο για τους εργατες να κρατησουν την εξουσια στις πολεις.

Οι περιουσιες των αστων και των γαιοκτημονων συμμαχων τους απαλλοτριωθηκαν. Αλλα οι ταξεις που ηταν μερος σ' αυτη την απαλλοτριωση δεν εχαν πια κανενα ξεκαθαρο κοινο μακροπροθεσο συμφερον. Στις πολεις υπηρχε μια ταξη που η ιδια της η υπαρξη στηριζονταν στη συλλογικη δραστηριοτητα. Στην υπαιθρο, υπηρχε μια ταξη που τα μελη της δεν θα ενωνονταν, ακομα και μεταξυ τους, παρα μονο στιγμιαια, για να αρπαξουν την γη, και μετα θα την καλλιεργούσαν ατομικα. Οταν η αρπαγη, και η υπερασπιση των αρπαγμενων θα τελειωνε, μονο εξωτερικα κινητρα μπορουσαν να τους κανουν να νοιωσουν συνδεμενοι με οποιοδηποτε Κρατος.

Οποτε η επανάσταση, ηταν στην πραγματικοτητα μια δικτατορια των εργατων πανω στις υπολοιπες ταξεις των πολων - στις μεγαλες πολεις, την εξουσια εχει η πλειοψηφια των εργατων μεσα στα Σοβιετ - και μια δικτατορια των πολων πανω στην υπαιθρο. Στην πρωτη περιουδου της ανακατανομης της γης αυτη η δικτατορια μπορουσε να βασιζεται πανω στην αγροτικη υποστηριξη και πραγματικα, υποστηριχθηκε απο τους αγροτες φανταρους. Αλλα τι θα γινονταν υστερα;

Αυτο το ερωτημα ειχε απασχολησει

τους ιδίους τους Ρώσους σοσιαλιστές πολύ πριν την επανάσταση. Η αντίληψη ότι μια σοσιαλιστική επανάσταση θα ήταν καταδικασμένη να χάσει μέσα στην αγροτική μαζα, ήταν ένας απ' τους λόγους που όλοι οι Ρώσοι Μαρξιστές - συμπεριλαμβανομένου και του Λενιν, αλλά όχι του Τροτσκι και, στην αρχή, του Παρβους - εβλεπαν την επερχόμενη επανάσταση σαν αστική. Όταν για πρώτη φορά ο Παρβους και ο Τροτσκι υποδείξαν ότι η επανάσταση πιθανόν να δημιουργούσε μια σοσιαλιστική κυβέρνηση, ο Λενιν έγραψε:

"Αυτό δεν μπορεί να γίνει, γιατί μια τέτοια επαναστατική δικτατορία μπορεί να έχει σταθερότητα όταν στηρίζεται στη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού. Το Ρωσικό προλεταριάτο, αποτελεί σήμερα τη μειοψηφία του Ρωσικού πληθυσμού."

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Στα πρώτα χρόνια της εξουσίας των Σοβιετ, φάνηκε να επιβεβαιώνεται η προοπτική μιας παγκόσμιας επανάστασης. Η περίοδος 1918 - 19 χαρακτηριζόταν από κοινωνικές αναταραχές που όμοιες τους είχαν να γίνουν από το 1848. Στην Γερμανία και την Αυστρία την στρατιωτική ηττα ακολούθησε η καταλυση της μοναρχίας. Παντού γινότανε λόγος για τα Σοβιετ. Στην Ουγγαρία και στη Βαβαρία πήραν πραγματικά την εξουσία Σοβιετικές Κυβερνήσεις - αν και για μικρό χρονικό διάστημα. Στην Ιταλία καταλήφθηκαν τα εργοστάσια. Παρ' όλα αυτά η κληρονομία πενήντα χρόνων ομαλής και αργής, σταδιακής, πολιτικής εξέλιξης δεν μπορούσε να σβηστεί τόσο γρήγορα. Οι παλνοί Σοσιαλ-Δημοκράτες ηγέτες και η ηγεσία των συνδικατών κινήθηκαν για να καλυψουν το κενό που αφήσαν τα αστικά κομμάτια που είχαν πια ξευτιλιστεί. Η κομμουνιστική αριστερά απ' την άλλη, δεν είχε ακόμα την οργανωση που χρειαζόταν για να ανταποκριθεί σ' αυτή την κατάσταση. Εδρασε όταν δεν υπήρχε μαζική υποστήριξη, και όταν υπήρξε δεν μπορούσε να δράσει.

Ακόμα κι έτσι όμως, η σταθεροποίηση της Ευρώπης μετά το 1919 ήταν στην καλύτερη περίπτωση αβέβαιη. Η κοινωνική δομή κάθε Ευρωπαϊκής χώρας απειλήθηκε σοβαρά στα επόμενα δεκαπεντε χρόνια. Και οι εμπειρίες των Κομμουνιστικών Κομ-

Ο Λενιν διατήρησε αυτή την άποψη ως το 1917. Όταν έφτασε να αποδεχτεί και να πολεμήσει για την πιθανότητα μιας σοσιαλιστικής εκβασής της επανάστασης, το έκανε γιατί την είδε σαν ένα βήμα για την παγκόσμια επανάσταση, που θα έδινε στην μειοψηφούσα Ρωσική εργατική τάξη την απαραίτητη προστασία από τις ξένες επεμβάσεις και θα βοηθούσε στο να αποδεχθεί την εξουσία της η αγροτιά. Οχτώ μήνες πριν την Οκτωβριανή επανάσταση, ο Λενιν έγραφε στους Ελβετούς εργάτες ότι "το Ρωσικό προλεταριάτο, δεν μπορεί μόνο με τις δυνάμεις του να φέρει σε νικηφόρο τέλος την σοσιαλιστική επανάσταση".

Τέσσερις μήνες μετά την επανάσταση - στις 7 Μαρτίου 1918 - επαναλάμβανε, "Η απολυτή αλήθεια είναι ότι χωρίς μια επανάσταση στην Γερμανία, θα χάσουμε."

ματων και της εργατικής τάξης, τους είχαν βάλει σε πολύ πλεονεκτικότερη θέση για να μπορούν να κατανοήσουν τι συνέβαινε.

Οι Ρώσοι Μπολσεβίκοι ωστόσο, δεν σκοπεύαν να περιμένουν μέχρι την επανάσταση στο εξωτερικό. Η υπερασπισή της Σοβιετικής Δημοκρατίας και η υποκίνηση της επανάστασης στο εξωτερικό, φαινόταν σαν δυο αδιαχώριστα πράγματα. Πάντως για την ώρα, οι άμεσοι στόχοι στη Ρωσία καθορίστηκαν όχι από τους ηγέτες των Μπολσεβίκων, αλλά από τις διεθνείς ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Αυτές είχαν αρχίσει μια "σταυροφορία" εναντίον στη Σοβιετική Δημοκρατία. Οι Λευκοί και οι Ξένοι στρατοί έπρεπε να απωθηθούν πριν να μπορούσαν να ασχοληθούν με άλλα ζητήματα. Για να γίνει αυτό, έπρεπε να χρησιμοποιηθεί κάθε διαθέσιμος πόρος.

Με ένα μίγμα από λαϊκή υποστήριξη, επαναστατικό ζήλο και κάτι που σε ορισμένες περιπτώσεις εμοιάζε με σκεπη δύναμη θείας, οι αντι-επαναστατικές δυνάμεις κατατροπώθηκαν (αν και στη Σοβιετική Απω Ανατολή συνεχίσαν να δρουν μέχρι το 1924). Αλλά το τμήμα που πληρώθηκε γι' αυτό ήταν τεραστίο.

Αυτό το τμήμα δεν είναι δυνατό να μετρηθεί μόνο με υλικούς όρους. Αλλά και μόνο μ' αυτούς αν μετριο-

νταν, ήταν τεραστίο. Αυτό που υπερέφερε περισσότερο απ' όλα ήταν η βιομηχανική και αγροτική παραγωγή. Το 1920, η παραγωγή χυτοσίδηρου αντιπροσώπευε μόνο το 3% της προπολεμικής παραγωγής της κανναβής 10% του λιναριού 25% του βαμβάκιου 11% και των τευτλών 15%. Οι συνεισφορές από αυτά ήταν στερηση, κακουχίες, πείνα. Αλλά και πολύ χειρότερα. Η εξαρθρωση της βιομηχανικής παραγωγής είχε σαν αποτέλεσμα την διάλυση της εργατικής τάξης. Αυτή ελαττώθηκε αριθμητικά στο 43% των μελών που είχε παλιότερα. Οι άλλοι, ή γυρίσαν στα χωριά τους ή σκοτώθηκαν στη μάχη. Με καθαρά αριθμητικούς όρους, η τάξη που ηγήθηκε στην επανάσταση, η τάξη που οι δημοκρατικές της διαδικασίες είχαν δημιουργήσει τον ζωντανό πυρήνα της Σοβιετικής εξουσίας, μειώθηκε στο μισό της παλιότερης σπουδαιότητας της.

Στη πραγματικότητα η κατάσταση ήταν ακόμα χειρότερη. Αυτό που έμεινε δεν ήταν ούτε καν το μισό αυτής της τάξης, που είχε ζυμωθεί στη συλλογική δραστηριότητα από την ίδια τη φύση των συνθηκών ζωής της. Η βιομηχανική παραγωγή αντιπροσώπευε μόλις το 18% του προπολεμικού αριθμού, η παραγωγικότητα της εργασίας ήταν μόλις το ένα τρίτο αυτής που ήταν πριν. Για να κρατηθούν στη ζωή, οι εργάτες δεν μπορούσαν να βασίζονται μόνο στα προϊόντα που παρήγαγαν συλλογικά. Πολλοί κατέφυγαν σε άμεση ανταλλαγή των προϊόντων τους - ακόμη και κομμάτων των μηχανών τους - με τους

ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ

Οι επαναστατικοί θεσμοί του 17 - και πάνω απ' όλα τα Σοβιετ - ήταν οργανικά δεμένοι με την τάξη που είχε ηγηθεί στην επανάσταση. Μεταξύ των φιλοδοξιών και των στόχων των μελών τους, και εκείνων των εργατών που τους εκλέξαν, δεν ήταν δυνατό να υπάρχει χάσμα. Όταν οι μαζές ακολουθούσαν τους Μενσεβίκους τότε τα Σοβιετ αποτελούνταν από Μενσεβίκους. Όταν οι μαζές αρχίσαν ν' ακολουθούσαν τους Μπολσεβίκους, το ίδιο έκαναν και τα Σοβιετ. Το Μπολσεβίκικο κομμάτι ήταν απλά το σώμα των τάξεων συνειδητοποιημένων εργατών που συντονισμένα σχεδίαζαν μια κοινή πολιτική, και προτειναν πορείες δράσης παράλληλα με άλλα παρόμοια σώματα μέσα στα Σοβιετ και

αγρότες για τροφή. Όχι μόνο αποδεκατίστηκε η ηγετική τάξη της επανάστασης, αλλά και οι θεσμοί που ενώναν τα μέλη της βρισκόνταν σε κατάσταση γρήγορης αποσυνθέσης.

Το ίδιο το προσωπικό των εργοστασίων δεν ήταν πια αυτοί που είχαν αποτελέσει τον πυρήνα της επανάστασης του 1917. Οι πιο αγωνιστές εργάτες, πολύ φυσιολογικά είχαν πολεμήσει στην πρώτη γραμμή, και είχαν τις πιο πολλές απώλειες. Αυτοί που επεζήσαν, χρειαζόταν όχι μόνο στα εργοστάσια, αλλά και σαν στελέχη στο στρατό, ή σαν κομμουνιστές για να επιβλέψουν τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού. Αξέστοι αγρότες απ' την υπαίθρο, χωρίς σοσιαλιστικές παραδόσεις ή προσδοκίες, πήραν την θέση τους.

Αλλά ποια θα ήταν η τύχη της επανάστασης, αν η τάξη που την έκανε, έπαυε ουσιαστικά να υπάρχει; Αυτό δεν ήταν ένα πρόβλημα που η ηγεσία των Μπολσεβίκων μπορούσε να είχε προβλέψει. Αυτοί πάντα έλεγαν ότι η απομόνωση της επανάστασης θα είχε σαν αποτέλεσμα την καταστροφή της από ξένους στρατούς και ντόπιες αντιεπαναστατικές δυνάμεις. Αυτό που αντιμετώπιζαν τώρα ήταν την επιτυχία της εξωτερικής αντεπανάστασης στο να καταστρέψει την τάξη που είχε ηγηθεί της επανάστασης ενώ αφήσε απειραχτό τον κρατικό μηχανισμό που είχε κτίσει αυτή η τάξη. Η επαναστατική εξουσία είχε επιζήσει, αλλά στην εσωτερική της σύνθεση γίνονταν ριζικές αλλαγές.

στα ίδια τα εργοστάσια. Η συνοχή των άποψων τους και η αυτοπεποίθησή τους, τους επέτρεπαν να εκπληρώσουν την πολιτική τους αποτελεσματικά - αλλά μόνο όταν οι μαζές θα τους ακολουθούσαν.

Αυτό το ανεγνώριζαν ακόμη και συνειδητοί αντιπαλοί των Μπολσεβίκων. Ο κύριος κριτικός τους από την μεριά των Μενσεβίκων έγραψε:

"Καταλάβετε παρακαλώ, ότι σε τελική ανάλυση, μπροστά μας βρίσκεται η νικηφόρα εξέγερση του προλεταριάτου. Σχεδόν όλο το προλεταριάτο υποστηρίζει τον Λενιν και περιμένει την κοινωνική του απελευθέρωση απ' αυτή την

εξέγερση." (Ο Μαρτοβ προς στον Αξελροντ, στις 19 Νοεμβρη του 1917)

Μεχρι να επεχταθει ο εμφυλιος πολεμος αυτη η δημοκρατικη διαλεκτικη του κομματος και της εργατικης ταξης μπορουσε να συνεχιζει. Οι Μπολσεβικοι κρατουσαν την εξουσια σαν κομμα που πλειοψηφουσε στα Σοβιετ. Αλλα και αλλα κομματα συνεχιζαν να υπαρχουν εκει. Οι Μενσεβικοι εξακολουθουσαν να δρουν νομιμα και να συναγωνιζονται τους Μπολσεβικους για την υποστηριξη των μαζων μεχρι τον Ιουνη του 1918.

Ο αποδεκατισμος της εργατικης ταξης αλλαξε ολα ταυτα. Απο αναγκη οι Σοβιετικοι θεσμοι αποκτησαν μια δικη τους ζωη, ανεξαρτητη απο την ταξη που τα ειχε δημιουργησει. Εκεινοι οι εργατες και αγροτες που πολεμουσαν στον Εμφυλιο Πολεμο, δεν μπορουσαν να κυβερνησουν τους εαυτους τους συλλογικα απο τα ποστα τους στα εργοστασια. Οι σοσιαλιστες εργατες, σκορπισμενοι κατα μηκος και πλατος των πολεμικων ζωνων, επρεπε να οργανωθουν και να κατευθυνθουν απο ενα συγκεντρωτικο κυβερνητικο μηχανισμο, ανεξαρτητο απο τον αμεσο ελεγχο τους - προσωρινα τουλαχιστον.

Φαινοταν στους Μπολσεβικους οτι ενας τετοιος μηχανισμος δεν θα μπορουσε να κρατηθει παρα μονο αν περιλαμβανε μονο εκεινους που ολοψυχα υποστηριζαν την επανασταση - και αυτοι ηταν μονο οι Μπολσεβικοι. Οι δεξιοι σοσιαλεπαναστατες ηταν υποκινητες της αντεπανάστασης. Οι αριστεροι σοσιαλεπαναστατες ηταν προθυμοι να καταφευχουν στην τρομοκρατια οταν διαφωνουσαν με την κυβερνητικη πολιτικη. Οσο για τους Μενσεβικους, η πολιτικη τους ηταν το να υποστηριζουν τους Μπολσεβικους εναντια στην αντεπανάσταση, με το αιτημα ομως, να παραδωσουν οι Μπολσεβικοι την εξουσια στη Συνταχτικη Συνελευση (ενα απο τα κυρια αιτηματα των

Η ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το τελος του εμφυλιου πολεμου, κατα παραδοχο τροπο, δεν ανακουφισε αυτην την κατασταση, αλλα αντιθετα σε πολλες περιπτωσεις την χειροτερεψε. Γιατι με το τελος της αμεσης απειλης της αντεπανάστασης, το νημα

αντεπανάστατων). Στην πραξη αυτο σημαει οτι αυτο το κομμα περιειχε συγχρονως και υποστηριχτες και εχθρους της Σοβιετικης εξουσιας. Πολλα απο τα μελη του ηηραν μετα το μερος των Λευκων (ηχ οργανωσεις των Μενσεβικων στην περιοχη του Βολγα που συμπαθουσαν την αντεπανάστατικη κυβερνηση του Σαμαρα, ενω ενα μελος της κεντρικης επιτροπης των Μενσεβικων, ο Ιβαν Μασκι - αργότερα πρεσβης του Σταλιν - προσχωρησε στην κυβερνηση αυτη) (Israel Gketsler, Οπως παραπανω, σελ. 182). Η αντιδραση των Μπολσεβικων ηταν να αφησουν μεν ελευθερα τα μελη του κομματος - τουλαχιστον για τον περισσοτερο καιρο - αλλα να τα εμποδισουν στο να δρουν σαν ουσιαστικη πολιτικη δυναμη. Ετσι δεν τους επιτρεπαν να εχουν τον δικο τους τυπο μετα τον Ιουνη του 1918, εκτος για τρεις μηνες τον επομενο χρονο.

Σ' ολα αυτα οι Μπολσεβικοι δεν ειχαν αλλη εκλογη. Δεν μπορουσαν να παραδωσουν την εξουσια μονο και μονο γιατι η ταξη που αντιπροσωπευαν ειχε διαλυθει στον αγωνα για την διαφυλαξη αυτης της ιδιας εξουσιας. Ουτε μπορουσαν να ανεχτουν την διαδοση ιδεων που υπονομευαν τη βαση αυτης της εξουσιας - ακριβως γιατι η εργατικη ταξη δεν υπηρχε πια σαν ενας φορεας συλλογικα οργανωμενος, ετσι που να ειναι σε θεση να καθορισει η ιδια τα συμφεροντα της.

Κατ' αναγκη λοιπον το Σοβιετικο Κρατος του 1917, αντικατασταθηκε απο το μονοκομματικο κρατος του 1920 και υστερα. Τα Σοβιετ που επεζησαν ηταν ολο και περισσοτερο ενα απλο προκαλυμμα της εξουσιας των Μπολσεβικων (αν και αλλα κομματα, οπως οι Μενσεβικοι, εξακολουθησαν να δουλευουν μεσα σ' αυτα ως το τελος του 1920). Το 1919, για παραδειγμα, δεν εγιναν εκλογες για το Σοβιετ της Μοσχας για πανω απο 18 μηνες. (ISRAEL GETZLER, οπως παραπανω σελ. 199)

που εδενε τις δυο επαναστατικες εξελιξεις - την εργατικη εξουσια στην πολη και την αγροτικη εξεγερση στην υπαιθρο - κοπηκε. Εχοντας παρει τη γη, οι αγροτες εχασαν το ενδιαφερον τους για τα συλλογικα

επανάστατικα ιδεωδη του Οκτωβρη. Παρακινουνταν απο ατομικες φιλοδοξίες, που ξεκινουσαν απο την ιδια την ατομικιστικη φυση της δουλειας τους. Ο καθενας επεδιωκε να αυξησει στο μεγαιστο το δικο του βιοτικο επιπεδο μεσα απ' τη δουλεια του πανω στο δικο του κομματι γης. Μαλιστα, το μονο πραγμα που μπορουσε τωρα να ενωσει τους αγροτες σ' ενα σωμα με συνοχη, ηταν η αντιθεση προς τους φορους και τις βιαιες συλλογες του σιταριου που γινονταν για να τραφουν οι πληθυσμοι των πολων.

Αυτη η αντιθεση εφτασε στο ψηλοτερο σημειο της, μια βδομαδα πριν το δεκατο συνεδριο του κομματος, τον Μαρτη του 1921. Μια εξεγερση ναυτων ξεσπασε στο φρουριο της Κρονστανδης, που φυλαγε τη διοδο για την Πετρουπολη. Πολλοι απο οτε εχουν κρινει αυτα που ακολουθησαν σαν την πρωτη διασταση αναμεσα στο Μπολσεβικικο καθεστωτος και τις σοσιαλιστικες επιδιωξεις του. Το γεγονός οτι οι ναυτες της Κρονστανδης ηταν απο τους κυριους κινητηρες της επανάστασης του 1917, συχνα χρησιμοποιηθηκε σαν επιχειρημα γι' αυτο. Παρ' ολα αυτα εκεινο τον καιρο, κανεις απ' το κομμα των Μπολσεβικων - ουτε καν η εργατικη αντιπολιτευση, που διατεινονταν οτι εκπροσωπουσε την αντιπαθεια πολλων εργατων για το καθεστως - ειχε καμια αμφιβολια σχετικα με το τι επρεπε να γινει. Ο λογος ηταν απλος. Η Κρονστανδη του 1920 δεν ηταν η Κρονστανδη του 1917. Η ταξικη συνθεση των ναυτων της ειχε αλλαξει. Τα καλυτερα σοσιαλιστικα στοιχεια ειχαν φυγει απο καιρο, για να πολεμησουν με το στρατο στην πρωτη γραμμη. Αυτοι ειχαν αντικατασταθει κυρια απο αγροτες των οποιων η αφοσιωση στην επανάσταση ηταν αυτη της ταξης τους. Αυτο φανηκε και στα αιτηματα της εξεγερσης: Σοβιετ χωρις Μπολσεβικους και ελευθερη αγορα στην γεωργια.

Οι αρχηγοι των Μπολσεβικων δεν μπορουσαν να ενδωσουν σε τετοια αιτηματα. Αυτο θα σημαει εξαφανιση των σοσιαλιστικων στοχων της επανάστασης χωρις μαχη. Παρ' ολες τις ατελειες του, το Μπολσεβικικο κομμα ηταν ακριβως το μονο που υποστηριζε ολοψυχα την εξουσια των Σοβιετ, ενω τα αλλα κομματα, ακομη και τα σοσιαλιστικα, ταλαντευονταν αναμεσα σ' αυτη και στους Λευκους. Ολοι οι καλοι αγωνιστες ειχαν συσπειρωθει

γυρω απο τους Μπολσεβικους. Τα Σοβιετ χωρις Μπολσεβικους δεν μπορουσαν παρα να ειναι Σοβιετ χωρις το κομμα που γυρευε με συνεπεια να εκφρασει τους σοσιαλιστικους συλλογικους στοχους της εργατικης ταξης στην επανάσταση.

"Εκεινο που εκραστηκε στην Κρονστανδη ηταν ο θεμελιωδης διαχωρισμος μακροπροθεσμων συμφεροντων μεταξυ των δυο ταξεων που εκαναν την επανάσταση. Η καταστολη της εξεγερσης δεν θαπρεπε να θεωρηθει σαν μια επιθεση εναντια στο σοσιαλιστικο περιεχομενο της επανάστασης, αλλα σαν μια απεγνωσμενη βιαη προσπαθεια να εμποδιστει η αγροτικη ταξη να διαλυσει την επανάσταση με την ολο και αυξανομενη αντιθεση της στους συλλογικους της στοχους". (Τροτσκι HUE AND CRY OVER KRONSTADT)

Παρ' ολα ταυτα, το γεγονός οτι ενα επεισοδιο σαν αυτο της Κρονστανδης μπορουσε να συμβει, ηταν ενας οϊωνος. Γιατι εβαλε σε ολοκληρωτικη αμφισβητηση τον καθοδηγητικο ρολο της εργατικης ταξης στην επανάσταση. Αυτος διατηρουνταν οχι λογω του ποιοτικα ανωτερου οικονομικου τροπου παραγωγης που αυτη αντιπροσωπευε, ουτε απο την υψηλοτερη εργατικη της παραγωγικότητα, αλλα με φυσικη βια. Και αυτη η βια δεν εξασκειτο αμεσα απ' τους ενοπλους εργατες, αλλα απο ενα κομμα που ηταν συνδεμενο με την εργατικη ταξη μονο εμμεσα, μεσα απο τις ιδεες του, και οχι αμεσα οπως στις μερες του 1917.

Μια τετοια πολιτικη ηταν αναγκαια. Αλλα περιειχε ελαχιστα στοιχεια που οι σοσιαλιστες θα υποστηριζαν κατω απο οποιοσδηποτε αλλες συνθηκες. Αντι να ειναι "Το συνειδητο, ανεξαρτητο κινημα της μεγαλης πλειοψηφιας για το συμφερον της μεγαλης αυτης πλειοψηφιας" (Μαρξ) η επανάσταση στη Ρωσια εφτασε στο σταδιο οπου σημαει την εκμεταλευση της υπαιθρου απ' τις πολεις, κατι που συντηρουνταν με τη βοηθεια ωμης βιας. Ηταν ξεκαθαρο σε ολες τις ομαδες μεσα στο Μπολσεβικικο κομμα πως αυτο σημαει οτι η επανάσταση επρεπε να βρισκεται συνεχεια κατω απο τον κινδυνο της ανατροπης της απο αγροτικες εξεγερσεις.

Φαινονταν οτι υπηρχε μονο ενας

δρομος ανοιχτος. Αυτος ηταν να αποδεχτουν πολλα απ' τα αγροτικα αιτηματα, ενω θα διατηρουσαν ενα ισχυρο, συγκεντρωτικο σοσιαλιστικο Κρατικο μηχανισμο. Αυτο επιχειρησε να κανει η Νεα Οικονομικη Πολιτικη (ΝΕΠ). Ο στοχος της ηταν να συμβι- βασει τους αγροτες με το καθεστως, και να ενθαρρυνει την οικονομικη

ΤΟ ΚΟΜΜΑ, ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΑΠΟ ΤΟ 1921 ΩΣ ΤΟ 1928

Στη περιοδο της ΝΕΠ, ο ισχυρι- σμος οτι η Ρωσια ηταν με οποιοδη- ποτε τροπο "σοσιαλιστικη" δεν μπο- ρουσε πια να δικαιολογηθει, ειτε απο την σχεση της εργατικης ταξης και του Κρατους που η ιδια ειχε αρχικα δημιουργησει ειτε απο την φυση των εσωτερικων οικονομικων σχεσεων. Οι εργατες δεν εξασκουσαν εξουσια ουτε η οικονομια ηταν σχε- διασμενη. Αλλα το Κρατος, "τα ενο- πλα σωματα" που ελεγχαν και κρατου- σαν την ταξη στην κοινωνια, ηταν στα χερια ενος κομματος που ειχε κινητρο τους σοσιαλιστικους στο- χους. Η κτευθυνση της πολιτικης του, οπως φαινοταν, θα ηταν σοσια- λιστικη.

Ομως η κατασταση ηταν πιο περι- πλοκη. Πρωτα, οι κρατικοι θεσμοι που κυριαρχουσαν στην Ρωσικη κοινω- νια απειχαν πολυ απο τους θεσμους που χαρακτηριζαν το μαχητικο σοσια- λιστικο κομμα του 1917. Αυτοι που ηταν στο Μπολσεβικικο κομμα τον καιρο της Φεβρουαριανης επαναστα- σης, ηταν αφοσιωμενοι σοσιαλιστες που περασαν τεραστιους κινδυνους στον αγωνα εναντια στην Τσαρικη κα- ταπιεση, για να εκφρασουν τα ιδανι- κα τους. Ακομη και τεσσερα χρονια εμφυλιου πολεμου και απομονωσης απ' τις εργαζομεντες μαζες, δεν μπορε- σαν ευκολα να σπασουν τις σοσιαλι- στικες φιλοδοξιες τους. Αλλα το 1919 αυτοι αποτελουσαν το ενα δεκα- το των μελων του κομματος, το 1922 μολις το ενα τεσσαρακοστο.

Στην επανασταση και τον εμφυλιο, το κομμα περασε μεσα απο μια συνεχη διαδικασια αναπτυξης. Αυτο, κατα ενα μερος αντανακλουσε την ταση που υπηρξε αναμεσα σε ολους τους αγωνι- στες εργατες και τους πιστους σοσι- αλιστες να ενταχτουν στο κομμα. Αλ- λα η αναπτυξη αυτη ηταν αποτελεσμα και αλλων τασεων. Απ' τη στιγμη που η ιδια η εργατικη ταξη αποδεκα-

αναπτυξη με το να δώσει μια περιο- ρισμενη ελευθερια στην ιδιωτικη εμπορευματικη παραγωγη. Το Κρατος, και οι κρατικες βιομηχανιες θα λει- τουργουσαν απλα σαν ενα ακομα στοι- χειο σε μια οικονομια κατευθυνομενη απο τις αναγκες της αγροτικης παρα- γωγης και το παιχνιδι των δυναμεων της αγορας.

τιστηκε, το κομμα επρεπε να αναλα- βει μονο του να ελεγει ολες τις περιοχες που βρισκονταν κατω απο σοβιετικη διοικηση. Αυτο μπορουσε να το καταφερει μονο αυξανοντας το μεγεθος του. Ακομη περισσοτερο, απ' τη στιγμη που ξεκαθαρισε το ποιος κερδιζε τον Εμφυλιο Πολεμο, πολλα ατομα με λιγες η και καθολου σοσιαλιστικες πεποιθησεις επιχειρη- σαν να μπουν στο κομμα. Ετσι το ιδιο το κομμα απειχε πολυ απο το να ειναι μια ομοιογενης σοσιαλιστικη δυναμη.

Στην καλυτερη περιπτωση, μονο τα ηγετικα στοιχεια και οι περισσο- τεροι απο τους αγωνιστες - μελη, ηταν εκεινοι που μπορουσαν να θεω- ρηθουν οτι αποτελουσαν πραγματικα μερος της σοσιαλιστικης παραδοσης.

Αυτο το εσωτερικο αραιωμα στη συνθεση του κομματος, γινοταν παραλληλα μ' ενα αναλογο φαινόμενο στον ιδιο τον κρατικο μηχανισμο. Για να διατηρησει τον ελεγχο του πα- νω στη Ρωσικη κοινωνια, το κομμα των Μπολσεβικων αναγκαστηκε να χρη- σιμοποιησει χιλιαδες μελη της παλι- ας Τσαρικης γραφειοκρατίας με σκοπο να διατηρησει σε λειτουργια την κυβερνητικη μηχανη. Θεωρητικα, οι Μπολσεβικοι θα εδιναν σοσιαλιστικη κατευθυνση στο εργο που ειχαν να επιτελεσουν οι γραφειοκρατες. Στην πραξη ομως, κυριαρχουσαν συχνα οι παλιες συνηθειες και μεθοδοι δου- λειας, και ιδιαιτερα μια προεπινα- στατικη σταση απεναντι στις μαζες. Ο Λενιν ειχε πληρη συνειδηση και επιγνωση για τις επιπτώσεις αυτου του γεγονοτος.

"Ειναι ξεκαθαρο σε τι υστε- ρουμε" ειπε τον Μαρτη του 1922 στο Συνεδριο του κομματος. "Το καθοδηγητικο στρωμα των κομμου- νιστων υστερει σε επιπεδο πνευ- ματικης καλλιεργειας. Ας δουμε

τι γινεται στη Μοσχα. Αυτη η μαζα των γραφειοκρατων - ποιος καθοδηγει ποιον; Οι 4700 υπευ- θυνοι κομμουνιστες τη μαζα των γραφειοκρατων, η αντιστροφα; Δεν πιστευω οτι μπορειτε να πειτε ειλικρινα πως ειναι οι κομμουνιστες αυτοι που καθοδη- γουν αυτη τη μαζα. Για να ειμαι ειλικρινης δεν ειναι οι καθοδη- γητες αλλα οι καθοδηγουμενοι"

Ετο τελος του 1922, περιεγραφε τον κρατικο μηχανισμο σαν "δανει- σμενο απο τον Τσαρισμο και ελαχιστα επιρρεασμενος απ' το Σοβιετικο κο- σμο ... ενας αστικος και Τσαρικος μηχανισμος."

Το 1920, στην διαμαχη για το ρολο των εργατικων συνδικατων, επι- χειρηματολογουσε ετσι:

"Το κρατος μας δεν ειναι στην πραγματικοτητα ενα εργατικο κρα- τος, αλλα ενα αγροτο - εργατικο κρατος... Αλλα δεν ειναι μονο αυτο. Το προγραμμα του κομματος μας δειχνει οτι εχουμε ενα εργα- τικο κρατος με γραφειοκρατικες παραμορφωσεις." (Απαντα Λενιν, τομος 32, σελ. 24)

Η πραγματικη κατασταση ηταν ακο- μα χειροτερη. Δεν ηταν απλα και μονο το οτι οι παλιοι Μπολσεβικοι βρισκονταν σε μια τετοια κατασταση που η συνδιασμενη δυναμη των εχθρι- κων ταξικων δυναμεων και η γραφειο- κρατικη αδρανεια εκαναν δυσκολη την πραγματοποιηση των σοσιαλιστικων επιδιωξεων τους. Αυτες οι ιδιες οι επιδιωξεις δεν μπορουσαν να μεινουν για παντα αδιαφθορες απ' το εχθρικο περιβαλλον. Οι απαιτησεις που δη- μιουργουσε η επειγουσα αναγκη να χτιστει ενας πειθαρχημενος στρατος απο μια συχνα αδιαφορη μαζα αγρωτων ενσταλαξε σταδιακα απολυταρχικες συνηθειες σε πολλα απ' τα καλυτερα στελεχη του κομματος.

Με τη ΝΕΠ η κατασταση ηταν δια- φορετικη, αλλα παλι απειχε πολυ απο την δημοκρατικη αλληλεπιδραση των καθοδηγουντων και καθοδηγουμενων, που αποτελει την ουσια της σοσιαλι- στικης δημοκρατίας. Πολλα μελη του κομματος τωρα εξαναγκαστηκαν να ασκουν τον κοινωνικο ελεγχο ερχο- μενοι σε συμφωνιες με τον μικρεμπο- ρα, τον μικρο καπιταλιστη, τον κου- λακο. Επρεπε τωρα να αντι- προσωπευουν τα συμφεροντα του εργα- τικου κρατους εναντιον αυτων των

στοιχειων - οχι ομως αντιμετωπιζον- τας τους οπως προηγουμενα με αμεση φυσικη βια. Επρεπε να υπαρχει μια περιορισμενη συνεργασια μ' αυτους. Πολλα μελη φαινονταν περισσοτερο επηρεασμενα απ' αυτη την αμεση και πολυ χειροπιαστη σχεση με τα μικρο- αστικα αυτα στοιχεια παρα απο τους μακρυνους δεσμους που ειχαν με μια εξασθενημενη και με πεσμενο το ηθικο της εργατικη ταξη.

Πανω απ' ολα η επιρροη της παλι- ας γραφειοκρατίας, απ' την οποια ηταν περικυκλωμενα τα μελη του, διαπερασε το κομμα. Η απομονωση του απο εξωτερικες ταξικες δυναμεις οι οποιες θα στηριζαν την κυριαρχια του, σημαινε οτι το κομμα επρεπε να επιβαλλει στον εαυτο του μια σιδε- ρενια πειθαρχια. Ετσι, στο δεκατο συνεδριο του κομματος, αν και υπο- τιθετο οτι μεσα στο κομμα η συζητη- ση θα συνεχιζονταν, (1) η δημιουρ- για τυπικων "φραξιων" [οργανωμενες τασεις διαφωνουντων με την επισημη πολιτικη κομματος, σημ. μετ.] απα- γορευτηκε "προσωρινα". Αλλα αυτη η απαιτηση για εσωτερικη συνοχη, ευ- κολα εκφυλιστηκε σε μια αποδοχη γραφειοκρατικων τροπων ελεγχου μεσα στο κομμα. Υπηρξαν παραπονα γι' αυτο απο ενδοκομματικα αντιπολιτευ- τικα στοιχεια απ' τον Απριλη του 1920 κιολας. Κατα το 1922 ακομη και ο Λενιν εφθασε στο σημειο να γραφει οτι "εχουμε μια γραφειοκρα- τια οχι μονο στο θεσμο των Σοβιετ αλλα και μεσα στους θεσμους του κομματος"

Η διαβρωση της εσωκομματικης δη- μοκρατίας φαινεται καλυτερα απο την τυχη που ειχαν οι διαδοχικες αντι- πολιτευσεις προς την κεντρικη ηγε- σια. Το 1917 και 1918, η ελευθερη συζητηση μεσα στο κομμα, με το δι- καιωμα των διαφορετικων ομαδων να οργανωνονται γυρω απο κομματικα προγραμματα, θεωρουσαν αυτονοητη. Ο ιδιος ο Λενιν σε τουλαχιστον δυο περιπτώσεις βρεθηκε στη μειοψηφια, (στην περιοδο που εγραφε τις "θε- σεις του Απριλη" και περιπου ενα χρονο αργοτερα στη διαρκεια των δι- απραγματευσεων του Μπρεστ - Λιτο- φσκ). Τον Νοεμβρη του 1917 ηταν δυνατο για τους Μπολσεβικους που διαφωνουσαν με τη θεση να παρει το κομμα μονο του την εξουσια, να παραιτηθουν απ' την κυβερνηση ωστε ν' ασκησουν πιεση χωρις να παρθουν πειθαρχικα μετρα εναντιον τους. Οι διαιρεσεις μεσα στο κομμα που εγι- ναν πανω στο ζητημα της προελασης

στην Βαρσοβία και σε αυτό του ρολού των εργατικών συνδικατών συζητήθηκαν ανοιχτά στον κομματικό τύπο. Ακόμη και μέχρι το 1921 το Πρόγραμμα της Εργατικής Αντιπολιτεύσεως τυπώθηκε σε 250.000 αντίτυπα απ' το ίδιο το κόμμα, και δυο μέλη της εκλεχθήκαν και μπήκαν στην Κεντρική Επιτροπή. Το 1923, όταν εμφανίστηκε η Αριστερή Αντιπολίτευση, ήταν ακόμη δυνατό γι' αυτή να εκφράσει τις αποψεις της στη Πραβδα, εστω και αν τυπώνονταν δεκάραβρα που υπερασπιζαν την κεντρική καθοδήγηση για κάθε ένα που την αντιπολιτεύονταν.

Παρ' όλα αυτά, σ' όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου οι πιθανότητες που είχε μια αντιπολίτευση να δράσει αποτελεσματικά ελαττώνονταν. Υστερα απ' το δεκάτο Συνέδριο, η Εργατική Αντιπολίτευση βγήκε εκτός νόμου. Το 1923 η αντιπολίτευση "Πλατφόρμα των 46" έγραφε ότι "η ιεραρχία της γραμματείας του κομματος, ολοένα και περισσότερο στρατολογεί τα μέλη των συνδιασκέψεων και των συνεδρίων" (Παράρτημα στο βιβλίο του E. H. Carr, "The Interregnum" σελ 369). Ακόμη και ένας υποστηρικτής της ηγεσίας και εκδοτής της "Πραβδα", ο Μπουχαρίν, περιγράφε την τυπική λειτουργία του κομματος σαν εξ' ολοκλήρου αντιδημοκρατική:

"... οι γραμματείς των πυρηνών συνήθως διορίζονται απ' τις περιφερειακές επιτροπές, και σημειώστε ότι οι περιφερειακές επιτροπές ούτε καν προσπαθούν να κάνουν τους υποψηφίους τους αποδεκτούς απ' αυτούς τους πυρηνες, αλλά ικανοποιούνται με το να διορίζουν αυτούς ή εκείνους τους συντρόφους. Κατά κανόνα όταν το θέμα μπαίνει σε ψηφοφορία ακολουθείται μια μέθοδος που θεωρείται αυτονόητη. Η συσκευή ρωτιέται: 'Ποιος έχει αντίρρηση;' και στο βαθμό που ο καθένας φοβάται λίγο - πολύ να μιλήσει εναντίον, ο διορισμένος υποψήφιος βρίσκει τον εαυτό του εκλεγμένο..." (Αναφέρεται στον Σαχτμάν, όπως παραπάνω σελ. 172)

Ο πραγματικός βαθμός της γραφειοκρατικοποίησης αποκαλύφτηκε τελείως όταν διασπαστηκε η "τριανδρία" ("τρο κα") που είχε αναλάβει την ηγεσία του κομματος κατά τη διάρκεια της αρρώστιας του Λενιν. Ο Λενιν πέθανε τον Γενάρη του 1924.

Προς το τέλος του 1925, ο Ζηνοβιέφ, ο Καμενεφ και η Κρουσκάγια, ήρθαν σε αντίθεση με το "κέντρο" του κομματος, που τώρα ελεγχόνταν απ' τον Σταλιν. Ο Ζηνοβιέφ ήταν ηγέτης του κομματος στο Λενινγκραντ. Από την θέση αυτή διευθύνει την διοικητική μηχανή της βόρειας πρωτεύουσας και αρκετές εφημερίδες με επιρροή. Στο δεκάτο τέταρτο συνέδριο του κομματος, όλοι οι αντιπρόσωποι του Λενινγκραντ υποστηρίξαν την αντίθεση του προς το "κέντρο". Παρ' όλα αυτά, λίγες βδομάδες μετά την πτώση της αντιπολιτεύσεως του, όλα τα τμήματα του κομματος στο Λενινγκραντ, με εξαίρεση λίγες εκατοντάδες επιμονούς αντιπολιτευτές, ψηφίζουν αποφάσεις που στηρίζαν την πολιτική του Σταλιν. Όλο και όλο που χρειάστηκε για να γίνει αυτό ήταν να παύσουν από τις θέσεις τους οι επικεφαλής της κομματικής διοικήσεως της πόλης. Οποίος ελεγγχε τη γραφειοκρατία, ελεγγχε και το κόμμα. Όταν την ελεγγχε ο Ζηνοβιέφ, ήταν αντιπολιτευτική. Τώρα που ο Σταλιν συμπεριελάβε την πολλή στον εθνικού επιπέδου μηχανισμό τον οποίο ελεγγχε, έγινε και αυτή οπαδός της πολιτικής του. Με μια αλλαγή ηγεσίας ένας Ζηνοβιέφικός μονολιθός έγινε ένας Σταλινικός μονολιθός.

Αυτή η άνοδος της γραφειοκρατίας στους Σοβιετικούς μηχανισμούς και στο κόμμα άρχισε σαν αποτέλεσμα του αποδεκατισμού της εργατικής τάξης στον εμφύλιο πόλεμο. Αλλά συνεχίστηκε ακόμη και όταν η βιομηχανία άρχισε να αναρρώνει και η εργατική τάξη να δυναμώνει με την ΝΕΠ. Η οικονομική ανακαμψη, αντι να εξιψώσει την θέση της εργατικής τάξης μέσα στο "εργατικό κράτος", την υποβίβασε.

Με καθαρά υλικούς όρους, οι παραχωρήσεις που έγιναν από την ΝΕΠ στους αγρότες, χειροτέρεψαν την (σχετική) θέση του εργατή.

"Αυτός που κατά την διάρκεια του πολεμικού κομμουνισμού θεωρούνταν παντού σαν ο επώνυμος ηρώας της δικτατορίας του προλεταριάτου, κινδύνευε τώρα να γίνει το υιοθετημένο παιδί της ΝΕΠ. Κατά την οικονομική κρίση του 1923 ούτε οι υπερμαχοί της κρατικής πολιτικής ούτε και οι αντιτιθεμένοι σ' αυτήν στο όνομα της βιομηχανικής ανταπτυξης, είδαν την αναγκαιότητα να αντικρυστούν τα παραπανά και συμψε-

ροντα των βιομηχανικών εργατών σαν κύριο μέλημα". (E. H. Carr, όπως παραπάνω, σελ. 39)
Δεν ήταν όμως μόνο σε σχέση με τους αγρότες που υποβαθμίστηκε η θέση των εργατών υποβαθμίστηκε επίσης σε σύγκριση με τη θέση των διευθυντών και διαχειριστών της βιομηχανίας. Ενώ το 1922, το 65% του διαχειριστικού προσωπικού ήταν επίσημα ταξινομημένοι σαν εργάτες και 35% σαν μη εργάτες, ένα χρόνο μετά τα νούμερα σχεδόν αντιστραφθηκαν: Μόνο 36% εργάτες και 64% μη

ΟΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΜΜΑ: 1921 - 1929.

Οι άνθρωποι φτιαχνούν την ιστορία τους, αλλά κατά από περιστάσεις που δεν τις δημιουργήσαν οι ίδιοι. Σ' αυτή τη διαδικασία αλλάζουν και τις περιστάσεις και τους εαυτούς τους. Το κόμμα των Μπολσεβίκων δεν ήταν λιγότερο τρωτό απ' αυτή την πραγματικότητα από οποιαδήποτε άλλη ομάδα που εμφανίστηκε στην ιστορία. Στην προσπάθειά τους να κρατήσουν την συνοχή της Ρωσικής κοινωνίας μέσα στο χάος του εμφυλίου πολέμου της απελευθέρωσης και της πείνας, οι σοσιαλιστικές προθέσεις τους ήταν ένας παραγοντας καθοριστικός για την παραπέρα πορεία της ιστορίας. Αλλά οι κοινωνικές δυνάμεις με τις οποίες επρέπε να δουλέψουν για να το επιτύχουν αυτό, δεν ήταν δυνατό ν' αφήσουν τα ίδια τα μέλη του κομματος ανεπηρέαστα. Για να κρατηθεί η συνοχή της Ρωσίας της ΝΕΠ, σήμαινε πως επρέπε να μεσολάβουν μεταξύ των διαφορετικών τάξεων για να προληφθούν αποδιωργανωτικές διαμάχες. Η επανάσταση μπορούσε να επιζήσει μόνο αν το Κόμμα και το

εργάτες. (το ίδιο)

Οι "κόκκινοι βιομηχανοί" άρχισαν να ξεπροβάλλουν σαν μια προνομίουχα ομάδα ατομών με ψηλές αποδοχές και που, με το σύστημα της "διαχείρισης από ένα άτομο" στα εργοστάσια, μπορούσαν να απολυθούν και να προσλάβουν ανάλογα με τα κεφάλια τους. Την ίδια ώρα η πλάτια απλωμένη ανεργία έγινε ενδημική στη Σοβιετική οικονομία, φτάνοντας στο επίπεδο των 1.250.000 ανεργών το 1923 - 1924.

Κράτος ικανοποιούσαν τις ανάγκες διαφορετικών, συχνά ανταγωνιστικών, τάξεων. Επρέπε να γίνουν διακανονισμοί για να ικανοποιηθούν από τη μια οι ατομικιστικές επιδιωξεις των αγρότων και οι συλλογικοί δημοκρατικοί στόχοι του σοσιαλισμού από την άλλη. Σ' αυτή την διαδικασία, το Κόμμα, που είχε ανυψωθεί πάνω από τις διαφορές κοινωνικές τάξεις, αναγκαστικά αντανακλούσε τις διαφορές τους μέσα στην ίδια του την δομή. Οι πιέσεις που ασκούσαν οι διαφορές κοινωνικές τάξεις πάνω στο Κόμμα, είχαν σαν αποτέλεσμα τα διαφορα κομματα του κομματος, να ορίζουν τις σοσιαλιστικές επιδιωξεις τους ανάλογα με τα συμφέροντα αυτών των διαφορετικών τάξεων.

Η μόνη τάξη όμως που είχε την ικανότητα να εξασκήσει πίεση με γνήσια σοσιαλιστική κατεύθυνση, η εργατική τάξη, ήταν και η πιο αδύνατη, η πιο αποδιοργανωμένη, η τελευταία που μπορούσε να ασκήσει τέτοιες πιέσεις.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όσον αφορά τις ιδέες της η Αριστερή Αντιπολίτευση ήταν το πιο προσκολλημένο στη επαναστατική σοσιαλιστική παραδοση του Μπολσεβικισμού κομματι του κομματος. Αυτή αρνήθηκε να αναθεωρήσει την έννοια σοσιαλισμός ώστε αυτός να σήμαινει είτε μια άργα αναπτυσσόμενη αγροτική οικονομία, ή την συσσώρευση για χάρη της συσσώρευσης. Διατήρησε την αντίληψη ότι η εργατική δημοκρατία είναι κεντρική για τον σοσιαλισμό. Αρνήθηκε να υποτάξει την παγκόσμια επανάσταση στις απαιτήσεις του σωβινιστικού και αντιδραστικού συνθήματος του χτισίματος του "σοσιαλι-

σμού σε μια χώρα".

Όμως δεν θα μπορούσαμε να πούμε ότι η Αριστερή Αντιπολίτευση ήταν η άμεση "προλεταριακή" πτέρυγα μέσα στο Κόμμα. Στην Ρωσία της δεκαετίας του 1920-30, η εργατική τάξη ήταν η τάξη που λιγότερο από κάθε άλλη ασκούσε πιέσεις πάνω στο Κόμμα. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο, είχε ξαναδημιουργηθεί μέσα σε συνθήκες που εξασθενίσαν την ικανότητα της να αγωνίζεται για τους δικούς της σκοπούς. Η ανεργία ήταν μεγάλη, οι πιο αγωνιστές εργάτες είτε πέθαναν στον εμφύλιο, είτε ανεβήκαν στις τάξεις της γραφειοκρατίας. Ένα με-

γαλο μέρος της τάξης απαρτίστηκε από νεοφερμένους από την υπαίθρο αγροτες. Η χαρακτηριστική της στάση δεν ήταν η υποστήριξη της αντιπολιτεύσεως. Την χαρακτηριζε περισσότερο μια απαθεία απέναντι στις πολιτικές συζητήσεις, που την έκανε ευκολο πioni στα χέρια αυτών που ήταν από πάνω της - τις περισσότερες φορές τουλάχιστον. Η Αριστερή Αντιπολιτεύση βρισκόταν σε μια συνθησισμένη για τους σοσιαλιστές θέση, να έχουν ένα σοσιαλιστικό πρόγραμμα για την δράση της εργατικής τάξης, την ώρα που οι ίδιοι οι εργάτες ήταν πολύ κουρασμένοι και πολύ απογοητευμένοι για να αγωνιστούν.

Αλλά δεν ήταν μόνο η απαθεία των εργατών που δημιούργησε δυσκολίες στην αντιπολιτεύση. Ήταν επίσης και η κατανόηση της οικονομικής πραγματικότητας που είχε και η ίδια. Στα επιχειρήματα της δινόταν έμφαση στο γεγονός ότι η αντικειμενική έλλειψη πόρων θακανε τη ζωή δύσκολη οποιες κι' αν ήταν οι πολιτικές επιλογές. Τονίζε συγχρόνως την ανάγκη βιομηχανικής ανάπτυξης στο εσωτερικό και την αναγκαιότητα της εξαπλώσεως της επανάστασης διεθνώς για να ξεπεραστεί αυτή δυσκολία. Αλλά κοντοπροθέσμη, λιγα μόνο μπορούσε να προσφέρει στους εργάτες, ακόμη κι' αν ακολουθιότανε μια σωστή σοσιαλιστική πολιτική. Όταν ο Τροτσκι και ο Πρεομπραζενσκι αρχισαν να απαιτούν περισσότερο οικονομικό σχεδιασμό, τονίζαν ιδιαίτερα ότι αυτό δεν μπορούσε να γίνει χωρίς να ξεζουμιστούν οι αγροτες και χωρίς να να κανουν θυσίες οι εργάτες. Η ενωμένη αντιπολιτεύση "Τροτσκιστών" και "Ζηνοβιέφικων" το 1926 απαιτήσε να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένα μετρα για να βελτιωθεί η ζωή των εργατών. Αλλά, απ' την άλλη μεριά, ήταν αρκετα ρεαλιστική ώστε να καταγγείλει σαν ουτοπικές τις υποσχέσεις του Στάλιν στους εργάτες που υπερβαίνουν κατά πολύ τις δικές της απαιτήσεις.

Δεν υπάρχει χώρος εδώ για να συζητηθούν τα διαφορα πολιτικά προγράμματα που βγήκαν απ' την Αριστερή Αντιπολιτεύση. Αλλά, σαν περιγράμματα, είχαν όλα τρεις συνδεμένους κεντρικούς αξόνες:

1. Η επανάσταση μπορούσε να προχωρήσει προς τον σοσιαλισμό μόνο αν αυξανόνταν το οικονομικό βάρος

των πόλεων σε σύγκριση με την υπαίθρο και της βιομηχανίας σε σύγκριση με τη γεωργία. Αυτό απαιτούσε σχεδιασμό στην βιομηχανία, και μια φορολογική πολιτική που θα έκανε εσκεμμένα διακρίσεις σε βάρος του πλούσιου αγρότη. Αν δεν συνεβαίνε αυτό, οι τελευταίοι θα συσσωρευαν αρκετή οικονομική δύναμη για να υποταξουν το κράτος στα συμφέροντα τους, δημιουργώντας έτσι έναν θερμιδωρ, (2) μια εσωτερική αντεπανάσταση.

2. Αυτή η βιομηχανική ανάπτυξη έπρεπε να συνοδεύεται από μια αυξημένη εργατική δημοκρατία, έτσι ώστε να μπει τέλος στις γραφειοκρατικές τάσεις στο Κομμα και στο Κράτος.

3. Αυτές οι δυο πρώτες πολιτικές γραμμές μπορούσαν εφαρμοζόμενες να διατηρησουν την Ρωσία σαν ένα προπυργίο της επανάστασης, αλλά δεν θα μπορούσαν μόνες τους να δημιουργήσουν εκείνο το υλικό και πολιτικό επίπεδο που είναι η προϋπόθεση για το σοσιαλισμό. Αυτό απαιτούσε την εξαπλώση της επανάστασης στο εξωτερικό.

Με καθαρά οικονομικούς ορους, δεν υπήρχε τίποτα το αδύνατο σ' αυτό το πρόγραμμα. Στην πραγματικότητα, το αίτημα για σχεδιασμό της εκβιομηχανοποίησης και η συμπιέση των αγροτών έγιναν τελικά πραγματικότητα αν και κατά ένα τροπο που βρισκόταν σε αντίθεση με τους στόχους της αντιπολιτεύσεως. Αλλά αυτοί που έλεγχαν το κομμα απ' το 1923 κι' έπειτα, δεν μπορούσαν να δουν την ορθότητα του. Μόνο μια σοβαρή οικονομική κρίση το 1928 τους αναγκάσε να σχεδιάσουν και να αναπτύξουν την εκβιομηχανοποίηση. Για πέντε χρόνια πριν απ' αυτό καταδίκων την Αριστερά και απομονώναν τους ηγέτες της. Ποτε δεν εφαρμόσαν τον δεύτερο αξόνα του προγράμματος. Όσο για τον τρίτο, ενώ αποτελούσε την ορθοδοξία για τους Μπολσεβίκους το 1923, απορριφθηκε για τα καλά απ' τους Κομματικούς ηγέτες το 1925.

Δεν ήταν η οικονομική πραγματικότητα που εμποδισε το Κομμα να δεχτεί αυτό το πρόγραμμα. Ήταν περισσότερο το αποτέλεσμα της ισορροπίας των κοινωνικών δυνάμεων που αναπτύσσονταν μέσα στο ίδιο το κομμα. Αυτό το πρόγραμμα απαιτούσε να σταματήσει να καθορίζεται ο ρυθμός παραγωγής από τις οικονομικές

πίεσεις της αγροτίας. Μέσα στο Κομμα είχαν αναπτυχθεί δυο ειδών

κοινωνικές δυνάμεις που ήταν αντίθετες σ' αυτή την αλλαγή.

ΤΟ "ΚΕΝΤΡΟ" ΚΑΙ Η "ΔΕΞΙΑ"

Η πρώτη κοινωνική δύναμη, η "δεξιά", ήταν και η απλούστερη. Αποτέλλονταν από αυτά τα στοιχεία που δεν έβλεπαν τις παραχωρήσεις στους αγροτες σαν επιβλαβείς για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Ήθελαν συνειδητά να προσαρμοσει το κομμα τη γραμμή του στις ανάγκες του αγροτή. Αλλά αυτή δεν ήταν απλα μια θεωρητική πλατφόρμα. Εκφράζε τα συμφέροντα όλων εκείνων που ανήκαν στα κομματικά και Σοβιετικά ιδρύματα οι οποίοι έβλεπαν με συμπάθεια την συνεργασία με τους αγροτες, συμπεριλαμβανομένων και των Κουλακών, των καπιταλιστών αγροκτημόνων και των επιχειρηματιών που αναπτύχθηκαν στη βάση της ΝΕΠ. Αυτοί βρήκαν την θεωρητική τους έκφραση στον Μπουχαρίν, με τη πρότροπή του στους αγροτες: "Πλούτιστε".

Η δεύτερη δύναμη, το "κεντρο", αντλούσε την δύναμη της τόσο από τις κοινωνικές δυνάμεις μέσα στο κομμα, όσο και έξω από αυτό. Η διαθεση της φαινομενικά ήταν να διατηρήσει την κοινωνική σύνοχη. Έτσι ήταν αντίθετη στις συνειδητές προσπάθειες υποταγής της υπαίθρου στην πόλη που μπορούσαν να δημιουργήσουν κοινωνικές εντάσεις, αλλά δεν εφτασε στο σημείο να εκφράζεται τόσο πολύ υπερ των αγροτών όσο η Δεξιά. Στην πλειοψηφία του το "Κεντρο" αποτελούνταν από στοιχεία του κομματικού μηχανισμού που είχαν σαν μοναδικό προσανατολισμό την διατήρηση της σύνοχης του κομματος με γραφειοκρατικά μέσα. Ο αρχηγός του ήταν ο αρχηγός του κομματικού μηχανισμού, ο Στάλιν.

Στην Αριστερή Αντιπολιτεύση εκείνο το καιρο η φραξία του Στάλιν φαινόταν σαν μια κεντριστική ομάδα που ταλαντευότανε ανάμεσα στην παραδοση του κομματος (που ήταν ενσωματωμένη στο πρόγραμμα της Αριστερας) και στη Δεξιά. Το 1928 όμως ο Στάλιν ξαφνικά υιοθέτησε το πρώτο σκελος του προγράμματος της αντιπολιτεύσεως, στράφηκε εναντίον της Δεξιάς με την ίδια ένταση με την οποία μόνο πριν λιγους μηνες επιτιθόνταν εναντίον της Αριστερας, και αρχισε την εκβιομηχανοση καθώς και την ολική απαλλοτριωση της αγροτίας (την υποτιθέμενη "κόλλε-

κτιβοποίηση"). Όλα αυτά ήταν ένα σκληρό τρανταγμα στην αξιοπιστία αυτής της ερμηνείας: προφανώς ο Στάλιν είχε την δική του κοινωνική βάση. Μπορούσε να επιβιώσει ακόμη και όταν ουτε το προλεταριάτο, ουτε η αγροτία βρισκότανε στην εξουσία.

Η Αριστερή Αντιπολιτεύση ήταν το αποτέλεσμα συσπειρώσεως ομάδων των οποίων τα κίνητρα ήταν οι εργατικές και σοσιαλιστικές παραδοσεις του κομματος. Προσπάθεια τους ήταν να ενταξουν αυτές τις παραδοσεις σε ρεαλιστικές πολιτικές επιλογές. Η Δεξιά αντιπολιτεύση ηρθε σαν προϊόν συμβιβασμού του κομματος στις πιέσεις της αγροτίας. Με τη σειρά της η επιτυχημένη Σταλινική φραξία ήταν βασισμένη πάνω στην ίδια την κομματική γραφειοκρατία. Αυτή η γραφειοκρατία αρχισε τη ζωή της σαν ένα δεύτερο στοιχείο της κοινωνικής δομής που δημιουργήθηκε από την επανάσταση. Εκπληρώνε απλα ορισμένες στοιχειώδεις λειτουργίες του Κομματος των εργατών.

Με τον αποδεκατισμό της εργατικής τάξης στον εμφύλιο πόλεμο, το κομμα έμεινε μετρωρό πάνω από την εργατική τάξη. Σ' αυτήν την κατάσταση, η διατήρηση της σύνοχης του Κομματος και του Κρατους μπηκε σαν κεντρικό καθήκον. Αυτή η σύνοχη επιτυγχάνονταν ολο και περισσότερο, πρώτα στο Κράτος και κατοπιν μέσα στο Κομμα, με γραφειοκρατικές μεθόδους ελέγχου - συχνά εξασκουμένες από παλιούς Τσαρικούς γραφειοκρατες. Ο κομματικός μηχανισμός αποκτούσε ολο και περισσότερο την πραγματική εξουσία μέσα στο Κομμα - τοποθετούσε αξιωματούχους σ' όλα τα επίπεδα, διαλέγε τους ατιπροσωπούς των συνεδριών. Αλλά αν αυτός που έλεγχε το Κράτος και την βιομηχανία ήταν το Κομμα και όχι η εργατική τάξη, τότε αυτός που ολο και περισσότερο κληρονομούσε αυτά που είχαν κερδίσει οι εργάτες από την επανάσταση, ήταν ο κομματικός μηχανισμός.

Από πλευρας πολιτικής, το πρώτο αποτέλεσμα αυτής της καταστάσεως ήταν μια γραφειοκρατική αδρανεία. Οι γραφειοκρατες του μηχανισμού προβαλαν μια αρνητική αντίσταση στις πολιτικές επιλογές που θα μπο-

ρούσαν να αναστατώσουν την θέση τους. Αρχισαν να δρουν σε μια καταπιεστική δύναμη που κατευθυνόταν εναντία σε κάθε ομάδα που θα μπορούσε να τους αμφισβητήσει την θέση τους. Να γιατί η αντίθεση τους στα προγράμματα της Αριστερας και η αρνηση τους να επιτρέψουν μια οποιαδήποτε πραγματική συζήτηση πάνω σ' αυτά τα προγράμματα.

Όσο η γραφειοκρατία αντιδρούσε με αυτο τον αρνητικό τρόπο στις απειλές κοινωνικών αναταραχών, ήταν πολύ φυσικό να συμμαχεί με την Δεξιά και τον Μπουχαρίν. Αυτή η συμμαχία εκρυβε την ολο και μεγαλύτερη υπέρση της σαν μια αυτονομη κοινωνική οντότητα, με την δική της ιδιαίτερη σχέση με τα μέσα παραγωγής. Όταν καταπίεζε την αντιπολίτευση μέσα στο Κομμα, αυτό εμοιάζε σαν μια προσπάθεια επιβολής από τα πάνω στο Κομμα μιας φιλοαγροτικής πολιτικής, και όχι σαν μέρος της ίδιας της δικής της μάχης για να εξαφανιστεί από το Κρατος και την βιομηχανία κάθε τι το αντίθετο προς την δική της εξουσία. Ακόμα και μετά την διακήρυξη της πολιτικής του σοσιαλισμού σε μια χώρα, οι αποτυχίες της πολιτικής της γραφειοκρατίας στο εξωτερικό εμοιάζαν να προέρχονται περισσότερο από γραφειοκρατική αδρανεία και την φιλοαγροτική της πολιτική στο εσωτερικό, παρά από τον συνειδητό αντεπαναστατικό της ρόλο.

Και όμως σ' όλη αυτήν την περίοδο η γραφειοκρατία εξελισσόταν, από μια τάξη καθ' εαυτο σε τάξη για

Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Συχνά λεγεται ότι δεν μπορούμε να αποκαλέσουμε "αντεπανασταση" την ανοδο του Σταλινισμού στη Ρωσία, επειδή ήταν μια βαθμιαία διαδικασία (π.χ. ο Τροτσκι ειπε ότι μια τέτοια αντίληψη θα σημειώνε "μια αναστροφή προβολής της ταινίας των ρεφορμιστών"). Αυτό όμως αποτελεί παρεξήγηση της Μαρξιστικής μεθοδου. Δεν ισχυει η αντίληψη ότι η μεταβαση από ένα είδος κοινωνίας σε άλλο γίνεται πάντα με μια και μόνο ξαφνική μεταβολή. Αυτό ισχυει για την μεταβαση από ένα καπιταλιστικό Κρατος σ' ένα εργατικό Κρατος, επειδή η εργατική τάξη δεν μπορεί να εξασκήσει την εξουσία της παρά ολοκληρωτικά και δια μιας, συλλογικά, μετά από μια συγκρούση με την αρχούσα τάξη στην οποία, σαν το επιστεγασμα

τον εαυτο της. Την εποχή της εγκαθίδρυσης της ΝΕΠ, η εξουσία στο Κομμα και στο Κρατος βρισκόταν αντικειμενικά στα χέρια μιας μικρής ομάδας αξιωματούχων. Όμως αυτοι δεν αποτελούσαν με κανένα τρόπο μια αρχούσα τάξη με εσωτερική συνοχή. Πολύ απείχαν απ' το να συνειδητοποιούν ότι μοιραζονται ένα κοινό σκοπό. Τις πολιτικές που εφαρμόζαν, τις δημιουργούσαν στοιχεία του Κομματος που ήταν ακόμα κάτω από την έντονη επίρροη των παραδόσεων του επαναστατικού σοσιαλισμού. Μπορεί, εξ' αιτίας των αντικειμενικών συνθηκών, η εργατική δημοκρατία να ήταν ανυπαρκτή στο εσωτερικό της χώρας, τουλάχιστον όμως υπήρχε η δυνατότητα να την επαναφέρουν αυτοι που τα κινητρα τους ήταν οι παραδόσεις του Κομματος, όταν θα πετυχαίνε η ανακαμψη της βιομηχανίας στο εσωτερικό και η επανάσταση στο εξωτερικό.

Σίγουρα, στο παγκόσμιο επίπεδο, το Κομμα συνεχιζε να παίζει τον επαναστατικό του ρόλο. Έκανε λάθη στις συμβουλές που έδινε στα ξένα κομματα - και σίγουρα, μερικά από αυτά τα λάθη ξεπηδούσαν από την γραφειοκρατικοποίηση του - όμως δεν εγκληματούσε με το να τα υποτάσσει στα δικά του εθνικά συμφέροντα. Πίσω από τις φραξιονιστικές διαμάχες της δεκαετίας του 1920 - 1930, βρίσκεται η διαδικασία εκείνη με την οποία αυτή η κοινωνική ομάδα ξεφορτώθηκε την κληρονομία της επανάστασης και έγινε μια συνειδητή αυτονομη τάξη.

πολυχρονών αγώνων, νικούνται οι δυνάμεις της αρχούσας τάξης. Όμως στην μεταβαση από την φεουδαρχία στον καπιταλισμό σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει μια ξαφνική συγκρούση, αλλά μια ολοκληρή σειρά συγκρούσεων, σε διαφορετικές εντάσεις και σε διαφορετικά επίπεδα, καθώς η αποφασιστικά ανώτερη οικονομική τάξη - η αστική τάξη - εξαναγκάζει την αντιπαλή τάξη να κάνει ευνοϊκές γι' αυτήν πολιτικές παραχωρήσεις.

Η αντεπανασταση στη Ρωσία προχώρησε με τον δεύτερο αυτο τρόπο παρά με τον πρώτο. Η γραφειοκρατία δεν υποχρεώθηκε να αποσπασει δια μιας την εξουσία από τους εργατες. Ο αποδεκατισμός της εργατικής τάξης

αφύσσε την εξουσία στα χέρια της, σ' όλα τα επίπεδα της Ρωσικής κοινωνίας. Τα μέλη της ελέγχαν την βιομηχανία, την αστυνομία και τον στρατό. Δεν ήταν καν υποχρεωμένη να αποσπασει τον έλεγχο του Κρατικού μηχανισμού για να τον ευθυγραμμισει με την οικονομική κυριαρχία της, κάτι που η αστική τάξη καταφερε σε αρκετές χώρες με μεγάλη επιτυχία και χωρίς μια ξαφνική συγκρούση. Το μόνο που έπρεπε να κάνει ήταν να ευθυγραμμισει με τα συμφέροντα της μια πολιτική και οικονομική δομή που ήδη ελέγχε.

Αυτο δεν συνεβηκε "βαθμιαία", αλλά με μια σειρά ποιοτικών αλλαγών, με τις οποίες ευθυγραμμιστηκε ο τρόπος λειτουργίας του Κομματος με τις απαιτήσεις της κεντρικής γραφειοκρατίας. Κάθε μια από αυτές τις ποιοτικές μεταβολές μπορούσε να επιτευχθει μόνο μετά από μια άμεση συγκρούση μ' αυτά τα στοιχεία του Κομματος τα οποία, για οποιονδήποτε λόγο, ήταν ακόμα προσκολλημένα στη επαναστατική σοσιαλιστική παραδοση.

Η πρώτη, (και η σπουδαιότερη) τέτοια συγκρούση ήταν με την Αριστερή Αντιπολίτευση το 1923. Παρ' όλο που με κανένα τρόπο δεν μπορούμε να πουμε ότι η Αντιπολίτευση ήταν ξεκαθαρα και αποφασιστικά αντίθετη σ' αυτο που συνεβαινε στο Κομμα, (π.χ. ο ηγετης της ο Τροτσκι είχε κάνει κατά την διαμάχη για τα συνδικατα, το 1920, μερικές δηλώσεις που υποστηρίζαν με τον πιο σκανδαλωδη τρόπο, την υποκατασταση της τάξης από το Κομμα και η πρώτη δημοσία δηλώση της Αντιπολίτευσης - η πλατφόρμα των 46 - έγινε δεκτή από αυτούς που την υπογράψαν μόνο μετά από πολλούς δισταγμούς και αλλαγές) όμως η γραφειοκρατία αντέδρασε με πρωτοφανή εχθρότητα.

Για να προστατεψει την εξουσία της, η αρχούσα ομάδα του Κομματος κατέφυγε σε μεθοδους συζήτησης που ήταν πρωτακουστες για το Μπολσεβίκικο Κομμα. Η λογική συζήτηση αντικαταστάθηκε από την συστηματική δυσφήμιση των αντιπαλών. Για πρώτη φορά αρχισε να χρησιμοποιείται ανοιχτά ο έλεγχος της γραμματείας του Κομματος πάνω στους διορισμούς, για να βγάλει από τις θέσεις τους συμπαθούντες της αντιπολίτευσης (π.χ. η πλειοψηφία των μελών της Κεντρικής Επιτροπής της οργάνωσης νεολαίας, της Κομσομολ, απολύθηκαν και σταλθηκαν στις επαρχίες, μετά

που μερικοί τους απάντησαν σε επιθέσεις που γινόνταν εναντίον του Τροτσκι).

Για να δικαιολογήσει αυτο του είδους τις τακτικές η αρχούσα φράξια εφευρε δυο νέες ιδεολογικές οντότητες, τις οποίες έβαλε σε αντιπαράθεση την μια με την άλλη. Απ' την μια μεριά εγκαθίδρυσε την λατρεία του "Λενινισμού" (παρα τις διαμαρτυρίες της χήρας του Λενιν). Προσπάθησε να ανυψώσει τον Λενιν σε μια θέση ημίθεου, βαλσαμώνοντας το πτώμα του όπως έκαναν τους Αιγυπτίους Φαραώ. Απ' την άλλη, εφευρε τον "Τροτσκισμό", με την μορφή μιας τάσης που ήταν αντίθετη προς τον Λενινισμό, πράγμα που το δικαιολόγούσε με διάφορα κομματα από κείμενα του Λενιν δεκα ή εικοσι χρόνια παλαιο, ενώ αγνοούσε την τελευταία δηλώση του Λενιν (την "Διαθήκη" του), που αναφερόταν στον Τροτσκι σαν "το ικανότερο μέλος της κεντρικής επιτροπής" και προτεινε την απομακρύνση του Σταλιν.

Οι ηγετες του κομματος διεδίδαν συνειδητά αυτές τις διαστρεβλώσεις και τις ψευδολογίες, με σκοπο να καταπολεμήσουν την οποιανδήποτε απειλή στον έλεγχο τους πάνω στο κομμα. (Ο Ζηνοβιέφ που ήταν τότε το ηγετικό μέλος της τριανδρίας, αργότερα τα παραδέχτηκε αυτά). Ετσι ένα κομματι του κομματος έδειχνε ότι είχε φτασει στο σημείο να θεωρεί πιο σπουδαία την δικία του εξουσία από την σοσιαλιστική παραδοση της ελευθερής εσωκομματικής συζήτησης. Η κομματική γραφειοκρατία, υποβιβάζοντας την θεωρία σ' ένα απλο βοήθο των φιλοδοξιών της αρχισε να επιβεβαιώνει την ιδιαίτερη της ταυτότητα που ήταν σε αντίθεση με τις άλλες κοινωνικές ομάδες.

Η δεύτερη κυρία συγκρούση αρχισε με διαφορετικό τρόπο. Στην αρχή δεν ήταν συγκρούση ανάμεσα στα μέλη του Κομματος με σοσιαλιστικές επιδιώξεις και την ολο και πιο δυνατή γραφειοκρατία. Αρχισε σαν συγκρούση ανάμεσα στον πιθανό ηγετη του Κομματος (τότε του Ζηνοβιέφ) και του κομματικού μηχανισμού ο οποίος είχε στην πραγματικότητα τον έλεγχο. Στο Λενινγκραντ ο Ζηνοβιέφ έλεγχε ένα κομματι της γραφειοκρατίας, σε αρκετο βαθμό ανεξαρτήτητα από τον υπολοιπο μηχανισμό. Παρ' όλο που ο τρόπος λειτουργίας του δεν διεφερε σε τίποτα απ' αυτόν που

επικρατούσε σ' ολοκληρή τη χώρα, η ίδια του η ανεξαρτησία στεκόταν εμπόδιο στην κεντρική γραφειοκρατία. Ήταν μια πιθανή πηγή δραστηριοτήτων και πολιτικών επιλογών που θα μπορούσαν να διαταράξουν την συνολική εξουσία της γραφειοκρατίας. Γι' αυτό το λόγο έπρεπε να τον βάλουν μέσα στα πλαίσια του κεντρικού μηχανισμού.

Σ' αυτή τη διαδικασία ο Ζηνοβιέφ διώχτηκε απ' την ηγετική του θέση στο Κομμα. Χανώντας την, άρχισε για μια ακόμη φορά να στρέφεται προς την ιστορική παραδοχή του Μπολσεβικισμού και την πολιτική της αριστερας - παρόλο που ποτέ δεν έχασε εντελώς την επιθυμία του να είναι κομμάτι της ηγεσίας, και για τα επόμενα 10 χρόνια ταλαντεύονταν ανάμεσα στην αριστερά και τον μηχανισμό. Με την πτώση του Ζηνοβιέφ, η εξουσία βρέθηκε στα χέρια του Σταλιν, ο οποίος, με την αδιατάκτη χρήση γραφειοκρατικών μεθόδων ελέγχου του κομματος, την αδιαφορία για τη θεωρία, την εχθρά του για τις παραδόσεις της επανάστασης στην οποία ο δίκος του ρόλος ήταν μικρός, την διαθεση να καταφυγει σε κάθε μέσο για να απαλλαγεί από αυτούς που βασικά ήταν οι ηγέτες της επανάστασης, ενσάρκωνε πάνω απ' όλα την αυξανόμενη συνειδητοποίηση από την γραφειοκρατία των ιδιαίτερων της συμφερόντων.

Όλες αυτές τις ιδιοτητες τις έδειξε σ' όλη τους την εκταση στον αγώνα εναντίω στη νέα αντιπολιτευση. Οι συνελεύσεις ήταν "γερματες" και οι ομιλητες αποδοκιμαζονταν χωρις να μπορουν να μιλησουν, γνωστοι αντιπολιτευομενοι μετατιθενταν σε μακρινες περιοχες με ασημαντες θεσεις, πρωην Τσαρικοι αξιωματικοι χρησιμοποιουνταν σαν προβοκατορες για να ριξουν λαση σε αντιπολιτευομενες ομαδες. Τελικα, το 1928, ο Σταλιν αρχισε να μιμηται τους Τσαρους ανοιχτα και να εκτοπιζει τους επαναστατες στη Σιβηρια. Μακροπροθεσμα ουτε αυτο δεν θα του εφτανε. Θα κανει αυτο που οι Ρωμανωφ δεν μπορεσαν να κανουν: Δολοφονησε συστηματικα αυτους που αποτελουσαν το επαναστατικο κομμα στα 1917.

Μεχρι το 1928 το Σταλινικο κομματι ειχε σταθεροποιησει εντελως τον ελεγχω του πανω στο Κομμα και το Κρατος. Οταν ο Μπουχαριν και η Δεξια διασπαστηκαν, τρομοκρατημενοι

απο το πραγμα που οι ιδιοι ειχαν βοηθησει να δυμιουργηθει, βρεθηκαν με ακομη λιγοτερη δυναμη απο την Αριστερη Αντιπολιτευση.

Αλλα το κομμα δεν ελεγγε ολοκληρη τη Ρωσικη κοινωνια. Οι πολεις, οπου υπηρχε η πραγματικη εξουσια, ήταν τριγυρισμενες απο μια θαλασσα αγροτικης παραγωγης. Η γραφειοκρατια ειχε σφετεριστεί τα κερδη της εργατικης ταξης στην επανασταση, αλλα μεχρι τοτε η αγροτια εμενε ανεπαφη. Αυτό η γραφειοκρατια το καταλαβε πολυ καλα το 1928, μετα την μαζικη αρνηση των αγροτων να πουλησουν τα προιοντα τους.

Ακολουθησε η επιβεβαιωση της εξουσιας των πολων πανω στην επαρχια, κατι που η Αριστερη Αντιπολιτευση απαιτουσε επι χρονια. Αυτό οδηνγησε μερικους απ' την αντιπολιτευση (Πρεομπραζενσκυ, Ραδεκ) να συμφιλιωθουν με τον Σταλιν. Ωστόσο το πνευμα αυτης της πολιτικης ήταν αντιθετο με της Αριστερας. Αυτοι ειχαν υποστηριξει την αναγκη να υποταχθει η αγροτικη παραγωγη στην βιομηχανια που ανηκε στους εργατες των πολων. Αλλα η βιομηχανια των πολων δεν ελεγγοταν απο τους εργατες. Ελεγγοταν απο τη γραφειοκρατια η οποια ειχε στα χερια της το Κρατος. Η επιβεβαιωση της κυριαρχιας της πολης πανω στην επαρχια, εγινε πια ηγεμονια οχι της εργατικης ταξης πανω στην αγροτικη, αλλα της γραφειοκρατιας πανω στο τελευταιο κομματι της κοινωνιας που εμενε εξω απο τον ελεγχω της.

Αυτη την ηγεμονια την επεβαλε με ολη την αγριότητα που παντα χρσισιμοποιουσαν οι αρχουσες ταξεις. Δεν υπεφεραν μονο οι Κουλακοι, αλλα ολοι οι αγροτες, χωρια ολοκληρα. Η υποτιθεμενη "Αριστερη" στροφη του 1928 διελυσε τελιωτικα την επανασταση του 1917 και στην πολη και στην υπαιθρο.

Δεν υπαρχει αμφιβολια οτι ως το 1928 μια καινουργια ταξη ειχε παρει την εξουσια στη Ρωσια. Για να παρη αυτη την εξουσια, δεν εξαναγκαστηκε να ερθει σε ανοιχτη στρατιωτικη συγκρουση με τους εργατες, γιατι αμεση εργατικη εξουσια δεν υπηρχε ηδη απο το 1918. Αναγκαστηκε ομως να εκκαθαρισει το κομμα που ειχε μεινει στη εξουσια απο ολους οσους διατηρουσαν δεσμους, εστω και μακρυνους, με τη παραδοση του σοσιαλισμου. Οταν ομως στο Βερολινο ή

στην Βουδαπεστη στην δεκαετια του 1950 ή στην ιδια τη Ρωσια (π.χ. στο Νονο - Cherkassk το 1962) μια αναζωογονημενη εργατικη ταξη ηρθε σε συγκρουση με τη γραφειοκρατια, τοτε χρησιμοποιοησε τα τανκς που δεν της ειχαν χρειαστεί το 1928. [σημερα πια εχουμε πολυ περισσοτερα παραδειγματα, οπως την Πολωνια και την Κινα]

Η Αριστερη Αντιπολιτευση δεν ήταν καθολου ξεκαθαρισμενη για το τι ήταν αυτο που πολεμουσε. Ο Τροτσκι, μεχρι να πεθανη, πιστευε οτι ο Κρατικος μηχανισμος που θα τον καταδιωκε και θα τον δολοφονουσε, ήταν ενα "παρामορφωμενο

εργατικο" κρατος. Παρ' ολα αυτα η Αντιπολιτευση ήταν η μονη που πολεμησε, μερα με την μερα, εναντια στην καταστροφη της επαναστασης μεσα στην Ρωσια και την παρεμποδιση της στο εξωτερικο απο τον Σταλινικο μηχανισμο. (3) Για μια ολοκληρη ιστορικη περιοδο, μονη η Αντιπολιτευση αντισταθηκε στην παραμορφωτικη επιδραση του Σταλινισμού και της Σοσιαλδημοκρατιας πανω στο σοσιαλιστικο κινημα. Οι ιδιες της οι θεωριες για την φυση της Ρωσιας κανανε το εργο της αντιπολιτευσης ακομα πιο δυσκολο, αλλα αυτη συνεχιζε. Να γιατι σημερα καθε πραγματικα επαναστατικο κινημα, πρεπει να ενταχθει σ' αυτη την παραδοση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλεπε την απαντηση του Λενιν στην απαιτηση του Ριαζανωφ να απαγορευθει η υπαρχουσα συνηθεια διαφορες ομαδες μεσα στο κομμα να προβαλουν "πλατφορμες": "Δεν μπορουμε να στερησουμε απο το κομμα και τα μελη της κεντρικης επιτροπης απο το δικαιωμα να απευθυνονται κατευθειαν στο κομμα σε περιπτωσεις διαφωνιων πανω σε θεμελιακα ζητηματα. Δεν μπορω να φανταστω πως θα μπορουσαμε να καναμε κατι τετοιο!" (Λενιν, Απαντα, τομ. 32 σελ. 261)

2. Ο ορος είναι απο την ιστορια της Γαλλικης Επανάστασης.

3. Δεν ασχολουμαστε εδω με τις πρωτες αντιπολιτευσεις, πχ την "Εργατικη Αντιπολιτευση" και τους "Δημοκρατικους Συγκεντρωτιστες". Παρόλο που αυτοι εμφανιστηκαν σαν αποτελεσμα της αρχικης γραφειοκρατικοποιησης και εκφυλισμου της επαναστασης, ήταν συγχρονως κατα ενα μερος μια ουτοπικη αντιδραση απεναντι στην ιδια την αντικειμενικη πραγματικοτητα (δηλ. την πραγματικη δυναμη που ειχαν οι αγροτες και την πραγματικη αδυναμια της εργατικης ταξης). Αυτό που επιβιωσε και αξιζε απο την "Εργατικη Αντιπολιτευση" εγινε αργοτερα μερος της Αριστερης Αντιπολιτευσης, ενω η ηγεσια της, η Κολονται και ο Σλιαπνικωφ, υποταχτηκαν στον Σταλιν.

ΠΕΡΕΣΤΡΟ·ΙΚΑ ΚΑΙ ΓΚΛΑΣΝΟΣΤ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ

(ΚΡΙΣ ΧΑΡΜΑΝ)

Συντροφοί, το να μιλήσουμε σήμερα για τη Ρωσία είναι σαν να μιλάμε για μια κρίση η οποία απλώνεται πολύ πέρα από τη Ρωσία, σε όλες τις Ανατολικές χώρες. Είναι μια κρίση η οποία συγκλονίζει μεγάλα κομμάτια της αριστεράς στον υπολοιπό κόσμο. Μια κρίση που αγκαλιάζει και τη Κίνα και τη Ρωσία, τις δυο από τις τρεις μεγάλες υπερδυναμεις που υπάρχουν στον σύγχρονο κόσμο.

Η αποψη που έρχονταν πρώτη μέσα σε μεγάλα κομμάτια της αριστεράς σ'ολοκληρό τον κόσμο, και στον τρίτο κόσμο, ήταν η παραδοσιακή σταλινική αποψη, ότι δηλαδή οι Ανατολικές χώρες ήταν χώρες προοδευτικές που βρισκόνταν στο στάδιο μετάβασης προς το σοσιαλισμό.

Δεν έχει περάσει και τσος πολυς καιρός, είναι μόλις 10 χρόνια που ο ίδιος προσωπικά σαν δημοσιογράφος καλυπτά το συνέδριο του ΚΚ στη Βρετανία. Στα έγγραφα τους αντιπαράθεταν την κρίση που υπήρχε στις δυτικές καπιταλιστικές χώρες, σε αντίθεση με τη συνεχή ανάπτυξη της οικονομίας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου στη Ρωσία.

Μεχρι και πριν μια τετραετία μερικοί από τους καλύτερους αγωνιστές που πάλευαν για την ανατροπή του καπιταλισμού δέχονταν αυτές τις ιδέες. Σήμερα αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να αγοράσουν μια οποιαδήποτε ρωσική εφημερίδα, όπως τα "Νέα της Μόσχας" ή τον τυπο από τις χώρες της Βαλτικής, για να διαβάσουν μόνοι τους ποσο μεγάλα ήταν τα ψέματα με τα οποία ανατραφικαν ολόκληρη την προηγούμενη περίοδο.

Αυτά που μπορούν να διαβάσουν είναι πολυ συγκεκριμένα. Είναι η πραγματικότητα για τις ελλείψεις τελειως βασικών αγαθων που υπάρχουν σ'αυτές τις χώρες. Μπορούν να διαβάσουν αναλυτικά για το πως παρουσιάζονται ελλείψεις στο κρεας, στα τροφιμα, στα λαχανικά, στη ζαχαρη.

Μπορούν να πάρουν τα ίδια τα προπαγανδιστικά έντυπα που εκδίδουν οι σοβιετικές πρεσβειες στις διαφορες χώρες για να δουν περιγραφες για τις ατελειωτες ουρες που υπάρχουν στα καταστήματα, την ανισοτητα και τη δυσανεκεια που υπάρχει.

Στα Νέα της Μόσχας μπορεί να διαβάσει κάποιος μ'ολες τις λεπτομερειες για τα ειδικά καταστήματα, τα ειδικά πανεπιστήμια, τις ειδικές κλινικές. Όλα εκείνα τα προνομια που υπάρχουν για την ελίτ που βρίσκεται στην κορυφή αυτής της κοινωνίας και ελεγχεί την βιομηχανία, το κράτος και το κομμα που κυβερνά. Μπορεί ακόμα να διαβάσει κάποιος ομολογίες και αποκαλύψεις για το γεγονός ότι παντοτε οι εκλογες στο παρελθόν ήταν στημένες, ήταν εκλογές νοθείας. Μπορεί να διαβάσει ότι αυτο που ακόμα ονομάζεται Ανώτατο Σοβιετ δεν έχει κάνει ούτε μια ψηφοφορία επί 50 χρόνια, ότι ποτε δεν υπήρξε μια διαδικασία ελευθέρης τοποθέτησης, ούτε μια αντιθετη αποψη και ακόμα ούτε μια περίπτωση αποχής.

Το άλλο στοιχείο που υπάρχει σ'αυτές τις εφημερίδες είναι ότι για πρώτη φορά υπάρχουν άρθρα που περιγράφουν με ειλικρίνεια τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει, δουλεύει και κινείται η εργατική τάξη στη Σοβιετική Ένωση. Υπάρχουν περιγραφες για τις επικίνδυνες συνθήκες εργασίας, για τη μόλυνση του περιβάλλοντος στις περιοχές που ζουν οι εργαζόμενοι, και για τις περιοχές του λεγομένου "εργατικού πλεονασματος", που ουσιαστικά είναι περιοχές με μεγάλη ανεργεια.

Είναι τσος συνταρακτικά τα στοιχεία που βγαίνουν στην επιφάνεια για αυτά που συμβαίνουν στη Ρωσία και στις άλλες ανατολικές χώρες ωστε, σ'ένα βαθμο τα άτομα που ετρεφάν αυταπάτες για τις χώρες αυτές την προηγούμενη περίοδο οδηγούνται σε αντιθετα συμπερασματα. Οτι δηλαδή οι χώρες αυτές, του κρα-

τικού καπιταλισμού, είναι χειροτερες από τις δυτικές καπιταλιστικές χώρες και τις χώρες του τρίτου κόσμου. Αυτού του είδους τα συμπεράσματα και οι αντιλήψεις ενισχυονται ακόμα περισσότερο από αυτά που λένε και γράφουν διαφοροι πολιτικοί παράγοντες στη Ρωσία, που διακηρυσουν ότι η κατάσταση θα ήταν καλύτερη στη χώρα τους αν υπήρχε μια ελευθέρη αγορά και μια ελευθέρη οικονομία όπως ακριβώς στη Δύση.

Ένα από τα πράγματα που κάνουν ιδιαίτερη εντύπωση σε μας που ζούμε στη Βρετανία είναι ότι ακούμε ανθρώπους σαν τον Γιαρουζελσκι στην Πολωνία, τον Κρος στην Ουγγαρία ή τον Γκορπατσώφ στη Ρωσία να δηλώνουν ότι η πολιτική της θάτσερ θα μπορούσε να λύσει τα προβλήματα της εργατικής τάξης. Γι' αυτό είναι παρα πολυ σημαντικό να κοιτάξουμε με αντικειμενικό τρόπο τις αιτίες που προκαλούν αυτή την κρίση, και ποια είναι η πορεία που διαγράφεται μέσα σ'αυτές τις κοινωνίες.

Κατι που έχει σημασία, και εδώ ο Γκορπατσώφ λέγει την αλήθεια, είναι ο τρόπος που ο ίδιος περιγράφει τα κινήτρα που τον έσπρωξαν πριν 3 - 4 χρόνια να στραφεί προς την πολιτική που έχει ονομαστεί Περεστρόικα και Γκλασνόστ. Λέει ότι στις αρχές της δεκαετίας του '80, πριν το θάνατο του Μπρεζνιεφ, μια μερίδα της Σοβιετικής ηγεσίας είχε αρχίσει να συνειδητοποιεί ότι η οικονομία και η κοινωνία τους βρισκόταν στο τελευταίο στάδιο πριν την κρίση. Αυτό που λένε, και είναι γεγονός, είναι ότι την εποχή του Σταλιν η Σοβιετική οικονομία μεγάλωνε με ρυθμούς μεγαλύτερους από οποιαδήποτε χώρα της Δύσης. Την περίοδο του Κρουτσέφ μεγάλωνε με ρυθμούς που ήταν μεγαλύτεροι από οποιαδήποτε χώρα της Δύσης με εξαίρεση την Ιαπωνία. Την περίοδο του Μπρεζνιεφ αναπτυσσόταν με ρυθμούς που ήταν πιο αργοί από τις χώρες της Δύσης.

Παρουσιάζοντας έτσι την πραγματικότητα βγαίνει κατι πολυ διαφορετικό από αυτό που λένε οι διαφοροι απολογητες της Δύσης, ότι ταχά η Ρωσική οικονομία ήταν ένας μηχανισμός που ποτε δεν είχε τη δυνατότητα να αναπτυχθεί, σε καμία περίοδο, ούτε στο παρελθόν.

Η πραγματικότητα είναι ότι ο Σταλιν είχε ανακαλύψει ένα τρόπο, ένα μηχανισμό αποτελεσματικό και

ταυτοχρονα πολυ βιαίο και ωμο, για να πετυχει ταχείς ρυθμούς ανάπτυξης για μια χώρα που τότε ήταν ουσιαστικά μια χώρα του τρίτου κόσμου. Ο Σταλιν απέρριψε την προοπτική της παγκοσμίας επανάστασης που είχε μπει στην ημερησία διατάξη τον Οκτώβρη του 1917. Αυτό που αντιπαράθεσε στην παγκοσμία επανάσταση, ήταν η προοπτική του χτισίματος της οικονομίας της Ρωσίας έτσι ώστε να μπορεί να ανταγωνιστεί την οικονομία της Δύσης με τους δικούς της ορους. Αυτό που έλεγε Ξάνα και Ξάνα είναι ότι η Ρωσία πρέπει να φτάσει και να ξεπεράσει τις χώρες της Δύσης. Οι μεθοδες που χρησιμοποιήσαν οι ίδιες μεθοδες που χρησιμοποίησαν οι καπιταλιστες στη Δύση για να πρωτοκτίσουν τον καπιταλισμό. Είναι αυτό που ο Μαρξ ένομασε **πρωτογενή συσσώρευση**.

Στη Βρετανία, που ήταν η πρώτη χώρα που εκτίσε τον καπιταλισμό, η διαδικασία οικοδόμησης της οικονομίας που οι καπιταλιστες χρησιμοποίησαν ήταν μια διαδικασία βίας για να αναγκαστούν οι αγροτες να εγκαταλείψουν τη γη, μια διαδικασία που ιστορικά είναι συνδεδεμένη με την ιστορία των περιφραξων (των χωράφιων, τα οποία πήραν έτσι από τους προηγούμενους κατοχους τους, τους χωρικούς, σ.μ.) στην αγροτική οικονομία, μια διαδικασία συνδεδεμένη με το εμπόριο των σκλαβων και τη χρησιμοποίηση της δουλειας στην νοτια Αμερική, μια διαδικασία συνδεδεμένη με την καταλήστευση του πλούτου των Ινδιων. Ήταν μια διαδικασία στην οποία οι καπιταλιστες εκμεταλλευτήκαν την παιδική εργασία κατά κορο, και βεβαία μια διαδικασία που υποχρέωσε τους εργατες στη Βρετανία να αποχωριστούν από τα μέσα παραγωγής, και συνοδευτήκε από το τσάκισμα οποιασδήποτε αντίστασης τους στο κτίσιμο του καπιταλισμού.

Ο Σταλιν αντεγγραψε αυτές τις μεθοδες με τον πιο ωμο τρόπο. Στη θέση του ξεκλήρισματος των αγρωτων, του εξαναγκασμού τους να εγκαταλείψουν τη γη με το κίνημα της περιφραξης των αγρων στην Βρετανία, υπάρχει αντίστοιχα στη σταλινική Ρωσία η βιαία **κολλεκτιβοποίηση**, η χρησιμοποίηση από τον Σταλιν του στρατού για να επιβάλλει ακριβώς την ίδια διαδικασία. Στη θέση της καταλήστευσης του πλούτου των Ινδιων από το Βρετανικό ιμπεριαλισμό είχαμε την αντίστοιχη διαδικασία επέκτασης της Ρωσίας του Σταλιν

πρώτα στις Βαλτικές χώρες και στη συνέχεια σε ολόκληρη την Ανατολική Ευρώπη. Εκεί όπου ο Βρετανικός καπιταλισμός χρησιμοποίησε τη δύναμη για την ανάπτυξη του, έχουμε το αντίστοιχο της καταναγκαστικής εργασίας στα στρατόπεδα συγκέντρωσης που υπήρχαν μέσα στο σταλινικό καθεστώς.

Και τέλος, το κτυπήμα των εργατών στην ανάπτυξη του βρετανικού καπιταλισμού έχει και αυτό το αντίστοιχο του. Ο Σταλιν χρησιμοποίησε τη τρομοκρατία για να τσακίσει οποιαδήποτε εργατική αντίσταση.

Αυτό όμως που ο Βρετανικός καπιταλισμός χρειαζόταν 200 χρόνια για να το οικοδομήσει, ο Σταλιν προσπάθησε να το στήσει μέσα σε 20 χρόνια. Το αποτέλεσμα είναι ότι όλη η βαρβαρότητα και όλη η βία ήταν συμπυκνωμένη μέσα στο ένα δεκάτο της ιστορικής περιόδου που χρειαζόταν στον Βρετανικό καπιταλισμό για να αναπτυχθεί!

Ο Σταλιν για να μπορέσει να πραγματοποιήσει αυτή την αποστολή ήταν υποχρεωμένος να εξασκήσει τρομοκρατία και βία όχι μόνο απέναντι στους εργάτες στους αγρούς και άλλα στρώματα, αλλά ακόμα απέναντι στους διαχειριστές της βιομηχανίας, στην ελίτ, την αφοκρέμα αυτής της κοινωνίας που εκτιζόταν. Μ'αυτό το τρόπο καταφέρνει να τους υποχρεώσει να ακολουθήσουν αυτούς τους ρυθμούς και να μην κάνουν οποιεσδήποτε παραχωρήσεις απέναντι στους εργάτες. Γι'αυτό έχουμε το φαινόμενο των αλληπαλών εκκαθαρίσεων και των εκστρατειών τρομου που στρέφονται ακόμα και εναντίον στα πιο προνομιούχα στρώματα του καθεστώτος. Για παράδειγμα ένα μέλος του κομματος, ο Ταούς που φυλακίστηκε από τον Σταλιν, περιγράφει ένα επεισόδιο που μια ομάδα διευθυντών εργοστασίων από την Ουκρανία διατύπωσε στο Σταλιν την άποψη ότι οι εργάτες υποφέρουν και ότι θα έπρεπε και οι ίδιοι να απαρνηθούν ορισμένα από τα προνόμια τους. Αυτή την ομάδα των διευθυντών εργοστασίων ο Σταλιν τη τουφέκισε κατηγορώντας την ότι αντιπροσώπευε κάποια παρεκκλίση απέναντι στη γραμμή του κομματος και τη διαδικασία οικοδόμησης που αυτός είχε βάλει μπρος.

Αυτές οι διαδικασίες, παρ'όλη τη βαρβαρότητα τους, από τη σκοπιά της γραφειοκρατίας αποτελούν μια

επιτυχία διότι, παρ'όλη τη φρίκη, ουσιαστικά η δύναμη που διεθεται η γραφειοκρατία μεγάλωσε και αναπτύχθηκε. Το 1914 στον Α' παγκόσμιο πόλεμο η Ρωσία δεν μπορούσε να αναμετρηθεί με την ιμπεριαλιστική Γερμανία. Στον Β' παγκόσμιο πόλεμο, με τη δύναμη που διεθεται το κράτος του Σταλιν, σταθκε ικανή να τον βγάλει νικητή από τον πόλεμο.

Παντοτε όμως στην ιστορία του καπιταλισμού, είτε μιλάμε για τον ιδιωτικό ή για τον κρατικό καπιταλισμό, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται και είναι πετυχημένες σε μια φάση, σε μια επομένη περίοδο μπορούν να χάσουν την αποτελεσματικότητά τους. Ήδη από τη 10ετία του 1950 ο Κρουτσώφ μπορούσε να διακρίνει στον ορίζοντα αυτή την προοπτική, αυτά τα προβλήματα να ερχονται, και γι'αυτό ουσιαστικά ήταν μια περίοδος προσπαθειών μεταρρυθμίσεως και αναστατώσεων που κατά κάποιο τρόπο οδηγούσαν προς την ίδια κατεύθυνση, προς αυτές τις σημερινές μεταρρυθμίσεις.

Όμως παρ'όλες τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, ο Κρουτσώφ δεν κατάφερε να δώσει λύση στο πρόβλημα. Έτσι το 1964 αντικαταστάθηκε από την υπολοίπη ηγεσία η οποία μπορούσε να επιχειρηματολογήσει ότι έπρεπε να συνεχιστεί με τις ίδιες μέθοδοι, τουλάχιστο αφού η ρωσική οικονομία αναπτυσσόταν με ρυθμούς πιο γρήγορους από την αμερικανική.

Στη δεκαετία του 80 η εικόνα ήταν διαφορετική. Η ρωσική ηγεσία δεν μπορούσε πια να επιμένει ότι τα πράγματα δεν προκείται να αλλάξουν. Είχε να αντιμετωπίσει μια πραγματικότητα όπου στη Πολωνία η ανάπτυξη της Αλληλεγγύης έδειχνε τι κινδύνους εγκυμονεί η παραταση της στασιμότητας. Ταυτόχρονα οι πιέσεις πάνω της από το νέο γύρο των εξοπλισμών τις οποίες μεθόδευε η αμερικανική ηγεσία κλιμακωνόνταν.

Σ'αυτή ακριβώς τη φάση εμφανίζεται ο Γκορπατσιώφ με την περεστρόικα. Περεστρόικα σημαίνει αναδιοργάνωση, αναδομήση. Στην πραγματικότητα αυτό που μπαίνει σαν στόχος είναι η πιο αποτελεσματική διαχείριση. Μέθοδοι διαχείρισης που μπορούν να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα. Για να το πούμε πιο συγκεκριμένα, με το όνομα του, σημαίνει π.χ. να

αρχίσουν να κλείνουν τα λιγότερο παραγωγικά και αποδοτικά εργοστάσια. Μ'αυτό τον τρόπο οι εργάτες θα μεταφερθούν από τα λιγότερο αποδοτικά και απαρχαιωμένα εργοστάσια στα πιο σύγχρονα εργοστάσια όπου αντι για δυο βαρδείες, θα δουλεύουν τριπλή βαρδία έτσι ώστε να ανεβεί η αποδοτικότητά τους.

Έτσι λοιπόν το 1984 - 1985, στα πρώτα χρόνια της εξουσίας του Γκορπατσιώφ, η πραγματική διασταση της περεστρόικα είναι μια πολιτική εξορθολογισμού παρομοία μ'αυτή που γνωρίσαμε στη Δύση στα τέλη της δεκαετίας του 70 (κλείσιμα εργοστασίων και εξορθολογισμός της παραγωγής). Την είδαμε στη Βρετανία, στη Γαλλία και ζιγούρα το έχετε δει και σεις εδώ στην Ελλάδα.

Μετά από ένα αρχικό διάστημα βρισκόμαστε μπροστά στο φαινόμενο να διαμαρτυρούνται και να παραπονιούνται ότι συναντούν εμποδία ο Γκορπατσιώφ και οι υποστηρικτές του. Ότι παρεμποδίζονται σ'αυτή την προσπάθεια από την παλιά φρουρά της γραφειοκρατίας που επιμένει στις θέσεις της και στα προνόμια της.

Κατω απ'αυτές τις πιέσεις προχώρησαν στην εφαρμογή μιας τακτικής που άρχισε σε ένα βαθμό να εξαρθώνεται, να αλλάζει τους παλιούς μηχανισμούς ελέγχου πάνω στην οικονομία. Μεσα σ'αυτές τις συνθήκες δημιουργήθηκε η πολιτική της Γκλασνόστ, με την έννοια ότι ήταν μια πολιτική που κατευθυνόταν εναντίον στον έλεγχο που είχαν τα πιο καθυστερημένα, τα πιο απαρχαιωμένα και πιο συντηρητικά κομμάτια της γραφειοκρατίας. Μια πολιτική που άρχισε να δίνει τη δυνατότητα στον τύπο να στρέψει τις κριτικές του ακριβώς εναντίον σ'αυτά τα κομμάτια της γραφειοκρατίας. Έτσι το 1986 - 1987 βρισκόμαστε μπροστά στο φαινόμενο που οι δημοσιογράφοι που μια ζωή παίρναν εντολές να μην εξασκούν καμία κριτική γι'αυτά που βλέπουν γύρω τους, ξαφνικά άρχισαν να παίρνουν οδηγίες ότι είναι ελεύθεροι να ασκούν κριτική εκεί όπου συναντούν φαινόμενα διαφθοράς, οπισθοδρομής, καθυστέρησης κλπ.

Για τον Γκορπατσιώφ αυτή η πολιτική είναι καθαρό ότι από την αρχή ήταν κομμάτι μιας στρατηγικής η οποία επιχειρούσε να εκτοπίσει τους αντιπαλούς της και να μπορέσει να προωθήσει στις θέσεις ελέγχου της

βιομηχανίας τους μεταρρυθμιστές οι οποίοι θα υλοποιούσαν αυτές τις αλλαγές της περεστρόικα. Αυτή ήταν μια πορεία όπου διαρκώς υπήρχαν εναλλαγές. Όπου ενώ ο ίδιος ο Γκορπατσιώφ έσπρωχνε προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της Γκλασνόστ (διαφάνειας) για να μπορέσει ακριβώς να εκτοπίσει τους αντιπαλούς του, ταυτόχρονα υπήρχαν και κινήσεις προς την αντίθετη κατεύθυνση, έτσι ώστε να μπορέσει ο Γκορπατσιώφ να διατηρήσει τον έλεγχο της διαδικασίας της Γκλασνόστ ώστε να μη ξεφυγεί σ'άλλες κατευθύνσεις.

Έτσι λοιπόν το 1987 βλέπουμε μέσα σε λίγους μήνες από τη μία να κυκλοφορεί το βιβλίο του Γκορπατσιώφ για την Περεστρόικα το οποίο καλεί για ριζικές αλλαγές μέσα στην οικονομία και λίγους μήνες αργότερα βλέπουμε τον ίδιο τον Γκορπατσιώφ να διώχνει, να ξηλώνει τον Γιελτσιν ακριβώς γιατί πίεσε για ριζοσπαστικές αλλαγές σαν αυτές που μιλάγε ο Γκορπατσιώφ. Επίσης περυσί το καλοκαίρι, είδαμε πάλι να υπάρχει αυτή η αντιφατική διαδικασία. Είδαμε τους υποστηρικτές του Γκορπατσιώφ να ενθαρρύνουν διαδηλώσεις. Να παίρνουν επίσημα την ενθάρρυνση από τα πάνω να κάνουν διαμαρτυρίες σχετικά με τις διαδικασίες στην εκλογή των αντιπροσώπων για την εκτακτη συνδιάσκεψη του κομματος. Ολ'αυτά με σκοπό να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή δικών του ανθρώπων στη συνδιάσκεψη. Κατά τη διάρκεια της συνδιάσκεψης όμως, ο Γκορπατσιώφ υποστηρίζει τον Λιγκατσιώφ, δηλαδή να υποστηρίξει το κομμάτι εκείνο της γραφειοκρατίας που φρεναριζε αυτή τη διαδικασία.

Στις ομιλίες του από τότε, από περυσί το καλοκαίρι φροντίζει παντοτε να τονίζει ότι πρέπει να είμαστε προσεκτικοί μ'αυτούς που θέλουν περισσότερη διαφάνεια (γλασνόστ) όπως και μ'εκείνους που την αρνούνται εντελώς.

Επίσης βλέπουμε ότι ενώ έχει καταφέρει η συνδιάσκεψη να υιοθετήσει τις αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που ο ίδιος ο Γκορπατσιώφ ήθελε, αμέσως μετά υπογράφει ένα ειδικό διατάγμα με το οποίο απαγορεύονται κάθε μορφής συγκεντρώσεις και εκδηλώσεις οι οποίες θα μπορούσαν να ξεφυγούν από τον έλεγχο του. Αυτή η στάση του Γκορπατσιώφ είναι βεβαία λογική αφού στόχος του είναι να μεταρρυθμίσει τη δομή που κληρο-

νομψε από το Στάλιν, να την κάνει πιο αποδοτική. Ασφαλώς δεν θα ήθελε να γίνονται συγκεντρώσεις, διαμαρτυρίες και κινητοποιήσεις από αυτούς που μπορεί να στραφούν εναντίον σ'αυτή τη δομή, να την ανατρέψουν και μαζί μ'αυτή να ανατρέψουν και τα προνόμια της ηγεσίας που αντιπροσωπεύει ο ίδιος ο Γκορπατσιώφ.

Μπορούμε να δούμε πολύ καθαρά αυτή τη διαδικασία με την οποία ο Γκορπατσιώφ προσπαθεί να συγκρατήσει αυτό το κίνημα, αν ριξουμε μια ματιά στα γεγονότα των τελευταίων τριών μηνών (η ομιλία έγινε τον Μάρτιο του '89). Πρώτα απ'όλα είναι οι συλλήψεις των διοργανωτών της γενικής απεργίας και των κινητοποιήσεων στην Αρμενία. Χρησιμοποιώντας σαν δικαιολογία το σεισμό και την καταστροφή στην Αρμενία, ο Γκορπατσιώφ αρνήθηκε να συναντήσει και να συζητήσει με τους εκπροσώπους των Αρμενίων που είχαν πρωτοστατήσει στις κινητοποιήσεις και οι οποίοι μετά το σεισμό αναζητούσαν τρόπους που θα μπορούσε να βοηθηθεί ο λαός της Αρμενίας. Η απάντηση του Γκορπατσιώφ ήταν να βγει στη τηλεόραση και να τους καταγγείλει κινώντας τη διαδικασία για τη σύλληψη τους.

Το άλλο γεγονός ήταν η πορεία προς τις εκλογές το Μάρτιο, όταν άρχισε να διαφαινεται μια κίνηση από τα κάτω για υποστήριξη του Γιελτσίν. Ο Γκορπατσιώφ μαζί με τα συντηρητικά στοιχεία της ηγεσίας, χωρίς πρόβλημα προχώρησε σε μεθοδεύσεις μέσα από τις εφημερίδες, με διαρροές κειμένων που καταγγέλλαν τον Γιελτσίν προσπαθώντας να κινήσει μια διαδικασία ανακρίσεως σε βάρος του, έτσι ώστε να τον εμποδίσουν να κατεβεί υποψήφιος στις εκλογές.

Δεκαπέντε μέρες μετά τις εκλογές ο Γκορπατσιώφ υπογράφει ένα άλλο ειδικό διάταγμα το οποίο προβλέπει τρία χρόνια φυλάκιση και σε περίπτωση υποτροπής 10 χρόνια, για οποιοδήποτε προσβάλει το κράτος, τους αξιωματικούς και τους εκπροσώπους του κόμματος και του κράτους. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι σήμερα στη Ρωσία αν κάποιος βρθεί ένα αστυνομικό αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να καταδικαστεί σε τρία χρόνια φυλάκιση. Δύο μέρες μετά την υπογραφή αυτού του διατάγματος ειδικά σώματα του στρατού σταλθηκαν στη Τυφλίδα της Γεωργίας για να

αντιμετωπίσουν την ειρηνική διαδήλωση γυναικών και όπως είναι γνωστό σκοτώσαν είκοσι άτομα χρησιμοποιώντας χημικά αέρια και βαρβαρα μέσα καταστολής των διαδηλώσεων.

Παρ'όλη τη φιλολογία που αναπτύσσεται για τη γκλασνοστ, είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο έγινε η δημοσιογραφική κάλυψη αυτών των γεγονότων. Υπήρχε μόνο ένας φωτογράφος που καταφερε να βγάλει φωτογραφίες από την καταστολή της διαδήλωσης της Γεωργίας. Ήταν ένας φωτογράφος της Λιτεράτουρναγια Γκαζετα, του οποίου οι φωτογραφίες μέσα στη Ρωσία δεν εμφανίστηκαν πουθενά παρα μόνο από τη τηλεόραση της Μόσχας. Πριν από δύο μέρες ο διευθυντής της τηλεόρασης της Μόσχας απολύθηκε.

Έτσι λοιπόν έχουμε μια πραγματικότητα όπου οι διαφοροί απολογητές του ρωσικού καθεστώτος, παλιόι σταλινικοί, φτάνουν σε μια τοποθέτηση που λένε, ναι, υπήρχαν προβλήματα παλιότερα αλλά αυτή τη στιγμή ο Γκορπατσιώφ προχωρεί σ'ένα εκδημοκρατισμό για την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Η εικόνα είναι κάπως διαφορετική, μπορούμε να τη περιγράψουμε με τα λόγια ενός αριστερού αντιπολιτευόμενου στη Μόσχα ο οποίος χαρακτηριστικά είπε ότι η περίοδος που διανύει η Ρωσία είναι αντίστοιχη με εκείνη του καθεστώτος των συνταγματαρχών στην Ελλάδα, πριν από την καταρρευση του. Τότε που είχαν αρχίσει οι διαδικασίες φιλελευθεροποίησης του, αλλά το καθεστώς προσπαθούσε συνέχεια να τις έχει κάτω από τον έλεγχό του.

Έτσι λοιπόν η κατάσταση που αντιμετωπίζει ο Γκορπατσιώφ δεν είναι καθόλου ευκολή. Όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα της Περεστρόικα και της Γκλασνοστ, το κεντρικό σημείο που δεν έλαβε υποψη του και το οποίο δεν μπορεί να καταλάβει είναι ότι στα εξηντα χρόνια οικοδόμησης του κρατικού καπιταλισμού, ολης αυτής της διαδικασίας συσσώρευσης που προηγήθηκε με το σταλινικό καθεστώς, έχει συσσωρευτεί μεγάλη δυσανεμία μέσα στο λαό και δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί και να εκτονωθεί έτσι ευκολά.

Ο Γκορπατσιώφ είναι παιδί της ηγετικής γραφειοκρατίας που ανατράφηκε μέσα στα προνόμια του κρατικού μηχανισμού, χωρίς να έχει ποτέ του μια εικόνα για το πως ζουνε πραγμα-

τικά οι άνθρωποι κάτω από αυτό το καθεστώς. Σε μια επίσκεψη του στη Σιβηρία περσι, είχε να αντιμετωπίσει έντονες κριτικές για την έλλειψη τροφίμων και το στεγαστικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εργάτες εκεί. Το σχόλιο του Γκορπατσιώφ πολύ χαρακτηριστικά ήταν: "Ποτέ δεν είχα την εικόνα ότι αυτές ήταν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει ο κόσμος".

Πέρασαν εξηντα ολοκληρωμένα χρόνια χωρίς να υπάρχουν δικαιώματα για τους εργάτες στα εργοστάσια. Εξηντα χρόνια μέσα στα οποία πραγματοποιήθηκε η μετακίνηση των πληθυσμών από την υπαίθρο στις πόλεις. Όπου κτίστηκαν οι ρωσικές πόλεις χωρίς να μπορούν οι εργάτες να ελεγχουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουνε - την ποιότητα των σπιτιών και των δρομών τους και τις συνθήκες μόλυνσης που δημιουργήθηκαν μέσα σ'αυτή τη διαδικασία. Όλα αυτά προκάλεσαν μια τρομερή συσσώρευση της δυσανεμίας των μαζών. Από τη στιγμή που οι δημοσιογράφοι ήταν ελεύθεροι να παρουσιάζουν μερικές πτυχές αυτής της πραγματικότητας και να την κριτικάρουν, ολη αυτή η δυσανεμία εξαπλώθηκε από τη μια άκρη της Σοβιετικής Ένωσης στην άλλη.

Σε κάθε ταξική κοινωνία εκείνο που κάνει τους ανθρώπους να υπομένουν την καταπίεση και την εκμετάλλευση είναι το γεγονός ότι το κάθε άτομο θεωρεί ότι είναι προσωπικό του πρόβλημα αυτή η κατάσταση και όχι μέρος των προβλημάτων της κοινωνίας μέσα στην οποία ζουν. Σ'όλα τα χρόνια του Στάλιν, του Κρουτσιώφ, του Μπρεζνιεφ δεν επιτρεπόταν στο τύπο να αναφέρεται και να δημοσιεύει άρθρα και ανταποκρίσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Σοβιετική κοινωνία. Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να μοιραστούν μεταξύ τους αυτά τα ατομικά προβλήματα και να τα δουν σαν μέρος των κοινωνικών προβλημάτων.

Δύο χρόνια Γκλασνοστ ήταν αρκετά ώστε να αρχίσει να δημιουργείται η συναισθηση σε εκατομμύρια ανθρώπους μέσα στη Σοβιετική Ένωση, ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν δεν είναι ατομικά προβλήματα. Οι άνθρωποι άρχισαν να συνειδητοποιούν ότι αντιμετωπίζουν εθνική καταπίεση και ότι η εργατική τάξη είναι η εκμεταλλευόμενη τάξη σε μια ταξική

κοινωνία.

Αυτή η πραγματικότητα αρχίζει να διαφαινεται μέσα από τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών. Ο υποψήφιος στις εκλογές Γιελτσίν, χωρίς καμία επίσημη υποστήριξη από τον τύπο και με μια προεκλογική εκστρατεία με περιορισμένες δυνατότητες - υποχρεώθηκε να κάνει τις προεκλογικές του συγκεντρώσεις σε μικρές αίθουσες στα προαστία της Μόσχας - κατάφερε να πάρει το 86% των ψήφων στη Μόσχα. Αυτό το μεγάλο ποσοστό των ψήφων προς τον Γιελτσίν δείχνει το βαθμό της δυσανεμίας που υπάρχει στον κόσμο και τη διαμαρτυρία του στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ακόμα και μετά από τόσα χρόνια Περεστρόικα.

Αν διαβάσει κανένας τα πρακτικά της τελευταίας συνεδρίασης της Κεντρικής Επιτροπής, οι ομιλίες και οι τοποθετήσεις των μελών αναφέρονται ξανά και ξανά στην αντίδραση των εργατών όταν πήγαν να τους μιλήσουν στα εργοστάσια. Η απάντηση που παίρναν ήταν: Πως μπορείτε να μας μιλάτε για σοσιαλισμό όταν εμείς δεν έχουμε ούτε καν σαπουνι για να πλύνουμε και να πλύνουμε τα ρούχα μας. Πως μπορείτε να μας ζητάτε να δουλέψουμε πιο σκληρά, όταν καθμερινά το βιοτικό μας επίπεδο πέφτει, όταν οι ουρές στα καταστήματα μακραινουν; Αυτά τα αισθήματα αγανάκτησης και δυσανεμίας φανκάν πολύ καθαρά μέσα από τα εκλογικά αποτελέσματα. Στο Λενινγκραντ, ούτε ένας από τους υποψηφίους του κόμματος δεν κατάφερε να εκλεγεί και να κερδίσει έδρα.

Όταν μιλάμε για δυσανεμία και αγανάκτηση που είναι διαβεδομένη σ'όλη τη Σοβιετική Ένωση, υπάρχει ένα πράγμα πάνω στο οποίο πρέπει να σταθούμε ιδιαίτερα και που σ'αυτό συγκεντρώνεται αυτή η αγανάκτηση τουλάχιστον όσον αφορά το μίσο πληθυσμό της Σοβιετικής Ένωσης. Είναι το ζήτημα της εθνικής καταπίεσης. Το σύστημα που εκτίσσε ο Στάλιν δεν στηριζόταν μόνο στην εκμετάλλευση της εργατικής τάξης αλλά και για το 50% της Σοβιετικής Ένωσης - του μη ρωσοφώνου πληθυσμού - σημαίνε ένα καθεστώς εθνικής καταπίεσης.

Η πολιτική του Στάλιν για την καταναγκαστική εκβιομηχανιση ήταν συνυφασμένη με την πολιτική των συνειδητών διακρίσεων σε βάρος των πληθυσμών που δεν μιλούσαν ρωσικά.

Δημιουργήθηκε ένα καθεστώς προνομι-
ακής μεταχείρισης για το ρωσικό
κομμάτι του πληθυσμού και διακρί-
σεων σε βάρος της γλώσσας, της
κουλτούρας, των εθίμων και παραδο-
σεων του μισού πληθυσμού που δεν
ήταν ρωσικός. Ένα παράδειγμα, στο
Κιέβο την πρωτεύουσα της Ουκρανίας
το 60% του πληθυσμού δεν μιλάει
ρωσικά. Πα' όλα αυτά στο 30% των
παιδικών σταθμών που υπάρχουν δεν
μιλιέται η δική τους γλώσσα. Το
αποτέλεσμα είναι να δημιουργείται
μια κατάσταση όπου οι διακρίσεις
και η καταπίεση για το μισό πληθυ-
σμο, αρχίζει ήδη από τη νηπιακή
ηλικία. Τα παιδιά που πηγαίνουν
στους σταθμούς δεν μιλούν τη μητρι-
κή τους γλώσσα γιατί ο δασκαλός/α
δεν καταλαβαίνει ή παριστάνει ότι
δεν καταλαβαίνει τι λένε.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι τα
προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη
Μολδαβία. Η γλώσσα που χρησιμοποι-
είται εκεί είναι κοντινή στη Ρουμα-
νική γλώσσα και μέχρι σήμερα είναι
γλώσσα απαγορευμένη για επίσημη
χρήση στις υπηρεσίες και συνδιαλ-
λαγές. Τα λίγα βιβλία που τυπώνον-
ται στη Μολδαβική γλώσσα είναι με
το κυρίλιο αλφάβητο και όχι με το
ρωμαϊκό αλφάβητο όπως όλα τ' άλλα
βιβλία που είναι στα Ρουμανικά ή
είναι βασισμένα στη Λατινική γλώσ-
σα.

Έτσι λοιπόν, μέσα από αυτή τη
πραγματικότητα, για το 50% του πλη-
θυσμού, όλες οι δυστυχίες που έχει
να αντιμετωπίσει, οι ελλείψεις τρο-
φίμων, η άθλια κατάσταση της στεγής
κ.τ.λ., όλη του τη ταξική καταπίεση
μπορεί να συγκεντρωθεί και να συμ-
πυκνωθεί πάνω σε ένα προσθετο στοι-
χείο, την εθνική καταπίεση την
οποία αντιμετωπίζει. Για αυτό
παρουσιάζεται το φαινόμενο να συμ-
μπυκνώνεται αυτή η δυσανεξία πάνω
στα εθνικά ζητήματα και να βρισκεί
την έκφραση της πάνω σ' αυτές τις
εκρήξεις που είδαμε να ξέσπανε,
πρώτα στην Αρμενία, μετά στις χώρες
της Βαλτικής, στην συνέχεια στους
Κιργιζιούς, να κάνουν τον γύρο
ουσιαστικά της Σοβιετικής Ένωσης με
την τελευταία εκρήξη στην Γεωργία.
Ουσιαστικά βλέπουμε ολη αυτή την
συσσωρευμένη αγανάκτηση να φτάνει
στην μορφή της μαζικής εκρήξης μέσα
από το εθνικό πρόβλημα.

Το τι διαστάσεις έχει αυτή η
εκρήξη είναι πραγματικό και φανταστι-
κό και απίστευτο. Βρισκόμαστε

μπροστά σε μια κατάσταση, όπου ου-
σιαστικά, άνθρωποι οι οποίοι ήσαν
διαφωνούντες, τελείως περιθωριακοί
σε σχέση με το καθεστώς, που βρι-
σκόνταν ακόμα στις φυλακές και δεν
τους ήξερε κανένας, μέσα από αυτή
την εκρήξη βρίσκονται σήμερα επικε-
φαλής μαζικών διαδηλώσεων, από δε-
κάδες χιλιάδες και σε μερικές περι-
πτώσεις εκατοντάδες χιλιάδες άτομα
που διαδηλώνουν εναντίον στο καθε-
στώς.

Τόσο δυνατά είναι αυτά τα κινή-
ματα, αυτές οι εκρήξεις, ώστε ουσι-
αστικά έχουν υποχρεώσει τις τοπικές
γραφειοκρατίες, να ακολουθήσουν μια
πολιτική με την οποία να προσπαθού-
νε να την ελεγχουν. Μια πολιτική
που έχει δύο όψεις. Σε μερικές
περιπτώσεις, η τοπική γραφειοκρα-
τία, προσαρμόζεται σ' αυτό το αίσθη-
μα της κοινής γνώμης, και προσπα-
θεί να μπει στην ηγεσία των τοπικών
εθνικών κινήσεων, για να διατηρη-
σει μ' αυτό τον τρόπο τον έλεγχο.
Σε άλλες περιπτώσεις προσπαθούν να
πετύχουν αυτό τον έλεγχο μέσα από
την καταστολή, μέσα από την βία.
Παράδειγμα της πρώτης περίπτωσης
είναι οι Βαλτικές χώρες, όπου οι
γραφειοκράτες προσπαθούσαν να
μπουν επικεφαλής. Παράδειγμα κα-
ταστολής είναι η Ουκρανία, όπου
υπάρχει μεγάλο πρόβλημα, οι Ουκρα-
νοί είναι η πιο μαζική εθνοτική,
είναι 50 εκατομμύρια. Και στις δύο
περιπτώσεις οι γραφειοκράτες δεν
μπορούσαν να γίνουν αποτελεσμα-
τικοί. Εκεί που προσπαθούν να
μπουν επικεφαλής το κίνημα αναπτύ-
σσει μια δικιά του ζωή και δυναμική
που τους ξεπερνάει και χάνουν τον
έλεγχο. Εκεί που προσπαθούσαν να
χρησιμοποιήσουν την βία, βρίσκο-
νται μπροστά σε εκρήξεις και σε
ξέσπασματά, τα οποία τους έρχονται
ξαφνικά και δεν μπορούν να τα ελεγ-
χουν.

Παρόλες τις διαστάσεις που έχει
παρεί, το εθνικό πρόβλημα δεν είναι
το μόνο πρόβλημα το οποίο αντι-
μετωπίζει ο Γκορπατσώφ. Αντίθετα
υπάρχει η ανησυχία ότι αυτού του
τύπου η μαχητική δυσανεξία θα
αρχίσει να απλώνεται και στο άλλο
μισό του πληθυσμού, δηλαδή στον
ίδιο το Ρωσικό πληθυσμό. Αυτός ο
πληθυσμός μέσα από τις εκλογές,
εδείξε με παθητικό τρόπο, την δυσ-
ανεξία του, και η ανησυχία και ο
φοβός που έχει τώρα ο Γκορπατσώφ,
είναι ότι αυτή η παθητική δυσανε-
ξία που εκφράστηκε με τις ψη-

φους, θα αρχίσει να εκφράζεται και
αυτή μαχητικά, με απεργίες και δια-
δηλώσεις των ιδίων των εργατών που
μιλάνε ρωσικά.

Ο Γκορπατσώφ βρίσκεται σε διλλή-
μα, για το πως να προσπαθήσει να
αποτρέψει αυτή την εξέλιξη, την
εξαπλώση δηλαδή της μαχητικότητας
μέσα στους ίδιους τους Ρώσους.
Από την μια μεριά υπάρχει η σκέψη
να εντείνει την καταστολή για να
μπορεί να προλάβει αυτή τη διαδικα-
σία. Όμως ένας τέτοιος δρόμος έχει
μέσα του τον κίνδυνο να συμβεί μέσα
στο ίδιο το Λενινγκραντ και την
Μόσχα, αυτό που συνέβηκε στην Πολω-
νία το 1980 ή, αν θελήτε πιο προ-
σφατό παράδειγμα, αυτό που συμβαι-
νει τώρα, το 1989, στο Πεκίνο.

Το δεύτερο σκέλος αυτών των προ-
βλημάτων, είναι ότι ακόμα και αν
μπορούσε να αποδειχθεί αποτελεσμα-
τική η καταστολή, αυτό θα σημαί-
νει ότι ο Γκορπατσώφ θα έπρεπε να δώ-
σει ελευθερία δράσης, για να μπορέ-
σουν να πραγματοποιήσουν αυτή την
καταστολή, σ' εκείνα ακριβώς τα
συντηρητικά στοιχεία της ηγεσίας τα
οποία προσπαθεί να απομακρύνει για
να προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις
του,

Δηλαδή μια κλιμακώση της κατα-
στολής, θα σημαίνει και το τέλος των
μεταρρυθμίσεων, το τέλος των ελπι-
δών ότι μπορεί να ακολουθηθεί μια
διαδικασία μεταρρύθμισης που να
αναζωογονήσει την οικονομία. Θα
σημαίνει σε τελική ανάλυση ότι μονι-
μοποιείται η στασιμότητα της Ρωσι-
κής οικονομίας και μάλιστα οι
προϋποθέσεις ώστε να ελθουν οι
εκρήξεις με κάποια καθυστέρηση, σε
τρία χρόνια, σε τέσσερα χρόνια, σε
πέντε χρόνια από σήμερα.

Υπάρχει βεβαία ένας εναλλακτικός
δρόμος από την καταστολή, τον οποίο
επίσης εξετάζει ο Γκορπατσώφ. Αυ-
τός θα ήσαν μια αποπειρά εξαγοράς,
μια αποπειρά να αρχίσει να βελτιώ-
νει το βιοτικό επίπεδο του κόσμου,
να αρχίσει να παρέχει καλύτερες
υπηρεσίες στα σχολεία, στα νοσοκο-
μεία, στα σπίτια, να γεμίσει τα
καταστήματα κ.τ.λ. Όμως αυτός ο
δρόμος, ουσιαστικά δεν είναι ανοι-
κτός στο Γκορπατσώφ. Τέτοιες πα-
ραχωρήσεις προς στην εργατική τάξη
θα σήμαιναν υπονομιση της ανταγω-
νιστικότητας της Ρωσικής οικονομι-
ας, αυτής της ανταγωνιστικότητας
που προσπαθεί ο Γκορπατσώφ να κτι-

σει, για να μπορεί η Ρωσία να αντα-
γωνιστεί ανοιχτά στην διεθνή αγορά.
Αυτή η προσπάθεια θα πήγαινε χαμέ-
νη, θα χανόντανε η ίδια η λογική
μέσα από την οποία ξεκίνησε η ιδέα
της περεστρόικας.

Το ποσο συγκεκριμένα είναι αυτά
τα διλλήματα, φάνηκε πολύ καθαρά
από ένα πρόσφατο γράμμα, αρθρογρα-
φία στην Ισβεστια, που αναφέρονταν
σε μια τεράστια επένδυση σε διυλι-
στέρια που γίνεται στην Σιβηρία σε
συνεργασία με τις γνωστές πολυεθνι-
κές επιχειρήσεις της Δύσης. Μια
επένδυση, επεσημάνει, τόσο μεγάλης
εκτάσης, που το κόστος, τα κεφάλαια
που πρέπει να δαπανηθούν εκεί,
σημαίνουν ότι ο Γκορπατσώφ δεν
έχει επιλογές να διαθέσει τέτοιου
είδους ποσά σε άλλη κατεύθυνση,
δηλαδή προς την βελτίωση του βιω-
τικού επιπέδου των εργαζομένων.
Γι' αυτό ακριβώς όταν ξεκίνησε αυτή
η αρθρογραφία υπήρξαν άμεσα τοποθε-
τήσεις από επίσημη μεριά ότι είναι
λάθος να ανοίγεται τέτοιου είδους
συζήτηση, ότι αυτά τα πράγματα δεν
έχουμε κανένα δικαίωμα να τα συζη-
τάμε, ότι αυτές είναι παρμένες απο-
φάσεις του πολιτικού γραφείου, ότι
δεν πρέπει να μπαινουμε σε αμφι-
σβήτηση και άλλα παρομοία. Καί
που δείχνει ότι ουσιαστικά αυτού
του τύπου επιλογές, δεν είναι ανοι-
κτές για τον Γκορπατσώφ.

Αυτό λοιπόν δείχνει, την εκταση
των προβλημάτων, που αντιμετωπίζει,
την εκταση των αδιεξόδων στα οποία
βρίσκεται μπροστά. Δεν υπάρχει
κανένας εύκολος δρόμος, καμία ευ-
κόλη διεξοδος, από την οποία να
προχωρήσει ο Γκορπατσώφ.

Επομένως μπροστά στον Γκορπα-
τσώφ διαγράφεται μια προοπτική από
σπασμωδικές στροφές και προς τις
δύο πολιτικές. Σπασμωδικές στροφές
προς την εξαγορά και τη διαφάνεια
και σπασμωδικές στροφές προς την
καταστολή και τους εκβιασμούς. Μια
προσπάθεια να μπορέσει να εξαγορά-
σει κάποια κομμάτια του πληθυσμού
και κάποια κομμάτια του πληθυσμού
να τα τρομοκρατήσει, για να αποτρέ-
ψει την εξαπλώση της δυσανεξίας.
Να μπορέσει δηλαδή, από την μια
μεριά, να σταματήσει την εξαπλώση
του κινήματος εναντίον στην εθνική
καταπίεση από τις Βαλτικές χώρες
και την Μολδαβία προς την Ουκρανία,
που είναι το βασικότερο τμήμα της
ΕΣΣΔ, και παράλληλα να σταματήσει
την εξαπλώση της δυσανεξίας από

το εθνικό ζήτημα προς το ίδιο το Ρωσικό κέντρο της Σοβιετικής Ένωσης, το ξέσπασμα δηλαδή των ιδίων των Ρωσοφώνων εργατών.

Για ποσο καιρο μπορεί να πετύχει μια τέτοια τακτική, από την μεριά του Γκορμπάτσοφ; Είναι παρα πολύ δύσκολο να κανει κανενας μια οποιαδήποτε προβλεψη. Ουσιαστικά μια τέτοια τακτική, είναι παρομοια μ' αυτή που ακολουθησε ο Τενγκ Σιαο Πινγκ ολο το προηγούμενο διάστημα. Λιγα ανοιγματα και κλεισιμο. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις και κατοπιές παροχές, λιγές ελευθερίες και μετα ξανασφιξιμο και καταστολή. Αυτή η τακτική είχε επιτυχία από την μεριά του Τενγκ Σιαο Πινγκ για δεκα χρόνια. Τώρα βλέπουμε ότι οδηγώσε στην εκρήξη.

Η αντικειμενική οικονομική κατάσταση που αντιμετωπίζει ο Γκορμπάτσοφ είναι πιο δύσκολη από μια αποψη από την οικονομική κατάσταση την οποία αντιμετωπίζει και αντιμετωπίζει ο Τενγκ Σιαο Πινγκ. Αυτό που μπορούμε να πουμε με σιγουρία είναι ότι το αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής του Γκορμπάτσοφ είναι να αρχίσουν να χανονται με αρκετά γρηγορο ρυθμο οι ψευδαισθησεις που υπηρχανε μέσα στην ίδια την Ρωσία και οδηγούσαν σε υποστηριξη για την πολιτική των ανοιγμάτων του. Το βλέπουμε αυτό και στα ίδια τα εκλογικά αποτελεσματα, όπου οι ψηφοί που εκφραστήκανε μπορεί να μην είναι ψηφοί αποδοκιμασίας του Γκορμπάτσοφ, μπορεί να μην στρέφονται απευθείας εναντίον του, αλλά με ένα έμμεσο τρόπο, έχουν αυτό το στοιχείο: όταν ο Γκορμπάτσοφ αποκυρήσει τον Γέλτσιν, όταν κανει εκστρατείες για να τον εμποδισει στην προεκλογική του καμπάνια, το να βγαίνει ο κόσμος και να ψηφίζει τον Γέλτσιν είναι κατά μια έννοια αποδοκιμασία του ιδιου του Γκορμπάτσοφ.

Συνεπεία αυτών των εξελίξεων είναι η διαμορφωση νέων μορφών αντιπολιτεύσης απεναντί στον ίδιο τον Γκορμπάτσοφ και το καθεστώς, ιδιαίτερα αναμεσα στην διανομή.

Μεσα στους τελευταίους δώδεκα μήνες, έχουμε δει να αναπτύσσονται δυο τυποι αντιπολιτευτικών ομάδων μέσα σε ολοκληρή την Σοβιετική Ένωση.

Ο πρώτος τυπος είναι τα λεγομενα

Λαϊκα Μετωπα. Αυτα είναι οργανώσεις πιο ριζοσπαστικές από τον Γκορμπάτσοφ στην κατεύθυνση των αλλαγών που επιθυμώμε, είναι οργανώσεις που μιλάνε για περεστρόικα, αλλά που της δίνουνε διαφορετική διάσταση, που δεν εννοώνε αναδιάρθρωση προς την κατεύθυνση να γίνει πιο ανταγωνιστική η Ρωσική οικονομία, αλλά αναδιάρθρωση έτσι ώστε να μπορεί να εξασφαλίσει καλύτερο βιοτικό επίπεδο για τον κόσμο. Αλλαγές προς το συμφέρον της εργατικής τάξης. Βεβαία αυτά συνοδεύονται με μια αντιμετώπιση που στηρίζεται στην ελπίδα αυτές οι αλλαγές να έρθουνε μέσα από μεταρρυθμίσεις, μέσα από πίεση πάνω στο καθεστώς και όχι μέσα από συγκρούσεις, ρηξείς και αντιπαράθεσεις.

Μια δεύτερη κατηγορία αντιπολιτευτικών ομάδων, που έχουν αναπτυχθεί το τελευταίο διάστημα, είναι οργανώσεις οι οποίες βρίσκονται σε πολύ προχωρημένη πολιτική ρηξη και σύγκρουση με το καθεστώς. Οργανώσεις που δεν προώθουνε απλές πιέσεις και δεν πιστεύουν στην προσπάθεια μεταρρύθμισης μέσα από το ίδιο το καθεστώς και το ίδιο το κομμα. Αυτές όμως οι οργανώσεις ταυτοχρόνα συμπλέουνε με τις πιο δεξιές αντιλήψεις που υπάρχουν μέσα στο ίδιο το καθεστώς όσον αφορά την πίστη στην αποτελεσματικότητα της αγοράς και στις ιδέες της Δύσης. Υπάρχει δηλαδή η αντίφαση του να είναι καθετα αντιθετοί πολιτικά με το καθεστώς, αλλά από αποψη οικονομικών μεταρρυθμίσεων και προσδοκιών να συμπώνουνε με το καθεστώς στην αποτελεσματικότητα της αγοράς και στο δυτικό καπιταλισμο.

Τετοιου τυπου οργανώσεις υπάρχουν από την μια μεριά μέσα στις καταπιεσμένες εθνοτήτες που εξηγείρονται. Εκεί αναπτύσσονται τετοιου είδους τάσεις, είναι τάσεις που διεκδικώνε αποχώριση από την Ρωσία, τάσεις εθνικιστών που προσβλέπουνε προς την Δύση και την αγορά. Μέσα στην ίδια την Ρωσία, στον ρωσοφωνο πληθυσμο, υπάρχει η Δημοκρατική Ένωση, μια ομάδα που κινείται προς τετοια κατεύθυνση, και στα πλαίσια της οποίας υπάρχει μια τάση η οποία ονομάζεται η Ρεπουμπλικανική τάση. Αυτή έχει το ονομα Ρεπουμπλικανική όχι γιατί είναι υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας και κατά της μοναρχίας (από όπου προέρχεται ιστορικά η ονομασία ρεπουμπλικανός, σ.μ.), αλλά γιατί οι ίδιοι θεωρώνε ότι επίρραζονται

από τους Ρεπουμπλικανούς, τους Ρεπουμπλικανούς της Αμερικής, τον Ροναλντ Ρήγκαν και τον Τζωρτζ Μπους!

Το χαρακτηριστικό αυτών των ομάδων είναι ότι η κατάσταση τους είναι παρα πολύ ρευστή και ευμεταβλητή. Το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο υπάρχουνε είναι παρα πολύ μικρο, είναι οι τελευταίοι δώδεκα μήνες, δεν είναι παγιώμενες καταστάσεις. Υπάρχει κινητικότητα, διαφορά άτομα προσχώρουνε πρώτα στην μια ομάδα, φεύγουνε και μετά πηγαίνουνε στην άλλη, υπάρχουνε μετακινήσεις.

Αυτό το οποίο όμως φαίνεται να διαμορφώνεται μέσα από αυτή την κινητικότητα, είναι ένα βασικό γεγονός. Αυτό που αρχίζουν να συνειδητοποιώνε αυτά τα στοιχεία που πηγαίνουνε σ' αυτές τις ομάδες, διανοώμενοι ως επί το πλείστο, οι οποίοι είναι μέχρι τώρα η καρδιά της αντίστασης στο καθεστώς, και βρίσκονται μέσα στις καταπιεσμένες εθνοτήτες, είναι ότι όσο συνεχίζεται αυτή η κατάσταση είναι ανοικτές οι δυνατότητες του καθεστώτος να παίξει αναμεσα στις διαφορές των εθνοτήτων, να χρησιμοποιήσει το Ρωσικό πληθυσμο σαν στηρίγμα εναντίον στις εθνοτήτες. Και ότι αν δεν αρχίσουν να το ξεπερνάνε αυτό, τότε αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να τραβήξει και πολύ μακρύνει.

Αυτή η συνειδητοποίηση ώθει αυτές τις ομάδες προς την κατεύθυνση να αρχίσουν να βρίσκουνε τρόπους να απευθύνονται στον ίδιο τον ρωσοφωνο πληθυσμο, να αρχίσουν να απευθύνονται στην ίδια την εργατική τάξη, μέσα στην καρδιά του συστήματος. Να αρχίσουν να διαμορφώνονται αιτήματα και διεκδικήσεις που μπορούν πια να έχουνε απήχηση σε ταξική βάση, στους εργατες που βρίσκονται από τα Ουράλια ως στην Μοσχα και μέχρι τα Ευρωπαϊκά συνόρα της Ρωσίας.

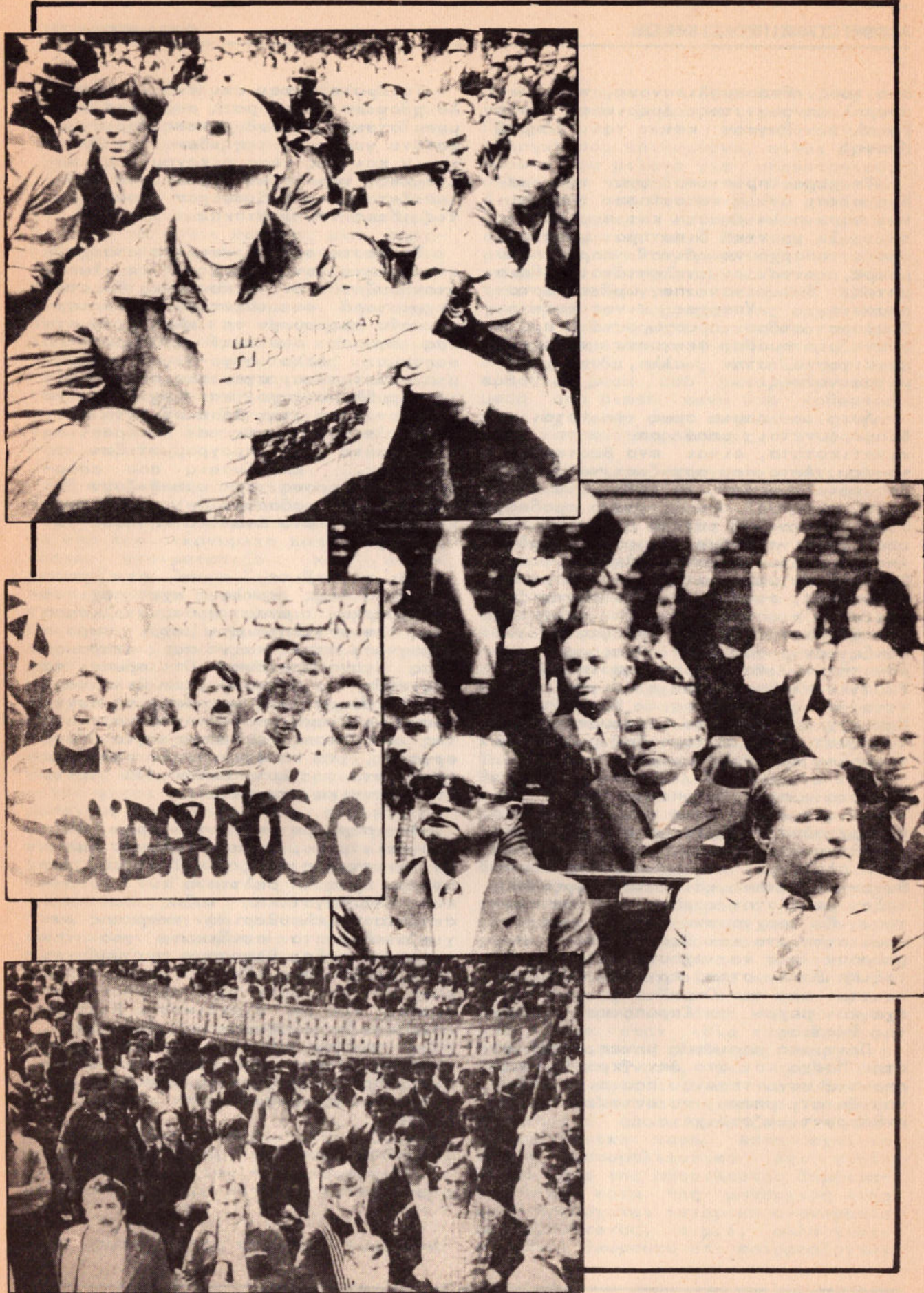
Πριν από μερικούς μήνες, βρεθήκα στην Μοσχα και στο Λενιγκραντ, και από τις συναντήσεις που είχα εκεί, νομίζω ότι μπορώ να εντοπισώ τρία ενθαρρυντικά στοιχεία.

Το πρώτο είναι ότι ενώ για μεγάλο χρονικό διάστημα η συζήτηση αναμεσα στους διανοώμενους περιστρεφότανε γύρω από τις ιδέες του Μπουχαρίν και της νέας οικονομικής πολιτικής, τώρα έχει αρχίσει να μετατοπίζεται το ενδιαφέρον τους προς τις ιδέες του Τροτσκι.

Το δεύτερο ενθαρρυντικό στοιχείο είναι ότι στους ίδιους κύκλους, όταν συζητούσαν οικονομικά θέματα, μέχρι τώρα οι ιδέες που κυριάρχουσανε αφορούσαν τα πλεονεκτήματα της αγοράς απεναντί στο ρωσικό συστημα. Αλλά σιγα-σιγα υπάρχει μια μετατόπιση, εγκαταλείπουνε αυτό τον προβληματισμο, και αρχίζουν να συζητάνε πάνω στην βάση ότι το πρόβλημα είναι αυτές οι τεραστίες επενδύσεις που προγραμματίζει το καθεστώς. Επενδύσεις που απορροφώνε πόρους και εμποδίζουνε να υπάρξει οποιαδήποτε βελτίωση στην καταναλώση, στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων.

Και το τρίτο, είναι ότι μέσα σ' αυτούς τους κύκλους έχει αρχίσει να υπάρχει ένας προσανατολισμος προς την αντίληψη ότι μέχρι τώρα η Γκλασνοστ ήταν κάτι που αφορούσε τους διανοώμενους. Ότι πρέπει να αρχίσουν να ψαχνούν την Γκλασνοστ που θα αφορά τους εργατες, να αρχίσουν να διεκδικώνε την δυνατότητα της ελευθέρης εκφράσης για τους εργατες, για να φτιαχτούνε ελεύθερα συνδικατα. Αυτό είναι το τρίτο ενθαρρυντικό στοιχείο.

Αν παρούμε και τα τρία αυτά στοιχεία μαζί, αν συνδιασώμε δηλαδή την στροφή προς τον Τροτσκι, την στροφή προς τη βελτίωση των συνθηκών της εργατικής τάξης, και την αναζήτηση ελευθέριας εκφράσης και για ανεξαρτητά συνδικατα για την εργατική τάξη, βλέπουμε ότι υπάρχει μια ελπίδοφορα εξέλιξη. Ότι μπορούν να αρχίσουν να διαμορφώνονται ομάδες που θα διεκδικώνε διεξοδό προς την κατεύθυνση πια του 1917, προς την κατεύθυνση των εργατικών συμβουλίων και της εργατικής εξουσίας, προς την κατεύθυνση ξανά της επανάστασης μέσα στην Σοβιετική Ένωση.

δης δεν πληροφορήσε τους τουρκοκυπρίους για την στάση που είχε κρατήσει πριν λίγους μονο μνες απεναντι στην πιθανότητα μιας, όπως την χαρακτηρίσε, "στρατιωτικής αναμετρησης" στην Κυπρο, γραφοντας σε αρθρο του στο "Εντος των Τειχων":

"Κατ' αρχη θα πρεπει να σημειωσουμε οτι η απαλλαγη απο την Τουρκικη στρατιωτικη κατοχη είναι απολυτο δικαιομα ολοκληρου του Κυπριακου λαου, χωρις να αποκλειονται οποιαδηποτε μεσα"

Ειμαστε ακομα σιγουροι οτι διαφοροι αλλοι απο τους ελληνοκυπριους συνεδρους θα απεφυγαν να αναφερουν στους τουρκοκυπριους ποια σταση κρατουν απεναντι στους στρατιωτικους εξοπλισμους της κυβερνησης μας. Ουτε ποια σταση κρατησαν απεναντι στις διωξεις και την φυλακιση του Γ. Παρπα. Ειμαστε σιγουροι οτι ο Κ. Αχινιωτης δεν τους εξηγησε οτι μονο αφου ειχε προχωρησει αρκετα το κινημα συμπαραστασης στον Παρπα, αφου ανακατευτηκε η Διεθνής Αμνηστια, αποφασισε τελικα να γραψει κατι στο "Εντος των Τειχων". Και εκει σχολιασε την δηλωση του Παρπα οτι δεν θελει να συμμετεχει σε ενα στρατο που αν δυναμωσει αρκετα θα σφαξει και παλι τους τουρκοκυπριους με τα εξης "Απο την πλευρα μας χρειαζεται να ανησυχει κανεις για αυτο τον στρατο για χιλιους λογους εκτος απο το οτι θα σφαξει πλεον τουρκοκυπριους... δεν πρεπει να μας ξεφευγει οτι η κυρια κατασταλτικη μηχανη στην Κυπρο είναι ο τουρκικος στρατος" ("Εντος των Τειχων", Μαρτης 89). Το ιδιο σιγουροι ειμαστε οτι και οι εκπροσωποι της "Αριστερης Πτερυγας της ΕΔΕΚ" στις συναντησεις του Βερολινου και του Ληδρα Παλας δεν αναφεραν στους τουρκοκυπριους πως εθαψαν το θεμα του Παρπα, και πως μετα σαμποταρισαν το κινημα συμπαραστασης του.

Και σιγουρα και αυτοι οπως και οι αλλοι ελληνοκυπριοι που συμμετειχαν θα "αποφυγαν" να τους πουν οτι αρκετοι απο αυτους, αν οχι ολοι τους, υποστηριξαν και προβαλλαν τις διαφορες "αντικατοχικες πορειες" της κινησης "οι γυναικες επιστρεφουν". (για την σταση τους αυτη γραφουμε στο αρθρο για τις πορειες των γυναικων.)

Οσο για αυτα που ειπωθηκαν εκει, μια γευση της υποκρισιας που επικρατησε μπορουμε να παρουμε απο την παρουσιαση στις 29 Σεπτεμβρη, στο προγραμμα "Επικαιροτητες" της TV, των συναντησεων του Βερολινου και του Ληδρα Παλας. Οι δυο απο τους τρεις που συμμετειχαν στο προγραμμα, η Χριστινα Βαλανιδου και ο Γιαννης Ιωαννου, συμμετειχαν απο

την πρωτη συναντηση στο Βερολινο. Απαντωντας σε ερωτηση του Κατσαμπα για το "ποιες είναι οι ανησυχιες των τουρκοκυπριων", ο Γ. Ιωαννου ειπε τα εξης:

"Είναι πολυ βασικο αυτο το ερωτημα διοτι ουσιαστικα πιστευω οτι δεν καταφεραμε μεχρι τωρα να κατανοησουμε τους πραγματικους φοβους των τουρκοκυπριων και πιστευω οτι δεν κατανοησαν ουτε εκεινοι καλα-καλα τους δικους μας. Ενας απο τους φοβους είναι για παραδειγμα το προβλημα της Ενωσης. Εχουν την εντυπωση οτι ακομα οι ελληνοκυπριοι προσβλεπουν στην Ενωση, οτι μπορουν με καποιο τροπο να τους παγιδευσουν μεσα απο μια λυση η οποια πιθανον μελλοντικα να οδηγησει στην Ενωση, και αυτο προσπαθησαμε να τους το εξηγησουμε στο Βερ/νο. Ηταν πολυ ουσιαστικη η συζητηση πανω σ' αυτο το θεμα στο Βερολινο."

Κατσαμπα: "Είναι εντονη αυτη η..."

Γ.Ι: "Είναι παρα πολυ εντονη και είναι θαλεγα κοινή σε ολους ανεξαρτητα απο την ιδεολογικη τοποθετηση, ομως το σημαντικό είναι οτι οταν παρουσιαστηκαν εισηγησεις σοβαρες και πειστικες οι οποιες επιχειρηματολογησαν πανω στο θεμα και αποδεικνυαν και σε οικονομικο επιπεδο και σε πολιτικο γιατι οι ελληνοκυπριοι εχουν ξεπερασει αυτο το προβλημα, τοτε πειστηκαν. Δηλαδη εχουμε να κανουμε με ανθρωπους. Και πειθονται"

Κατα τον Ιωαννου τουλαχιστον, οι πολιτικοποιημενοι διανοουμενοι ελληνοκυπριοι στο Βερολινο καταφεραν να αγνοησουν γεγονοτα οπως το ποσο μεγαλη είναι η κυκλοφορια της "Σημερινης", του "Κυρκα", της "Επικαιρης" και της "Ελευθεριας της Γνωμης", ολων αυτων των εφημεριδων που συνεχιζουν να "προσβλεπουν" και να προβαλλουν την Ενωση, για να μην μιλησουμε για τους διαφορους συλλογους αγωνιστων που αναγεννωνται με την ιδια ιδεολογια.

Καταφεραν να "ξεχασουν" και την σταση του μητροπολιτη Κιτιου σε συνεντευξη που εδωσε σε τουρκοκυπριο δημοσιογραφο οταν ειταν στις τουρκοκυπριακες φυλακες, οπου αρνηθηκε επανειλημενα να αποκηρξει την Ενωση:

"Γκιουναιντιν: 'Κατα την γνωμη σας η ενωση πεθανε; Μπορειτε να απαντησετε με ειλικρινεια;'

Χρυσοστομος: 'Σας ειπα, εμεις θελουμε την δημιουργια ενος ομο-

σπονδου κρατους. Μονο ενα κρατος να υπαρχει σ' αυτο το νησι...

Γκ.: 'Μαλιστα. Αλλα δεν μας ειπατε οτι η ενωση πεθανε. Αυτο εχει μεγαλη σημασια απο την πλευρα των Τουρκων'

Χρ.: Στην ημερησια διαταξη βρισκεται η Ομοσπονδια. Τωρα δεν μιλουμε για την ενωση...

Γκ.: 'Απο εδω, απο την τουρκικη φυλακη μπορειτε να στείλετε το μηνυμα σε ολοκληρο τον λαο οτι η ενωση πεθανε;'

Χρ.: Επιμενετε πολυ για αυτο. Εμεις θελουμε ειρηνη. Παλευουμε για την ειρηνη. Θελουμε να δημιουργησουμε συνθηκες ωστε να μην υπαρχουν συνορα και να ζησουμε ευτυχισμενα" ("Χαραυγη" 27/7/89)

Αραγε ο Ιωαννου και οι υπολοιποι που "επεισαν" τους τουρκοκυπριους δεν καταλαβαν τι ελεγε ο Χρυσοστομος, η μπως τον θεωρουν καποιο ακραιο περιθωριακο στοιχειο χωρις ιδιαιτερη σημασια στην ελληνοκυπριακη κοινωνια, σαν τον Β. Φτωχοπουλο η εστω τον Α. Μαυρο;

Η εθελοτυφλια και αμνησια των ελληνοκυπριων του Βερολινου εγινε για να μπορεσουν να πεισουν με "σοβαρες και πειστικες εισηγησεις" οι οποιες "αποδεικνυαν και σε οικονομικο και σε πολιτικο επιπεδο" στους τουρκοκυπριους που "εχουν την εντυπωση οτι οι ελληνοκυπριοι προσβλεπουν ακομα στην Ενωση" (τι απληροφορητοι και αφελεις αληθεια...), οτι "οι ελληνοκυπριοι εχουν ξεπερασει αυτο το προβλημα"! Να η επιστημονικη μεθοδος στην υπηρεσια της "επαναπροσεγγισης"

Αυτο ομως δεν ηταν παρα ενα μονο χοντρο δειγμα της υποκρισιας στην οποια μπορουν να καταληξουν κατι τετοια. Στην ιδια συνεντευξη ακουμε απο την Χ. Βαλανιδου οτι "η μεγαλυτερη ανησυχια που χαρακτηριζει τους τουρκοκυπριους ειναι η ανησυχια τους για το ποτε θα ρθει η λυση του Κ. προβληματος." ενω χαρακτηριζει την ανησυχια τους για την Ενωση η για την ασφαλεια τους σαν "επιμερους". Και παρακατω η ιδια:

"Ορισμενοι θαλεγα ειναι πολυ ριζοσπαστικοι στο θεμα των εγγυησεων. Μαλιστα θαλεγα ηταν η επικρατουςα αποψη αυτη που θα πω πιο κατω, δηλαδη οτι αν η Κυπρος γινει πραγματικα ανεξαρτητη δεν πρεπει να χρειαζομαστε και να ζητουμε εγγυησεις γιατι ενα ανε-

ξαρτητο κρατος δεν χρειαζεται εγγυησεις απο καμια χωρα... θεωρουν οτι δεν ειναι αυτα που θα μας διασφαλισουν ουτε την ανεξαρτησια μας ουτε την ενοτητα μας ουτε την αρμονικη συμβιωση μεταξυ μας. Ειναι η κυριαρχη αποψη αυτη, φυσικα καποια στρατευματα βλεπουν οτι θα μπορουσαν να μεινουν μια μεριδα τουρκοκυπριων αν αυτο ειναι απαραιτητος ορος για να διασφαλισθει η ασφαλεια της κοινοτητας."

Οσοι ειδαν την εκπομπη, πρεπει να προσεξαν πως ενω γινονταν αναφορα στο οτι οι τουρκοκυπριοι ηταν απο συγκεκριμενες πολιτικες ομάδες, τασεις κλπ, συγχρονως οι ομιλητες συνεχεια γλιστρουσαν στην γενικευση εκεινων που τους βολευαν, παρουσιαζοντας τις θεσεις καποιων μειοψηφικων τουρκοκυπριων (οι οποιοι σιγουρα ειναι αριστεροι και προοδευτικοι εχοντας σαν τουρκοκυπριοι τετοιες θεσεις) σαν θεσεις των τουρκοκυπριων γενικα. Για παραδειγμα το "ορισμενοι" της αρχης της προηγουμενης παραγραφου εγινε μετα "επικρατουςα" και "κυριαρχη" αποψη, ενω τα "καποια" στρατευματα τα βλεπει μονο "μια μεριδα τουρκοκυπριων" και μαλιστα "αν ειναι απαραιτητος ορος" μονο.

Αλλα πανω στο ιδιο ζητημα, εχει ενδιαφερον αυτο που "συμπληρωσε" ο Ιωαννου:

"Βασικα εκεινο που θελω να συμπληρωσω οταν ετεθει αυτο το θεμα... το αντιπεχειρημα ηταν οτι κυταξετε αν μεινουν στρατευματα μας αναγκαζεται να δεχθουμε την προταση που λεει να ερθει μεραρχια στην Κυπρο. Τι θα λεγατε αν γινονταν αυτο το πραγμα. Θα ωφελουσε η οχι; Οποτε εκει βλεπουμε ορατα τις συγκεκριμενες πραγματικοτητες οι οποιες σιγουρα δεν ειναι η προοπτικη που ζητουμε"

Τυφλα ναχει η ικανοτητα του Βασιλειου να παζαρευει με γλυκολογα που στηριζονται σε απειλες.

Μετα απο ολη αυτη την διαφωτιση για τα αισθηματα και τις αποψεις των τουρκοκυπριων, πρεπει να δουμε μερικα αποσπασματα απο δηλωσεις του Οζγκιουρ, απο το κομμα του οποιου συμμετειχαν αρκετοι και στο Βερολινο και στο Αηδρα Παλας. Στην ομιλια του στο φεστιβαλ της Χαραυγης, στις 30 Σεπτεμβρη, ειπε πανω στο ιδιο θεμα:

"Οι τουρκοκυπριοι, ειτε το θελουμε ειτε οχι, βλεπουν τις τουρκικες δυναμεις σαν τον σωτη-

ρα τους. Το πραξικοπημα της 15ης Ιουλιου στραφηκε κατα των ελληνοκυπριων και των τουρκοκυπριων δημοκρατων. Στο βορρα υπαρχουν μαζικοι ταφοι, οπου βρισκονται θαρμενα γυναικοποιδα απο την τουρκοκυπριακη κοινοτητα. Κατω απο αυτες τις συνθηκες επενεβη ο τουρκικος στρατος και σταματησαν οι σφαγες... Ο απλος ανθρωπος... λεει οτι οι ελληνοκυπριοι επιτεθηκαν κατα των τουρκοκυπριων και η Τουρκια τους εσωσε. Για αυτο υπαρχει καχυποψια. Ειναι ωραιο να λεμε οτι πρεπει να εχουμε ενωμενη και αποστρατικοποιημενη πατριδα. Αυτο ομως δεν ανταποκρινεται στα αισηματα του απλου ανθρωπου. Αυτος δεν θελει να ξαναζησει τις πικρες εμπειριες του παρελθοντος, θελει ασφαλεια, θελει ειρηνη, αλλα θελει να ζησει στην δικη του περιοχη με την προστασια της τουρκοκυπριακης αστυνομιας και των τουρκικων στρατευματων. Ποιος μπορει να του εγγυηθει οτι το παρελθον δεν θα επαναληφθει;"

Η ιδια τακτικη, ψερματα, γενικευσεις και εκλεκτικες απλουστευσεις ακολουθηθηκε και σε αλλα θεματα. Ειναι ενδιαφερον να δουμε τι επαναλαμβανουν οι επαναπροσεγγιστες του Βερολινου και του Αηδρα Παλας σε καθε ευκαιρια για τους τουρκους μεταναστες στην Β. Κυπρο. Η Βαλανιδου στην ιδια εκπομπη τα επανελαβε αρκετα αντιπροσωπευτικα:

"το αλλο που βλεπουν οτι μας ανησυχει, και τους ανησυχει και τους ιδιους και ειναι μια κοινή ανησυχια ειναι το ζητημα των εποιικων. Πρεπει να πουμε οτι ακριβως και εδω σε αυτο το σημειο ειναι γενικότερη θεση οτι δεν θα θελαν οι εποικοι να μεινουν στην Κ. και να αλλοιωνουν τον χαρακτηρα της κοινοτητας. Ομως υπαρχει μια διαφοροποιηση αποψεων. Μια πρωτη αποψη λεει οτι μπορουν να μεινουν λαμβανοντας υποψη ανθρωπιστικες πλευρες του θεματος, καποιοι που παντρευτηκαν η πολυχρονη παραμονη εδω, η να μεινουν χωρις να εχουν πολιτικα δικαιωματα, δηλαδη να μην μπορουν να αλλοιωνουν με την ψηφο τους την θεληση της τ/κ κοινοτητας, και καποιοι αλλοι ειναι εντελως ας τους πουμε ανεξοδοτοι σε σχεση με τους εποιικους και μαλιστα λεγαν οτι εσεις οι ελληνοκυπριοι δεν πρεπει να δεχτετε να μεινουν οι εποικοι διοτι αυτοι παραβιαζουν τα δικα μου ανθρωπινα δικαιωματα. Ετσι ειπαν χαρακτηριστικα. (Κατσαμπας: υπολογιζουν και στις δικες

μας πιεσεις) Ακριβως."

Οταν μας δοθηκε η ευκαιρια να συζητησουμε το θεμα των μεταναστων με τον Οζγκιουρ μετα απο μια συνεντευξη που ηπρε συντακτης μας, ανταποκριτης του αθηναικου ραδιοσταθμου "94.1 Επικοινωνια στα FM", τοτε ειδαμε μια διαφορετικη εικονα απο την ερμηνεια που φυσιολογικα εβγαλε ο Κατσαμπας απο την παρουσιαση των αλλων, οτι δηλαδη οι τουρκοκυπριοι υπολογιζουν στην βοηθεια μας για να διωξουμε τους "εποικους":

"Η παρουσία τους" ειπε "στην Βορεια Κυπρο ειναι αντιθετη με την συνθηκη της Γενευης του 1950, αρθρο 49... Ετσι, το επαναλαμβανω αυτο συχνα στους ιδιους τους εποικους, οταν τους επισκεπτομαι στα χωρια τους στην Βορεια Κυπρο, οτι η παρουσία τους στην Β. Κυπρο ειναι εναντια στο Διεθνη Νομο. Μερικοι εχουν παντρευτει με τουρκοκυπριους και, συμφωνα παλι με τον διεθνη νομο, εχουν δικαιοωμα να μεινουν. Ομως οταν επιτευχθει μια συμφωνια στην Κυπρο, αν δεν συμπεριλαμβανονται στην συμφωνια οι εποικοι απο την Ανατολια, θα πρεπει να φυγουν. Αν ομως συμπεριλαμβανονται στην συμφωνια, και αν ο κ. Ντενκτας και ο κ. Βασιλειου πουν εντάξει, εχουν ερθει, ας μεινουν να γινουν πολιτες της Ομοσπονδης Δημοκρατιας, τοτε, ενταξει μπορουν να μεινουν... Ξερετε τους επισκεφθηκα την Παρασκευη το βραδυ, και τους ειπα, αν η πολιτικη κατασταση το εκανε κατα καποιο τροπο απαραιτητο να φυγουν, θα επρεπε να αποζημιωθουν, δεν θα πρεπε να τους κλωτσοσουν ετσι αδιαφορα εξω απο την Κυπρο."

Η προταση "αν η πολιτικη κατασταση το εκανε κατα καποιο τροπο απαραιτητο να φυγουν" ηταν αρκετα ενδιαφερουςα για να μας κανει να του ζητησαμε να μας διευκρινησει: "Αν σας καταλαβαινω, εννοειτε οτι αν οι ελληνοκυπριοι τους δεχτουν, εσεις δεν εχετε κανενα προβλημα."

"Ναι, ναι, αλλα φυσικα εχουμε συναισθηση οτι οι τουρκικες αντιδραστικες δυναμεις εχουν μπορεσει να τους εκμεταλλεутου για να επεμβουν στα εσωτερικα ζητηματα του τουρκοκυπριακου λαου. Εχουν επιδεξια χρησιμοποιηθει απο την Τουρκικη πρεσβεια, και η Τουρκικη πρεσβεια τους βοηθησε να δημιουργησουν ενα δικο τους, χωριστο πολιτικο κομμα που εχει γινει το εξισσοροπητικο κομμα και αυτο ειναι

μία σκανδαλώδης εξωτερική επέμβαση...

Δεν είναι δύσκολο να καταλαβεί κανείς ότι, τουλάχιστον για τον Οζγκιούρ, το δώξιμο των εποίκων συνδέεται με την δυσκολία που δημιουργείται στο να φτάσουν σε κάποια συμφωνία εξαιτίας της απαίτησης των ελληνοκυπρίων να αποχωρήσει "και ο τελευταίος εποίκος". Υπάρχει όμως μεγάλη απόσταση ανάμεσα σε αυτό και στο συμπέρασμα που αβίαστα εβγάλε ο Κατσαμπάς, και το επιβεβαίωσε η Βαλανιδού, ότι "υπολογίζουν και στις δικές μας πιέσεις" (για το δώξιμο όλων των εποίκων).

Βεβαία υπάρχουν πραγματικά κάποιοι τουρκοκύπριοι που έχουν ρατσιστικές θέσεις σαν αυτές που τους αποδίδει η Βαλανιδού για τους "εποίκους". Όπως φυσικά υπάρχουν και συντροφοί τουρκοκύπριοι διεθνιστές που παλεύουν για να φύγει ο τουρκικός στρατός, εναντίον στη διχοτομηση και στις εγγυήσεις της Τουρκίας. Αλλά ο τρόπος που παρουσίασαν όλους αυτούς, αφήνοντας να δημιουργηθούν εντυπώσεις ότι αυτοί εκφράζαν απόψεις πλατιών μαζών τουρκοκυπρίων, είναι εξίσου υποκριτικός όπως το να παρουσιάζαν κάποιοι τουρκοκύπριοι στον Μπαυράκ τις θέσεις των ελληνοκυπρίων διεθνιστών, οι οποίοι υποστηρίζουν το δικαίωμα αυτοδιάθεσης τους, σαν να ήταν θέσεις χαρακτηριστικές για την ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Τις θέσεις της τουρκοκυπριακής παραδοσιακής αριστεράς, του ΡΤΚ, δεν τις προβαλούμε επειδή νομίζουμε ότι είναι σωστές. Αντιθέτως, σαν τουρκοκύπριοι αριστεροί θα έπρεπε να προβάλουμε μεγαλύτερη αντίσταση στην παρουσία του τουρκικού στρατού, ζητώντας την χωρίς όρους αποχώρησή του. Και θα έπρεπε να βαζόντα δικαιώματα των τουρκών μεταναστών εργαζομένων πιο πάνω και από τον διεθνή νόμο και από τις "αναγκές της εξεύρεσης λύσης" κλπ. Ο Οζγκιούρ είναι ρεφορμιστής. Το ΡΤΚ είναι ρεφορμιστικό κόμμα. Τι το περιεργό λοιπόν στο ότι δεν είναι πιο συνεπείς υποστηρικτές των συμφερόντων της εργατικής τάξης και λιγότερο εθνικιστές από τον Χριστόφια και το ΑΚΕΛ. Και το ΑΚΕΛ από την μεριά του υποστηρίζει τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και γενικά τον ελληνοκυπριακό милитарισμό. Και αυτοί ισχυρίζονται ότι υποστηρίζουν τα συμφέροντα της ελληνοκυπριακής εργατικής τάξης, όχι μόνο φωνάζοντας "εξω όλοι οι εποίκοι", αλλά απειλώντας κάθε φορά που υπάρχει η οποιαδήποτε πιθανότητα να έρθουν στην Κύπρο ξένοι εργάτες.

Το ζήτημα όμως δεν είναι αν εί-

ναι σωστές οι θέσεις και οι απόψεις του Οζγκιούρ. Αυτό που μας ενδιαφέρει εδώ είναι απλά το τι σκεφτόνται οι τουρκοκύπριοι, και μάλιστα η πιο προοδευτική μερίδα τους, αυτούς που εκφράζει το ΡΤΚ. Και αυτό όχι για να δικαιολογήσουμε τις θέσεις του Οζγκιούρ αλλά για να δείξουμε με ποση υποκρισία χρησιμοποιούν την τουρκοκυπριακή αντιπολίτευση οι ελληνοκύπριοι "επαναπροσεγγιστές", δίνοντας αριστερό αλλοθι στον εθνικισμό τους: "Αυτά δεν τα κάνουμε και τα ζητούμε επειδή μάς συμφέρει σε μας σαν Έλληνες. Προς θεού. Είναι απλά σωστά και δίκαια πράγματα - τα ίδια θέλουν και οι τουρκοκύπριοι".

Ήταν αναποφευκτό να καταληξει αυτή η προσπάθεια στις αγκαλιές του Κατσαμπά, σαν εργαλείο της επίσημης "επαναπροσεγγίσης"; Όχι. Υπήρχε τρόπος να μην εκφυλιστεί στα πλαίσια της επίσημης "επαναπροσεγγίσης", και να καταληξει μια αναπαραγωγή του επίσημου διακοινοτικού διαλογού-παζαριού σε χαμηλότερα επίπεδα. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μόνο αν κύριο περιεχόμενο της ήταν η προσπάθεια δημιουργίας μαζικού κινήματος επαναπροσεγγίσης σε κάθε μία από τις δύο πλευρές. Παραδείγματα για τους ελληνοκύπριους είναι οι κινητοποιήσεις εναντίον στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και τον милитарισμό, η συμπαρασταση σε άτομα σαν τον Γ. Παρπα, κινητοποιήσεις όπως αυτές για τον Τζεγκιζ, η με κάθε τρόπο πάλη εναντίον σε όλων των ειδών τις "αντικατοχικές πορείες", είτε "γυναικείες" είτε άλλες, η οργάνωση αντεκδηλώσεων εναντίον τους, η υποστήριξη των δικαιωμάτων των τουρκοκυπρίων του νοτού. Οι συγκεντρώσεις αυτές θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αξιοποίηση του κινήματος της κάθε πλευράς από την άλλη πλευρά.

Θα μπορούσαν ακόμα να χρησιμοποιηθούν οι συναντήσεις και για πιο απλά πράγματα, για αντίδραση σε οτιδήποτε προσβάλει τα αισθήματα της άλλης κοινότητας και δίνει εδαφός στο σωβινισμό. Παραδείγμα, για τους ελληνοκύπριους, η καταγγελία της χαριτωμένης ελληνοκυπριακής συνθησίας να βλέπουν ότι όλα τα τουρκοκυπριακά είναι "ψευδο". Αν δεν αποφεύγαν να ρωτήσουν τους τουρκοκύπριους προοδευτικούς, θα έπαιρναν την απάντηση ότι τους ενοχλεί και τους προσβάλει. Και αυτή την απάντηση θα μπορούσαν να την χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν αυτή την προσβλητική για τους τουρκοκύπριους εθνικιστική τακτική.

Δεν είναι παραξένο μετά από όλα αυτά το ότι ακούγονται εκείνα τα

μυστηρία "Ξερετε έχουμε πολλά χρόνια να ειδωθούμε, και δεν έχουμε κοινή γλώσσα", τα "είναι πολύ δύσκολο να συννενοθούμε μετά από τόσο καιρό που είμαστε χωρισμένοι" κλπ, κλπ. Οι λόγοι που συναντούν "δυσκολίες στην συννενοση" δεν διαφέρουν πολύ από αυτές που συναντούν ο Βασιλείου και ο Ντενκτάς στις δικές τους συνομιλίες. Αυτό είναι αναποφευκτό όταν προσπαθούν να δώσουν σε αυτές τις συναντήσεις περιεχόμενο και προσανατολισμό παρόμοιο με αυτό των συνομιλιών, να τις μετατρέψουν σε μινι-συνομιλίες και μινι-παζαρέματα για τα προνόμια της κάθε κοινότητας.

Αντιθέτως, όσοι θέλαμε ένα κίνημα για μια ανιστεροβουλή επαναπροσεγγί-

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Τα πιο σημαντικά, τα πιο "σιγούρα" που ενισχύουν την επαναπροσεγγίση, το κίνημα για την ανάπτυξη της ταξικής ενότητας ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων εργαζομένων, δεν είναι αυτά που λέμε όταν βρίσκομαστε "μαζί" με τους τουρκοκύπριους, όσο αυτά που κάνουμε όταν είμαστε "μόνοι μας", "ανάμεταξυ μας", ο καθένας μέσα στο εργατικό κίνημα της δικής του πλευράς. Η κινητοποίηση για τον Τζεγκιζ, παρόλο που δεν συναντήθηκαν πουθενά ελληνοκύπριοι με τουρκοκύπριους, ήταν σίγουρα μια πολύ σημαντική πράξη επαναπροσεγγίσης από την πλευρά των ελληνοκυπρίων, που αξιζέ όσο χιλιάδες συναντήσεις της Πράγας, και αρκετές συναντήσεις στο Ληδρα Παλάς. (Μερικοί από αυτούς που κάνουν επαναπροσεγγίση με "συναντήσεις" δεν θεωρήσαν σημαντικό να υποστηρίξουν αυτή την καμπάνια).

Αντιθέτως η πορεία που έκαναν "οι γυναίκες επιστρέφουν" τον περασμένο Μάρτη, ενώ είχε μόλις "προσωπική επαφή" ανάμεσα σε ελληνοκύπριες και τουρκοκύπριες, σίγουρα δεν είχε καμία σχέση με επαναπροσεγγίση. Η "ελλείψη προσωπικής επαφής" δεν αποτελεί το πιο σημαντικό "εμπόδιο" στην επαναπροσεγγίση, όπως θέλουν να το παρουσιάσουν οι αστοί, είναι απλά μια φτηνή δικαιολογία που έχει σκοπό να ρίξει όλο το φταιξιμό στην άλλη πλευρά.

Το περιεχόμενο του κινήματος για επαναπροσεγγίση δεν μπορεί παρα να είναι όλα όσα συμβαίνουν στην φίλια, την κατανόηση από την κάθε πλευρά των ανησυχιών, των φόβων, των απαιτημάτων που έχει η εργατική τάξη της άλλης πλευράς, την αποδυναμωση της δυσπιστίας ανάμεσα στις δύο πλευρές.

Για τους τουρκοκύπριους αριστε-

γισή με τους τουρκοκύπριους εργαζομένους δώσαμε όλες μας τις δυνάμεις την προηγούμενη περίοδο για να προωθήσουμε τέτοιες κινητοποιήσεις. Τα μονα οργανωμένα σχήματα που είχαν μια τέτοια κατεύθυνση είμασταν η ομάδα Αναφέντος της Λεμεσού και εμείς. Για αυτό είμασταν οι μόνοι που θα μπορούσαμε να πολεμούμε συνέχεια και με συνεπεία εναντίον στον εκφυλισμό αυτής της κίνησης. Από τον δικό μας όμως χώρο ακριβώς αποφασισαν να μας αποκλείσουν όλους από την συνάντηση του Βερολίνου. Αργότερα στην συνάντηση του Ληδρα Παλάς ακολουθήσαν την ίδια τακτική ειδικά για μας, την "Εργατική Δημοκρατία". (περισσότερα στο άρθρο για την "Επικαιρή")

Αυτό σημαίνει να παλεύουν εναντίον στα διαμελιστικά σχέδια της τουρκικής και τουρκοκυπριακής αρχουσας τάξης, για ομοσπονδία, εναντίον στην παραμονή του τουρκικού στρατού στην Κύπρο. Για την ελληνοκυπριακή πλευρά πανώ από όλα είναι η αντίθεση σε κάθε προσπάθεια της δικής μας αρχουσας τάξης να επιβάλει στους τουρκοκύπριους τις λύσεις που αυτή προτιμά, η καθαρή μας απόφαση να πούμε στην "δική μας" αρχούσα τάξη... "κατω τα χέρια από τους τουρκοκύπριους. Αστε τους ησυχούς να αποφασίζουν ελεύθερα, χωρίς πιέσεις και εξαναγκασμούς από εσάς, τι θέλουν να κάνουν". Αυτό στην πολιτική ορολογία λέγεται "υποστήριξη του δικαιώματος αυτοδιάθεσης" των τουρκοκυπρίων. Μόνο έτσι μπορούμε, σαν ελληνοκύπριοι, να είμαστε διεθνιστές, ακόμα και απλά δημοκράτες.

Σίγουρα η επαναπροσεγγίση για τον επίσημο πολιτικό κόσμο, για την κυβέρνηση και τα κόμματα, χωρίς να εξαιρείται και η ηγεσία του ΑΚΕΛ, είναι μια υστεροβουλή, μη ειλικρινής προσπάθεια να πείσουν ή να ξεγελάσουν τους τουρκοκύπριους για να πετύχουν μια όσο το δυνατό ευνοϊκότερη για την ελληνοκυπριακή αρχούσα τάξη εξέλιξη στο Κυπριακό. Μέσα στον κόσμο όμως, ιδιαίτερα στους αριστερούς του ΑΚΕΛ, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Γράφουμε σε άλλο άρθρο του περιοδικού πως και γιατί έχει δημιουργηθεί μια σημαντική μειοψηφία που βλέπει την επαναπροσεγγίση με ένα ειλικρινή, ανιστεροβουλό, δημοκρατικό τρόπο.

Η σημασία αυτού του πραγματός για τους επαναστάτες είναι πολύ μεγάλη. Μας δίνει τον χώρο μέσα στον οποίο μπορούμε να παρεμβούμε. Πρέπει να είμαστε πολύ θετικοί

απεναντι στο συνθημα της επαναπροσεγγισης. Πρέπει να ξεκινάμε από την πιο ειλικρινή αντίληψη που έχουν οι πλάτιες μαζες των εργαζομένων για την επαναπροσεγγιση για να προωθήσουμε μια πραγματικά διεθνιστική επαναπροσεγγιση. Αλλά να μην υποκρινόμαστε και μεις παραδοχόμενοι ότι κομμάτια σαν το ΔΗΚΟ, την ΕΔΕΚ, το ΔΗΣΥ, αλλά ακόμα και την ηγεσία του ΑΚΕΛ, θα παραδεχτούν κάποια "λάθη του παρελθόντος" και δεν θα επαναλάβουν τα ίδια αν τους δωθεί η ευκαιρία.

Καταγγέλλουμε δηλαδή την υποκρισία τους, και συγχρονως παλεύουμε για πραγματικά μέτρα επαναπροσεγγισης, ανάμεσα στα οποία δεν είναι μόνο οι κοινωνικές ασφαλίσεις και οι συναντήσεις πολιτικών, αλλά κυρία η πάλη για την υποστήριξη του δικαιώματος των τουρκοκυπριών για αυτοδιάθεση. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να έχει κανείς μια πραγματικά δημοκρατική στάση απέναντι στους τουρκοκυπριούς.

Μια τέτοια υποστήριξη του δικαιώματος αυτοδιάθεσης δεν έχει καμία σχέση με αυτό που ζητάει η τουρκοκυπριακή αστική τάξη και δεξιά. Πρώτα από όλα, το υποστηρίζουμε εμείς σαν έλληνοκυπριοί, και όχι σαν τουρκοκυπριοί, που από την μεριά τους είναι εθνικιστικό. Δεύτερο, δεν υποστηρίζουμε ταυτόχρονα ότι είναι "καλύτερα" ή ότι πρέπει να υπάρχει χωριστό τουρκοκυπριακό κράτος. Απλά ζητάμε να γίνει σεβα-

στη η θέληση των τουρκοκυπριών, οποία είναι αυτή την στιγμή ή θα είναι στο μέλλον. Για τους τουρκοκυπριούς εθνικιστές το "δικαίωμα αυτοδιάθεσης" σημαίνει ξεκαθάρα: "Ζητώ η διχοτομηση, και η ΤΔΒΚ". Για μας σημαίνει μόνο ότι λέμε στην αρχούσα τάξη "μας", "κατω τα χέρια από τους τουρκοκυπριούς, αστε τους ψυχούς". Για αυτό αλλιώς μπορούμε και δίνουμε το χέρι στους τουρκοκυπριούς προδευτικούς και αριστερους που είναι αντίθετοι στην αυτοδιάθεση και υπέρ της επανένωσης της Κύπρου ή της Ομοσπονδίας. Αντιστεκονται στον σωβινισμό της δικής τους αρχούσας τάξης. Αντίθετα δεν θέλουμε να έχουμε καμία σχέση με τους τουρκοκυπριούς σωβινιστές όπως αυτούς της κίνησης για την αυτοδιάθεση που δημιουργήθηκε πρόσφατα στην Β. Κύπρο.

Παρόλο που η δημοκρατική διαθεση, ακόμα και ένα διεθνιστικό ενστικτό, όπως έχει φανερό υπάρχει σε αρκετά πλάτια στρώματα έλληνοκυπριών, αυτή η πολιτική ωστόσο παραμένει πολύ περιθωριακή. Για αυτό και το κίνημα επαναπροσεγγισης, τουλάχιστον από την πλευρά των έλληνοκυπριών, αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες, κινείται σπασμωδικά, παραπατώντας ανάμεσα στην δημοκρατικότητα και την υποκρισία. Για οσους θέλουν να δουλέψουν για το κτίσιμο ενός μαζικού κινήματος για μια ειλικρινή επαναπροσεγγιση, παρόλες τις δυσκολίες, οι δυνατότητες υπάρχουν.

1. Α. Ζιαρτιδη ομιλία του 1980 από το "Ομιλίες Διαλέξεις Δηλώσεις" έκδοση Γ.Σ. ΠΕΟ Λευκωσία 1980 σελ. 105

2. "Ο κ. Τακς Ευδοκας, με χθεσινή δήλωση του και με αφορμή την συνάντηση της Πράγας, εισηγείται συνάντηση διάρκειας τουλάχιστον 5 ημερών των κ.κ. Βασιλείου και Ντενκτας και των ηγετών των ε/κ και τ/κ κομμάτων καπου στην Κεντρική Ευρωπη. Ο κ. Ευδοκας αναφέρει ότι κατά την συνάντηση εστω και αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, 'πάλι είναι "ολοκληρωμένο" από ψυχολογικής πλευρας: γνωρίζονται όλοι μεταξύ τους καλύτερα, εντοπίζουν τις διαφωνίες, τυχόν διαφωνίες γίνονται με τους άλλους παρόντες ώστε να μπορούν να δώσουν εξηγήσεις, γενικά είναι μια ομάδα που ο καθένας εκτιμάται στην ίδια ψυχική διεργασία" (Χαραυγή 24/5/89)

ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΠΑΡΤΧΑΙΝΤ Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΙΑΣ ΧΡΟΝΙΑ

"Η αίσθηση της ευθύνης και του καθήκοντος με οδήγησαν στη δύσκολη απόφαση να μεταπηδήσω από την επιχειρηματική ζωή στον κόσμο της πολιτικής και να προσπαθήσω να πραγματοποιήσω τα όσα θεωρούσα ως χρέος μου από τα νεανικά μου χρόνια, διότι - και τώρα θα χρησιμοποιήσω τα λόγια του Βερεσμπάρτ: 'Ποια τάχα είναι η αποστολή μας στον κόσμο; - Να παλεύουμε όσο μπορούμε - για τα πιο ευγενικά και ωραία'". ("Χαραυγή" 24/5/89: ομιλία Βασιλείου στο Πανεπιστήμιο της Βουδαπέστης)

Μεσα στο πρώτο χρόνο της διακυβέρνησης του Βασιλείου, ίσως η πιο "ευγενική και ωραία" πράξη της κυβέρνησης του ήταν η στάση της στην υποθεση Αλεξίας-Τζεγκιζ, με αποκρυφωμά την απόφαση της για απελαση του Τζεγκιζ.

Ένα περιστατικό εφηβικού έρωτα και αλληλοαπαγωγής δυο νέων, από αυτά που συμβαίνουν καθημερινά γύρω μας, και συνήθως περνούν απαρατήρητα μετατράπηκε σε πολιτικό ζήτημα πρώτου μεγέθους, δείχνοντας πολύ ζωντανά το μέγεθος του ρατσισμού και της υποκρισίας που κυριαρχεί στην Έλληνοκυπριακή κοινωνία.

Το περασμένο καλοκαίρι η Αλεξία πήγε στη Κερπασία, στην β. Κύπρο, να περάσει τις διακοπές της με τους εγκλωβισμένους γονείς της. Ένα βράδυ το έσκασε από το σπίτι και πήγε να ζήσει με τον Τζεγκιζ με τον οποίο είχε ερωτικό δεσμό. Οι γονείς της καταγγείλαν το περιστατικό σαν απαγωγή και κάποιοι παραγοντες προσφυγικών σωματείων το μετέτρεψαν σε θρίλλερ ενοπλής απαγωγής και κρατησης, με την απαραίτητη σάλτσα από ναρκωτικά, βασανιστήρια και άλλα παρομοία.

Δεν πρέπει να ήταν πολλοί που θα φανταζόνταν ότι στο χορό θα εμπαινε το σύνολο σχεδόν του πολιτικού κόσμου. Εκτός από προσφυγικές και άλλες οργανώσεις και τα κομμάτια που είναι γνωστά για τον εθνικισμό τους το θέμα απασχόλησε το Εθνικό Συμβούλιο. Για μια βδομάδα η Λευκωσία γνώρισε μαχητικές διαδηλώσεις μαθητών που κραδαινόοντας ελληνικές σημαίες συγκρούονταν με τα Ηνωμένα Έθνη με συνθήματα του τύπου "δωσε μας πίσω την Αλεξία", και πυρηνούς λόγους από παραγοντες εναντία στο "νέο παιδομαζωμά" και την "οθωμανική πολιτική" της Τουρκίας. Μερικοί μαάλιστα χαρακτηρήσαν την "απαγωγή" σαν μέρος ευρύτερου σχεδίου για να τρομοκρατηθούν και να εξαναγκαστούν

να φύγουν οι έλληνοκυπριοί κατοικοί της Κερπασίας.

Οι εκδηλώσεις των μαθητών βεβαία δεν ήταν μια αυθόρμητη και ανεξέλεγκτη έκφραση σωβινισμού. Την πρωτοβουλία για την οργάνωση όλων αυτών την είχαν γνωστοί αποριπτικοί παραγοντες προσφυγικών σωματείων και της εκκλησίας. Και η κυβέρνηση πολύ ευκόλα τους εξυπηρέτησε. Ο υπουργός παιδείας ανοίξε άμεσα τις πορτες των σχολείων, που σε άλλες περιπτώσεις ξέρει πολύ καλά πως να τις κρατά καλά σφαιλισμένες για να καταπιέζει τον μαθητοκόσμο.

Σε αυτή την χορωδία δεν άντεξε να μη προσχωρήσει η ίδια η Κ.Ε. του ΑΚΕΛ. Με ανακοίνωση της απαιτούσε "την άμεση και χωρίς όρους απελευθέρωση της Αλεξίας Χρόνια".

Όλα αυτά, ενώ συγχρονως γίνονταν απανωτες δηλώσεις της Αλεξίας στην τουρκοκυπριακή Ραδιοφωνία-Τηλεοραση ότι έφυγε με την θέληση της, ότι αγαπά τον Τζεγκιζ, και ότι προσκαλεί όλους στον γάμο της. Εκπρόσωπος των Ηνωμένων Εθνών δήλωσε ότι η Αλεξία που συναντήθηκε τρεις φορές μόνη της με αξιωματούχους της Ουνφικυπ τους ειπε τα ίδια και τους έδωσε γράμμα προς τους γονείς της με το ίδιο περιεχόμενο. Αυτά όμως ερμηνευονταν με την μεγαλύτερη ανείση από όλους, ακόμα και από θεωρούμενες σαν σοβαρές εφημερίδες, σαν αποτελέσματα της επιδρασης ναρκωτικών και εκφοβισμού.

Ήταν φυσικό η τουρκοκυπριακή κυβέρνηση να εκμεταλλευτεί και αυτή με την σειρά της την ιστορία. Ενώ αφήνει την πλειοψηφία των εποίκων να ζουν στην φτώχεια και την εξαθλίωση, (σύμφωνα με τις παραδοχές ακόμα και των δικών μας κομμάτων ότι τους μεταχειρίζεται σαν φτηνό εργατικό δυναμικό) ξαφνικά αποκτίσσε τις πιο τρυφερές διαθέσεις απέναντι στην καινούργια οικογένεια του Τζι-

εγκιζ και της Αλεξίας. Προσφερε σαν γαμπλιο δωρο μαργαριταρενιο κολιε, και τους υποσχεθηκε να τους βοηθησει να αρχισουν την νεα τους ζωη.

Η νεα ζωη ομως, οπως ηταν φυσικο κατω απο αυτες τις συνθηκες, δεν ηταν και τοσο ροδινη. Ετσι η ολοφανερη χυδαία αντιμετωπιση της δικης μας μεριας φανηκε "παραδοξα" να δικαιωνεται μετα τεσσερεις μηνες. Τον Γεναρη, η Αλεξία γυρισε "μετανοιμενη" και "επιβεβαιωσε" απο την τηλεοραση την ιστορια της απαγωγης και του ξυλοδαρμου της.

Ελα ομως που ο διαολος εσπασε το ποδαρι του και μετα απο λιγο την ακολουθησε ο Τζιεγκιζ συνοδευομενος απο ενα ξαδελφο του. Ελα που η Αλεξία τωρα αποκαλυψε οτι τα προηγουμενα τα ειπε κατω απο την πιεση του οικογενειακου της περιβαλλοντος και "παραγοντων προσφυγικου σωματειου". Και ελα που πηγε να τον δει στην φυλακη και δηλωσε οτι ειναι ετοιμη να τον ακολουθησει "και στην ακρη του κοσμου". Γκρεμισε ετσι με μίας ολο το οικοδομημα του "οθωμανικου παιδομαζωματος" που με τοση επιμελεια εχτιζαν τοσοι σπουδαιοι μαστοροι την προηγουμενη περιοδο.

Θα περιμενε κανεις οτι μετα την τελικη αποκαλυψη η ιστορια θα τελειωνε εδω, τουλαχιστον η δημοσια πλευρα της, και οτι η Αλεξία και ο Τζιεγκιζ θα αφηνονταν πια ησυχoi να κανονισουν την πορεία τους, ενω οι διαφοροι καλοθελητες των προηγουμενων μηνων θα αποσυρονταν για να αναλογιστουν πως να ειναι προσεκτικότεροι απο δω και μπρος.

Αυτο ομως θα ηταν αφελες. Και το ρεζιλεμα ηταν πολυ χοντρο για να το καταπιουν χωρις αντιδραση, και τα υπολοιπα ζητηματα που διακυβευονταν ηταν πολυ σημαντικα. Η κυβερνηση αφου δεν καταφερε να τους κατηγορησει ουτε για παρανομη εισοδο στη Κυπρο, (οπως κανει συνηθως στους διαφορους αυτομολους και αλλους που ερχονται απο τον Βορρα) ουτε για "απαγωγή" (αυτο και αν ειχε ξεφτισει τελειως) αποφασισε να απελασει τον Τζιεγκιζ και τον ξαδελφο του στην Τουρκια, χαρακτηριζοντας τους "ανεπιθυμητους".

Σιγουρα για αυτους ηταν ανεπιθυμητοι. Οσο ανεπιθυμητος ειναι καποιος που αφου τον σπασεις στο ξυλο καπου εξω απο το σπιτι σου, εμφανιζεται αναπαντεχα μεσα στο σπιτι σου αιμοραγωντας πανω στα ακριβα σου χαλιά.

Τα ακριβα χαλιά τους που κινδυνευαν να καταστραφουν ανεπανορθωτα

ειναι ολη η εικονα του δημοκρατικου, προοδευτικου, αντιρατσιστικου κρατους και κατεστημενου που με τοση ανεση διακυρησει την επαναπροσέγγιση, και τις αγαθες τους προθεσεις απεναντι στους τουρκοκυπριους. Που καμαρωνουν χωρις ντροπη για το ποσο ευκολα θα μπορούσαμε να ζησουμε μαζι τους αν "μας αφηναν μονους μας οι ξενοι". Σιγουρα οι τουρκοκυπριοι δεν προκειται να πειστουν οτι αυτοι που κρατησαν αυτη την σταση απεναντι σε εναν ομοεθνη τους, εστω και "εποικο", και στο γαμο του με μια ελληνοκυπρια, μπορούν να εχουν τοσο αγνα αισθηματα απεναντι τους.

Ομως ο σωβινισμος και ο ρατσισμος που βγηκε στην επιφανεια με αυτη την ιστορια δεν κρυβονται με τιποτα. Το μονο παρηγορο ειναι το γεγονός οτι στην εκκληση μιας πρωτοβουλιας για να μην απελαθει ο Τζιεγκιζ, ανταποκριθηκαν με υπογραφες αμεσα αρκετος κοσμος. Αρκετοι απο αυτους μεχρι πριν λιγες μερες δεν εβλεπαν οι ιδιοι τι κρυβονταν κατω απο τα ακριβα χαλιά.

Στο καταλογο αυτων που υποστηριξαν την πρωτοβουλια εναντια στην απελαση του Τζιεγκιζ συμπεριλαμβάνονται αρκετοι απο τους υποστηρικτες της επαναπροσεγγισης, προοδευτικες προσωπικοτητες, στελεχη και μελη του ΑΚΕΛ και της ΠΕΟ και αρκετος κοσμος απο την εξωκοινοβουλευτικη αριστερα.

Αυτο θεωρηθηκε σαν μεγαλο σκανδαλο μεσα στην ελληνοκυπριακη κοινωνια και ξεσπασε μια αγρια επιθεση εναντια στους επωνυμους και ανωνυμους που υποστηριξαν την πρωτοβουλια. Οι εφημεριδες του απορριπτικου μετωπου εγραψαν για "εθνικα απαραδεχτη" σταση και για "πισωπλατη μαχαιρια στην εθνικη μας υποθεση".

Ομως το πραγματικο σκανδαλο ηταν οτι σε λιγοτερο απο 48 ωρες απο την εκδηλωση της διαμαρτυριας με το μαζεμα υπογραφων, την οποια υποστηριξαν και δυο βουλευτες του ΑΚΕΛ, ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ Χριστοφιας μιλωντας σε δημοσιογραφικη διασκεψη δηλωσε χωρις κανενα ενδιασμο οτι ολοι οι εποικοι πρεπει να φυγουν απο την Κυπρο και μαζι με αυτους και ο Τζιεγκιζ. Σε ερωτηση δημοσιογραφου αν αυτη η δηλωση σημαινει οτι διαφωνει με τους δυο βουλευτες του κομματος του που υποστηριξαν την παραμονη του Τζιεγκιζ δηλωσε, "αυτα που ειπα ειναι η θεση του κομματος και βγαλτε τα συμπερασματα μονοι σας".

Ειναι αξιοσημειωτο οτι καποιος

κοσμος μεσα απο το ιδιο το ΑΚΕΛ οχι μονο εδωσε την υπογραφη του μετα την συνεντευξη του Χριστοφια αλλα μαζευσαν και οι ιδιοι υπογραφες, δειχνωντας φανερα την αντιθεση τους με τη σταση του κομματος.

Η σταση του Χριστοφια δεν παγωσε μονο τους οπαδους του που συμμετειχαν στην πρωτοβουλια και αλλους αλλα ταυτοχρονα θερμανε τους εχθρους της πρωτοβουλιας. Μια πιο αγρια επιθεση ξεσπασε, απο την σωβινιστικη "ΕΠΙΚΑΙΡΗ" με κυριο στοχο τον Ζιαρτιδη και μερικους αλλους επωνυμους, χαρακτηριζοντας ολους τους υποστηρικτες της πρωτοβουλιας "ιδεολογικο προγεφυρωμα του τουρκικου εποικισμου". Ιδιαιτερη μεταχειρηση σ'αυτη την επιθεση ειχαμε και μεις, για τους οποιους ισχυριζονταν οτι "υπηρετουν συνειδητα και μεθοδικα τα συμφεροντα του κατοχικου καθεστωτος". (σε αυτο το τευχος δημοσιευεται ολοκληρη απαντηση μας την οποια η "Επικαιρη" λογοκρινε)

Παρολα αυτα μεχρι την ημερα που καταφεραν να φορτωσουν τον Τζιεγκιζ σε αεροπλανο και να τον στείλουν στην Τουρκια (σε διαστημα δηλαδη 5 ημερων) μαζευτηκαν γυρω στις 350 υπογραφες.

Η πραγματικη εκκληση δεν πρεπει να θεωρεται το ποσο κοντα στην ιδεολογια του απαρτχαιντ βρισκονται μεγαλα τμηματα της ε/κ κοινωνιας, αλλα αντιθετα το οτι ενας τοσο μεγαλος αριθμος ανθρωπων αντισταθηκε σε αυτη και υποστηριξε την πρωτοβουλια που συμπαρασταθηκε στον Τζιεγκιζ. Οι 350 υπογραφες, μαζεμενες σε ελαχιστο χρονο και κατω απο ασχημες συνθηκες, δειχνουν οτι υπαρχει καποιο ρηγμα στην εθνικιστικη ιδεολογια πλατειων μαζων.

Και το ρηγμα εμφανιστηκε σε ενα συνθημα που θεωρεται "αυτονομη". Που προβαλλεται απο την δεξια ως το ΑΚΕΛ και την ακρα αριστερα, αν μπορούν να θεωρηθουν οτι ανηκουν σε αυτην οι διαφοροι που αρθρογραφουν στο "Εντος των Τειχων". Το συνθημα

"εξω ολοι οι εποικοι". Εχουμε ασχοληθει με την αντιδραστικοτητα αυτου του συνθηματος στο βιβλιο μας "ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ..." και μια σειρα αρθρων μας κριτικης του σοσιαλπατριωτισμου στο "Εντος των Τειχων".

Η πλειοψηφια αυτων που υπογραψαν υιοθετουςαν (αφηρημενα) αυτο το συνθημα. Σιγουρα οι περισσοτεροι απο αυτους συνεχιζουν να το υποστηριζουν και μετα, παρολο που υπογραψαν. Δεν θελει πολυ σκεψη για να δει κανεις οτι αυτο ειναι μια αντιφαση. Μια αντιφαση αναμεσα στην συνειδηση και την πραξη.

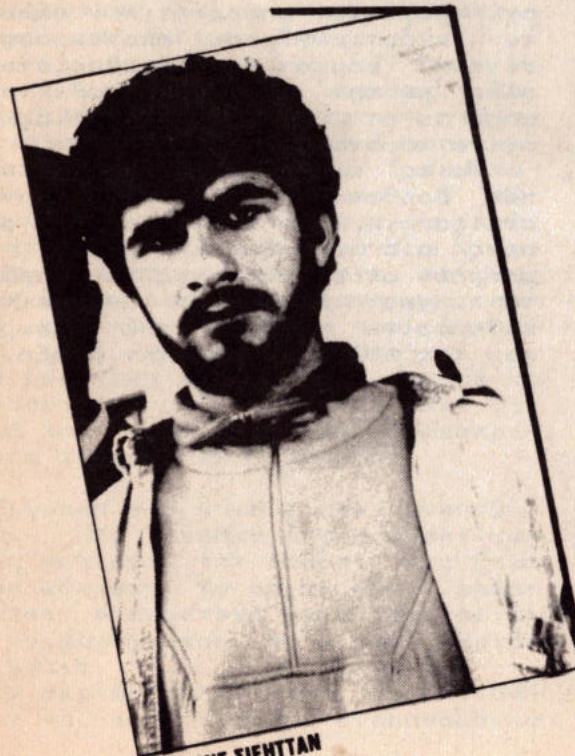
Τετοιες αντιφασεις ομως οχι μονο δεν ειναι παραξενες, αντιθετα ειναι ο κανονας στην πολιτικη συμπεριφορα των μαζων. Μονο το πραγματικο κινημα μπορει να ξεκαθαρισει τετοιες αντιφασεις και να αλλαξει τους ανθρωπους. Ενα μαζεμα υπογραφων φυσικα δεν ηταν αρκετο για να ξεκαθαριστεί σε μαζικο επιπεδο αυτη η αντιφαση. Το συνθημα "εξω ολοι οι εποικοι" παραμενει κυριαρχο. Αλλα καποιο αδυνατισμα εγινε, ακομα και ξεκαθαρισμα σε μια ελαχιστη μειοψηφια αυτων που ηηραν μερος στην κινητοποιηση.

Η εξελιξη των πορειων "επιστροφης" των γυναικων ειναι ενα πολυ καλο παραδειγμα του πως το κινημα ξεκαθαριζει αντιφασεις, σε αυτη την περιπτωση με πολυ δυσαρεστα αποτελεσματα. Η αντιφαση αναμεσα στις επαναπροσεγγιστικες διαθεσεις καποιων μαζων και του εθνικιστικου χαρακτηρα των ιδιων των πορειων αλλα και της κυριαρχης πολιτικης, οχι μονο των απορριπτικων αλλα και των "ενδοτικων" και "επαναπροσεγγιστικων" κομματων, "ξεκαθαριστηκε", αλλα με την νικη του σωβινισμου, παρα το οτι σε καποιες μειοψηφιας εγινε το αντιθετο.

Ποιες ειναι οι κινητοποιησεις που βοηθουν να ξεκαθαρισουν οι αντιφασεις στην συνειδηση των μαζων προς μια προοδευτικη μερια; Πως μπορούν οι επαναστατες να σπρωξουν τα πραγματα κατα κει; Αυτη ειναι η καθημερινη συνδεση της "θεωριας" και της πολιτικης με την πραξη.

Οι Φαλαδες,
και οι παπαδες
που απαιτούσαν την
"αμεση απελευθέρωση
της Αλεξίας"

ΤΖΕΝΚΙΝΣ ΣΙΕΤΤΑΝ

ΑΛΕΞΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΠΩΣ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΣΤΕΛΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ «ΑΡΙΣΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΤΕΣ» ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ «ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ» ΚΑΙ ΛΗΔΡΑ ΠΑΛΑΣ

Το κείμενο που ακολουθεί σταλθηκε στην εφημεριδα "Επικαιρη" φετος τον Μαρτη. Ηταν μια απαντηση σε μια σειρα απο επιθεσεις εναντιον μας απο την σωβινιστικη αυτη εφημεριδα. Τελικα, η "Επικαιρη" δημοσιευσε ορισμενα μονο κομματια, καταλληλα διαλεγμενα ωστε να την βολευσουν.

Ειχαμε υποψη μας να δημοσιευσουμε ολοκληρο το κειμενο στο επομενο τευχος της "Διεθνιστικης Προ(σ)κλησης, χωρις να υπολογιζουμε οτι θα αργουσαμε τοσο να το βγαλουμε. Απο τοτε περασαν εξη μηνες γεματοι απο γεγονοτα που εδειξαν καλυτερα ποια είναι η "Επικαιρη" και ποιοι εμεις. Ετσι αυτη η καταγγελια της "Επικαιρης" με μια εννοια δεν εχει πια τοση σημασια.

Ομως στο μεταξυ ορισμενα γεγονοτα κανουν τα πολιτικα επιχειρηματα με τα οποια ξεκαθαριζουμε τις θεσεις μας απεναντι στις επιθεσεις της "Επικαιρης" σε αυτο το κειμενο καταλληλα σαν απαντηση σε αλλους, οι οποιοι οχι μονο δεν φαινεται να ανηκουν στον σωβινιστικο χωρο στον οποιο εχει τοσο περιοπη θεση η "Επικαιρη", αλλα θεωρουνται αριστεροι και οπαδοι της επαναπροσεγγισης.

Αυτοι είναι οι αρχικοι διοργανωτες απο την ελληνοκυπριακη πλευρα της συναντησης ελληνοκυπριων και τουρκοκυπριων στο Βερολινο, οι οποιοι οχι μονο δεν καλεσαν κανενα απο μας σε εκεινη την συναντηση, αλλα οταν τους προτειναμε να συμμετεχουμε στην συναντηση πηγαινοντας στην Γερμανια με δικα μας εξοδα, μας το απαγορευσαν.

Είναι επίσης και οι ελληνοκυπριοι διοργανωτες των επομενων συναντησεων αυτης της κινησης στο Ληδρα Παλας, οι οποιοι επεμεναν να συνεχιστει ο αποκλεισμος μας, παρα τις πολλες προσπαθειες που καναμε για να σταματησουν αυτη την τουλαχιστον αντιδημοκρατικη σταση απεναντι μας, παρα την επιστολη που τους στειλαμε.

Δεν ξερουμε τι επιχειρηματα ακριβως χρησιμοποιηθηκαν για να δικαιολογησουν τον αποκλεισμο μας. Ετσι και αλλιως ουτε τολμησαν ποτε να εξηγησουν δημοσια ποιο ακριβως ηταν το προβλημα, ουτε και στην επιστολη μας απαντησαν. Μαθαμε ομως μερικα απο αυτα που ψιθυριζουν για μας και την πολιτικη μας για να δικαιολογησουν την σταση τους. Και αυτα δεν διαφερουν στην ουσια απο αυτα που η "Επικαιρη" χρησιμοποιει στην δικη της επιθεση εναντιον μας. Είναι οτι εμεις υποστηριζουμε την διχοτομηση, οτι τα εχουμε καλα με τους Ντενκτασικους, και αλλα στο ιδιο πνευμα.

Ο πραγματικος λογος του αποκλεισμου μας ομως για μας είναι ολοκαθαρος. Οπως γραφουμε στο αρθρο για την επαναπροσεγγιση στο ιδιο τευχος, είναι η αδυναμια τους να αντιμετωπισουν την πολιτικη μας οταν θα είναι μπροστα τουρκοκυπριοι. Πως θα συνεχιζαν να το παιζουν επαναπροσεγγιστες οταν θα εμπαϊναν συγκεκριμενα ζητηματα, οπως το τι εκαναν και κανουν για τον Παρπα, για τους εξοπλισμους, για τις "αντικατοχικες πορειες" και αλλα παρομοια;

Πως θα μπορούσαν να δωσουν σε αυτες τις συναντησεις τον χαρακτηρα μινι-παζαρεματος κατα το προτυπο και σαν συμπληρωμα των επισημων συνομιλιων, οπως τις θελουν διαφοροι παραγοντες που τους ενισχυουν, και συμμετεχουν κιολας; Πως θα μπορούσαν να τις σπρωξουν προς την κατευθυνση ενος παζαριου του τυπου "τι θα μας δωσετε, αν σας δωσουμε αυτο";

Οτι αυτη είναι η κατευθυνση προς την οποια σπρωχονται οι συναντησεις το εδειξε πολυ χαρακτηριστικα ο κυριος Γ. Ιωαννου στην τηλεοραση, οταν ειπε οτι χρησιμοποιηθηκε προς τους τουρκοκυπριους το επιχειρημα να μην επιμενουν στην συνεχιση της παρουσιας τουρκικων στρατευματων, διοτι αυτο θα "αναγκαζε" (τι λεπτοτητα) τους ελληνοκυπριους να "δεχτουν" την παρουσια ελληνικης μεραρχιας. Η το επιχειρημα "πως θελετε να καταπολεμησουμε τον σωβινισμο εδω, οταν δεν δεχεστε την επιστροφη ολων των προσφυγων, που τρεφει τον σωβινισμο".

Αυτοι είναι οι πραγματικοι λογοι που αποκλεισαν την συμμετοχη μας σε

αυτες τις εκδηλωσεις. Θα συνεχισουμε να επιμενουμε οτι πρεπει να σταματησει ο αποκλεισμος μας και οτι εχουμε κερδισει καθε δικαιοωμα να συμμετεχουμε και σε αυτη την κινηση, οπως συμμετειχαμε σε ολες τις ανοιχτες συναντησεις ελληνοκυπριων και τουρκοκυπριων. (Αυτη η κινηση, ευτυχως, δεν ειναι ο μονος δρομος για επαφες - οχι για παζαρεματα - με τουρκοκυπριους προοδευτικους).

Συντροφοι απο τον χωρο της ομαδας "Αναφεντος" που ενω αποκλειστηκαν απο το Βερολινο, καλεστηκαν περιπου τυπικα στο Αηδρα Παλας, για να καλυφτει καπως ο αποκλεισμος του κοινου χωρου μας, και αλλοι, καταγγειλαν αυτη την σταση σε φυλλαδιο που μοιραστηκε στην συναντηση με τους τουρκοκυπριους στο Αηδρα Παλας στις 24 Σεπτεμβρη. Το αναδημοσιευουμε, επισημαινοντας απλα οτι συμφωνουμε γενικα με την πολιτικη ουση του φυλλαδιου, αν και εχουμε επιφυλαξεις για το υφος και για ορισμενα επιμερους σημεια και εκτιμησεις του. Βεβαια αυτα ειναι δευτερευοντα, και ανηκουν σε μια συντροφικη συζητηση, και οχι σε αυτο το αρθρο-καταγγελια.

Οσο για την δικη μας απαντηση στους διαφορους ψιθυρους: αυτοι που μας αποκλειουν απο τις συναντησεις με τους τουρκοκυπριους εχουν φτασει στο σημειο να τους ταϊριαζουν σαν απαντηση τα επιχειρηματα που υπαρχουν σε ενα κειμενο που αρχικα γραφτηκε για να αντιμετωπισουμε την επιθεση που μας εκανε η σωβινιστικη "Επικαιρη". Και εις ανωτερα.

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟ

Με αφορμη μερικα τελευταια γεγονοτα, οπως το μαζεμα υπογραφων εναντιον της απελασης του Τζιεγκιζ και η καταγγελια απο την φοιτητικη ενωση του INTERCOLLEGE του "θα κανω μανες διχως γιους" της πορειας της ΠΑΚ, ο σωβινιστικος τυπος επιδοθηκε σε "κυνηγι μαγιαων" εναντια στους υποστηρικτες της επαναπροσεγγισης που συμμετειχαν σε αυτες τις εκδηλωσεις. Χαρακτηριστικαμε ολοι σαν "τουρκοφιλοι" και "ιδεολογικα προγεφυρωματα του τουρκικου εποικισμού".

Εκτος απο τις διαφορες προσωπικότητες που "καταγγεληθηκαν" επωνυμα, εγιναν απο την εφημεριδα "Επικαιρη" και δηθεν αποκαλυψεις για μας, (την εκδοτικη ομαδα Εργατικη Δημοκρατια) οτι...

"υπηρετουμε... συνειδητα και μεθοδικα τα συμφεροντα του τουρκικου κατοχικου καθεστωτος εναντιον της Κυπριακης Δημοκρατιας και της Εθνικης Φρουρας",

ειμαστε "Συνειδητοι και οργανωμενοι υποστηρικτες του τουρκικου εποικισμού της κατεχομενης Κυπρου και δηλωμενοι υπερμαχοι του ξεχωριστου και ανεξαρτητου 'τουρκοκυπριακου κρατους'"

κανουμε "οργανωμενη παλη εναντιον της Εθνικης Φρουρας, της εκτακτης εισφορας για την αμυνα και γενικωτερα, εναντιον της αμυντικης θωρακισης της Κυπριακης Δημοκρατιας" ("Επικαιρη" 11/3/89)

Για να "πεισει" μαλιστα για την "αληθεια" αυτων των ισχυρισμων της η "Επικαιρη" που τους τελευταιους μηνες φιλοδοξει να ηγηθει στην δημιουργια ενος σωβινιστικου, πολεμοχαρου ρεβανοιστικου κινήματος, πα-

ρουσιασε μια κακοραμενη συρραφη αποσπασματων απο αρθρα μας. Χαρακτηριστικα, ακομα και ενα αποσπασμα απο αρθρο του Λενιν που υπηρχε σε αυτα, και το οποιο χαρακτηριζε σαν αξιωμα οτι "Σ' ενα αντιδραστικο πολεμο μια επαναστατικη ταξη δεν κυβερνησει παρα να ευχεται την πτα της κυβερνησης της", το παρουσιασε σαν δικη μας επινοηση. Και ολα αυτα, για να "κρινουν οι αναγνωστες αν ειμαστε προδοτες".

Αυτα ειναι κατανοητα οταν προερχονται απο την σωβινιστικη "Επικαιρη". Ακομα και δυο κριτικες ομως του Ν. Περιστιανη για την σταση της "Επικαιρης" φαινονται να επιβεβαιωνουν εστω και εμμεσα τους ισχυρισμους της για μας. Στην προσπάθεια του ο Περιστιανης να "αποσεισει" τις "κατηγοριες" εναντιον του, παρα το οτι πρεπει να ξερει τι πραγματικα λεμε, αφηνει να βγει εμμεσα το συμπερασμα οτι εμεις πιθανον να κατηγορουμαστε "δικαγια", αλλα αυτος τι φταιει...

Οποιος εχει διαβασει ειτε ολοκληρα τα αρθρα μας ειτε το βιβλιο που εκδοσαμε για το Κυπριακο μπορει να καταλαβει οτι οι χαρακτηρισμοι ειναι τελειως κακοβουλοι. Ομως αυτη η επιθεση εναντιον μας συνεχιζεται για πανω απο ενα μην, και επειδη ειναι φανερο οτι ο περισσοτερος κοσμος που "εμαθε" απο την "Επικαιρη" για τις δηθεν "θεσεις" μας δεν θα διαβασει τα κειμενα μας ειμαστε υποχρεωμενοι να ανασκευασουμε. Φυσικα πληρη ανασκευη θα ηταν αν δημοσιευονταν ολοκληρα τα αρθρα απο τα οποια παρθηκαν οι αναφορες μας, και για οποιον θελει να μαθει τις πραγματικες μας θεσεις, και οχι αυτα που μας αποδιδουν οι

σωβινιστες, υπαρχουν τα αρθρα στο περιοδικο μας "Διεθνιστικη Προ(σ)κληση" που κυκλοφορει στα περιπτερα και στα βιβλιοπωλεια, τρια αρθρα μας, μερη ενος διαλογου για το Κυπριακο, στο "Εντος των Τειχων", και το βιβλιο μας για το Κυπριακο.

Ολες οι κατηγοριες στηριζονται στην απλοικη λογικη οτι "οποιος δεν ειναι μαζί μας, ειναι με τον εχθρο μας"

Πραγματι εμεις δεν ειμαστε "μαζί" τους, ουτε με την "Επικαιρη", αλλα ουτε με τους αλλους περισσοτερο η λιγοτερο εθνικιστες που προτιμουν να βλεπουν αδικη, επιθετικη και βαρβαρη μονο την τουρκικη πλευρα. Αυτο ομως δεν σημαινει με κανενα τροπο οτι ειμαστε "με τους Τουρκους", η οτι "δικαιολογουμε" στον οποιοδηποτε βαθμο την τουρκικη εισβολη. Το μονο που λεμε ειναι οτι στο Κυπριακο, αν η τουρκοκυπριακη και τουρκικη αρχουσα ταξη ηταν και ειναι αδικη, επιθετικη, βαρβαρη, αν οι αρχουσες ταξεις των μεγαλων δυναμεων ευρισκαν την ευκαιρια να εξυπηρετησουν τα δικα τους συμφεροντα, η δικη μας πλευρα, η μαλλον η δικη μας αρχουσα ταξη, δεν ηταν ουτε ειναι "αθωα περιστερα".

Αυτη την θεση μας βεβαια την ηξεραν οι αρθρογραφοι της "Επικαιρης", διοτι υπηρχε στο ιδιο αρθρο, μια παραγραφο πιο πανω απο αναφορες που δημοσιευσαν:

"Απο το 1960 τουλαχιστον η εθνικη διαμαχη στην Κυπρο ηταν αντιδραστικη οχι μονο απο την πλευρα της Τουρκιας και της τουρκοκυπριακης αστικης ταξης αλλα και απο την πλευρα των ελληνοκυπριων και ελλήνων αστων. Βεβαια κανενας αριστερος δεν θα σκεφτει οτι η τουρκικη αστικη ταξη εισεβαλε στην Κυπρο το '74 για να σώσει τους τουρκοκυπριους. Αλλα ουτε οι ελληνοκυπριοι αστοι μπορουν να θεωρηθουν τα αθωα θυματα μιας ξαφνικης και αναιτιας εισβολης... Μεχρι το '74 ηταν οι κυριοι επιτιθεμενοι και καταπιεστες, και το οτι εχασαν την μαχη το '74 δεν τους απαλλασει σε κανενα βαθμο απο τις ευθυνες τους."

Αυτα προτιμησαν να κανουν πως δεν τα ειδαν. Οπως προτιμησαν να μη δουν τι εγραφε η αρχη του ιδιου παλι αρθρου:

"Το οτι δεν κραταμε μια "αντικειμενικη" σταση, μια "ιση αποσταση" απεναντι στις ευθυνες των αστικων ταξεων που ειναι

μπλεγμενες στο Κυπριακο δεν οφειλεται καθολου στο οτι θεωρουμε την τουρκικη και την τουρκοκυπριακη αστικη ταξη σαν καλυτερες η λιγοτερο κακες απο την ελληνικη και την ελληνοκυπριακη. Οι λογοι που το κανουμε ειναι αλλοι. Πρωτα και πιο απλα, ποιος δεν εχει ακουσει στην Ελλαδα και στην ν. Κυπρο με καθε λεπτομερεια για τις κακες προθεσεις, πραξεις και ευθυνες των "αντιπαλων μας"; Η ιδια η αναγκη για αντικειμενικότητα θα απαιτουσε απο καθε ειλικρινη αναλυτη στην ν. Κυπρο και στην Ελλαδα να συγκεντρωθει στις αγνωστες ευθυνες της αλλης πλευρας."

Το οτι συγκεντρωναμαστε στις ευθυνες της δικης μας πλευρας οχι μονο δεν αποτελεί "υπηρεσια" στους τουρκους και τουρκοκυπριους στρατοκρατες και σωβινιστες, αλλα αντιθετα, στρεφεται εναντιον τους. Οταν τετοια επιχειρηματα φτανουν στα αυτια των τουρκοκυπριων, ειναι ακομα ενα πληγμα για την πειστικότητα των επιχειρηματων του Ντενκτας οτι "ολοι οι ελληνοκυπριοι θελουν να μας καταπιεσουν, ειναι ολοι σαν τον Σαμψων, η τους εκδοτες και οπαδους της "Σημερινης" της "Ελευθεροτυπιας, της "Επικαιρης" του "Κυρηκα" και της "Ελευθεριας της Γνωμης". Αποτελουν το καλυτερο και το μονο ειλικρινες καλεσμα και βοηθεια για να αντιδρασουν και οι προοδευτικοι τουρκοκυπριοι με τον αναλογο τροπο, εναντια στους δικους τους, τους τουρκους και τουρκοκυπριους, στρατοκρατες και σωβινιστες. Στην τελευταια συναντηση στο Αηδρα Παλας συναδελφος της Γιενη Ντουζεν μας πληροφορησε οτι οι ιδιοι χρησιμοποισαν την ανακοινωση της Φ.Ε. του INTERCOLLEGE για να δειξουν οτι δεν ειναι σωβινιστες ολοι οι ε/κ, σαν αντιβαρο στην προπαγανδιστικη χρησιμοποισηση απο τον Ντενκτας του πολεμοχαρου τραγουδιου της πορειας της ΠΑΚ στην Λερυνεια.

Αυτη ειναι η βαση της πολιτικης μας. Η αναγνωριση δηλαδη οτι στο Κυπριακο προβλημα αυτοι που ειχαν στα χερια τους την εξουσια και στις δυο πλευρες, οι αρχουσες ταξεις, ειχαν αδικους στοχους. Οσο αδικες και βαρβαρες ειναι οι πραξεις και οι επιδιωξεις της τουρκικης και της τουρκοκυπριακης αρχουσας ταξης, αλλο τοσο ηταν η σταση της δικης μας πλευρας οταν το '62 παραβιαζε την συμφωνια για τους δημους, την δημοσια υπηρεσια, οταν το '63-64 απειλουσε σχεδον με αφανισμο τους τουρκοκυπριους, οταν το '67 ισοπεδωνε την Κοφινου. Οταν ολοκληρη την περιοδο '63-68 αρνιονταν καθε

διαλογο και την αναγνώριση στοιχειωδων ανθρωπινων δικαιωμάτων στους τουρκοκυπριους. Αυτα ολα εχουν φυσικα "εξαφανιστει" απο την εισημη ελληνοκυπριακη ιστορια, οπως εχουν εξαφανιστει απο την εισημη τουρκοκυπριακη ιστορια οι δολοφονιες της ΤΜΤ, και εχει μεταβληθει η τουρκικη εισβολη σε "ειρηνευτικη επιχειρηση".

Οταν οι τ/κ στρεφονται εναντια στην εισημη προπαγανδα της πλευρας τους, η οποια ζητα να θυμουνται συνεχεια την καταπιεση του παρελθοντος για να στηριξει την θεση οτι δεν μπορουν να συμβιωσουν ειρηνικα ε/κ και τ/κ, ειναι διεθνιστικο και προοδευτικο. Ειναι προοδευτικο να λεν, οπως ειπε ο προεδρος της "Επαναστατικης τ/κ Οργανωσης Νεολαιας" στην συναντηση στο Φιλοξενια στις 12 Απριλη, "ας ξεχασουμε το παρελθον για να κοιταξουμε το μελλον". Το να χρησιμοποιειτε ομως αυτη η προοδευτικη σταση των τ/κ απο τους ε/κ εθνικιστες για να στηριξουν θεσεις οπως οτι οι τ/κ δεν εχουν τιποτα να φοβηθουν απο μας, και ας ξεχασουμε το παρελθον, αυτο ειναι απδιαστικη υποκρισια. Για μας αυτη η σταση των προοδευτικων τουρκοκυπριων ειναι καλεσμα να καταγγειλουμε και εμεις την υποκρισια της δικης μας αρχουσας ταξης που "ξεχνα" οσα εκανε στο παρελθον και θελει να σκεφτομαστε μονο το μελλον.

Για οσους δεν διαλεγουν να προσχωρησουν στην εισημη αμνησια, ειναι φανερο οτι δεν υπαρχει κανενας λογος να πιστευουμε οτι δεν θα επαναληφθει στο μελλον μια παρομοια προσπαθεια να καταπιεστον οι τ/κ. Γι' αυτο και δεν παιρνουμε το μερος, ουτε υποστηριζουμε τις επιδιωξεις, καμμιας αρχουσας ταξης σε αυτη την διαμαχη. Ουτε της τουρκοκυπριακης και τουρκικης, οπως μας κατηγορουνε, ουτε ομως και της ελληνοκυπριακης και ελληνικης οπως θα ηθελαν. Δεν υποστηριζουμε τον μιλιταρισμο, την επιθετικοτητα και τις υποκρισιες καμμιας απο τις δυο πλευρες, αλλα ξεχωριζουμε σαν δικο μας καθηκον να αποκαλυπτουμε τις πραξεις και τις προθεσεις των ενοχων της δικης μας πλευρας. Το καθηκον να ξεσκεπαζουν τις πραξεις και τις προθεσεις της "αντιπαλης μας" πλευρας, το εκτελουν επαξια, προς τιμη τους, οι τουρκοι και τ/κ διεθνιστες, και με μεγαλη προθυμια και υποκρισια οι ε/κ εθνικιστες.

Στην ιδια απλοικη λογικη στηριζεται και η κατηγορια οτι ειμαστε "Συνειδητοι και οργανωμενοι υποστηρικτες του τουρκικου εθνικισμου". Δηλαδη στη λογικη που λει οτι "αν

δεν πολεμας αυτα που κανει ο εχθρος μας, σημαινει οτι τα υποστηριζεις".

Δεν υποστηριζουμε ουτε το γεγονος οτι η τουρκικη κυβερνηση κουβαλα μεταναστες στην βορεια Κυπρο ουτε τους αντιδραστικους στοχους αυτης της ενεργειας, που ειναι ξεκαθαρα η δημογραφικη αλλαγη. Ξερούμε ομως, οπως ξερουν ολοι, οτι αυτοι που εσεις αποκαλειται "εποικους" ειναι παμφτωχες οικογενειες μεταναστων εργατων και αγροτων που βρεθηκαν στην μεση του ελληνοτουρκικου ανταγωνισμου, και χρησιμοποιουνται και απο τις δυο πλευρες.

Με ελαχιστες εξαιρεσεις στην β. Κυπρο τους διατηρουν σε κατασταση μιζεριας. Ποσο απανθρωπη ομως μπορει να ειναι αυτη η χρησιμοποηση και απο την δικη μας πλευρα, φανηκε πεντακαθαρα απο την υποθεση Αλεξιας - Τζιεγκιζ. Δεν υποστηριζουμε τις πραξεις της αρχουσας ταξης και της κυβερνησης της Τουρκιας. Ουτε ομως προκειται να υποστηριξουμε τις προθεσεις της δικης μας πλευρας, που θελει να τους ξεποστειλει πισω, αδιαφορωντας για την απανθρωπια ενος τετοιου ξεριζωματος, μονο και μονο για να ηετυχει την δημογραφικη επαναφορα. Για μας, και η επιδιωξη της δημογραφικης αλλαγης και η επιδιωξη της βιατης δημογραφικης επαναφορας, που γινονται για εθνικιστικους λογους, ειναι εξισου αντιδραστικες.

Το διωξιμο των μεταναστων απο την τουρκια δεν εχει καμια σχεση με την λυση ανθρωπινων προβληματων. Αυτοι δεν εχουν καμια ευθυνη για το διωξιμο των ε/κ προσφυγων απο τα σπιτια τους, και δεν διαφερουν σε τιποτα απο τους τ/κ που κατοικουν σε σπιτια ε/κ προσφυγων. Στο κατωκατω αν υπαρξει καποια συμφωνια επιστροφης των προσφυγων, το μονο προβλημα που δεν θα υπαρξει θα ειναι να βρεθουν σπιτια και χωροι για να εγκατασταθουν και να δουλευουν οι μεταναστες απο την τουρκια. Για αυτο η συνδεση τους με το προβλημα των προσφυγων ειναι τελειως υποκριτικη και δημαγωγικη. Ετσι και αλλιως ολοι ζητουν να φυγουν οι "εποικοι" απο την Κυπρο, και οχι απο τα σπιτια των προσφυγων, με μοναδικο πραγματικο στοχο να μην ελλαττωθει η "ελληνικοτητα" της.

Το "προβλημα" των ξενων μεταναστων δεν ειναι ιδιαίτερα Κυπριακο. Οι φασιστες στην Γαλλια ανδρωνονται με παρομοια συνθηματα, ασχeta αν εκει δεν μπορει να κατηγορηθει μια ξενη χωρα για την παρουσια τους. Οι κυπριοι της Αγγλιας ενοιωσαν μαζι με τους υπολοιπους "υπαναπτυκτους" ξενους στο πετσι τους τις

διωξεις και την προπαγανδα πολλων κυβερνησεων οτι οι "Ξενοι αλλαζουν τον χαρακτηρα της κοινωνιας μας". Παρομοια συμβαινουν σε μια σειρα αλλες χωρες. Οποιος νομιζει οτι η υπαρξη της τουρκικης αρχουσας ταξης και των αναντιρρητα αντιδραστικων στοχων της ειναι αρκετη για να δωσει "προοδευτικο" περιεχομενο η εστω συγχωροχαρτι στην δικη μας σταση, οποιος θεωρει οτι η μονη δυνατη εξηγηση για οσους δεν υποστηριζουν οι φυγουν οι "εποικοι" ειναι επειδη ειναι "υπηρετες των τουρκικων στοχων", αυτος πασχει απο εθνικιστικη τυφλωση.

Η υποθεση του Τζιεγκιζ εδειξε στην πραξη, εκανε συγκεκριμενη, την αντιδραστικοτητα του συνθηματος "εξω ολοι οι εποικοι" σε ενα μεγαλο αριθμο ανθρωπων που λιγο πριν το δεχονταν χωρις να το καλοσκεφτουν. Το πιο σημαντικό ομως στην υποθεση Τζιεγκιζ ειναι η ολοφανερη συνδεση του με την επαναπροσεγγιση. Η πραξη της κυβερνησης και η σταση του σββινιστικου τυπου απο την μια ηταν ενα εθνικιστικο χτυπημα στην επαναπροσεγγιση. Αντιθετα, η σταση εκεινων που κινητοποιηθηκαν εδειξε πως γινεται πραξη μια ειλικρινης επαναπροσεγγιση απο τον ιδιο τον κοσμο.

Η "Επικαιρη" προχωρησε και σε πιο βαρυγδουπες "αποκαλυψεις" και κινδυνολογιες για "οργανωμενη παλη εναντιον της Εθνικης Φρουρας και της εκτακτης εισφορας για την αμυνα". Ποσο "αποκαλυψεις" μπορουν να ειναι, οταν αφορουν μια δημοσια εκδηλωση εναντια στην αυξηση του χαρατσιου της "εκτακτης" "εισφορας" για την "αμυνα" στην πλατεια Ελευθεριας; Ο αντιμιλιταρισμος ειναι, ευτυχως, διεθνες κινημα. Καθε κρατος εχει να δειξει τους δικους του "αδισταχτους εξωτερικους εχθρους", για να στηριξει τον μιλιταρισμο και να χαρακτηρισει σαν "αμυντικες" τις πολεμικες δαπανες. Ακομα και ο "Πολεμος των Αστρων" χαρακτηριζεται απο το Πενταγωνο σαν "αμυντικη πρωτοβουλια". Παντου, οχι μονο οι διεθνιστες αριστεροι, αλλα και οι φιλειρηνιστες, οικολογοι, δημοκρατες που αντιδρουν και παλευουν εναντια στο δυναμωμα του μιλιταρισμου και της πολεμοκαπηλειας των κυβερνησεων τους ειτε με κινητοποιησεις εναντια στην αυξηση των πολεμικων δαπανων, ειτε υποστηριζοντας το δικαιωμα αρνησης στρατευσης για λογους συνειδησης, ειτε με οποιουσδηποτε αλλους τροπους, αντιμετωπιζουν παρομοιες κατηγοριες απο τους δικους τους σββινιστες. Θα ηταν αφελεια αν νομιζε κανεις οτι εμεις θα τις αποφευγαμε.

Οι συντροφοι μας στην Τουρκια

οταν καταγγελουν την επιθετικη πολιτικη τον επεκτατισμο και τον μιλιταρισμο της κυβερνησης τους, την καταπιεση και την αρνηση του δικαιωματος αυτοδιαθεσης των Κουρδων, την εισβολη και την παρουσια του τουρκικου στρατου στην Κυπρο, αντιμετωπιζουν σημερα πολυ χειροτερη επιθεση απο οτι εμεις. Φυλακιζονται, βασανιζονται, εκτελονται απο το κρατος η σββινιστικες παρακρατικες οργανωσεις, που λεν οτι δρουν για "αυτοπροστασια των πολιτων" απο τους "προδοτες", ακριβως οπως καλουν η "Επικαιρη" και το περιοδικο "Ενωσις".

Θαταν πραγματικη προδοσια του αγωνα των τουρκων διεθνιστων συντροφων μας αν δεν στηριζαμε τον αγωνα τους ακολουθωντας το παραδειγμα τους και εμεις, δινοντας την μαχη εδω εναντια στον δικο μας μιλιταρισμο και σββινισμο. Και θα πρεπε να ειναι φανερο το μεγαθος της υποκρισιας των εδω σββινιστων που δεν χανουν ευκαιρια να "υποστηριξουν" τον αγωνα των τουρκων αντικαθεστωτικων. Αυτο που κανουν στην πραγματικοτητα ειναι οτι υποστηριζουν οτιδηποτε στρεφεται εναντια στον "εθνικο εχθρο", ενω για τον δικο μας στρατο ξερουν μονο να ζητουν την αυξηση της πολεμικης του ικανοτητας.

Αυτοι που θα βρουν σαν δικαιολογια οτι εδω τα πραγματα ειναι διαφορετικα εξαιτιας του τουρκικου καθεστωτος και του τουρκικου στρατου, οτι μοναδικος σκοπος της εθνοφρουρας ειναι να υπερασπιστει το δικιο μας, θα πρεπει να εξηγησουν, για παραδειγμα, ποιο δικιο μας υπερασπιστηκε η Εθνικη Φρουρα με τις σφαγες της Κοφινου το 1967.

Η επιθεση εναντιον μας αυτη την περιοδο δεν ειναι τυχαια. Ολα τα σημετα δειχνουν οτι βρισκομαστε μπροστα σε μια προσπαθεια συγκροτησης ενος μαχητικου ρεβανιστικου κινηματος, αυτων που θελουν να παρουν την "ρεβανς" για το 1974. Ενος κινηματος που παθαινει υστερικα εθνικα ριγη μπροστα στην θεα της ελληνικης σημαιας, της στρατιωτικης στολης, των ελικοπτερων και των "πολιτοφυλακων" με τα G3, ενω παθαινει αλλεργεια στο ακουσμα και μονο λεξεων η φρασεων οπως συνομιλιες και ειρηνικη λυση.

Πανω απο ολα, ανατριχιαζει στο ακουσμα και μονο του συνθηματος της επαναπροσεγγισης με τους τουρκοκυπριους. Και αυτο γιατι ειναι ο αντιποδας των συνθηματων που τους συγκινουν, οπως αυτο που με αγαλλισα η "Επικαιρη" αναφερε οτι ειπωθηκε στην "Πορεια Επιστροφης των

φτάσει και που θα καταληξει η "υποστηρίξη" αυτών των κομματιών της κοινωνίας από τους επιδοξούς φασίστες δεν είναι πια ανάγκη να ξερει κανείς από την ιστορία του φασιστικού κινήματος για να το καταλάβει. Είναι χαρακτηριστική η στάση της "Επικαιρής" στο ίδιο το θέμα του Τζιερκιζ και της Αλεξίας. Λίγες μέρες πριν εμφανιστεί οποιοδήποτε κίνημα αντίδρασης στην απόφαση απελάσεως, η "Επικαιρή" έγραφε "Εάν πραγματικά οι δύο νεοί αγαπιούνται... γιατί δεν αποδεχομαστε το γεγονός αυτό και να τους αφήσουμε να ζήσουν την καθαρά ιδιωτική τους υποθεση; Γιατί ανατριχιάζουμε, αντιστεκόμαστε και πολεμάμε αυτή την εκδοχή;"

Μολις όμως εμφανίστηκε μια οργανωμένη συμπαραστάση... η "Επικαιρή" ανατριχιάσε, αντιστάθηκε και την πολέμησε με νυχια και με δόντια, δείχνοντας το πραγματικό πρόσωπο αυτών που παριστάνουν τώρα ότι υποστηρίζουν τους καταπιεσμένους, τις γυναίκες, τους εξεγερμένους νεολαίους, τους ομοφυλοφίλους κλπ. Το πρόσωπο του φασισμού, με τα κλασικά χαρακτηριστικά της γεννήσεώς του, τον δημαγωγικό λαϊκισμό, ριζοσπαστισμό, ακόμα και αντικαπιταλισμό.

Όσοι θέλουν την ειλικρινή επαναπροσεγγίση με τους τουρκοκυπρίους, και την καταπολέμηση του σωβινισμού και από τις δύο πλευρές για να μην επαναληφθούν οι βαρβαρότητες του παρελθόντος, πρέπει να αντιδράσουν σε αυτή την πορεία.

Η προώθηση της επαναπροσεγγίσεως ε/κ και τ/κ είναι το καλύτερο αντίδοτο. Εμείς υποστηρίζουμε την επαναπροσεγγίση επειδή θέλουμε να ζήσουμε ειρηνικά με τους τουρκοκυπρίους, χωρίς εθνικά μίσση, χωρίς να βλέπουν οι ε/κ και τ/κ εργαζόμενοι ο ένας τον άλλον σαν εχθρό. Αυτό είναι που έχει σημασία, είτε αυτό γίνει σε μια ενωμένη Κύπρο, είτε σε μια ομοσπονδία, είτε ακόμα και σε χωριστά κράτη.

Και αυτό μας φέρνει σε μια άλλη κατηγορία εναντίον μας. Ότι είμαστε "δηλωμένοι υπερχωριστού και ανεξαρτήτου 'τουρκοκυπριακού κράτους'". Η αναγνώριση από μας του δικαιώματος αυτοδιαθέσεως των τουρκοκυπρίων, του δικαιώματος τους δηλαδή να έχουν το δικό τους κράτος, όσο και εφόσον το θέλουν, μόνο με την πονηρή εθνικιστική λογική της "Επικαιρής" σημαίνει ότι είμαστε υπερχωριστού χωριστού τ/κ κράτους. Είναι η ίδια λογική με την οποία θα κατηγορούσε ίσως η εκκλησία όλους όσους υποστηρίζουν την ελευθερία διαζυγίου, ότι υπο-

στηρίζουν το ίδιο το διαζυγίο ή την διάλυση των οικογενειακών δεσμών.

Και εμείς ακριβώς υποστηρίζουμε μόνο το δικαίωμα των τουρκοκυπρίων να έχουν το δικό τους κράτος. Πουθενά δεν υποστηρίξαμε ότι είναι καλύτερα να το έχουν, ότι πρέπει να το έχουν. Πουθενά δεν υποστηρίξαμε, όπως μας κατηγορήσαν, την "διεθνή αναγνώριση" του. Οι μόνοι που λέμε ότι πρέπει να έχουν την ευθιξία να αναγνωρίσουν αυτό το δικαίωμα των τουρκοκυπρίων και να εναντιωθούν στις προσπάθειες που προέρχονται από την πλευρά μας να εξαναγκάσουν τους τουρκοκυπρίους να δεχθούν λύσεις που δεν θέλουν, είναι ακριβώς οι ελληνοκυπριοί αριστεροί, προοδευτικοί, ακόμα και οι απλοί ελληνοκυπριοί δημοκράτες. Να τι γράφαμε στην επομένη παράγραφο σε κάποιο σημείο του κειμένου από το οποίο πήρε αναφορές η "Επικαιρή":

"Αυτό δεν σημαίνει ότι υποστηρίζουμε ότι οι τουρκοκυπριοί πρέπει να έχουν το δικό τους κράτος, ούτε ότι το "προτιμούμε". Σημαίνει ότι υπερασπιζόμαστε το δικαίωμα τους στην αυτοδιαθέση απέναντι στη "δικία μας" αστική τάξη που τους το αρνείται εμπράχτα."

Όπως δεν έχουμε καμία σχέση με τις επιδιώξεις της ε/κ αρχουσας τάξης που πολεμά για να μη έχουν οι τ/κ το δικό τους κράτος ή ισότιμα δικαιώματα σε μια ομοσπονδία, έτσι δεν έχουμε και καμία σχέση με τις επιδιώξεις της τ/κ αρχουσας τάξης που υποστηρίζει ότι πρέπει να υπάρχει χωριστό τ/κ κράτος, ότι είναι καλύτερα να υπάρχει.

Αυτό που έχουμε τελικά να πούμε σε όσους θέλουν να μας βάλουν την ερώτηση "καλά, μα που διαφέρει η αναγνώριση του δικαιώματος των τουρκοκυπρίων να έχουν το δικό τους κράτος, από την υποστηρίξη του κράτους που έχουν τώρα", είναι να τους αντιστρέψουμε την ερώτηση: εσείς νομίζετε ότι ακόμα και αν η πλειοψηφία των τουρκοκυπρίων σήμερα θέλει χωριστό κράτος ή μια συνομοσπονδία ή μια χαλαρή ομοσπονδία, είναι δημοκρατικό από την δική μας μεριά να τους εμποδίσουμε και να τους εξαναγκάσουμε βίαια να ζήσουν μαζί μας σε κοινό κράτος; Η μήπως νομίζετε ότι σήμερα η πλειοψηφία των τουρκοκυπρίων θέλει να ζήσει ξανά μαζί μας σε ενιαίο κράτος;

Οποίος αναγνωρίζει το δημοκρατικό δικαίωμα στους τουρκοκυπρίους να ζήσουν μαζί μας μόνο αν και όταν το θέλουν οι ίδιοι, είναι κοινή λογική ότι τους αναγνωρίζει και το

δικαίωμα να μην ζουν μαζί μας εφόσον και για όσο χρόνο συνεχίζουν να μη το θέλουν. Σημαίνει ότι αυτοί που θέλουν μια δημοκρατικά ενωμένη Κύπρο, έχουν σκοπό μόνο να πείσουν τους τ/κ και να κερδίσουν την εμπιστοσύνη τους, και όχι να τους εξεγείρουν ή να τους εξαναγκάσουν ή να τους πείσουν με οποιουδήποτε τρόπους να το κάνουν παρα την θέλησή τους. Αυτό σημαίνει ότι είτε το λεν είτε όχι, αντικειμενικά, στην πράξη, τους αναγνωρίζουν το δικαίωμα αυτοδιαθέσεως.

Μπορεί να γίνει μια τέτοια επαναπροσεγγίση που να οδηγήσει σε πραγματικά δημοκρατική επανένωση της Κύπρου; Εμείς πολύ αμφιβάλλουμε ότι κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει μέσα στην περίοδο που περνούμε, περίοδο οικονομικής κρίσεως και εντονού ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού. Αλλά φυσικά δεν είναι αυτό

26 Απριλίου 1989

Υστερογραφοί:

Ο Ο. Οζγκιούρ σε μια συνέντευξη που του πήραμε πρόσφατα εκφράσε ορισμένες πολύ ενδιαφέρουσες αποψεις. Αποψεις που είναι πολύ χρήσιμες για να ξεκαθαρίσουμε αν η θέση μας για την υποχρέωση των ελληνοκυπρίων να υποστηρίξουν το δικαίωμα αυτοδιαθέσεως των τουρκοκυπρίων σημαίνει ότι λέμε τα ίδια με τον Ντενκτάς, ή ότι υποστηρίζουμε την ανακήρυξη ή ότι είναι καλύτερα να υπάρχει η Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου.

Για όσους δεν την διαβάσαν στην "Χαραυγή" ή την "Αλήθεια" της 19 Οκτωβρίου, να η αντίδραση του Οζγκιούρ στα διαφορά "ψευδο" με τα οποία αίσθανονται όλοι υποχρεωμένοι να στολιζούν κάθε αναφορά τους στους τουρκοκυπριακούς πολιτικούς θεσμούς:

"Ερώτηση: Κυρία Οζγκιούρ, στον Νότο κάθε αναφορά στην Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου και τους θεσμούς της μπαίνει πάντα ανάμεσα σε εισαγωγικά, ή προηγούνται εκφράσεις όπως "ψευδο" ή "η λεγόμενη". Για παράδειγμα, χρησιμοποιούν πάντα εκφράσεις όπως το "τουρκοκυπριακή ψευδοβουλή" ή "οι λεγόμενοι βουλευτές".

Κ. Οζγκιούρ, θεωρείτε τον εαυτό σας μέλος μιας "ψευδοβουλής"; Μήπως τα μέλη του κομμάτος σας σας θεωρούν ένα "λεγόμενο βουλευτή"; Αυτή η ελληνοκυπριακή συνήθεια βοηθά την προώθηση της φιλίας και του αλληλοσεβασμού ανάμεσα στις δύο κοινότητες;

Οζγκιούρ: Λοιπόν η διακοινοτική διενεξη αρχισε παλια, το 1963. Απο όσο ξερω δεν επιτραπηκε στους τουρκοκυπριους αντιπροσωπους της βουλής να συμμετεχουν στο σωμα μετα τις φασαρίες του 1963. Και οι τουρκοκυπριοι αναγκαστηκαν να φυγουν απο την βουλή, δεν υπαρχει κοινή βουλή απο το 1964.

Συμφωνα τωρα με το συνταγμα του 1960 η βουλή επρεπε να περιλαμβανει και τουρκους και ελληνες κυπριους αντιπροσωπους. Συμφωνα παλι με το συνταγμα, το υπουργικό συμβούλιο θαπρεπε να συμπεριλαμβανει τουρκους και ελληνες κυπριους υπουργους. Κατω απο τις τωρινες συνθηκες ουτε η βουλή ουτε το υπουργικό συμβούλιο δεν περιλαμβανει τουρκοκυπριους. Ετσι δεν μπορούμε να πουμε ότι, συμφωνα με το συνταγμα του 1960, η βουλή και το υπουργικό συμβούλιο είναι αντιπροσωπευτικά ολου του κυπριακού λαου, τουρκων και ελλινων.

Τωρα, μεχρι να ερθει αυτος ο καιρος οι τουρκοκυπριοι πρεπει να βρουν ενα τροπο να κυβερνουν τους εαυτους τους. Ηταν σωστο να ανακηρυξουμε την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου; Αυτό είναι

αλλο ζήτημα, τελειως αλλο ζήτημα. Εμεις ειμασταν εναντια στην ανακυρση, αλλα επρεπε να ψηφισουμε υπερ της, παρολο οτι ειμασταν εναντιον της. Ηταν μια εξυπνη αποφαση αυτη; Παντως ειταν ζήτημα υπαρξης για μας. Επρεπε ειτε να την υπερψηφισουμε ειτε να βγει παρανομο το κομμα μας. Ετσι αποφασισαμε οτι επρεπε να την υπερψηφισουμε και να συνεχισουμε τον αγωνα για την επανενωση της Κυπρου... Αφηνουμε στην ιστορια να αποφασισει αν ειταν η οχι σωστη η αποφαση μας, το αφηνουμε στην ιστορια. Αλλα αυτο που προσπαθω να πω ειναι το εξης. Σαν τουρκοκυπριοι, μεχρι να βρεθει λυση στο Κυπριακο προβλημα, εμεις σαν κοινοτητα ειμαστε υποχρεωμενοι να βρουμε τροπο να κυβερνησουμε τους εαυτους μας. Τουλαχιστον για αυτο που θα μπορούσαμε να ονομασουμε μεταβατικη περιοδο.

Ετσι σχηματισαμε τα αντιπροσωπευτικα σωματα μας, το νομοθετικο μας σωμα, και ουτω καθεξης. Ειναι βεβαια αληθεια οτι δεν αναγνωριζεται η Τουρκικη Δημοκρατια της Βορειας Κυπρου συμφωνα με τον διεθνη νομο και ουτω καθεξης. Νομιζω ομως οτι μια και γινονται εκλογες, και μια και ο λαος εκλεγει τα δικα του σωματα, οι αλλοι θαπρεπε να δειχνουν καποιο σεβασμο για αυτο.

Εννω οτι οταν μιλανε για την ψευδοβουλη και την ψευδοκυβερνηση και ουτω καθεξης, αυτο δεν βοηθα, δεν βοηθα τα αισθηματα των τουρκοκυπριων. Ο μεσος τουρκοκυπριος λεει, α, αυτοι οι ανθρωποι νομιζουν οτι δεν ειμαστε τιποτα, και αν μας αντιμετωπιζουν σαν ανυπαρκτους, σαν πραγματα που δεν υπαρχουν τοτε πως θα τα καταφερομε να συννενοηθουμε μαζι τους; Δεν ειναι εποικοδομητικο αυτο. Πρεπει κανεις να παιρνει υποψη του τα συναισθηματα του κοσμου.

Εχουμε εκλογες καθε πεντε χρονια. Τωρα βεβαια, δεν ειναι σωστες εκλογες. Εφεραν τους εποικους κλπ και οι τουρκοκυπριοι δεν ειναι ικανοι να εξασκησουν σωστα την πολιτικη τους βουληση, και ουτω καθεξης. Αλλα τουλαχιστον εχουν εκλογες, και ανταγωνιζομαστε τα δεξια κομματα σε αυτες τις εκλογες, και το 1976 ειχαμε δυο εκλεγμενους αντιπροσωπους, το 1981 ειχαμε εξη, το 1985 ειχαμε 12, και ο κοσμος μας υποστηριζει.

Και λεμε σε αυτους τους ανθρωπους, υπαρχουν προοδευτικες δυναμεις σαν εμας στον Νοτο, μη φοβαστε, θα ερθει καιρος που θα ξαναενωθει το νησι και θα εχουμε καλυτερες εποχες στο μελλον. Οταν λες αυτα τα πραγματα στο λαο και ακουγονται φωνες απο το Νοτο που λενε "Α, ειναι ψευδοβουλη, ειναι ψευδοβουλευτες, δεν υπαρχουν", τοτε φυσικα αυτα δυσκολευουν τον αγωνα μας."

Η υποστηριξη του δικαιωματος αυτοδιαθεσης των τουρκοκυπριων απο τους ελληνοκυπριους σημαινει πολλα πραγματα. Για οποιον δεν ειναι υποκριτης η πολιτικα ασχετος, ειναι φανερο πως ενα απο αυτα ειναι σιγουρα οτι "Πρεπει κανεις να παιρνει υποψη του τα συναισθηματα του κοσμου" του "αντιπαλου εθνους", να μην τους λες οτι "δεν εισαστε τιποτα", να μην τους "αντιμετωπιζεις σαν ανυπαρκτους", να δειχνεις "καποιο σεβασμο" για "τα δικα του αντιπροσωπευτικα σωματα". Με λιγα λογια, να αναγνωριζεις, να σεβασαι και να υπερασπιζεσαι κιολας το δικαιομα τους να "κυβερνησουν τον εαυτο τους".

Εκεινο που σιγουρα δεν σημαινει η υποστηριξη του δικαιωματος αυτοδιαθεσης των τουρκοκυπριων απο εμας ειναι οτι υποστηριζουμε πως πρεπει να υπαρχει η ΤΔΒΚ, η οτι ειναι καλυτερα να υπαρχει. Αν καποιοι εδω δεν θελουν να καταλαβουν αυτη την διαφορα, ας αναρωτηθουν τι εννοουσε ο Οζγκιουρ οταν ελεγε, σε σχεση ακριβως με τα "ψευδοβουλη" κλπ οτι: "Ηταν σωστο να ανακυρηξουμε την Τουρκικη Δημοκρατια της Βορειας Κυπρου; Αυτο ειναι αλλο ζήτημα, τελειως αλλο ζήτημα."

Οχι μονο δεν διευκολυνει την αντιδραστικη τουρκοκυπριακη αρχουσα ταξη μια πολιτικη σαν την δικη μας, αλλα, κατα τον ιδιο τον Οζγκιουρ, ειναι η αντιθετη προς την δικη μας πολιτικη που "δυσκολευει τον αγωνα" των τουρκοκυπριων προοδευτικων. Η πολιτικη δηλαδη εκεινων που ειτε ακολουθουν την αρχουσα ταξη μας στα "ψευδο", τα "λεγόμενα", και τα "κατεχομενα", ειτε στην καλυτερη περιπτωση "παραλειπουν" να καταγγειλουν ολα αυτα, θαρρεις και ειναι χωρις ιδιαιτερη σημασια.

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΕ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Η απεργια αρχισε στις 31 Μαρ. Κυρια αιτηματα, η προσληψη προσωπικου για καλυψη αναγκων, αναβαθμιση της Νοσηλευτικη Σχολης, παραχωρηση επιδοματος βαρδιας, απαλλαγη των νοσοκομων απο τα μη νοσηλευτικα καθκοντα, καταργηση των προσληψεων με 15θημερα συμβολαια, και αναρρηση της μειωσης κλιμακων προσληψης απο την κλιμακα Α4 σε Α2 που ειγνε λιγο πριν την απεργια.

Την επομενη μερα η Παγκυπρια Συνομοσπονδια Δημοσιων Υπαλληλων (ΠΑΣΥΔΗ) στην οποια ανηκει ο κλαδος, με την δικαιολογια οτι το επιδομα βαρδιας ηταν αιτημα και αλλων κλαδων, και επρεπε να διεκδικηθει μαζι με τους αλλους, χαρακτηριζε με ανακοινηση της την απεργια "αχρειαστη", "βεβιασμενη" και "αντικανονικη".

Απο την μερια της η κυβερνηση δηλωσε δια του Υπουργου Υγειας οτι η νεα κυβερνηση ελυσε μεσα σε ενα χρονο ολα τα προβληματα των νοσοκομων, και εμεινε μονο το επιδομα βαρδιας. Επισης οτι ειχαν σταλει στην Βουλη για εγκριση 190 θεσεις για νοσηλευτικο προσωπικο, και οτι διοριστηκαν 50 βοηθοι θαλαμων, χωρις φυσικα να ξεκαθαρισει οτι επροκειτο για καθαριστριες, που δεν ειχαν καμια σχεση με νοσηλευτικα καθκοντα. Αντι για επιδομα βαρδιας προσφερε αυξηση

10% σε δυο δοσεις στο ηδη υπαρχον νυκτερινο επιδομα.

Οι απεργοι χαρακτηρισαν τις δηλωσεις του υπουργου "παραπλανητικες" και την αυξηση σαν ψιχουλα. Την επομενη μερα, στις 2 του Ιουνη, μετα απο Γενικη Συνελευση (Γ.Σ.) αντεδρασαν στις ανακοινησεις της ΠΑΣΥΔΥ και της κυβερνησης με πορεία στο κτιριο της ΠΑΣΥΔΥ, στο υπουργειο Οικονομικων και στο υπουργειο Υγειας. Την ιδια ημερα οι φοιτητες της Νοσηλευτικη Σχολης με Γ.Σ. αποφασισαν κλεισιμο και καταληψη της Σχολης σε συμπαρασταση στους αλλους απεργους, προβαλλοντας και δικα τους αιτηματα οπως 9μηνο ακαδημαϊκο ετος αντι 12μηνο. Την ιδια μερα αποφασιστηκε απεργια διαρκειας απο τους νοσοκομους των ψυχιατρικων ιδρυματων που προβαλλαν τα ιδια αιτηματα. Οι νεες απεργιες αρχισαν την επομενη μερα.

Μετα απο αυτες τις αντιδρασεις, η ΠΑΣΥΔΥ αναγκαστηκε να δηλωσει οτι θεωρουσε τα αιτηματα των νοσοκομων δικαια, και οτι οι διαφογιες τις αφορουσαν "μονο τον χειρισμο", επειδη το επιδομα βαρδιας ηταν αιτημα και αλλων κλαδων. Συγχρονως αναλαβε να ηγηθει στις διαπραγματευσεις με το υπουργειο.

Τις επομενες μερες οι διαπραγματευσεις το μονο που προσθεσαν στις προηγουμενες υπο-

σχεσεις του υπουργου ηταν μια διαβεβαιωση του Προεδρου Βασιλειου οτι θα προσπαθησει να βρεθει λυση μεχρι το τελος του χρονου. Το συμβουλιο του κλαδου των νοσοκομων καλεσε Γ.Σ. για τις 7 Ιουνη, οπου προτεινε, με καποια διπλωματικότητα, αναστολη των απεργιακων μετρων σε "ενδειξη καλης θελησης" μια και τους δοθηκαν διαβεβαιωσεις οτι η Βουλη θα ασχολουσαν την επομενη με τις νεες θεσεις στις οποιες ειχε αναφερθει ο υπουργος. Μετα απο εντονη αντιδραση της Γ.Σ., το συμβουλιο κατεληξε σε συνεχιση της απεργιας περιμενοντας την θεση της Βουλης την επομενη μερα. Μετα απο επιμονη παλι της Γ.Σ., ξεκαθαριστηκε οτι θα γινονταν νεα Γ.Σ. για να παρει αποφαση για τα παρακατω.

Ετσι την επομενη, οι νοσοκομοι εκαναν ηικετοφορια εξω απο την Βουλη, την ωρα που συνεδριαζαν οι επιτροπες της Βουλης μαζι με εκπροσωπους της ΠΑΣΥΔΥ και νοσοκομων. Η Βουλη με τον προεδρο της καλεσε τους νοσοκομους να σταματησουν τα απεργιακα μετρα για να εχουν την "ηθικη υποστηριξη" της!

Στις 9 Ιουνη συνηχίζονται, μετα την "μεσολαβηση της Βουλης", οι διαπραγματευσεις υπουργειου - ΠΑΣΥΔΥ - συμβουλιου απεργων. Το βραδυ η ΠΑΣΥΔΥ ξανακαλει τους απεργους να αποδεχτουν

την πρόταση της κυβέρνησης και να σταματήσουν την απεργία.

Το Συμβούλιο την επομένη καλεί χωριστές (ανά πόλη) Γ.Σ. τις οποίες πληροφορούν ότι το Συμβούλιο προτείνει αναστολή της απεργίας, λόγω "κουρασής", ελλείψης συμπαράστασης από άλλα συμβούλια της ΠΑΣΥΔΥ, και για "ενδειξη καλής θέλησης" προς το καλεσμα της Βουλής. Μετά από πίεση της Γ.Σ. ξεκαθαρίζουν ότι η απόφαση του Δ.Σ. παρήκθη κατά πλειοψηφία και όχι ομοφώνως. Για πρώτη φορά από την αρχή της απεργίας γίνεται μυστική ψηφοφορία. Οι Γ.Σ. στις άλλες πόλεις και στο ψυχιατρείο ψηφίσαν με συντριπτική πλειοψηφία υπέρ της συνέχισης (199 με 18 στην Λεμεσό, Παφός 117 με 7, Παραλιμνί 15 με 1, ψυχιατρεία 224 υπέρ, 8 κατά) ενώ στην Λευκωσία ψηφίσαν 179 υπέρ της συνέχισης, και 195 κατά.

Μετά από αυτό το αποτέλεσμα, τα συμβούλια του Ψυχιατρείου και της Γενικής Νοσηλευτικής αποφασίζουν ομοφώνως υποστήριξη της απόφασης των Γ.Σ. για συνέχιση της απεργίας. Καλέσαν δημοσιογραφική διασκέψη, και εξαγείλαν δημιουργία απεργιακού ταμείου και κλιμακώση των μετρών. Οι αποφάσεις αυτές έγιναν δεκτές με ενθουσιασμό και ανεβα-

σαν το ηθικό των απεργών.

Στις 13 του Ιουνίου, δύο ολοκληρωτές εβδομάδες μετά το ξεκίνημα της απεργίας, άρχισε για πρώτη φορά μια προσπάθεια για καμπάνια πληροφόρησης. Μοιραστήκαν χιλιάδες φυλλάδια σε γραφεία, στους δρόμους και σε εργοστάσια. Σε αυτό το μοιρασμα οι νοσοκομιοί δέχτηκαν με ευχαρίστηση βοήθεια και από μικρό αριθμό άλλων εργαζομένων. Ίδρύθηκε απεργιακό ταμείο και άρχισαν να μαζεύουν λεφτά. Την πρώτη κιόλας μέρα μαζέψαν πάνω από 1,000 λίρες.

Παρόλο που από την επομένη κιόλας μέρα, η καμπάνια πληροφόρησης εγκαταλείφθηκε από το Δ.Σ., αυτά αναγκάζουν άλλη μια φορά την ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ, παρά το καλεσμα της για άμεσο σταμάτημα της απεργίας, να κάνει έναν ελιγμό και να ηγηθεί σε νέες διαπραγματεύσεις. Ωστόσο η πληροφόρηση και η διαμορφώση της "κοινής γνώμης", που όλες αυτές τις ημέρες αφήνονταν στα χέρια της κυβέρνησης μέσω του ΡΙΚ, της ΠΑΣΥΔΥ και των εφημερίδων, είχε κάνει την δουλειά της πάνω στο ηθικό των απεργών. Έτσι για τις επόμενες δύο μέρες οι απεργιοί περιμένουν απρακτοί το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων μεταξύ ΠΑΣΥΔΥ απεργών και κυ-

βέρνησης. Η μάχη είναι φανερό ότι έχει κριθεί. Έτσι στις 16 του Ιουνίου, μετά 17 μέρες απεργία, γίνονται χωριστές, κατά πόλη, Γενικές Συνελεύσεις που ανακοινώθηκαν από το προηγούμενο βράδυ μαζί με την απόφαση των συμβουλίων και του ψυχιατρίου να προτείνει αποδοχή πρότασης που το μόνο της καινούργιο στοιχείο ήταν ένα χρονοδιάγραμμα 4 χρόνων για εφαρμογή επιδοματος βαρδιάς. Το Συμβούλιο ανακοινώνει ότι θα παραιτηθεί αν δεν γίνει αποδεχτή η πρόταση του για σταμάτημα της απεργίας, πράγμα στο οποίο αντέδρασαν αρκετοί χαρακτηρισίζοντας το σαν εκβίασμα. Τελικά οι συνελεύσεις αποφασίζουν σταμάτημα της απεργίας.

Για να μην αφήσει καμία αμφιβολία η κυβέρνηση για το ποιος ήταν ο χαμένος της απεργίας, θυματοποίησε νοσοκομείους και εντατικοποίησε τον ρυθμό δουλειάς. Έκοψε από όλους τους μισθούς της απεργίας, παρόλο που η πλειοψηφία δουλεύει σαν προσωπικό ασφαλείας κατά την διάρκεια της απεργίας. Δεν πληρώνει για μνες τους μισθούς αυτών που δουλεύουν με δεκαπενθήμερα συμβόλαια μέχρι να υπογράψουν τα νέα συμβόλαια με τις μειωμένες κλιμακές. Ανακάλεσε πολλές θερινές άδειες των νοσοκομικών.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η απεργία πάνω από 2,000 εργαζομένων στον κλάδο του γενικού νοσηλευτικού προσωπικού, στα ψυχιατρεία και των φοιτητών της Νοσηλευτικής Σχολής έγινε τον Ιούνιο. Ωστόσο έχει μερικά χαρακτηριστικά αρκετά σημαντικά για να ασχοληθεί κανείς μαζί της εσω και μνες μετά. Μαζί με την απεργία στην Ενδυσή το '87, την απεργία στις Τραπεζές άμεσα μετά, την απεργία στις Κυπριακές Αερογραμμές το '88, και την απεργία στην Αρχή Λιμένων, έφεραν κάποια νέα στοιχεία στον χαρακτήρα των συνδικαλιστικών αγώνων. Αμφισβητώντας την παντοδυναμία της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, τον κώδικα Βιομηχανικών Σχέσεων, την τριμερή συνεργασία κράτους εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, και την απολυτή υπακοή στην νομιμότητα (με την άρνηση υπακοής στην επιστράτευση). Άλλα θεσμούς και παραδόσεις στις οποίες στηρίζεται ο έλεγχος της εργατικής τάξης στην νοτιο-Κύπρο.

Αυτές οι εξελίξεις οφείλονται σε πολλούς παράγοντες. Από τους πιο βασικούς είναι σίγουρα και η αλλαγή του πολιτικού κλίματος γύρω από το Κυπριακό με την εμφάνιση του "ενδοτισμού", που αδυνατίσει την ιδεολογία των "θυσίων" και της "εθνικής ενότητας" για χάρη του "εθνικού αγώνα".

Εκτός όμως από αυτή την αλλαγή στο πολιτικό κλίμα, για τους εργαζομένους στο Δημόσιο και ημικρατικό τομέα υπάρχει και η ιδιαίτερη επίθεση εναντίον τους. Μια επίθεση που άρχισε πριν δεκαέξι χρόνια με την καλλιέργεια της εικόνας του "καλοπληρωμένου, χαράμοφα, προνομίουχου" δημοσίου υπαλλήλου που ζει "παρσιτικά" σε "βαρος των υπολοίπων εργαζομένων". Αυτή η προσπάθεια, στην οποία συμμετείχαν όλα τα κόμματα, ο τύπος και οι ηγεσίες των συνδικαλιστικών οργανώσεων, ακόμα και της ίδιας της ΠΑΣΥΔΥ, είχε αρκετά μεγάλη επιτυχία. Έτσι εδώ και λίγα χρόνια η επίθεση περάσε από τα λόγια στην πράξη.

Στην διάρκεια της διακυβέρνησης από το ΔΗΚΟ, αυτό το περασμά στην πράξη γίνονταν με κάποιους πιο άργους ρυθμούς, μια και η κρατική μηχανή ήταν ένα σημαντικό στήριγμα για το αδύνατο κατά τα άλλα ΔΗΚΟ. Η εκλογή του Βασιλείου με τις προεκλογικές διακηρύξεις για "αξιοκρατία" και τις υποσχέσεις για πιο ανεξοδη και "αποτελεσματική" κρατική μηχανή έδωσε νέα πνοή σε αυτή την επίθεση. Μια επίθεση που μπο-

ρεί να γίνεται πολύ πιο αποτελεσματικά εξαιτίας της πολιτικής συναινεσης στην διακυβέρνηση του από τα δύο μεγάλα κόμματα.

Ήδη με την προκλητική στάση της διεύθυνσης στην απεργία των Κυπριακών Αερογραμμών περσι τον Μάρτη φάνηκε ότι η κυβέρνηση δοκιμάζε μέχρι που φτάνει η ικανότητα της να χτυπήσει τους "προνομίουχους", και η ικανότητα των εργαζομένων να αντισταθούν.

Φέτος ήρθε η δήλωση της κυβέρνησης ότι δεν θα παρουν αυξήσεις οι δημόσιοι και ημικρατικοί. Για να ανακάλεσει η κυβέρνηση αυτή τη δήλωση, χρειάστηκε να εξαγγελθούν "μεγάλα απεργιακά μέτρα" από την Ομοσπονδία Ημικρατικών Οργανισμών.

Η επίθεση αυτή αποδωσε καρπούς για την κυβέρνηση και το κεφάλαιο. Το παγώμα μισθών, η μείωση των κλιμακών και των μισθών προσλήψης, η αύξηση της παραγωγικότητας με την χειροτέρευση των συνθηκών δουλειάς, την ένταση του ελέγχου της διεύθυνσης (όπως με την "εκαστρατεία για την "αυστηρή τήρηση του ωραρίου") και την διαβρωση κεκτημένων, η προσπάθεια μείωσης του προσωπικού με το σταμάτημα των προσλήψεων, η κάλυψη αναγκών με αύξηση προσλήψεων εκτακτών, ήταν κοινές εμπειρίες των περισσότερων εργαζομένων στον Δημοσιο και Ημικρατικό τομέα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η μεγάλη πλειοψηφία των κινητοποιήσεων στον Δημόσιο και Ημικρατικό τομέα ήταν αμυντικές, γίνονταν για να υπερασπίσουν κεκτημένα που κινδύνευαν ή είχαν ήδη αφαιρεθεί, όπως οι μειωμένες κλιμακές προσλήψης.

Προβλήματα σαν αυτά προκαλέσαν και την απεργία του νοσηλευτικού προσωπικού. Άλλα όχι μόνο προβλήματα που δεν λυνονταν αλλά νέα προβλήματα που χειροτέρευαν την κατάσταση τους χρόνο με τον χρόνο. Το μεγαλύτερο τέτοιο πρόβλημα είναι η έλλειψη προσωπικού. Θαλαμοί που το 1980 είχαν λιγότερους ασθενείς, επανδρωνονταν τότε με περισσότερο προσωπικό από τώρα. Νοσοκομείο της Λαρνακάς μας είπε ότι το '80 στον ίδιο θαλαμο εργαζονταν 10 άτομα ενώ τώρα γύρω στους 4-5. Δεν παίρνουν πια κανονικά την άδεια τους επειδή δεν υπάρχουν άλλοι να τους αντικαταστήσουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι το νοσοκομείο Λευκωσίας χρησιμοποιεί το καλοκαίρι φοιτητές της νοσηλευτικής σχολής για αντικαταστάτες. Πολλές φορές οι εργαζόμενοι ανακαλούνται ενώ είναι εκ-

τος καθηκόντος.

Προβλήματα ελλείψης προσωπικού υπάρχουν ακόμη και σε τμήματα όπως της εντατικής παρακολούθησης ή το νευροχειρουργικό όπου θαλαμοί με 20 δυσκόλα περιστατικά καλύπτονται από 3 άτομα.

Άλλο πρόβλημα είναι το ακανόνιστο και μεγάλο ωράριο. Η νυχτερινή βάρδια είναι δωδεκάωρη (7μ-7π της άλλης μέρας)

Φυσικό αποτέλεσμα αυτών των δύο προβλημάτων είναι όχι μόνο η καταστροφή της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής των εργαζομένων, αλλά αρρωστιές όπως φλεβιτιδές, προβλήματα σπονδυλίου και μείσης. Οι ίδιοι μας είπαν χαρακτηριστικά ότι σπανία αφυπνίζεται κανείς κανονικά γιατί αναγκάζονται είτε σε πρόωρη αφυπνίση για λόγους υγείας είτε πεθαίνουν πρόωρα.

Τέλος εκτιθενται σε μεγάλους κινδύνους από μεταδοτικές αρρωστιές, ηπατίτιδα, Αids κλπ.

Στο ψυχιατρίο ειδικά αντιμετωπίζουν και κινδύνους από τραυματισμούς εξαιτίας της βίαιης συμπεριφοράς των ασθενών, για παραδείγματα έχουν γίνει μαχαιρώματα, για τα οποία δεν παίρνουν ούτε και κάποια αποζημίωση γιατί παίρνουν επίδομα ανθυγιεινής εργασίας. Νοσοκομιοί

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Το αποτέλεσμα αυτής της επιθεσης στους εργαζομένους στον Δημοσίο και Ημικρατικό τομέα ήταν να συσσωρευτεί αγανάκτηση. Μια αγανάκτηση που σε συνδιασμό με την αίσθηση συνδικαλιστικής δύναμης που έχουν οι εργαζόμενοι σε αυτόν τον τομέα κάνουν πραγματικό τον κίνδυνο για την κυβέρνηση μιας απεργιακής "ανάταραξης" σαν απάντηση στην μέχρι τώρα συμπίεση. Διαφοροί κλάδοι έχουν δείξει διαθεση να κινητοποιηθούν για παρόμοια προβλήματα. Για την προσλήψη προσωπικού έχουν κριολάσ κινήσει οι ταχυδρομικοί, ενώ για επίδομα βάρδιας η ΣΥΤΑ, η ΑΗΚ, η πολιτική αεροπορία. Έτσι η ομοιοτητα των προβλημάτων σε πολλούς χώρους μπορεί να κάνει αυτή την "ανάταραξη" πιο συντονισμένη, αλυσιδωτή ή και ταυτόχρονη σε πολλούς κλάδους.

Για αυτό για τους αστούς είναι τεράστια η σημασία να μην "φανερί" ότι κερδίζει οποιοσδήποτε από αυτούς. Η κυβέρνηση το δήλωσε αυτό ανοικτά σε αυτήν την απεργία, όταν αναφερόμενη στο αίτημα για επίδομα

του ψυχιατρίου μας εξήγησαν πως η διεύθυνση έκοψε αυτό το επίδομα από νοσοκομίο κατά την διάρκεια αδειας ασθενείας μετά από τραυματισμό του από ασθενή!

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα, πολύ χαρακτηριστικά του τρόπου με τον οποίο η κυβέρνηση προσπαθεί να μπάλωσει το πρόβλημα της ελλείψης προσωπικού, είναι τα δεκαπενθήμερα συμβολαία εργασίας. Έτσι εργοδοτείται ένας σημαντικός αριθμός νοσοκόμων, οι οποίοι απολυούνται κάθε δεκαπέντε μέρες και ξαναπροσλαμβάνονται. Έτσι δεν δικαιούνται ούτε αδεία, ούτε αδεία ασθενείας, ούτε τα χρόνια που θα καλυφθούν εργαζόμενοι έτσι θα θεωρηθούν σαν προύπηρεσία αν τελικά προσληφθούν μονίμα. Χαρακτηριστικά της ανασφάλειας και της ελλείψης δικαιωμάτων, είναι ότι δεν εδικοίούνται να ψηφίσουν στις Γενικές Συνελεύσεις παρα το ότι απεργούσαν και αυτοί. Πληρώνονται κάθε 2 με 3 μήνες. Η κυβέρνηση πριν την απεργία τους προσφέρει εξαμηνιαία συμβολαία αλλά μειώνοντας την κλίμακα προσλήψης από Α4 σε Α2, μια μεγάλη μείωση στους ήδη χαμηλούς μισθούς τους. Χαρακτηριστικά νοσοκομίο μας είπε ότι η ίδια προσληφθηκε σαν "νοσοκομίο επί προσωπικού" το 1980 με βασικό μισθό προσλήψης 115 λίρες και τώρα, ύστερα από 9 χρόνια ο βασικός μισθός προσλήψης στην ίδια θέση είναι 89 λίρες.

Βάρδιας είπε ότι δεν μπορεί να το παραχωρήσει επειδή θα το ζητήσουν και άλλοι. Βεβαίως όταν οι νοσοκομιοί υποχώρησαν και το ζήτησαν σαν "νοσηλευτικό επίδομα", η κυβέρνηση πάλι αρνήθηκε να το δώσει, επικαλούμενη αυτή την φορά τα δημοσιονομικά ελλείματα.

Είναι αυτή η προοπτική εξαπλώσης και γενίκευσης της "ανάταραξης" που κάνει αναγκαίο για τους αστούς οι επιμέρους ήττες των εργαζομένων να είναι όχι μόνο ολοκληρωτικές αλλά και ταπεινωτικές, για να είναι "παραδειγματικές" για όλους.

Για αυτό και η συμπαρασταση στην κυβέρνηση όλων αυτών που νοιάζονται για την "οικονομική περισυλλογή", την "κοινωνική ειρήνη" και τις "ομαλές εργατικές σχέσεις". Όπως και σε προηγούμενες απεργίες έτσι και στην απεργία των νοσοκόμων, εκτός από το ΚΕΒΕ, τον ΟΕΒ, όλα τα κόμματα, και τις εφημερίδες στο πλαίσιο της κυβέρνησης βρέθηκαν και η ΠΑΣΥΔΥ, ενώ η ΠΕΟ, και η ΣΕΚ έδειξαν το λιγότερο ανοχή.

Η κυβέρνηση ξέρει ότι στην σημερινή κατάσταση οι "σκληρές" τακτικές καταστολής δεν είναι αυτές που θα έχουν τα καλύτερα αποτελέσματα. Πρώτα, δεν είναι "ασφαλής" μέθοδοι, μπορούν να έχουν αντίθετα αποτελέσματα. Για παράδειγμα η επιστροφή σαν τακτική δεν δούλεψε στην Αρχή Λιμένων. Και στις σημερινές συνθήκες, ακόμα και σε περίπτωση που κάποια τέτοια μορφή εξαναγκασμού θα σταματούσε μια απεργία, μπορεί να έχει πολιτικό κόστος για

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Η απεργία των νοσοκόμων θεωρήθηκε από την κυβέρνηση σαν μια καλή ευκαιρία να κερδίσει μια παραδειγματική νίκη. Υπήρχε βεβαίως το οικονομικό κόστος της πληρωμής των κλινικάρχη κατά την διάρκεια της απεργίας. Αλλά υπάρχει και βασική διαφορά στο κόστος για τους αστούς από απεργίες στην ΑΗΚ στην ΣΥΤΑ, και στις τραπεζές, που χτυπάνε και την την οικονομία, και έτσι μπορούν να ασκήσουν τρομερή πίεση σε κυβέρνηση και κεφάλαιο. Αντίθετα η ταλαιπωρία των ασθενών ενοχλεί την κυβέρνηση μόνο αν στραφεί εναντίον της, αν δηλαδή θεωρηθεί η "κοινή γνώμη" την κυβέρνηση σαν υπεύθυνο. Αλλιώς, η κακοπεραση και οι κινδύνοι για τους ασθενείς, είτε υπάρχουν αυτά είτε απλώς παρουσιάζονται από τα μέσα ενημέρωσης ότι υπάρχουν, είναι κέρδος για την κυβέρνηση. Θα μπορούσε να ισχυριστεί: "να τι κοστίζει στην κοινωνία η απληστία των εργαζομένων". Είναι μια ιδεολογική νίκη που η χρησιμοτητα της προχωρεί και πέρα από τους νοσοκομους: "Είδατε τι κοστίζει η απεργία των νοσοκόμων; Αυριο θαρθούν ξανά οι τραπεζιτικοί, οι ταχυδρομικοί... και ο κοσμάκης την πληρώνει επειδή αυτοί σκεφτόνται μόνο τον εαυτό τους".

Για αυτό τα μεγάλα όπλα της κυβέρνησης, μετά την υποστήριξη από την συνδικαλιστική γραφειοκρατία της ΠΑΣΥΔΥ και την ανοχή της ΣΕΚ και της ΠΕΟ, ήταν τα ψέματα από τις εφημερίδες και το ΡΙΚ.

Η απεργία δεν χάθηκε ούτε επειδή τελείωσαν τα χρήματα των νοσοκόμων ούτε γιατί φοβήθηκαν κυρώσεις. Σταματήσε εξαιτίας τις ηθικής πίεσης από τον κόσμο, από την "κοινή γνώμη" που καταφέραν να διαμορφώσουν όλα αυτά και ολοι αυτοί. Έτσι μια νοσοκομίο παραπνευθηκε σε Γ.Σ. ότι "δεν μπορούμε πια να πάμε στον μπακαλή και στο κομμωτήριο". Και δεν εννοούσε ότι δεν της είχαν μείνει χρήματα, αλλά ότι δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει την εχθρότητα του

την κυβέρνηση αν δεν πείσει πλατιές μαζες εργαζομένων ότι το μέτρο ήταν "αναγκαίο". Στην περίπτωση αυτή θα κινδυνεύει ακόμα να χάσει την φανερό υποστήριξη της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας.

Για αυτό και η κυβέρνηση προσπάθησε να πετύχει άλλη μια εντυπωσιακή νίκη και σε αυτή την απεργία στο επίπεδο των εντυπώσεων και της "κοινής γνώμης", ώστε να είναι παραδειγματική για όλους.

κόσμου!

Αυτό όμως δεν ήταν αναποφευκτό. Οι νοσοκομιοί είχαν από κάθε άποψη την δυνατότητα να κερδίσουν την μάχη της πληροφόρησης και ιδιαίτερα της υποστήριξης των άλλων εργαζομένων. Και είχαν με το μέρος τους όχι μόνο το δίκιο, αλλά και την δύναμη να δείξουν στον κόσμο αυτό το δίκιο. Δύο χιλιάδες εργαζόμενοι, με τον ενθουσιασμό που τους χαρακτηρίζει στο μεγαλύτερο μέρος της απεργίας, είχαν μεγάλες δυνατότητες, αν τις χρησιμοποιούσαν. Μια τέτοια αποπειρά σε μικρή κλίμακα δοκίμασαν να κάνουν μετά από δεκατρείς μέρες απεργίας, και μόνο για μια μέρα.

Επείσαν όμως θύματα των ψευδαισθήσεων τους. Δεν καταλαβάν ποιοι ήταν οι όροι του παιχνιδιού. Δεν συνειδητοποίησαν τι διακυβεβόταν στην απεργία, και πως την αντιμετώπιζε η κυβερνητική πλευρά τα κόμματα και η συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Κανείς από αυτούς δεν έπασχε από "κακή πληροφόρηση" ή "ελλείψη κατανοησης" για τα προβλήματα των νοσοκόμων. Αντίθετα η αστική κυβέρνηση "κατανοούσε" απόλυτα ότι οι νοσοκομιοί δεν έπρεπε να κερδίσουν, ασχέτα με το ποσό δικαιο είχαν.

Όσο για το ισχυρισμό της ότι δεν υπήρχαν λεφτά για ικανοποίηση των αιτημάτων των απεργών, η κυβέρνηση "δεν είχε" χρήματα ειδικά για τους νοσοκομους και τους άλλους εργαζομένους στον Δημοσίο και Ημικρατικό τομέα. Διότι χρήματα για επίδομα τήσεις των βιομηχανών και των ξενόδοχων, για αλλαγή των υπουργικών αυτοκινήτων, για αγορές στρατιωτικών αεροπλάνων για προσλήψεις και δημιουργία θέσεων για αξιωματικούς, και στρατιώτες μακράς θητείας, είχαν.

Και όλα αυτά τα πήραν εκτός από την κυβέρνηση και τα κόμματα και αυτοί που ελέγχουν τις εφημερίδες,

**ΚΑΛΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΛΩΓΩΝΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΔΙΚΑΙΩΣΗ**

Η απεργία του Νοσηλευτικού Προσωπικού Ευρώπης την 14 ημερα και ελεύθερα σε μια από τις πιο σημαντικές απεργίες της σύγχρονης ιστορίας του δημόσιου τομέα. Για απεργία καθ' όλη διάρκεια και ένταση. Για απεργία που θα είναι καθοριστική όχι μόνο για το Νοσηλευτικό επάγγελμα, αλλά και για όλους τους άλλους κλάδους εργαζομένων στο δημόσιο και ημικρατικό τομέα, ακόμα και στον ιδιωτικό. Οι κλάδοι που βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις ή έχουν κλείσει απεργιακά μέτρα, έχουν στραφούν τα βλέμματα στον δικό μας αγώνα και περιμένουν να μας δουν να κερδίζουμε για να παρουν θάρρος για τους δικούς τους αγώνες.

Ποιο ήταν όμως αυτό που έδωσε το Νοσηλευτικό Προσωπικό να βγει στους δρόμους; Ήταν η διεκδίκηση των δικαιών αιτημάτων του που για χρόνια τώρα παραμένουν άλυτα, πετυχημένα σε κάποια συζητήρια. Αιτήματα δίκαια που απορρέουν από την ανεπίσημη, αλληλεγγύη κοινωνική συνείδηση και είναι συμφέρουσα με την καλύτερη προσφορά στον τομέα της υγείας.

Το Νοσηλευτικό Προσωπικό αναμένεται το επάγγελμα του συν λειτουργήρια, αλλά είναι και αυτό άνθρωποι με ανάγκες και οικογενειακές που εξαρτώνται από αυτούς. Είναι υαλλάκι που στην πυρηνία των σκληρών επιτηρημάτων της Δημοσίας Υπηρεσίας κατέχουν επίσημα στην κορυφή με τον αριθμό 100.

Για αυτό οι νοσοκομοί πρέπει να πάρουν να είναι στο τελευταίο κεφάλι της πυρηνίας της υγείας και να αντιμετωπιστούν καλύτερα με τους άλλους κλάδους που εργαζονται με το ίδιο σύστημα. Είναι αυτή την επίσημη θέση που η Κυβέρνηση, ο κργός της μας, μας απορρίπτει.

Το Νοσηλευτικό προσωπικό έχει χερτάξει από υποσχέσεις κεί και πολλά χρόνια. Η μόνη συγκεκριμένη παραχώρηση, το 5% από την 1η Ιουλίου και 5% από την 1/1/79 στο επίδομα νοσηλευτικής βάρδιας, είναι από βόλευμα σε μια κλάση που αμνημονεύει. Αν μεταφερθεί σε κλάση 201, που δεν υπάρχει, θα έπρεπε να αναφέρονται είναι 1 λίρα και 15 στέβ από 2 και 2 λίρες που παίρνει κάποιος εργαζόμενος νοσοκόμος για 12 συνεχείς ώρες νυχτερινής.

Η Κυβέρνηση και ο υπουργός υγείας πρέπει να σταματήσουν να παραλαβάνουν την κατά νόμο εξουσιοδότηση, να τολμήσουν να πουν, στον πατέρα στο 70-80% αλληλεγγύη προσωπικό για να κλείσουν την Πύλη των 15 πλάσ οριζώντων και κομμάτι παραβλέποντας το 90% του προσωπικού. Τους ανθρώπους που 238 16 και 20 χρόνια παρμένων στην ίδια κλίμακα περιμένοντας κάποια προαγωγή τους ανθρώπους που δεν πρόκειται ποτέ να αναβαθμιστούν, και που ύστερα από 4 χρόνια υπηρεσία παίρνουν 201 λίρες, μισό και ύστερα από 10 χρόνια υπηρεσία παίρνουν 258 λίρες. Τους εργαζόμενους που διαρίζονται με 180 λίρες μισό μετά από τριάντα έτη μόνη κερτίδια και αφού παρδούν πρώτα μερικά χρόνια στην απεργία. Δεν τολμήσαν να μιλήσουν για αυτές τους μισθικές αυξήσεις.

Για την ελληνική επανδρωση των Νοσοκομείων, που την πληρώνουμε κερτά και κερτά και οι ασθενείς, είναι ότι οφείλουν της θέσεως στην δουλειά. Πιθανώς και στις ότι θα γίνεται αυτό, αν κερτά δεν απεργούμε; Και αν δεν κερδίζουμε την απεργία, θα δομα αν θα προχωρήσουν στην κληρονομία τους των θέσεων.

Είναι ότι η διαφορά στην Νοσηλευτική Έξοδα μπορεί να ληφθεί σε μια μέρα αν διαπραγματευόμαστε. Δεν μας είναι όμως γιατί δεν λήφθηκε από το 1983, που διαπραγματευόμαστε. Ψάχνουν οι διαπραγματευτές και οι υποσχέσεις, καθώς να δομα έργο, να δοθούν λύσεις.

Για το επίδομα επίδομα βάρδιας η προσφορά είναι ημερήσια γρηστά και δόθηκε στο Δ.Σ. του κλάδου μας. Το μόνο που ζητούσαν ήταν η ανακατανομή της γιατί πρόκειται κερτά με κληρονομικό κερτά, σε κληρονομικό κερτά, με τους του χρόνου, θα κερτάται σε κάποιο κερτά. Υποσχέσεις... Υποσχέσεις.

Η Κυβέρνηση πρότιμ να τακτοποιήσει τους μισθούς, και να δοθούν μερικά κερτά από το δημόσιο κερτά για να πληρώσει τους κληρονομικούς, μόνο και μόνο για να μην ικανοποιήσει το δικαίω αιτήματα μας. Κληρομ όλους τους εργαζόμενους και τον λαό να μας συμπαράσταν. Πώς μας να κατέβει την απεργία της Κυβερνήσεως για την μη τήρηση των υποσχέσεων της.

Η δικαιολογία της Κυβερνήσεως ότι δεν υπάρχουν χρήματα είναι κερτάς όχι μόνο στην ταμεία των νοσοκομείων αλλά και στην κορυφή των νοσοκομείων. Οχι μόνο δεν υπάρχουν αλλά οι νοσοκομοί, ούτε οι υπαλλήλοι εργαζόμενοι αν οφραίνεται κάτι τέτοιο, αλλά βόλευμα ότι πρέπει κερτά κερτά για να αλλάξουν πρόοφα τα υποσχέσεις και δικαιωτικά αιτήματά τους.

Η Κυβέρνηση πρέπει να αναγνώρισει ότι υποσώμα στα λειτουργήρια γερτά αγώνα, συμπάση, προσφορά στον ανθρώπινο μας, αλλά και αλληλεγγύη, γερτά τακτοποιημένα.

Ψηφισμα που κυκλοφορησε με δικη μας πρωτοβουλια σε διαφορους κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς

ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Εργαζόμενοι στο δημόσιο και σε ημικρατικούς οργανισμούς, αναγνωρίζοντας ότι η στάση της κυβέρνησε απέναντι στα προβλήματα του νοσηλευτικού προσωπικού που απεργεί είναι παρομοία με την στάση της απέναντι στα προβλήματα και τα αιτήματα όλων των κυβερνητικών και ημικρατικών, θεωρούμε καθήκον μας να τους συμπαράσταν.

Πολύ λίγοι εργαζόμενοι έχουν τόσο σκληρές συνθήκες δουλειάς, με τόσο ασημα αποτελέσματα, εξαιτίας του ακανόνιστου και υπερβολικού ωραρίου και της αλλειψής προσωπικού, πάνω στην οικογενειακή και κοινωνική τους ζωή. Η μόνη τους αντανόηση για την τωρορία αποκου, φλεβίτιδα, διακοπών από την ορθότητα που ολοι σχεδόν μεγαλύτερη ένταση της δουλειάς, οικονομικά και προσωπικά προβλήματα. Η αγανάκτηση του νοσηλευτικού προσωπικού είναι απολύτα δικαιολογημένη γιατί αναγκάζεται για εκτη φορά να καταφυγει σε απεργία για τα ίδια αιτήματα. Δεν έχει κανένα δικαίωμα λοιπόν η κυβέρνηση και η γραμματεία της ΠΑΣΥΔΥ να ισχυρίζονται ότι "βίασταν", "δεν είχαν υπομονή", "δεν συζητούσαν".

Ο ισχυρισμός της κυβέρνησε και της τηλεορασε ότι η απεργία ταλαιπυρεί τους ασθενείς είναι το λιγότερο υποκρίτως. Είναι η ίδια η κυβέρνηση που στην προσπάθεια της να εξοικονομήσει προσωπικό όχι μόνο χειροτερεύει τις συνθήκες δουλειάς του νοσηλευτικού προσωπικού, αλλά μειώνει κεί και κείρα το επίπεδο περιθάλψης και βάζει σε ενδύνα τους ίδιους τους ασθενείς. Αντίθετα οι νοσοκομοί με τα αιτήματα τους για κανονική επανδρωση παύσουν όχι μόνο για καλύτερες συνθήκες δουλειάς αλλά και για καλύτερη περιθάλψη των ασθενών.

Τα τελευταία χρόνια ολοι σχεδόν οι εργαζόμενοι στους Δημοσίους και ημικρατικούς οργανισμούς αντιμετωπίζουμε και την δυσφημηση ότι δηθεν είμαστε "προνομίουχοι" και "χορομορφιδες", και ταυτοχρονα την οφείραση κερτήμενων με την μείωση των μισθών προσλήψης, την αυθαίρετη καταπίηση πολλών δικαιωμάτων μας και την χειροτερεύση των συνθηκών δουλειάς. Δεν πρέπει να πισθούν λοιπόν κανένα εργαζόμενο στο δημόσιο και ημικρατικό τομέα να λογία του Υπουργού Υγείας ότι λυθηκαν σχεδόν όλα τα προβλήματα του νοσηλευτικού προσωπικού. Οχι μόνο δεν λυθηκαν, αλλά χειροτερεύαν, όπως και για τους υπολοίπους από μας.

Χτες οι συναδελφοί στις Κυπριακές Αερογραμμές και το ΡΙΚ, σπηρε οι νοσοκομειακοί αυριο οι ταχυδρομικοί, μεθωριο η ΣΥΤΑ και άλλοι κλάδοι θα αναγκαστούν να παύσουν για να αντισταθούν. Πρέπει ολοι να τους συμπαράσταν με υλογοχη για να κερδίσουν. Η δική τους νίκη θα βοηθήσει τους αγώνες όλων μας.

Καλούμε την ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ να σταματήσει την απεργιαποτική της δράση και ενεργείας. Καλούμε τις συνετήσεις μας στον Δημόσιο και ημικρατικό τομέα, ΟΗΟ και ΣΗΔΗΚΕΚ, να υποστηρίξουν τον δικαιο αγώνα του νοσηλευτικού προσωπικού με ψηφίσματα συμπαράστασης, οικονομική ενίσχυση του απεργιακού αγώνα και ότι άλλο χρειαστεί για να μη χάσει αυτή η μαχη, που μας αφορά όλους.

ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ

και η ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ. Δεν υπηρχε καμία περίπτωση να "πεισουν" οποιονδήποτε από αυτούς εκθετώντας τους τα προβλήματα.

Το σπουδαιότερο για τους απεργούς πταν να καταλάβουν ότι το πραγματικό πεδίο της μάχης δεν πταν ουτε το υπουργείο, ουτε η Γενική Γραμματεία της ΠΑΣΥΔΥ, ουτε η Βουλή, αλλά ο κοσμος, και ιδιαίτερα οι εργαζόμενοι, και πρώτα από όλους, οι εργαζόμενοι στους οργανισμούς του Δημοσίου και ημικρατικού τομέα με τους οποίους είχαν κοίνα προβλήματα.

Επρεπε να δώσουν την μαχη για την πληροφορηση όλων αυτων και όχι μόνο των ηγεσιων των συντεχνιων τους. Έτσι θα μπορούσαν να ζητήσουν εμπρακτα συμπαράσταση - υπογραφες, ψηφίσματα, λεφτα για απεργιακό ταμείο, συμπαράσταση στην δικαιολογημένη γιατί αναγκάζεται για εκτη φορά να καταφυγει σε απεργία για τα ίδια αιτήματα. Δεν έχει κανένα δικαίωμα λοιπόν η κυβέρνηση και η γραμματεία της ΠΑΣΥΔΥ να ισχυρίζονται ότι "βίασταν", "δεν είχαν υπομονή", "δεν συζητούσαν".

Αυτο πταν που επρεπε να γίνει επιθετικά, και όχι απολογητικά. Απο την πρώτη στιγμή, και όχι να μισογίνει μετά απο δεκατρείς μερες. Η διαφορά τότε όχι μόνο στο δικό τους ηθικό, αλλά και της κυβέρνησε και των άλλων, θα μπορούσε να πταν καθοριστική. Η κυβέρνηση θα υποχωρούσε στα αιτήματα των απεργών όχι εφσον "κατανούσε" τα προβλήματα τους, αλλά εφσον κατανούσε ότι αυτή η απεργία μπορούσε να της κοστίσει. Το κυριο κόστος της απεργίας για την κυβέρνηση και τους υπολοίπους δεν μπορούσε παρα να είναι πολιτικό, τα αποτελέσματα της δηλαδή στην συνείδηση των υπολοίπων εργαζομένων.

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Η Ταρπακουδη, μέλος του Δ.Σ. στην τελευταία Γ.Σ. στην Λευκωσία ισχυριστηκε ότι οι απεργίες δεν κερδίζονται "στους δρομους" αλλά με "διαπραγματεύσεις". Το διλλημα είναι ψευτικό. Διαπραγματεύση σημαίνει ότι κάθε πλευρα βάζει στο τραπέζι τα χαρτιά της, τα διαπραγματευτικά της ατου. Αλλά το μόνο πραγματικό ατου δεν είναι η ικανότητα να εξηγηθεί το δικίο των αιτημάτων στους εκπροσωπους της κυβέρνησε, της βουλής ή ακόμα και της ΠΑΣΥΔΥ αλλά το κόστος που μπορεί να έχει η απεργία για αυτούς. Και αυτο το κόστος καθορίζεται στους δρομους, με τις πικετοφορίες, τις πορείες, την συμπαράσταση των άλλων

Οι δυνατότητες που είχαν οι νοσοκομοί για να δώσουν μια τετοία μαχη πταν μεγάλες. Απο την αρχη υπηρχε αρκετός ενθουσιασμος και μαχητικότητα για να μπορούν να μιράσουν πλατεια φυλλαδια πληροφορησης ωστε να μην εξαρτώνται απο την "καλή θέληση" των εφημεριδων. Φυλλαδια με εμφαση όχι μόνο στα αιτήματα αλλά και στους μισθούς και τις συνθηκες δουλειάς. Που να ξεκαθαρίζουν ότι τα αιτήματα τους πταν τετοια που αν τα κερδίζαν αυτο θα πταν και κερδος για τους νοσηλευόμενους στα νοσοκομεία. Που να συνδεδουν τον αγώνα τους με την αντίσταση που γίνεται εναντια στην επίθεση σε όλους τους εργαζομένους στον Δημόσιο και ημικρατικό τομέα.

Το βαρος της πληροφορησης επρεπε να πέφτει στην ανασκευη των ψεμμάτων της κυβέρνησε για τους "μεγάλους" μισθούς και για δηθεν λυμενα προβλήματα. Ψεμματα που τα τελευταία χρόνια επαναλαμβάνονται και μόνον χωρίς πραγματική απαντηση σε κάθε κινητοποίηση του Δημοσίου και ημικρατικού τομέα. Να εξηγουν με απλα λογία και με λεπτομερείες τι σημαίνει να είναι κανείς νοσοκομος, ποιες είναι οι συνθηκες δουλειάς. Και τελος, το σπουδαιότερο, να εξηγήσουν ποιος θα τα πάρει και απο ποιον θα λειψουν τα λεφτα που ζητούσαν οι νοσοκομοί, κάτι που πρέπει να γίνει απο όλους τους εργαζόμενους στον Δημόσιο και ημικρατικό τομέα.

Ο αγώνας εμφανιστηκε απο την αρχη (φροντισε για αυτο η κυβέρνηση και η ΠΑΣΥΔΥ, και οι νοσοκομοί επεσαν στη παγίδα) ότι αφορούσε το επίδομα βάρδιας. Έτσι περασε σε δευτερη μοίρα το θεμα της καλύτερης επανδρωσης και λειτουργίας των νοσοκομείων και της νοσηλευτικής σχολής που είχε άμεση σχέση με την καλύτερη παροχη υγειονομικών υπηρεσιών.

εργαζομένων, την πληροφορηση που δίνεται στον κοσμο. Δεν καθορίζεται απο την ηγεσία στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Η δυναμη της απεργίας πταν οι 2000 απεργιοί και οι πράξεις τους, όχι τα 21 μέλη των Δ.Σ.

Επειδη όμως απο την αρχη κυριαρχούσε η αντίληψη ότι τα αιτήματα κερδίζονται με τις διαπραγματεύσεις και τις επαφες με "παραγοντες", στην απεργία ενεργοποιήθηκε κυρία το Διοικητικό Συμβούλιο παρα η βάση.

Ένα μέρος της ηγεσίας πταν σχετικά νεο και απειρο. Μερικοί απο

αυτους ειχαν ψηλες θεσεις στην ιε-
ραρχια, ωστε να αισθανονται πολυ
κοντα στην διευθυνση και οτι μαλλον
ειχαν να χασουν παρα να κερδισουν
απο ενα αγωνα που θα ξεφευγε απο τα
"καθως πρεπει" πλαισια. Οι πιο
παλιοι νταν απο αρκετο καιρο στην
ηγεσια ωστε να εχουν αποκτησει ολες
τις κακες συνηθειες και αντιληψεις
της γραφειοκρατιας, να θεωρουν οτι
αυτοι ειναι το παν και η βαση υπα-
ρχει απλα για να τους ψηφιζει.

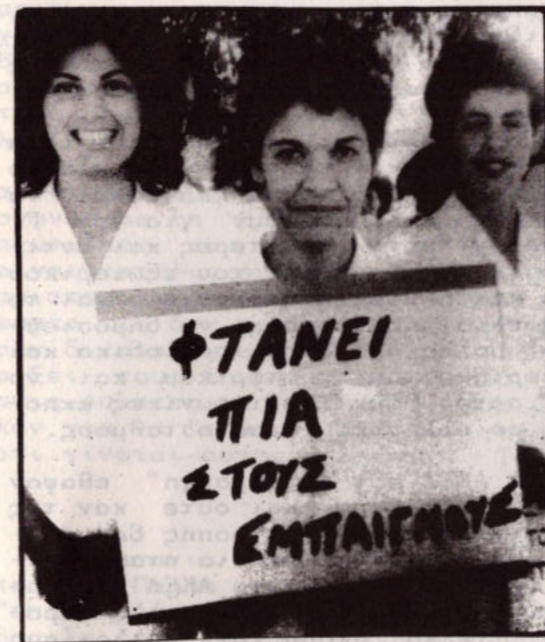
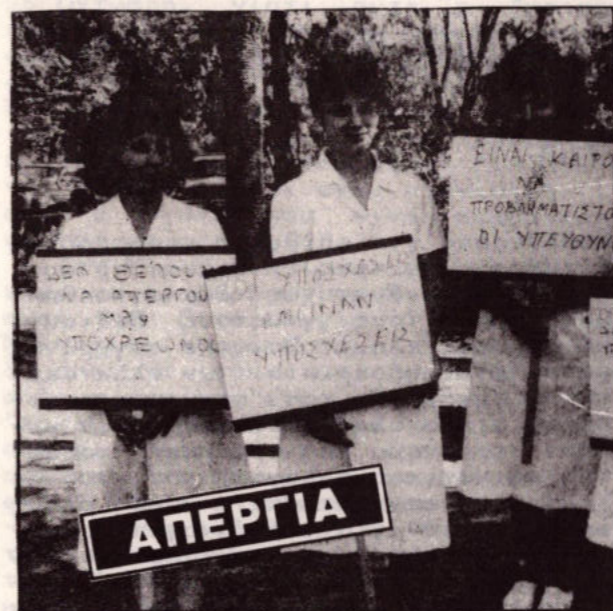
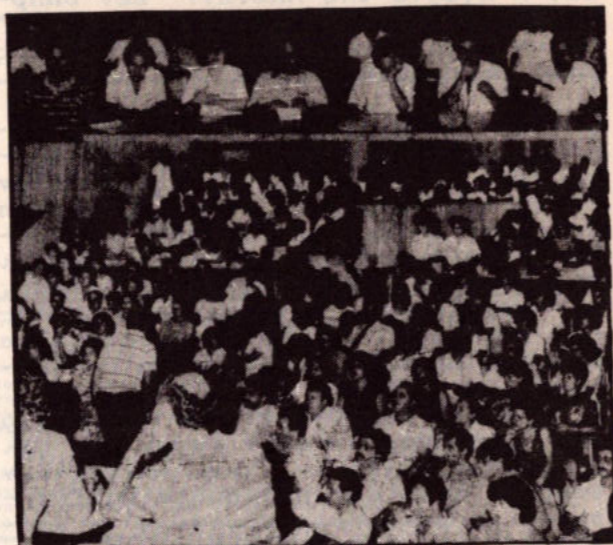
Ετσι η ηγεσια των νοσοκομων δεν
αξιοποιησε τις δυνατοτητες που εδι-
νε ο μεγαλος αριθμος των απεργων
και ο ενθουσιασμος που υπηρχε. Τις
περισσοτερες μερες κρατησαν τον
κοσμο κατω απο τα δεντρα της αυλης
των νοσοκομειων. Δεν αξιοποιησαν
ουτε την συμπαρασταση που προσφερ-
θηκε απο αλλους χωρους. Δυο φορες
αρνηθηκαν προταση της Οργανωσης
Παραπληγικων Κυπρου να κατεβει σε
πικετοφορια μαζι τους. Κατι παρο-
μοιο εγινε και με τους εργαζομενους
του τμηματος Γεωργιας.

Οπως η ηγεσια των νοσοκομων θε-
ωρουσε οτι αυτη ειναι το παν, ετσι
θεωρουσε και σαν αυτονομη τον
αντιστοιχο ρολο της ηγεσιας της
ΠΑΣΥΔΥ. Ετσι ολοι τους νταν προσα-
νατολισμενοι στην ηγεσια της
ΠΑΣΥΔΥ, περιμενοντας τι θα πει και
τι θα κανει, σε βαρος του προσανα-
τολισμου στην κλιμακωση του αγωνα
με την ενεργοποιηση της βασης. Ο
χρονος που χαθηκε στο να περιμενουν
να δουν ποιος θα νταν ο επομενος
ελιγμος της ηγεσιας της ΠΑΣΥΔΥ αντι
να προχωρουν τον αγωνα, ωστε να
εξαναγκασουν την ηγεσια της ΠΑΣΥΔΥ
να ενεργησει συμφωνα με τα συμφε-
ροντα των νοσοκομων, νταν καθορι-
στικος. Και αυτο, παρολο που απο
πολυ νωρις φανηκε οτι μονο οι πρα-
ξεις μπορουσαν να αλλαξουν την στα-
ση της ηγεσιας της ΠΑΣΥΔΥ, η οποια
εκανε στροφη μολις οι νοσοκομοι
κλιμακωσαν τον αγωνα.

Υπηρχαν στιγμες στον αγωνα που
λιγες μονο φωνες απο τα μεσα χρεια-
ζονταν για να αλλαξει η πορεια του.
Αυτες οι λιγες φωνες δεν υπηρχαν, η
νταν ασυντονιστες και χωρις αυτοπε-
ποινηση.

Και αυτο επειδη ενα μεγαλο μερος
της βασης ειχε αυταπατες παρομοιες
με τις αντιληψεις της ηγεσιας.
Αυταπατες που μπορουσαν να φυγουν
μεσα στον αγωνα, και που σε ενα
βαθμο εφυγαν. Ομως πολυ σιγα, πολυ
αργα, και οχι οσο χρειαζονταν.

Ο καιρος που το "οικονομικο θαυ-
μα" επετρεπε σε ομαδες εργαζομενων
να κερδιζουν ευκολα αγωνες και αι-
τηματα, εχει περασει. Τωρα πια,

δεν μπορουμε να νικουμε στις μικρες
και μεγαλες μαχες του ταξικου πολε-
μου και συγχρονως να διατηρουμε τις
αυταπατες μας.

Η μονη ελπιδα για να ξεπερνι-
ωνται μεσα στους αγωνες αυτες οι
αυταπατες πιο γρηγορα ειναι μια
συγκροτημενη και ξεκαθαρισμενη πρω-
τοπορεια αναμεσα στους εργαζομενους
που να μπορει να παιζει τον ρολο
ανεπιστημης ηγεσιας. Μια πρωτοπο-
ρεια που πανω απο ολα πρεπει να
ξερει που στεκεται ο καθενας στον
αγωνα: η κυβερνηση, η διευθυνση, τα
κομματα, η συνδικαλιστικη γραφειο-
κρατια, καθως και τι μπορει να πε-
ριμενει απο ολους αυτους. Μια πρω-
τοπορεια που να ενισχυει την συν-
τεχνιακη ηγεσια οσο αυτη υποστηρι-
ζει τα συμφεροντα των εργαζομενων,
αλλα που να ειναι ετοιμη να μπει
μπροστα και να βοηθησει την βαση να
προχωρησει περα απο την συνδικαλι-
στικη γραφειοκρατια οταν αυτη ερθει
σε συγκρουση με τα συμφεροντα των
εργαζομενων.

Μια τετοια συνδικαλιστικη πρωτο-
πορεια ομως για να αναπτυχθει και
να διατηρηθει μεσα στους εργατικους
χωρους χρειαζεται εκτος απο αγωνες
και εμπειριες και στηριξη απο εξω.
Οι απεργιες, ολες οι εργατικες
κινητοποιησεις, ο συνδικαλισμος,
οτι και να λενε οι οπαδοι του απο-
λιτικου συνδικαλισμου, ολα αυτα
ειναι πολιτικα. Και η στηριξη τους
απο μια πολιτικη γνωση που θα βοηθ-
ησει να κερδισουν οι αγωνες μπορει
να ερθει μονο απο μια συγκροτημενη
και οργανωμενη πολιτικη πρωτοπο-
ρεια. Μια πρωτοπορεια που να εχει
συνολικη εικονα του ταξικου πολε-
μου, να εχει ξεκαθαρισει κατι που
οι αστοι ξερουν πολυ καλα, αλλα, με
την βοηθεια των γραφειοκρατων, το
κρυβουν απο τους εργατες. Οτι τα
συμφεροντα των αστων και των εργα-
ζομενων ειναι ασυμβιβαστα. Οτι
ακομα και η πιο μικρη, "ηρεμη", και
"πολιτισμενη" "εργατικη" διαφορα
δεν ειναι παρα μερος του πιο αγριου
ταξικου πολεμου.

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΑ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Γ. ΠΑΡΠΑ

Απο τις 8 του περασμένου Ιουνίου ο Γιάννης Παρπας βρίσκεται στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας με δύο καταδικές σε τετραμηνή και εξαμηνή φυλάκιση.

Ο Γ. Παρπας αρνείται τα τελευταία χρόνια να πάρει μέρος στις ασκήσεις της εθνικής φρουράς που τον καλούν επικαλούμενος πολιτικούς λόγους. Από περυσί που καταδικάστηκε για πρώτη φορά σε δίμηνη φυλάκιση δήλωσε μέσα από την φυλακή:

"Τιμωρομαι για τις ιδέες μου, τιμωρομαι γιατί θεωρώ υποκρισία από την μια να προβάλλεται η επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους και από την άλλη να δυναμώνουμε τον στρατό και να στρατιωτικοποιείται ολό και περισσότερο η κοινωνία και η ζωή μας.

Τιμωρομαι γιατί δεν θέλω να δυναμώσω ένα στρατό για τον οποίο δεν υπάρχει καμία εγγυηση ότι αμα γίνει αρκετά δυνατός δεν θα χρησιμοποιηθεί ξανά για να κάνει "ανδραγαθήματα" σαν αυτά που έκανε πριν το '74 εναντίον των τουρκοκυπριών και το '74 εναντίον και των τουρκοκυπριών και των ελληνοκυπριών εργαζομένων.

Δηλώσεις με παρομοιο περιεχομενο ο Γιάννης Παρπας έχει κάνει πολλές φορές τα τελευταία δύο χρόνια που αρνείται να υπηρετήσει σαν εφεδρος την εθνική φρουρά. Τον περασμένο Ιούνιο μετά την καταδική του σε τετραμηνή φυλάκιση επανέλαβε τα ίδια:

"Θα συνεχίσω να αγωνίζομαι για μια ειλικρινή επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους εργαζομενους τους οποιους αρνουμε να δώ σαν εχθρους και να προετοιμαστώ για να τους πολεμήσω.

Καλώ κάθε δημοκρατία που θέλει να είναι ειλικρινής υποστηρίχτης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κάθε προοδευτικό άνθρωπο και όλους όσους θέλουν να αγωνιστούν για μια ειλικρινή επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους εργαζομενους να μου συμπαρασταθούν."

Η πράξη του Γιάννη Παρπα αμφισβήτησε την ειλικρίνεια και την πιστευτοτητα των διακυρηξεων της

κυβερνήσης για επιθυμία επαναπροσεγγισης με τους τουρκοκυπριους. Αυτή η φωνή δυστυχώς δεν αγνοήθηκε μόνο από τους γνωστούς δεξιούς, εθνικιστές κλπ. Πνιγνκε συγχρονως μέσα στην υποκρισία των ελληνοκυπριών αριστερών και "επαναπροσεγγιστών". Από όλους εκείνους που μιλούν στο όνομα της εργατικής τάξης, της κοινωνικής αλλαγής, της σοσιαλιστικής επανάστασης, από όλους όσους μιλούν για την ανάγκη επαναπροσεγγισης ε/κ και τ/κ, ελαχιστοί υποστηρίξαν τον Γιάννη Παρπα. Ελαχιστοί καταγγείλαν τις διώξεις του και κυρία την υποκρισία της κυβέρνησης που ενώ δηλώνει υπέρ της επαναπροσεγγισης και της ειρήνης, την ίδια στιγμή τον φυλακίζει επειδή αρνείται να δει σαν εχθρούς τους τουρκοκυπριους εργαζομενους.

Οι υπολοίποι κρατούν την ίδια στάση ακόμη και σήμερα, μετά που το κίνημα συμπαραστάσης καταφέρει να κάνει να ενδιαφερθούν για τον Γ. Παρπα όχι μόνο αριστερές και αντιπολεμικές οργανώσεις του εξωτερικού αλλά και η Διεθνής Αμνηστία και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να δημοσιευθούν πολλά άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες του εξωτερικού και να του αφιερωθούν ραδιοφωνικές εκπομπές σε ελληνικούς ραδιοσταθμούς.

Το ΑΚΕΛ και η "Χαραυγή" έβαψαν τελειώς το θέμα και ούτε καν τις ανακρίσεις της επιτροπής δεν δημοσιεύουν. Αυτό βεβαίως ήταν φυσικό, την στιγμή που το ΑΚΕΛ υποστηρίζει "Νικηφορους" και άλλα παρομοια. Αλλά ακόμη και πολλοί από αυτούς που κατηγορούν το ΑΚΕΛ σαν εθνικιστικό ή σαν ρεφορμιστικό κόμμα που προδίδει τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και τους αγώνες της, κρατήσαν παρομοια με αυτό στάση στο θέμα του Γιάννη Παρπα.

Έτσι η Α. Π. της ΕΔΕΚ, της οποίας ο Γ. Παρπας ήταν μέλος, όχι μόνο αρχικά εκρύψε - κυριολεκτικά έθαψε - το ίδιο το γεγονός της καταδικής του, αλλά και πολεμήσε με οποιο τρόπο μπορούσε την επιτροπή συμπαραστάσης που δημιουργήθηκε για να τον υποστηρίξει. Τελευταία ο θεμός Δημητρίου, από τα ηγετικά στελέχη της Α. Π. της ΕΔΕΚ, μέλος της ομάδας του Βερολίνου και του Ληδρα Παλάς και της "κοινής κίνησης ε/κ και τ/κ", ρωτήθηκε σε εκδήλωση

που οργάνωσε η "κοινή κίνηση" στη μπουατ "Το στεκι" στη Λεμεσό στις 26 Οχτώβρη, γιατί αυτή η "κοινή κίνηση" και η οργάνωση του δεν υποστηρίξαν τον Γιάννη Παρπα μετά την φυλάκιση του από την κυβέρνηση. Για απάντηση χρησιμοποίησε ξανά την ίδια υπεκφυγή που χρησιμοποίησε παλιότερα η οργάνωση του: "Ο Γιάννης Παρπας είναι ένας αγωνιστής... αλλά ο αγώνας του είναι καταδικασμένος σε αποτυχία".

Δεν ξέρουμε ποιους αφελείς αριστερούς προσπάθουν να ξεγελάσουν με αυτή την δικαιολογία. Γιατί για δικαιολογία προκειται. Η υποστηρίξη απεναντι στην αντίδραση και το αστικό κράτος ενός δικαίου αγώνα, "καταδικασμένου" ή όχι, είναι ένας άλλος, διαφορετικός αγώνας. Τα αριστερά κινήματα και οργανώσεις - εκτός από τις τελειώς σεκταριστικές - ποτέ δεν φοβήθηκαν να δώσουν κριτική υποστηρίξη σε όλων των ειδών τους "καταδικασμένους αγώνες", αρκεί αυτοί να είναι δίκαιοι. Δηλαδή να τους υποστηρίξουν απεναντι στην καταστολή από τις αστικές κυβερνήσεις, και να τους κριτικάρουν συγχρονως. Ώταν η μορφή αγώνα που διαλεγούν είναι σωστή ή όχι είναι αδιαφορο όσον αφορά την υποστηρίξη τους απεναντι στην κρατική καταστολή.

Για παραδειγμα οι περισσότερες αριστερές οργανώσεις θεωρούν ότι ο αγώνας με τη μορφή που διαλέξαν οι αγωνιστές του ΙΡΑ στην Ιρλανδία είναι καταδικασμένος. Καμία όμως αριστερή οργάνωση που σεβεται τον εαυτό της δεν το χρησιμοποίησε αυτό σαν δικαιολογία για να μην υποστηρίξει τους απεργούς πεινας του ΙΡΑ στις φυλακές της Θάτσερ, ποσό μάλλον για να "εξαφανιστεί" το γεγονός ότι γίνεται αυτός ο αγώνας. Το

ΕΝΑΣ ΔΙΕΘΝΙΣΤΗΣ

Η καμπάνια εναντίον στην φυλάκιση του Γ. Παρπα από τα δικαστήρια της "επαναπροσεγγιστικής" κυβέρνησης Βασιλείου, και το κίνημα συμπαραστάσης σε αυτόν, δεν είναι μόνο θέμα υπερασπίσης ανθρωπίνων και δημοκρατικών δικαιωμάτων. Το σπουδαιότερο είναι ότι οι δηλώσεις του Παρπα δίνουν στο κίνημα συμπαραστάσης ένα καθαρά διεθνιστικό περιεχομενο, είναι ένα κατ' εξοχή επαναπροσεγγιστικό κίνημα. Ένα κίνημα που εμπράκτα και συγκεκριμένα αναγνωρίζει ότι επιθετικοί δεν είναι μόνο οι τ/κ και τουρκοί αστοί, αλλά και η "δική μας" πλευρά.

Για αυτό δεν είναι τυχαίο ότι ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξαν για την υποθεση του κινήματος υποστηρίχτης του Γ. Παρπα πολλοί τουρκοκυπριοί που πληροφορηθηκαν για αυτήν.

ίδιο ισχύει και για τα "λευκά κελιά" και την υπολοιπή κρατική τρομοκρατία της Γερμανικής κυβέρνησης απεναντι στους αγωνιστές της ΡΑΦ, την υποθεση του Πολε στην Ελλάδα, κλπ. κλπ.

Και όμως, τέτοιοι ειδους δικαιολογίες φέρνει η Α.Π. της ΕΔΕΚ για το γεγονός ότι πολεμήσε την συμπαρασταση στον Γ. Παρπα. Συγχρονως θέλει να ισχυρίζεται ότι είναι "η μόνη επαναστατική οργάνωση στη Κύπρο", και έχει το θράσος να κατηγορεί τους υπολοίπους για "σεκταρισμό"!

Στον δρόμο που χάραξε η Α. Π. της ΕΔΕΚ ακολουθήσαν και άλλοι όπως το περιοδικό "Εντός των Τειχών". Για αυτό γράφουμε σχετικά σε άλλα άρθρα αυτού του τευχους.

Έτσι η συμπαρασταση στον Γιάννη Παρπα και η υπερασπίση του απεναντι στις διώξεις του από το κράτος περιορίστηκε από τα οργανωμένα σχήματα σε μας και την ομάδα "Αναφέντος", καθώς και σε διάφορα άτομα από τον χώρο της αριστεράς και της αυτονομίας.

Παρόλα αυτά, και παρά τις διαπιστώσεις της Α. Π. ΕΔΕΚ ότι "ο αγώνας του Γ. Παρπα είναι καταδικασμένος", και ότι το κίνημα συμπαραστάσης "είναι καταδικασμένο να μείνει στην αφάνεια" ("Σοσιαλιστική Εκφραση" 20 Ιουλίου '88), το κίνημα συμπαραστάσης καταφέρει αρχικά να κάνει ανοικτή εκδήλωση, να κάνει γνωστή αυτή την υποθεση και να προκαλέσει το ενδιαφέρον, την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση ενός κοσμου και εδώ και ιδιαίτερα στο εξωτερικό.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ένας από αυτούς που συμμετείχε στις συναντήσεις του Ληδρα Παλάς μας είπε, όταν τον συναντήσαμε στο Φεστιβάλ της Χαραυγής, ότι παρά τις προσπάθειές του, παρόλο που έστειλε γράμματα ακόμη και σε διάφορες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη νοτιο Κύπρο, δεν καταφερε να μαθευθεί λεπτομερείες για την υποθεση του Γ. Παρπα.

Κινητοποιήσεις με τέτοιο περιεχομενο από την μεριά μας πρέπει να είναι κεντρικές για να πάει μπροστά η επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους. Αυτή η περιφρονημένη κινητοποίηση εναντίον στην φυλάκιση του Γ. Παρπα είναι μια πραγματική συμβολή στην επαναπροσεγγιση. Αλλά ακόμη και οι ε/κ που ελεγχουν το ποιοι συμμετέχουν και τι κάνει η

"κοινή κίνηση ε/κ και τ/κ" έχουν πολύ διαφορετικά πράγματα στο νου τους. Είναι και αυτοί ε/κ πατριώτες, που το μόνο που τους ενδιαφέρει από την επαναπροσέγγιση είναι το τι θα "παρουν" από τους τ/κ, "δίνοντας" όσο λιγότερα μπορούν.

Καθε ένας που πιστεύει στην ειλικρινή επαναπροσέγγιση με τους

τ/κ, καθε ένας που δεν θυμάται τα ανθρωπινα δικαιώματα μονο οταν θελει να εξυπηρετησει εθνικιστικες σκοπιμοτητες, πρεπει να αντιδρασει στις διωξεις και τις φυλακισεις του Παρπα. Πρεπει να βοηθησει στο εργο της επιτροπης, για αμεση αποφυλακιση του Γ. Παρπα και σταματημα των διωξεων εναντιον του.

κυκλοφορουν

του κλιφ

**ΚΡΑΤΙΚΟΣ
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ
ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ**

εκδόσεις 'παρουσία.

μοσε λεβιν

**η τελευταία μαχη
του ΛΕΝΙΝ**

εκδόσεις 'παρουσία.

ΚΑΡΛ ΛΗΜΠΝΕΧΤ

ΗΙΛΙΔΡΙΟΙΟΣ

ΑΝΤΙ ΗΙΛΙΔΡΙΟΙΟΣ

εκδόσεις 'παρουσία'

**η πολωνια
της εξεγερσης**

αιτιες και χαρακτηρισια της πολωνικης επαναστασης
εξιμνα ντοκουμента στοιχεία

ΟΙ "ΕΝΔΟΤΙΚΟΙ" ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΠΥΘΙΑ
ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΣΤΟΝ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΙΔΙΚΡΙΝΗ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΠΑΡΤΧΑΙΝΤ
Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΙΑΣ ΧΡΟΝΙΑ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ "ΑΡΙΣΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΤΕΣ"
ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ "ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ" ΚΑΙ ΛΗΔΑΡΑ ΠΑΛΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΕ
ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ Γ. ΠΑΡΠΑ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ
I. ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ
ΣΑΝ ΕΚΦΥΛΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ
II. ΠΩΣ ΧΑΘΗΚΕ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
III. ΠΕΡΕΣΤΡΟΙΚΑ ΚΑΙ ΓΚΛΑΣΝΟΣΤ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ